

Statsforvalteren i Rogaland

Årsrapport 2021

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Statsforvalterens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	5
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	6
1.4 Andre forhold	7
Sted, dato og statsforvalterens signatur	8
2 Introduksjon til statsforvalterens hovedtall	9
2.1 Statsforvalteren og samfunnsoppdraget	9
2.2 Organisasjon og ledelse	9
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	10
2.4 Andre forhold	14
3 Årets aktiviteter og resultater	15
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	15
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	15
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	17
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne	20
Hovedmål 4 - Statsforvalteren skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	22
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	23
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	24
3.1.1.2 Understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap	32
3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene	34
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	36
3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	38
3.1.1.6 Andre oppdrag	38
3.1.1.7 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	39
3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres	41
3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	42
3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	43
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	44
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet	46
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	55
3.1.1.14 Andre oppdrag	59
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	59
3.1.2.1 Gode og helhetlige tjenester til utsatte barn og unge	59
3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	61
3.1.2.3 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	62
3.1.2.4 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	63
3.1.2.5 Andre oppdrag	64
3.1.2.6 Miljø- og skogfaglig kompetanse i skogvernarbeidet	64

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne	64
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	64
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	66
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	69
3.1.3.4 Andre oppdrag	73
3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet	74
3.1.3.6 Vergemål utøves med respekt for vergehavers behov og vilje	75
3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	76
3.1.3.8 Statsforvalteren understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering	91
3.1.4 Statsforvalteren skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	92
3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	92
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	97
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	97
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	97
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	97
3.2.3 Barne- og familiedepartementet	97
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	97
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	97
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	97
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	98
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	98
3.2.9 Landbruksdepartementet	98
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	98
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	139
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	140
3.6 Andre forhold	140
4 Styring og kontroll hos statsforvalteren	141
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold hos statsforvalterens planlegging, gjennomføring og oppfølging	141
4.1.1 Statsforvalterens risikostyring	141
4.1.2 Statsforvalterens internkontroll, herunder iverksatte tiltak	141
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen hos statsforvalteren	142
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	142
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	142
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	142
4.3 Andre forhold	143
5 Vurdering av framtidssikter	144
5.1 Forhold i og utenfor statsforvalteren som kan påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	144
5.2 Konsekvenser for statsforvalterens evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	144
6 Årsregnskap	145

1 Statsforvalterens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Ny budsjettfordelingsmodell 2020 gav oss et bedre økonomisk utgangspunkt enn tidligere. I 2021 har vi fått helårsvirkning av de fem stillingene vi rekrutterte inn i 2020 i tillegg til delårsvirkning av 2021 midlene, som utgjør 6 stillinger. Vi ser frem til full effekt av denne budsjettstyrkingen. 2023 vil være siste året hvor modellen har effekt på vår økonomi. Fordelingen av friske budsjettmidler i 2021 ble gjennomført etter grundige vurderinger av ressursituasjonen og risikoen for manglende måloppnåelse i samtlige fagavdelinger. Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen er så langt styrket med 4 stillinger, Miljøvern avdelingen med 3, Landbruksavdelingen med ca. 2 stillinger og Samfunnsavdelingen med 2 stillinger og beredskaps- staben med 1 stilling. Vi har ved denne prioriteringen av ressurser lagt stor vekt på å sikre måloppnåelse for rettsikkerhetsoppgavene og de lovpålagte oppgavene. Grunnet pandemien har budsjettstyrking i 2021 har vært utfordrende, men vi har klart å levere et regnskap med et mindreforbruk på 2 552 337 millioner. Noe av dette kommer av at rekrutteringsprosesser på slutten av året tok lengre tid enn antatt.

I 2021 har embetets ledergruppe, som vårt øverste samordningsorgan, arbeidet med strategiske satsingsområder. Det er besluttet at vi skal ha tre strategiske satsingsområder; Kommunestruktur/dialog, Barn og unge og Klima. Vi har kommet godt i gang med dette i 2021. For Barn og unge og klima fortsetter dette arbeidet i 2022. På grunn av nye nasjonale politiske prioriteringer er kommunestruktur ikke lenger et strategisk satsingsområde. Bedre kommunedialog og etablering av kommunebilde som grunnlag for dette er blitt et internt satsingsområde. Det finansieres nå internt, etter at de nasjonale midlene knyttet til kommunestrukturarbeidet ble tatt bort i 2022. Embetets ledergruppe har bestemt at det tredje strategiske satsingsområde skal være bærekraftige velferdssamfunn. Dette arbeidet vil bli bygget opp i 2022.

Arbeidet med å implementere FN's bærekraftsmål har kommet i gang i avdelingenes arbeid, og vi har innarbeidet utvalgte bærekraftsmål i våre strategiske satsingsområder. Fra 2021 har fagavdelingene fått i oppdrag å innarbeide bærekraftmålene i sine overordnede måldokumenter og virksomhetsplanlegging. Vi arrangerte vår første Bærekraftsuke i oktober i 2021 med bære interne og eksterne seminarer og aktiviteter.

Vi har i 2021 høstet gode erfaringer med at vi i 2020 etablerte beredskapsstaben med beredskapsleder under assisterende statsforvalter og fysisk samlokaliserte staben med embetsledelsen. I pandemihåndteringen har denne nærheten bidratt til å forenkle og forbedre kriseledelsen.

Fjernledelse og utfordringen med den endrede fysiske plasseringen av medarbeidere har fått fokus i vår lederutvikling. Høsten 2021 ble det jobbet med erfaringene fra tiden med hjemmekontor, og STAMI ble brukt for å innhente kunnskapsbaserte erfaringer. Dette resulterte i at nye retningslinjer for fjernarbeid ble vedtatt av embetsledelsen desember 2021. Disse skal tas opp til evaluering høsten 2022.

Vi har også arbeidet med hvordan vi i enda større grad skal bidra i inkluderingsdugnaden og hvordan vi lyser ut stillinger og gjennomfører intervjuer med tanke på inkludering. I 2021 er det rekruttert til en traineestilling, som det ble satt av midler i budsjettet til.

Informasjonssikkerhetsarbeidet vårt har hatt fokus også i 2021. I allmøter og digitale kurs gjennom året har vi bevisstgjort medarbeiderne. Strategisk har vi fått på plass informasjonssikkerhetsstrategi og arbeidet med risikovurderingen av virksomheten vår. Informasjonssikkerhetsutvalg er etablert og består av nestelederne – og ledes av ass. statsforvalter.

Måloppnåelse

Måloppnåelsen vår i 2021 er svært god på mange fagområder. Vi har i styringsdialog med flere av oppdragsdepartementene våre fått svært gode tilbakemeldinger på oppgaveløsingen og måloppnåelsen. Vi leverer full måloppnåelse fra utdanningsavdelingen, landbruksavdelingen, miljøvern avdelingen og samfunns-, beredskaps- og kommunalavdelingen. Også for helse-, sosial- og barnevernsavdelingen leverer vi bedre måloppnåelse i 2021, særlig på de prioriterte områdene som er styrket med nye faste medarbeidere. Vi har gjennom mange år hatt en svært lite tilfredsstillende måloppnåelse og for lang saksbehandlingstid for overprøving av kommunale vedtak om bruk av tvang og makt. Dette området har fått stor oppmerksomhet fra embetsledelsen og avdelingsledelsen fra 2019 – og har fått tilført økte ressurser.

På barnevernsfeltet har vi behandlet både rettighetssakene og tilsynssakene innen fastsatte frister. Vi har også gjennomført 70 av 70 lovpålagte tilsyn med barneverninstitusjonene og vi har lagt til rette for at barna skal få snakke med tilsynsførerne.

Pandemien, og belastningen dette har medført for helsetjenestene i kommunene, har ført til redusert tilsynsaktivitet i tradisjonell forstand. Vi har imidlertid vært tettere på kommunene enn noensinne under vår oppfølging av pandemihåndteringen. Vi har ikke prioritert å belaste kommunen med planlagte tilsyn, men vi har hatt tilsynslignende oppfølgingsaktiviteter med primærhelsetjenesten på en helt ny måte.

I behandlingen av enkeltsaker på helse- og omsorgstjenestefeltet har nødvendige omprioriteringer av medarbeidere, for å følge opp kommunene under pandemien, medført noe manglende måloppnåelse på disse sakfeltene. Vi har nå fått inn nødvendige forsterkninger og skal raskt være tilbake på full måloppnåelse.

Tilsynet med barneverninstitusjoner er oppfylt fullt ut.

I vår nasjonale oppgave med å føre tilsyn med offshorevirksomheten har vi hatt omfattende aktivitet med veiledningsoppgaver dette året. Det har imidlertid vært svært begrenset tilsynsaktivitet grunnet pandemien. Vi har en svært nøktern grunnfinansiering for å ivareta denne nasjonale oppgaven, og manglende gebyrinntekter har stor økonomisk betydning. I 2021 ble deler av embetets underforbruk i 2020 benyttet til å finansiere manglende dekning av denne oppgaven over tid og sviktene gebyrinntekter. I tildelingsbrevet for 2022 mangler igjen en tydelig beskrivelse av dette nasjonale oppdraget Statsforvalteren i Rogaland har. Vi vil igjen etterlyse større oppmerksomhet om dette. Offshorenæringen er landets viktigste næring, og vår tilsynsaktivitet og deltakelse i regelversutforming for sektoren har stor nasjonal betydning. Vi har et svært godt samarbeid med PTIL om å løse våre ulike oppdrag.

Kommunedialog

Statsforvalteren har svært tett og god dialog med kommunene. Årene med pandemihåndtering har gjort at vi har hatt en ekstra omfattende og nær kontakt med kommunene på alle nivåer, for å kunne bidra og følge opp denne alvorlige pandemisituasjon så godt det har latt seg gjøre.

Jeg begynte som ny statsforvalter første november 2021. Etter dette har jeg gjennomført regionvise møte med kommunene. Det har vært nyttig for å få innsikt i utfordringene og løsningene som kommunene har på tvers av kommunegrensene i de ulike regionene i fylket. Jeg opplever at det er et sterkt og godt samarbeid mellom kommunene, noe som vi fra statsforvalterens side ønsker å bygge opp under. Møtene har også vært en god anledning til å presentere Statsforvalteren i Rogaland sin visjon, strategiske satsingsområder og nasjonale oppdrag. Vi får gjennomgående positive tilbakemeldinger på at dialogen med kommunene har styrket seg under ledelsen til min forgjenger.

Kommunebesøk, der Statsforvalterens ledergruppe møter formannskapet og politisk og administrativ ledelse, er gjennomført i Bokn, Sokndal, Lund, Hå og Randaberg kommuner i 2021.

I 2021 er det gjennomført månedlige kontaktmøter med ordførerne. Dette er et kort digitalt møte der ordførerne og statsforvalteren kan ta opp aktuelle saker og drøfte dem. Dette styrker den direkte dialogene med kommunenes øverste politiske ledelse. Vi vil fortsette med disse møtene også i 2022.

Kongelige besøk

HKH Kronprins Haakon besøkte Haugalandet 3. november 2021. Tema for besøket var grundervirksomhet, grønn omstilling og teknologifestival for jenter.

Koronahendelsen

I 2021 har det vært lange perioder med anbefalt/pålagt hjemmekontor. Derfor har vi også i år gjennomført det meste av vår interne og eksterne aktivitet digitalt. Vi har vist oss å være digitalt robuste til å håndtere denne transformasjonen av arbeidsprosessene på en god måte. Vi har tilpasset og utviklet digital tilsynsmetodikk for de fleste tilsynsområdene våre. Eksterne og interne samarbeidsmøter har blitt gjennomførte digitalt og har, til tross for sine åpenbare begrensinger, fungert tilfredsstillende og medføre effektivisering på flere områder.

Vi har grunnet covid-19-pandemien hatt en betydelig økning i hyppigheten av allmøter og samarbeidsmøter med hovedtillitsvalgte. Det har styrket dialogen og gitt en bedre forståelse for medarbeidernes opplevelse av situasjonen, med sikte på å gjøre nødvendige tiltak og gi så god informasjon som mulig.

Avslutningsvis vil jeg fremholde at jeg er svært stolt av organisasjonen og medarbeiderne våre. De viser evne til fleksibilitet og kreativitet til ufortrødent fortsette det gode arbeidet. De finner nye måter å samhandle og samordne på for å løse oppgavene våre. De har gjort at alt de har kunnet for å bistå og avklare, og stå sammen med kommunen i Rogaland, for å håndtere pandemien – i tillegg til alt vi for øvrig har av mål og forventinger på samtlige fagområder.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Statsforvalteren i Rogaland har som overordna mål å løse alle oppgaver og tiltak i tildelingsbrev og virksomhets- og økonomiinstruks med tilfredsstillende kvalitet innenfor de rammer som er stilt til disposisjon. Noen område må imidlertid prioriteres, både ut fra omfang og betydning for regionens utvikling, vern av nasjonale verdier og innbyggernes rettssikkerhet. For å sikre rett prioritering har vi utarbeidd både visjon, verdier og strategier. Disse blir grundig gjennomgått av ledergruppen hvert år (for oversikt se kapittel 4). Vi har arbeidet videre med de strategiske satsingsområdene våre innenfor Klima, Barn og unge og Kommunestruktur/kommunedialog. De strategiske satsingene våre har avdelingsovergripende organisering med egne koordinatører. Dette for best mulig å samordne aktivitetene og utnytte felles kompetanse og kapasitet.

Også i 2021 har koronasituasjonen og Statsforvalterens involvering og håndtering av denne, rokket noe ved både forhåndsbestemte styringssignaler og våre prioriteringer. Håndteringen av pandemien har hatt høyest prioritet også i rapporteringsåret 2021.

Dialogen med kommunene har som følge av pandemihåndteringen vært mer omfattende enn noen gang, med digitale fellesmøter minst en gang per uke, samt møter med fylkesberedskapsrådet minst en gang per måned. I tillegg nesten daglig kontakt med enkeltkommuner. Kriseledelsen/ledergruppen har hatt daglige morgenmøter i store deler av året. De aller fleste møter har vært digitale. Det er særlig Statsforvalterens beredskapsorganisasjon, samt helse-, sosial og barnevernsavdelingen som har måttet omprioritere i sine planer, og som er blitt sterkt belastet under krisehåndteringen, men også involvering fra utdanningsavdelingen og juridisk bistand fra samfunnsavdelingen har vært omfattende og nødvendig.

Vi har etablert en tett og svært god dialog med kommune gjennom pandemien, som vi vil tilstrebe å videreføre fremover.

Trass i pandemien har Statsforvalteren også i 2021 oppnådd tilfredsstillende resultat på de aller fleste områder. Vi nevner spesielt de områdene som er plukket ut som særlige satsinger eller interne fellestiltak: Barn og unge, klimaomstilling og kommunestruktur/ kommunedialog. Videre nevnes at arbeidet med regional- og kommunal planlegging, samordning av kommunalt tilsyn samt intern arbeidsgruppe for kommunebilder som i flere år også har hatt egen avdelingsovergripende organisering gjennom arbeidsgrupper og særskilt fokus i ledergruppen.

Arbeidet med FN sine bærekraftmålene har fått tydeligere fokus både hos våre oppdragsgivere og hos oss i løpet av de siste årene og fra 2021 blitt synliggjort i all vår aktivitet der det har vært naturlig.

Bærekraftmålene har likevel helt siden 2015 vært kommunisert sterkt fra vår side, da særlig i plansammenheng. Rogaland fylkeskommunen og mange av kommunene har tatt denne utfordringen og Utviklingsplan/planstrategi for Rogaland er et svært godt eksempel på dette. Vi bruker nå bærekraftmålene med økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft blant annet som overbygning for de tre ovenfor nevnte strategiske satsingsområdene våre.

Når det gjelder klimatilpassing så ser vi også en økt bevissthet og etterspørsel etter mer kunnskap om temaet. Dette viser godt igjen i kommunens planstrategi, der de aller fleste har som planlagt å rullere klimaplanen sin. Kommunene er en viktig målgruppe for Statsforvalteren sin klimasatsing, og hovedmålet er å støtte og hjelpe kommunene i sitt arbeid med klimaomstilling og en av de første oppgavene til ovenfor nevnte klimagruppe/arbeidsgruppe er å kartlegge kommunens behov. I 2020 ble det blant annet arbeidet særskilt med klima og landbruk. Arbeidsgruppen har dessuten knyttet til seg en student fra Universitetet i Stavanger, som blant annet skal kartlegge hvordan kommunens klimaplaner blir fulgt opp.

Barn og unge-satsingen har som hovedmål å samle alle krefter for å et felles løft for denne gruppen. Satsingen har sitt utgangspunkt i barnekonvensjonen og 0-24 oppdraget. Satsingen er nå bredere anlagt slik at vi både kobler opp aktuelle bærekraftsmål og samordner med hele oppvekst- og velferdsområdet. Opplæring, barnevern, sosiale ytelser/barnefattigdom og folkehelse. Samtidig ser vi også andre områder som kommunal planlegging og klima-utfordringen som en del av helheten. Dette ble anskueliggjort gjennom å arrangere Bærekraftsuka 2021.

Å bistå kommunene i forberedelse til barnevernreformen/ oppvekstreformen har vært en stor og sentral oppgave, også i 2021. Statsforvalteren har fulgt opp satsingene i kompetansesatsinger for kommunalt barnevern, med tjeneste-støtteprogram, læringsnettverk, dialogmøter samt informasjon og diskusjon med kommunene bredt og overfor politisk og administrativ ledelse. Reformen var også en viktig del av kommuneøkonomidagen.

Vår vurdering er at kommunene i fylket gjennom læringsnettverk der kommunesamarbeid om kompetanse og tiltak til barn og familier er godt forberedt på de nye oppgave i barnevernet. Hovedutfordringen ligger i å få til en sammenhengende og helhetlig tjeneste til barn, unge og familier som er forankret i alle deler av kommunen.

Vår satsing på kommunedialog, herunder kommunestruktur har til hensikt å legge til rette for bedre og med dialogbasert kommunikasjon med kommunen, der Statsforvalteren står samlet og tverrsektoriell. Å legge til rette for møter og kommunebesøk, både fysiske og digitale, er en del av oppgaven. I 2021 gjennomførte vi fem kommunebesøk, der kommunene bl.a. ble utfordret i å ha diskusjoner og dialog om kommunestruktur og kommunesamarbeid på tvers av kommunegrenser. Vi gjennomførte kommunebesøk i Bokn, Sokndal, Lund, Hå og Randaberg.

Statsforvalteren har i 2021 med økonomisk støtte fra KMD, engasjert Vista Analyse as, for å undersøke og utvikle en modell for beregning av økonomiske virkninger av ny kommunestruktur. Modellen kan brukes for byområder i hele landet, og er brukt til å lage en overordnet analyse av mulige storkommuner, bestående av fire kommuner på Nord-Jæren og fire kommuner på Haugalandet.

En annen viktig oppgave er utvikling av kommunebilder og formidling av viktig informasjon til kommunene. I 2021 var vi pilot i arbeidet med kommunebilde, frem til lansering i oktober. I etterkant har vi valgt ut en kommune og startet med å utvikle et kommunebilde for Hå kommune.

Kommunedialog er dessuten i stor grad knyttet til behandling av kommunale planer og enkeltsaker etter plan- og bygningsloven. Kommunal planlegging har ulike faser, og i 2021 har samfunnsdelen av kommuneplanene vært hovedtema. Statsforvalteren har også i 2021 lagt ned mye arbeid i å gi gode og samordnede uttalelser til samtlige strategier for tidlig å signalisere de behov vi ser for å ivareta nasjonale hensyn i den enkelte kommunen.

Tidlig medvirkning i planarbeidet er høyt prioritert, med det hindrer ikke at Statsforvalteren også i 2021 måtte bruke innsigelsesinstituttet i flere detaljplaner og klageretten i dispensasjonssaker. Presset på jordbruksareal, strandsoner og andre vernede verdier er fremdeles betydelig i Rogaland, og det er ofte nødvendig å bruke de strengeste virkemidlene. Trass i dette har vi særs god dialog med kommunene, og de aller fleste innsigelser blir løst gjennom dialogmøter eller i meking.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Pandemihåndtering og økte ressurser som følge av ressursfordelingsmodellen har hatt betydning for resultatet vårt i 2021. I 2021 har vi fått helårsvirkning av de fem stillingene vi rekrutterte inn i 2020 i tillegg til delårsvirkning av 2021 midlene, som utgjør 6 stillinger. Ressursfordelingsmodellen er av avgjørende betydning for oppgaveløsningen vår og for muligheten til å levere på våre oppdrag. Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen er så langt styrket med 4 stillinger, Miljøvern avdelingen med 3, Landbruksavdelingen med ca. 2 stillinger og Samfunnsavdelingen med 2 stillinger og beredskaps- staben med 1 stilling. Pandemihåndteringen og smitteverntiltakene har hindret en del fysisk utadrettet virksomhet, som tilsyn, og vi har redusert reisevirksomheten betraktelig. Samtidig har vi utviklet gode digitale webinarer og samlinger for kommune og vi har klart å legge om noe tilsynsaktivitet til digitale tilsyn. Vi har også arbeidet godt med enkeltsaker.

2021 er vårt første år med beredskap i stab og det har vært til stor nytte i den vedvarende hendeshåndteringen gjennom hele 2021. Ombyggingen og muligheten for å samle alle våre ansatte i 4. og 5. etasje i States hus har fungert svært godt. STAF er nå samlet i egne lokaler i 3. etasje. Vi har fortsatt hovedsakelig cellekontor, men vi har også etablert noen to- manns og tre-manns kontorer for å utnytte plassen godt. Grunnet pandemien har arbeid hjemmefra også preget 2021. Vi har i samarbeid med organisasjonene utarbeidet nye retningslinjer for arbeid hjemmefra i normalsituasjon, som ble vedtatt 14. desember 2021.

Grunnet pandemien har arbeid hjemmefra preget også 2021. Nye former for kommunikasjon og samarbeid har utviklet seg, og vi har økt frekvensen på både Allmøter og møter med organisasjonen for å være tetter på medarbeiderne. Det er etter vår erfaring mest utfordrende for nyansatte å komme godt inn i arbeidsmiljøet og oppgavene i denne tiden. Vi har forsøkt å ta hensyn til våre nyansatte sine behov og vi har tilrettelagt for at de og kollegaene som skal gi faglig opplæring og støtte er på kontoret. Sterk leder- og kollegastøtte har vært helt avgjørende for å greie å holde produktiviteten og motivasjonen oppe.

Vi har i 2021 tatt initiativ og etabler en ny samarbeidsarena på velferdsområdet i Rogaland. Samarbeidsarenaen skal være på et strategisk og overordnet nivå. Vi ønsker å legge til rette for gjensidig informasjonsutveksling for å tydeliggjøre felles utfordringsbilde, initiere prosjekter og kompetansetiltak, ta beslutninger og finne løsninger gjennom samordnet innsats. Barn og unge, bolig og velferd og integreringsarbeidet har vært blant hovedtemaene i

møtene i 2021.

Overføring av ressurser fra Kommune og marked i Husbanken til tre Statsforvalterembeter som en forsøksordning har bidratt til økt kompetanse, kvalitet og samordning i den helhetlige boligsosiale rådgivninger overfor kommunene.

Av eksterne forhold, utenom koronaen, som påvirker arbeidet vårt, peker vi spesielt på store samferdselsprosjekt som er enten under planlegging eller i gang og store næringsutviklingsprosjekter som utfordrer nasjonale og viktige regionale interesser. Rogaland er et aktivt nærings- og planfylke, noe som i stor grad påvirker Statsforvalteren sin virksomhet og prioriteringer.

Avslutningsvis nevner vi her det gode samarbeid med Universitetet i Stavanger, og svært vellykkede praksisplassopphold med flinke studenter, både på bachelor- og masternivå. I tillegg gir vi stor støtte til masterstudenter fra ulike universitet og høyskoler som skriver oppgaver innen klima og miljøtema og samfunnsikkerhet.

1.4 Andre forhold

Inkluderingsdugnaden

Statsforvalteren i Rogaland har ikke nådd 5% målet. Vi har arbeidet med hvordan vi i enda større grad skal bidra i inkluderingsdugnaden og hvordan vi lyser ut stillinger og gjennomfører intervjuer med tanke på inkludering. I 2021 er det rekruttert til en traineestilling, som det ble satt av midler i budsjettet til. Traineestillingen ser vi på som det viktigste resultatet i inkluderingsdugnaden. Vi måtte lyse ut stillingen 2 ganger for å få søkere som var definert i målgruppen for inkluderingsdugnaden.

Vi har opprettet en fast kontaktperson i NAV som samarbeidspartner i inkluderingsdugnaden og spesielt med tanke på personer som står utenfor arbeid. I 2021 har vi tatt inn 4 personer på Nav tiltak. 2 av disse fikk raskt faste jobber andre steder etter å ha fått praksis hos oss.

Vi ansetter stadig unge nyutdannede på adm. ansettelse, selv om disse ikke blir regnet med i inkluderingsdugnaden. Det er viktig å nevne disse ansettelsene fordi vi på den måten gir nyutdannede verdifull praksis.

Petroleumsfeltet

Statsforvalteren i Rogaland har en landsdekkende funksjon for tilsyn med helsetjenester, helsemessig beredskap, hygiene og næringsmiddeltrygghet på norsk kontinentalsokkel.

Dette innebærer tilsynsansvar for alle faste og flyttbare installasjoner i petroleumsvirksomheten, der nær 10000 mennesker bor og arbeider.

Petroleumindustrien er bærebjelken i norsk økonomi, og er en industri med iboende risiko, langt til havs, med begrensede medisinske ressurser om bord og lang transporttid til land om sykdom eller ulykke skulle inntreffe. Operatørene er høyt kompetente og profesjonelle, og leverer i all hovedsak gode tjenester, men både Riksrevisjonen og andre har pekt på viktigheten av et sterkt og kompetent tilsyn med tilstrekkelige virkemidler

Vi har også viktige forvaltningsoppgaver og behandler dispensasjonssøknader for offshore helsekrav, godkjenner petroleumleger og dykkerleger, er sekretariat for klagenemnda, deltar i regelverksforum, og deltar i utstrakt samarbeid med de ulike aktørene i industrien og Petroleumstilsynet om fag- og regelverksutvikling. Vi gir innspill til Petroleumstilsynet, på våre felt, i saksbehandling av søknad om samtykke til aktiviteter jf. styringsforskriften § 25 og samsvarsuttalelser jf. rammeforskriften § 25.

I 2021 gjennomførte vi totalt 15 tilsyn innen temaene helsetjeneste og helsemessig beredskap, næringsmiddelhåndtering og drikkevann. Vi ga uttale i 82 samtykker og en samsvarsuttalelse med befaring om bord.

Vi har videre godkjent 358 petroleumleger og 53 dykkerleger. Vi har behandlet 150 dispensasjonssaker for offshore helsekrav. Vi har hatt en rekke foredrag for petroleumleger på Norsk senter for maritim medisin sine grunnkurs og repetisjonskurs. Det er og omfattende veiledning etter kontakt på telefon og mail på helsekrav.

I våre styringsdokumenter er oppdraget omtalt i to korte linjer:

5.3.8.21

Statsforvalteren i Rogaland skal i samarbeid med Petroleumstilsynet føre tilsyn med helsetjenesten på innretninger i norsk olje- og gassindustri med hjemmel i petroleumsløven.

5.3.4.3

Samarbeide med Helsedirektoratet om fortolkning, forvaltning og regelverksutvikling av lover og forskrifter knyttet til helse på petroleumsfeltet, og behandle søknader om godkjenning av petroleumleger og dykkerleger. Statsforvalteren i Rogaland er også sekretariat for Klagenemnda.

De omfattende oppgavene med dispensasjoner fra offshore helsekrav, samtykker og samsvarsuttalelser er utelatt. Dette er også viktig aktivitet som bør beskrives i oppdraget vi har fra Helsedirektoratet.

Vi har ikke rapporteringskrav for noen av disse oppdragene.

På tross av at disse oppgavene er nasjonale, er de ikke gitt et eget budsjettkapittel. De var heller ikke omtalt i den nye budsjettfordelingsmodellen. Det er ingen finansiering av arbeidet med offshore helsekrav, godkjenning av petroleums- og dykkerleger, kompetanseutvikling og vedlikehold av vårt fagmiljø,

eller arbeid med regelverksutvikling.

Tilsynsarbeidet er gebyrfinansiert, men årene 2020 og 2021 viser hvor sårbart en ordning med ren gebyrfinansiering er, og hvordan dette kan svekke et lite, men faglig sterkt fagmiljø. Med tilsynsarbeidet følger administrative oppgaver, samarbeid med andre myndigheter, regelverksveiledning og tilsynsfaglig utviklingsarbeid

Med gebyrfinansiering kan gjennomførte tilsyn faktureres time for time for medgått tid. Dersom tilsyn må avlyses på grunn av pandemi, streik, eller andre forhold utenfor Statsforvalteren sin kontroll, har vi ingen inntekter. Ressurser må da tas fra andre oppgaver i avdelingen for å opprettholde aktivitet. Vi viser også til brev sendt HOD og KMD i januar -21 som vi enda ikke har fått svar på.

Arbeidet på kontinentalsokkelen er i utvikling, og aktiviteter som havvindmøller og mineralutvinning vil kreve et sterkt og robust tilsyn som evner å være i utvikling. Sentrale myndigheter bør være tett på både dagens tilsyn, men også den videre utviklingen. En tydeliggjøring av Statsforvalteren i Rogaland sitt oppdrag, innføring av rapportering og en sikrere finansiering vil kunne bidra til at denne oppgaven også i framtiden løses med høy kompetanse og god nok kapasitet.

Sted, dato og statsforvalterens signatur

Stavanger 28.02.2022

Bent Høie

statsforvalter i Rogaland

2 Introduksjon til statsforvalterens hovedfall

2.1 Statsforvalteren og samfunnsoppdraget

Statsforvalteren er statens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp i fylket. Som bindeledd mellom kommunene og sentrale myndigheter har Statsforvalteren i tillegg anledning til å spille inn saker fra kommunesektoren til sentrale myndigheter.

I motsetning til andre regionale statsetater får Statsforvalteren styringssignal fra et flertall av departementene (13) og har i tillegg en sentral oppgave i å samordne statlige styringssignaler overfor kommunene i sin region. Sikring av rettssikkerhet for innbyggerne i fylket er også en viktig oppgave.

Statsforvalteren er administrativt underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Kommunal- og distriktsdepartementet).

For å kunne ivareta dette vide ansvarsområdet, er det viktig og nyttig å samarbeide med andre Statsforvaltere og med andre statsetater. Som eksempel på slikt samarbeid nevnes:

- Vi har møte med regionale statsetatsledere minimum to ganger årlig. I vårmøtet deltar også ordførerne og kommunaldirektørene.
- Vi har faste samarbeidsmøter med Universitetet i Stavanger og et arbeidsutvalg som forbereder møtene.
- Embetsledelsen møter ledelsen i fylkeskommunen minimum 4 ganger i året og samarbeider med fylkeskommunen om minst ett møte med rogalandsbenken på Stortinget halvårlig
- Vi har flere samarbeidsrelasjoner med andre Statsetater og Statsforvaltere, i hovedsak med Vestland, f.eks. innen:

-kystsonenettverk/plan- og bygningsloven

-barnevern

-vergemål

-nettverk for velferdsfag

-barnehage og utdanning

-tilsyn med spesialisthelsetilsyn

-vi har fra høsten 2020 deltatt i prosjektarbeid sammen med Statsforvalteren i Nordland, Vestland og Husbanken region Vest og Nord fra september 2021 er vi inne i selve Husbankforsøket

-GIS-samarbeid, særlig med Vestland, Agder og Troms og Finnmark og fagutvalget som ledes fra SFOV

-Vi har videre samarbeid med HV08 og Sør-Vest politidistrikt og i dette samarbeidet har vi også felles kontaktmøter med Statsforvalteren i Agder

-Sivil-militært kontaktmøte for Sør-Vestlandet. I dette deltar statsforvalteren i Vestland, Agder og Rogaland, politidistriktene, HV-distriktene, Sivilforsvarsdistriktene, Forsvaret, Helseregionene, Forsvarsbygg, FOH og DSB. I 2020 arrangert av Fylkesmannen i Rogaland.

-Samarbeidsarena på velferdsområdet etablert i 2021 hvor NAV, KS og fylkeskommunen, politiet, kriminalomsorgen, Helse Fonna BUP og Helse Stavanger BUP, Bufetat, Husbanken lån og tilskudd deltar.

- Samarbeide om Bymiljøpakken med statlige parter, fylkeskommunen og kommunene.
- Bompengeutredning for Haugalandet
- Faggruppe informasjonssikkerhet med representanter for samtlige embeter, STAF og KMD/KDD og personvernombudet deltar. Assisterende statsforvalter i Rogaland leder fagutvalget)
- Kontaktmøte om "Rogfast" med statlige parter, fylkeskommunen og berørte kommuner.
- Tunellsikkerhetsutvalg i regi av fylkeskommunen
- Fylkesaksjon/TV-aksjonen statsforvalteren og fylkesordføreren deler på ledelsen annethvert år.
- I forbindelse med Husbank-forsøket har vi også deltatt i prosjektsamarbeid denne høsten med fylkesmannen i Nordland, Vestland og Husbanken region Vest og Nord.

2.2 Organisasjon og ledelse

Organisasjonskart for Statsforvalteren i Rogaland i 2021.

Organisasjonskart for Statsforvalteren i Rogaland i 2020 (Foto: John Gunnar Skien / Statsforvalteren i Rogaland)

Statsforvalteren i Rogaland var i 2021 og er fremdeles lokalisert i Statens hus i Stavanger. Alle våre tilsatte er plassert i 4. og 5. etasje. De fleste har cellekontor, men grunnet knapphet på plass har vi også noen 2 og 3 mannkontorer. STAF overtok våre lokaler i 3. etasje i 2020.

Fra 1. januar 2021 ble beredskap egen stab og ligger organisatorisk under assisterende statsforvalter.

Vi hadde i per 31.12.2021 195 ansatte, 136 kvinner og 59 menn. Kvinneandelen er fortsatt økende. Bemanningen vokste med 5 nyansatte i 2021, som følge av endret ressursfordelingsmodell.

Bemanningen var stabil, turnover på kun 5,6 prosent. Ledergruppen er endret i 2021 og vi har tilsatt ny avdelingsdirektør/fylkesmiljøvernssjef Marit Sundsvik Bendixen og ny avdelingsdirektør for samfunnsavdelingen Monica Nessa. Lone Merethe Solheim var konstituert som statsforvalter frem til Bent Høie tiltrådte stillingen som statsforvalter 1. november 2021. Harald Thune har gått av med pensjon og Lone Merethe Solheim er tilsatt som ny assisterende statsforvalter. Avdelingsdirektør/fylkeslege for helse-, sosial- og barnevernsavdelingen sa opp sin stilling i desember 2021 og ny avdelingsdirektør/fylkeslege Andres Neset tiltrådte stillingen 21. februar 2022.

Ledergruppen er embetets øverste strategiske og samordnende organ. Ledergruppen møtes hver mandag, og siste mandagene i måneden utvider vi gruppen med nestlederne. Ledergruppen utgjør også Statsforvalterens beredskapsledelse og har grunnet covid-19-pandemien hatt daglige beredskapsmøter i store deler av 2021.

Nestlederne danner i tillegg egen ledergruppe, med eget mandat, og ble fra 2020 tildelt rollen som sikkerhetsutvalg ved embetet.

Statsforvalteren i Rogaland har egen visjon og egne verdier:

Visjon: Vi tar vare på Rogaland og verdiene: Åpen, troverdig og tydelig.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Økonomi

Embetet og den enkelte avdeling har god styring med budsjettet. Status og prognoser blir gjennomgått i møte mellom embetsledelsen og avdelingsledelsen hvert tertial. Avdelingene får tildelte rammer, og har frihet innenfor disse. Målet er å gå i balanse, der alle midler går til å løse oppdraget. Som i år 2020, har embetet vært preget av koronapandemien. Mindreforbruket på 2,55 mill kr er rimelig i tråd med vår forventning for året, rapportert i september. Dette skyldes ledige lønnsmidler (bl.a. forsinkelse i å få besatt ledige og nye stillinger), spesielt høyt sykefravær med tilhørende refusjoner, samt en del svangerskapspermisjoner med tilhørende foreldrepenger. Det er ledige midler på reiser/kurs/konferanser, til tross for redusert budsjett til dette.

Det må fortsatt nevnes at vi er særlig avhengige av tildelinger utover kap. 0525. Dette gjelder spesielt vergemål. Det bør vurderes om flere midler skal overføres til hovedkapittelet, for å gjøre budsjettforutsetningene mer forutsigbare. Tidlig fordeling av slike særmidler skaper uansett mer forutsigbarhet, som har vært gjort de siste årene.

Embetet er glad for den nye ressursfordelingsmodellen som trådte i kraft fra og med år 2020. Den har for alvor gitt utslag dette året med en økning på 10 årsverk.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (tusen kr)	2 551.0
Budsjettavvik (%)	2.0 %

Mindreforbruket ble som forventet og i tråd med prognosen pr august. Det skyldes ledige lønnsmidler (bl.a. forsinkelse i å få besatt ledige og nye stillinger), spesielt høyt sykefravær med tilhørende refusjoner, samt flere sv.sk.permisjoner med tilhørende foreldrepenger. Det ble ledige midler på reiser/kurs/konferanser på grunn av koronasituasjonen, til tross for redusert budsjett til dette i år 2021 mm.

Husleie

Husleie (tusen kr)	17 955.0
Husleie (% av driftsutgifter)	14.3 %

Tall for husleiekostnaden og husleieandelen i år 2021 har fratrukket for fremleie. Bruker vi bruttotall, ligger kostnaden og andelen på omtrent samme nivå som i fjor. Det er litt økning på kostnaden pga indeksregulering, og litt ned på prosentandelen pga økt fremleierefusjon fra STAF.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	85 247	62 343	22 904

Tallene for vergemål mangler de siste tre mnd. Etter overgang til ny arkivløsning (Documaster) knyttet til fagsystemet VERA er det p.t. feil med indeksering. Søk for år 2021 gir bare treff til og med 3. kvartal. Øvrig ePhorte har en nedgang i hovedsak på grunn av reduksjon i inngående journalposter, sammenlignet med år 2020.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2021
052501	126 022
052521	4 957
Post 01 (unntatt 052501)	32 481
Post 20-29 (unntatt 052521)	141 563
Post 30-39	5 070
Post 40-49	0
Post 60-69	154 340
Post 70-79	15 942
Post 80-89	4 599

052501 har økt med 8,9 mill kr (inkl endring i hvordan refusjoner/fremleie føres). Dette skyldes i hovedsak nye tildelte midler til nye stillinger. Lønnskostnaden har økt med hele 11,2 mill kr som inkl både nye stillinger, lønnskomp og husbankforsøket. Andre dr.kostnader har redusert seg med 2,3 mill kr sammenlignet med fjoråret. I år 2020 ble reserver brukt til bl.a ombygging, ekstra innkjøp av møbler/inventar og finansiering av underfinansiert "tilsyn petroleum". Det ble lave kostnader til kurs/møter/konferanser og reiser også i år 2021 pga koronapandemien. Det er litt økning i aktiviteten på 052521, men fortsatt lav ift et normalår (ifbm arrangement/konferanser). Det er reduksjon på Post 01 (-5%), økning på Post 20-29 (+30,2%), økning på Post 30-39 (+62,3%), reduksjon på Post 60-69 (-1,5%), reduksjon på Post 70-79 (-56,8%) og reduksjon på Post 80-89 (-8,9%).

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	1 859.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4.5 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	398.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	3.1 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	1 461.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	5.1 %
Antall legemeldte sykedager for menn	340.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	2.6 %
Avtalte arbeidsdager for menn	12 948.2
Antall legemeldte sykedager for kvinner	1 218.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	4.3 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	28 628.1
Antall egenmeldte sykedager for menn	59.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.5 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	242.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	0.8 %

Fagbrukerinnsett: valg årlig, år 2021, rapport Sykefraværsanalyse. Kode 175 (svangerskapsrel. sykdom) inkludert på kvinner. Egen fraværsoversikt, basert på rapporten YHR_SYKESTAT i SAP gir ganske likt bilde på prosentberegning, avviker noe i antall. Avviket i antall skyldes trolig ulik beregningsmåte fra rapport i SAP til fagbrukerinnsett. Av prosentmessige avvik er det kun et avvik i egenmeldte sykedager for menn som i egen oversikt 0,4 prosent kontra 0,5 prosent i fagbrukerinnsett. Totalprosent sykefravær fra 4,8 til 4,5 prosent i 2021. Prosent sykefravær på kvinner fra 5,4 prosent til 5,1 prosent, og for menn fra 3,3 til 3,1 prosent. På prosent legemeldte sykedager for kvinner er det også en nedgang fra 4,5 til 4,3 prosent. Siste som kan nevnes er at det på prosent egenmeldte sykedager kan ses en endring på menn fra 0,7 til 0,5 prosent og fra 0,9 prosent til 0,8 prosent hos kvinner.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Arslønn kvinner	Arslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	164.0	70.7 %	68.0	29.3 %	634 605.0	652 840.0	97.2 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	6.0	66.7 %	3.0	33.3 %	1 034 301.0	1 035 695.0	99.9 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	14.0	63.6 %	8.0	36.4 %	851 302.0	860 418.0	98.9 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	56.0	63.6 %	32.0	36.4 %	640 775.0	641 751.0	99.8 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	72.0	80.9 %	17.0	19.1 %	580 614.0	590 475.0	98.3 %
Kategori 5: Kontorstillinger	16.0	66.7 %	8.0	33.3 %	465 527.0	474 630.0	98.1 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	0.0		0.0		0.0	0.0	
Kategori 7: Lærlinger	0.0		0.0		0.0	0.0	

Tall basert på Fagbrukerinnsett: valg årlig, år 2021, rapport Likestillingsanalyse. Beløp fra delte stillinger og funksjoner inngår ikke i beregningsgrunnlaget. Tallene for totalt antall ansatte i virksomheten ligger høyere enn ordinære ansatt-tall noe som skyldes at enkelte ansatte telles flere ganger (eks midlertidig til fast stilling). Rapporten YHR_LOKALE_FORHANDL i SAP gir oss derimot et antall ansatte per 31.12.21 på 195 ansatte, derav 136 kvinner og 59 menn. I 2020 ble det opplyst at antall kvinner var 127 og menn 59, noe som gir en mindre økning på antall kvinnelige ansatte i 2021. Andel kvinners lønn av menns lønn er basert på tallene fra fagbrukerinnsett. Av prosentmessige forskjeller er det kun mindre endringer. Totalandel kvinners lønn av menns lønn i virksomheten har gått ned fra 97,6 prosent i 2020 til 97,2 prosent i 2021.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2021
Totalt antall årsverk	160.5
Totalt antall årsverk for kvinner	108.4
Totalt antall årsverk for menn	52.1
Totalt antall årsverk for faste stillinger	143.9
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	9.2
Sum andel administrasjon	5.0 %
Økonomi	2.7
Lønn	0.3
Personal	1.7
Resepsjon/sentralbord	0.0
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	3.4
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Tall basert på Fagbrukerinnsett: valg årlig, år 2021. Innenfor andre administrative oppgaver finnes det flere stillinger med ulike arbeidsoppgaver. Saksbehandling av søknader om Kongelig påskjønnelse er tillagt stillingen i personal. GIS koordinatør og en stilling som web-administrator, Risk manager og informasjonssikkerhet. En halv stilling innen HMS og 80% til innkjøp av kontorrekvisita og diverse forefallende administrativt arbeid. En ansatt delt mellom personal og økonomi har vært langtidssykmeldt i flere år og er ikke erstattet. Leder for personal og lønn er personalsjefen, mens leder for økonomi er økonomisjefen. Andelen av administrasjon har gått ned fra 6% i 2020 til 5% i 2021.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2021
Turnover i prosent	5,6 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	160,6
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	9,0
Totalt antall ansatte som sluttet	26,0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	8,0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	18,0

For å finne tall på gjennomsnittlig ansatte er det brukt Fagbrukerinnsett: valg årlig, år 2021, rapport Års- og månedsverkanalyse. For å se på fratredelser er SAP-rapport S_PH9_46000223 benyttet. I tillegg er personalinformasjon og PA30 benyttet for å se på årsak til fratredelser. Manuell korrigering er benyttet på punktet på «totalt antall ansatte som sluttet (ekskludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet» for å ekskludere midlertidige stillinger. Gjennomsnittlig antall ansatte (årsverk) beregnet for 2021 er 160,6, nesten likt som beregnet ut fra rapport YHR_AARSVERK i SAP som gir gjennomsnitt på 160,7. Hvis vi sammenligner med 2020 var sum antall ansatte på 197, men her var det brukt rapporten YHR_LOKALE_FORHANDL som gir et antall ansatte per 31.12.21 – ikke basert på årsverk ila 2021. Turnover har økt fra 2020 der den var på 3 prosent til 5,6 prosent i 2021.

HR - fordelt på kjønn

Betegnelse på rapporteringskrav	Kvinner	Menn	Totalt
Sum antall ansatte	148	66	214
Sum antall deltidsansatte	21	5	26
Sum antall midlertidige ansatte	22	9	31
Sum antall ansatte med personalansvar	11	6	17
Ufrivillig deltid			0

Fagbrukerinnsett: valg årlig, år 2021, rapport Likestillingsanalyse. Personalansvar manuelt beregnet: statsforvalter, ass. statsforvalter, fylkeslege/avd.dir, avd.dir, ass. avd.dir, økonomisjef, personalsjef og beredskapssjef. Skifte i rapportverktøy fører til ulikhet i beregning av tall. Fagbrukerinnsett basert på årlig gjennomsnitt for 2021, rapport i SAP basert på 31.12.2021. Eks: rapport YHR_LOKALE_FORHANDL i SAP gir 195 ansatte. Ved sammenligning mot 2020 ses liten reduksjon av antall deltidsansatte fra 31 i 2020 til 26 i 2021 (21 ansatte i SAP). Ingen ufrivillige deltidsansatte. I forhold til antallet midlertidig ansatte hadde vi 17 i 2020 og fagbrukerinnsett gir oss et tall for 2021 på 31. Hvis vi ser på tilsvarende tall fra SAP gir det oss 18, som er en minimal forskjell fra 2020. Klar overvekt av kvinnelige ansatte med 148 kvinner kontra 66 menn (SAP: 136 kvinner og 59 menn).

Driftsutgifter og lønn

Netto driftsutgifter	126 021,0
Administrativ kostnadsdekning	8 658,0
Brutto driftsutgifter	134 679,0
Lønn 052501	106 603,0
Lønnsandel av brutto driftsutgifter	79,2 %

Driftsutgifter har økt med 8,9 mill kr ifht år 2020. Av dette har embetet økt lønn med 11,2 mill kr, men har en reduksjon på "annet" med 2,3 mill kr. Embetet fikk tildelt ytterligere nye midler til nye stillinger, og helårsvirkning av tildelte stillinger i år 2020. Husbankforsøket utgjør 1,2 mill kr. I år 2020 finansierte embetet underfinansiert "tilsyn offshore". Også i år 2021 har embetet hatt lav aktivitet på kurs/møter/konferanser og reiser på grunn av koronapandemien. Det har vært vanskeligere å bruke opp pengene i år 2021, så mindreforbruket var forventet. Lønnsandel av netto driftsutgifter har økt med 3,2% ifht nivået i år 2020.

HR - fordelt på alder/foreldrepermisjon

Betegnelse på rapporteringskrav	2021
Sum antall ansatte	193
Antall ansatte under 20 år	0
Antall ansatte 20 - 29 år	17
Antall ansatte 30 - 39 år	48
Antall ansatte 40 - 49 år	40
Antall ansatte 50 - 59 år	56
Antall ansatte over 60 år	32
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon kvinner	17
Dagsverk foreldrepermisjon kvinner	851
Antall kvinner i foreldrepermisjon	10
Gjennomsnittlig ukesverk foreldrepermisjon menn	13
Dagsverk foreldrepermisjon menn	194
Antall menn i foreldrepermisjon	3

Fagbrukerinnsett: valg månedlig, desember 2021, rapport personalanalyse. Antall ansatte økt fra 187 i 2020 til 193 i 2021. Rapport YHR_FOEDSELSDAGER i SAP ved dato 31.12.2021 gir 18 ansatte mellom 20-29 år istedenfor 17 og 41 ansatte mellom 40-49 år istedenfor 40. Av forskjeller fra 2020 til 2021 er den største forskjellen knyttet til ansatte over 60 år. Årsak er feilføring i 2020 - skulle vært ført 33 over 60 år- derav minimal endring. Rapport fravørsanalyse med valg årlig 2021 benyttet for å gi informasjon knyttet til foreldrepermisjon. Rapport YHR_FRAV i SAP gir samme antall. En endring er likevel at gjennomsnittlig antall dagsverk foreldrepermisjon tatt ut av kvinner er redusert fra cirka 113 til cirka 85. Gjennomsnittlig ukesverk av foreldrepermisjon for kvinner redusert fra 23 i 2020 til 17 i 2021. Deler av endringene vil skyldes bytte av rapportverktøy.

2.4 Andre forhold

Ingen forhold å rapportere.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Planarbeid og nasjonale forventninger

I Rogaland har vi høy aktivitet på et relativt lite areal. Dette inkluderer bolig og hyttebygging, mye aktiv industri, store infrastrukturprosjekter og et meget aktivt og intensivt landbruk. Derfor er det mange arealkonflikter som utfordrer nasjonale føringer.

Kommunene i Rogaland er planmodne og har generelt sett dyktige planmedarbeidere. Vi ser derfor en tendens til å ta mer hensyn også til naturmangfold, gode friluftsområder og gode felles utearealer i boligområdene. Men vi har også bruk-eller-vern konflikter mellom utbygging av arealkrevende industri og naturhensyn, utviding og fortetting av tettsteder og byer kontra grøntstruktur. Det er store utfordringer med å finne gode miljømessig bærekraftige løsninger for store infrastrukturprosjekt, ny kraftkrevende industri, en betydelig vekst i mineralbransjen og akvakulturnæring på land.

Vi har en viktig og styrket rolle både når det gjelder å gi tidlig og tydelig veiledning til planleggingen i kommunene og til å være en del av et relativt effektivt system gjennom drøftinger og meklingsinstituttet som skal avklare sterke interessekonflikter mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Vi løser de aller fleste arealmotsetninger gjennom tidlig og tydelig dialog i møter og uttalelser til varsel og planprogram, i deltaking i dialogmøter etter kommunens behov og i planforum, gjennom samordning på lavt nivå tidlig i sakene med andre regionale instanser og når vi må, gjennom innsigelser med drøftingsmøter på hensiktsmessige nivå. Når vi ikke greier det, blir det godt forberedt meklings, der vi også ofte finner løsninger. Veldig få saker av en stor mengde planer blir sendt fra Statsforvalteren i Rogaland til KDD for avgjørelse. I 2021 ble kun en sak oversendt for avgjørelse hos KDD.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for 2019-2023 ble lagt fram i mai 2019. Der fremheves det at regjeringen styrker det lokale selvstyret i planleggingen. Statsforvalteren i Rogaland har hatt flere kontaktpunkter med kommunen om dette, og grunnet pandemien har vi hatt de fleste møtene på Teams.

Rogaland følger KU-forskriftens utredningskrav i betydelig grad, men det er utfordrende å finne rett nivå. Dette ønsker vi å fokusere på i tiden fremover.

2021 var et mellomår hvor kommunenes arbeid med planstrategier var over. Alle kommunene i Rogaland har vedtatt planstrategi. Kommuneplanene er nå på vei.

Landbruk

Vi er klar på at kommunene i hovedsak møter den nasjonale landbrukspolitikken på to måter; politisk gjennom arbeidet med areal- og temaplaner og i særlovssaker, og administrativt gjennom den delegerte fullmakten kommunene ved kommunedirektøren har på forvaltningen av ulike tilskuddsordninger. Statsforvalteren i Rogaland v/ledergruppen hadde i 2021 fysiske møter med noen kommuner. Landbrukspolitikken var tema på disse møtene. Videre har vi også hatt fysiske møter med noen politiske utvalg (ofte mer temabasert som nydyrking). I tillegg var nasjonal politikk nesten alltid med i våre mange «kommuneretta» digitale konferanser og kurs i 2021. Når det gjelder kommunenes forståelse og arbeid med tilskuddsordningene, så mener vi at kommunene i det store og hele gjør et godt arbeid.

Jordvernet er tilnærmet en konstant utfordring i Rogaland. Digital landbrukskonferanse i mars med jordvern som hovedtema hadde god deltakelse. Likevel har nok 2021 vært et av de mer roligere årene, trolig fordi kommunene er i oppstart av kommuneplanprosessen, og det er blitt ferdigstilt flere viktige regionale planer som har betydning for jordvernet. Vi merker et spesielt press på arealbehovet for areal- og kraftkrevende industri. Et område vi ser at vi bør ha tydeligere nasjonale føringer på, samtidig som lokalisering av slike anlegg må vurderes i et regionalt perspektiv.

Vår rolle som kompetansesenter for kommunene og andre er høyt prioritert. Vi opplever at vårt arbeid blir satt pris på og vi kjenner på at vi er relevante. Også i 2021 leverte vi mange digitale kurs og møter, med god oppslutning. Våre mange partnerskap og nettverk er høyst levende og relevante for den nasjonale landbrukspolitikken i Rogaland.

Miljøvern

Nasjonal miljøvernpolitikk er i stor grad formidlet og oppfattet i kommuneadministrasjonene og også i de politiske miljøene. Det er en sterk og gledelig økende bevissthet både hos folk flest, politisk og ikke minst i næringslivet for bærekraftig utvikling, ivaretagelse av naturmangfold og det å hindre forurensning. Men vi har som følge av stor aktivitet på lite areal, også sterke arealkonflikter der natur- og miljøhensyn inkludert vern av jord, skog, myr og kystlynghei, i stor grad må vike for utvikling av ny moderne infrastruktur og nye næringssetableringer. Det er langt igjen før Rogaland øyner arealnøytralitet som utviklingsmål, men aksept og vekt på fortetting innenfra og ut i by- og tettstedsutviklingen, hjelper godt på.

Fylkeskommunen sitt langvarige og gode arbeid med regionalplaner, bidrar sterkt til formidling, forståelse og vilje til oppfølging av nasjonal miljøvernpolitikk inkludert en god naturressursforvaltning i Rogaland. Det ble i 2021 satt i gang arbeid med viktige regionale planer som for eksempel areal- og kraftkrevende industri. Vi deltar i dette arbeidet for det er fremdeles et stykke igjen å gå før hensyn til naturmangfold er en sterkt integrert i regional og lokal forvaltning i mat- og industrifylket Rogaland. Men det er lyspunkt innimellom og gode offentlige og politiske debatter som gir håp og bevisstgjøring i rett retning.

Samfunn

Vi har dialog med kommunene om nasjonale og viktige regionale interesser, som skal sikre en bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk. Vi har hatt fem kommunebesøk, der nasjonal politikk og Statsforvalterens oppdrag er presentert. Videre vil vi trekke frem at nasjonal politikk har vært tema i forbindelse med dispensasjonssaker, hos kommuner som har bedt om egne fagmøter.

Kommunene i Rogaland har en god økonomiforvaltning, og vi er svært fornøyd med at vi heller ikke i 2021 har kommuner i ROBEK. Og vi har i vår dialog med kommunene og de regionale kommuneøkonomimøtene hatt fokus på aktivt bruk av KOSTRA data.

På grunn av den pågående pandemien og stor belastning på kommunene har vi i år ikke arrangert kurs for kommunene på tema fra kommuneloven. Vi har likevel hatt dialog og veiledning av kommuner i enkeltsaker uten at det er spesielle temaer som går igjen som naturlig eller aktuelle for alle kommuner. Pandemien medførte at kommunenes veiledningsbehov mest av alt gjaldt forståelsen av forskrifter og smitteverntiltak.

Utdanning

Behovet for informasjon og veiledning knyttet til pandemien har vært stort også i 2021. Kommunemøter, både samlet og enkeltvis, rapporter, tolkninger og avklaringer av endringer i regelverket har tatt mye tid. Det har vært nødvendig å ha en viss pragmatisme i tolkning av regelverket overfor sektor i den krevende driftssituasjon barnehager og skoler har stått i. Vi har satt søkelys på å gjøre regelverket kjent og forstått og hatt fokus på forholdsmessighet og at tiltaksbyrden for barn og unge skal være så lav som mulig.

Når det gjelder annen informasjon og veiledning har vi vært aktive med mange webinar og teamsmøter. Hvert fagområde arbeider med årshjul for informasjon og veiledning. Her er det både faste saker fra år til år og mer dagsaktuelle saker.

I forbindelse med at desentralisert kompetanseutvikling i 2021 ble tilskuddsordning og retningslinjene for ordningen ble forskriftsfestet, har vi arbeidet videre med å tilpasse vår ordning og våre strukturer til retningslinjene. Vi er fremdeles aktivt ute i nettverk i kommunene for å få god samhandling og forståelse for ordningen. Ellers har en arbeidsgruppe med medlemmer fra samarbeidsforum og Statsforvalteren i tråd med forskriften, utformet en ny langsiktig og felles plan for Desentralisert kompetanseutvikling i barnehage og skole.

Vi vurderer at oppvekstsektoren i Rogaland er godt kjent med nasjonal politikk og at den er iverksatt i fylket.

Helse, sosial og barnevern

Samarbeidsrutinene med aktuelle kompetansesentre har bidratt til at at ny kunnskap tas i bruk både i de kommunale barnevernstjenestene og i andre tjenester rettet mot barn og unge. Vi er orientert om hverandres innsats og har en rekke felles satsinger rettet mot barn/unge, rus, psykisk helse og voldsfeltet og nasjonal strategi for boligpolitikken. Også Universitetet i Stavanger ved nettverk for velferdsforskning og bidrar inn i læringsnettverkene for kommunalt barnevern viktig for felles erfaringsdeling og utvikling av feltet. KS, Husbanken er sentrale samarbeidsaktører.

Det er fortsatt en utfordring at regionale kompetansesentre prioriterer fylkene i sitt nedslagsfelt ulikt. Dette forsøker en å bøte på gjennom møter og rutiner for samarbeid.

I etablert arbeidsgruppe for arbeid med barnevernreformen/ oppvekstreformens sørger SF, Bufetat, kommuner og KS i fellesskap for erfaringsdeling både når det gjelder oppgaver på fosterhjemsområdet og tidlig og helhetlig innsats.

Brukerorganisasjoner er koplet på alle satsinger knyttet til unge og voksne. Det er utfordrende og få til gode brukerinvolvering når det gjelder barn og unge. Så langt har vi hatt godt samarbeid med Forandringsfabrikken og proffene og ungdomsråd i kommunene.

Statsforvalteren har oversikt over og følger utbyggingen av heldøgns omsorgsplasser i kommunen, og bistår og gir faglig veiledning til Husbanken. Vi har hatt flere befaringer sammen med Husbanken, og ser at noen kommuner har utfordrer tanken om integrering og normalisering i sitt ønske om å bygge og plassere boliger til ulike brukergrupper i samme område. Dette begrunnes både i areal og rekrutterings og kompetanseutfordringer. Mål er å samle personal som skal arbeide opp mot ulike brukergrupper samme sted. Vi ser at dette er en problemstilling som vil forsterkes med den demografiske utviklingen.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2021 hatt fokus på implementering og oppfølging av ACT/FACT team. Dette er gjort både gjennom tilskuddsforvaltningen, kurs/konferanser og råd og veiledning. Rogaland har i stor grad lyktes med satsingen. Utfordring framover er å sikre at arbeidet videreføres, også når tilskuddsmidlene fases ut. Rogaland har 3 nye team i nord fylket. I tillegg er det startet to forprosjekt. Vi har to forprosjekt på FACT ung.

Pakkeforløp rus og psykisk helse har vært tema både i kommunemøter og i ruskonferansen 2021. Inntrykket er at satsingen ikke helt har lyktes, som varige strukturer. De store kommunene melder om et godt samarbeid med spesialisthelsetjenesten, men sier dette skyldes gode samarbeidsrelasjoner til enkeltpersoner mer enn gode samarbeidsstrukturer.

Tilskuddsforvaltningen gir Statsforvalteren mulighet til å påvirke satsinger i kommunene/spesialisthelsetjenesten. Det var imidlertid færre søknader til ordningen kommunalt rusarbeid i 2021 enn tidligere, særlig fra de store kommunene. Manglende søking forklares delvis med regelverket for ordningen. Pandemien har også utfordret kvalitetsarbeidet i kommunene. Det ble i 2021 gjennomført tilskuddskonferanse, der hensikten er å gi oversikt over og sammenhengen mellom ulike tilskuddsordninger.

Vi måtte i 2021 returnere 12 millioner på kommunalt rusarbeid, hovedsakelig fordi fylkets største kommune kun hadde to søknader av begrenset omfang. Som en følge av dette er det varslet redusert ramme for 2022. Vi tenker dette er uheldig da kommunene i fylket i stor grad har implementert mange stillinger i drift i en kort tidsperiode, og det tar tid å få nye satsinger opp å gå. Vi har hatt egne oppfølgingsmøter med vår største kommune om bruk av tilskudd.

Det er i samarbeid med kompetansesentrene gjennomført konferanser på områdene overdose, selvmord, ACT/FACT, recovery, vold og overgrep og rus/psykisk helse.

Statsforvalteren samarbeider med kompetansesentrene om 4 ulike nettverk.

- Fengselshelsetjenester
- ACT/FACT
- Psykososiale kriseteam
- Recoveryorienterte tjeneste nettverket ble avsluttet i 2021, der det ble utarbeidet felles verdigrunnlag for disse tjenestene. Konferanse med tema videreføres.

Samarbeid med brukerorganisasjoner: Statsforvalteren har hatt god brukerrepresentasjon i Statsforvalterens og KoRus sin kompetansegruppe. Her er A-larm, ProLar, Rio og Mental Helse representert.

Under Covid-19 pandemien har Statsforvalteren hatt flere møter med lederne for brukerorganisasjonene. Ledere/Rådgivere for rus og psyk. helsetjenestene i store og mellomstore kommuner har ved en anledning også deltatt.

Mange kommuner har laget egen plan for psykisk helse og vold i nære relasjoner. Dette tematiseres i aktuelle kommunemøter.

De fleste kommunene hadde tydelig fokus på de demografiske utfordringene når nytenkning, rekruttering og kompetanse, men mangel på kompetanse og rekrutteringsutfordringer særlig når det gjelder vernepleiere, sykepleiere og ledere er i noen kommuner akutt.

Statsforvalteren følger opp kommuner med risiko for svikt i tjenestetilbudet til barn og unge. Vi gjør fortløpende vurderinger av barneverntjenestens oppfølging av barn og unge gjennom covid-19 rapporteringer, rapportering på kommunalt barnevern, tilsyn og dialogmøter

Beredskap

Håndtering av koronapandemien har i 2021 medført at beredskapsstaben har brukt veldig mye ressurser på å formidle nasjonal politikk til kommunene. Vi er er pålagt gjennom vår samfunnsikkerhetsinstruks å ha system for å motta og videresende viktig informasjon til kommunene både innenfor og utenfor vanlig arbeidstid. I 2021 har det vært veldig mye informasjon om nasjonal politikk både fra Justisdepartementet/DSB, HOD/Helsedirektoratet med flere som er videresendt til kommunene. Ofte utenfor arbeidstid og ofte med korte tidsfrister for svar. Når det var mest hektisk måtte vi innføre vaktordning for å håndtere det som kom på kveldstid og i helger.

Vi har avholdt ukentlige faste møter med kommunene blant annet for å formidle nasjonal politikk og det har vært en rekke region-vise møter og møter med enkeltkommuner om konkrete problemstillinger. I mange av disse møtene har FHI og Hdir også deltatt.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Sektorovergrepene planarbeid

Vi har lang tradisjon både internt og eksternt for å legge stor vekt på samordning mellom regionale sektormyndigheter i arbeidet med innspill og oppfølging av kommunale planer etter plan- og bygningsloven. Vi har ikke hatt noen avskjæringer av andre regionale myndigheter sine innsigelser i 2021. Vi opplever at det er tidlig og tett kontakt, og lite motsetninger. Vi mener det er god rolleforståelse og gode regionalplaner sin fortjeneste. Det er avholdt to nettverksmøter på Teams, for alle saksbehandlere hos alle statlige innsigelsesmyndigheter med ansvar for uttalelser til planer i Rogaland. Vi ser behov for videreutvikling og ytterligere forbedret samordning. Grenseflater mellom statsforvalteren og flere andre innsigelsesmyndigheter sine ansvarsområder og hvordan bruke FN sine bærekraftsmål på en god måte, bør gjennomgås.

Vi jobber godt sammen med Rogaland fylkeskommune. Det avholdes planforum månedlig eller oftere, dersom det er saker. Vi og andre myndigheter med innsigelsesmyndighet deltar. Planforum Rogaland fungerer etter sin hensikt som er å samordne ulike interesser, redusere konfliktnivået og gjøre kommunal planlegging mer forutsigbart.

Samordning innen miljøvern inkludert naturvern og forurensing

Naturvern

Vi jobber godt og tett med kommunene, både om nye verneområder og forvaltningen av de eksisterende. Vi har mye arbeid knyttet til utvalgte kulturlandskap inkludert kystlynghei der samarbeidet er særlig tett mellom landbruks-, kulturminne- og natur-forvaltningen. Videre vil vi særlig

nevne det gode samarbeidet og den store samordningsjobben i arbeidet med de regionale vannforvaltningsplanene.

Forurensing

Vi samarbeider og samordner innsats mot marin forurensning meget godt med de fire friluftsrådene våre, og er aktivt deltakende inn i RyddNorge sitt prosjekt i Rogaland.

Vi er førstelinjeforvaltning på forurensning og legger stor vekt på samordning gjennom planavklaring med kommunen, høring og kontakt med kommune og andre regionale myndigheter.

Vi deltar som forurensningsmyndighet i arbeidstilsynet sin samordning av tilsyn overfor virksomheter og spiller også en viktig rolle i politiets miljøforum for miljøkriminalitetssaker. Disse to arenaene har «sovnet» under pandemien.

Gjennom vår rådgivende rolle innen akutt forurensing, spiller vi en viktig samordningsrolle gjennom å bistå skadestedsleder i akutte forurensingssituasjoner. I 2021 fikk vi en hendelse med utslipp av boreslam fra UllRigg på Ullandhaug med avrenning til Ramsar-område i Hafrsfjord. Det var en krevende sak som løste seg på en god måte. Vi får generelt svært gode tilbakemeldinger fra kommunene og brannvesenet på vår rådgivning til dem i slike akutte forurensingssituasjoner.

Samordning av tilsyn

Statsforvalteren i Rogaland har hatt jevnlig kontakt med statlig tilsynsmyndigheter og kontrollutvalgssekretariatene i fylket. Det har vært dialog og tilpasninger av tilsynsaktivitet opp mot kommunene. Nasjonal tilsynskalenderen er i bruk i Rogaland og vi har kommet med flere innspill og forbedringsforslag. Det er videre blitt gjennomført digital erfaringsutveksling internt, med fokus på digitale tilsyn og internkontrollbestemmelsene. Videre er det gitt innføring i internkontrollbestemmelsen til andre statlig tilsynsaktører.

Statsforvalteren i Rogaland har videre et eget tilsynslag. Laget består av deltakere fra alle fagavdelinger i embetet. Tilsynslaget har en egen virksomhetsplan og årshjul. Tilsynslaget har regelmessige møter, hvor bl.a. erfaringstildeling, informasjon, status og aktivitet står på agendaen. Tilsyn står og regelmessig på agendaen til embetets ledergruppe. Tilsynslaget har Dette bidrar til at samordning generelt og tilsyn spesielt, har stor oppmerksomhet i embetet.

Metodeutvikling:

Det har grunnet pandemien vært hensiktsmessig å gjennomføre tilsyn på ny måter. Digital tilsyn og dokumenttilsyn er eksempler på konsepter som er brukt.

Erfaringer med digitale tilsyn, har blitt formidlet internt på tvers av avdelingene, på en egen digital samling.

Tilsynserfaringer under pandemien:

Utvalg av kommuner som har hatt tilsyn er risikobasert. Det er likevel slik at enkelte tilsyn har blitt avlyst og noen tilsyn har blitt utsatt fordi kommunen har hatt en krevende situasjon grunnet pandemihåndteringen.

Stor sett er langt de fleste tilsyn gjennomført, jf. tilsynskalenderen.

Landbruk

På mange måter er samarbeid regionalt en forutsetning for at vi skal nå målsettingene i landbrukspolitikken. Statsforvalteren får gode tilbakemeldinger på rollene som tilrettelegger og utfordrer. Under fugleinfluensaen fikk vi virkelig sett hva samarbeidsrelasjoner betyr i en reell krise, der vi hadde et særlig godt samarbeid med Mattilsynet. Samarbeidsprosjektet «Arbeid for god dyrehelse og dyrevelferd i Rogaland» er i god drive og knytter stadig nye aktører til seg. Senest Arbeidstilsynet. Det regionale landbrukspartnerskapet fungerer veldig godt og vi har jevnlig dialog med både fylkeskommunen og Innovasjon Norge.

Utdanning

Samordning er nødvendig for å kunne gi gode og helhetlige tjenester, men vi utfordres av prioriteringene og arbeidsmåtene våre. Ulike departement styrer på ulike måter. Mål og oppdrag er mer eller mindre konkrete. Økonomiske virkemidler og tilskudd har ulik vinkling, fra sentralt styrte til desentralisert behovskartlegging. Statlige prosjekter og reformer har ulik implementeringsstrategi. Kommunen er ulike i størrelse, organisering og kompetanse og Statsforvalterne har ulik organisering. For å imøtekomme dette på best måte har vi i Rogaland valgt barn og unge som strategisk satsingsområde og Utdanningsavdelinga koordinerer arbeidet, se eget avsnitt.

På integreringsområdet har vi et godt samarbeid med fylkeskommunen i arbeidet med rask og treffsikker bosetting. Vi utveksler informasjon og erfaringer, blir kjent med hverandres roller og mener at dette er til beste for å sikre god integrering av nyankomne.

Vi vurderer at vi gjennom strukturene våre har lagt godt til rette for god samordning, men at dette er et arbeid det er vanskelig å si at vi er kommet i mål med.

Statsforvalteren har i 2021 hatt et tydelig oppmerksomhet på Nasjonal strategi for boligpolitikken. Overførte ressurser fra Kommune og marked i Husbanken har bidratt med kapasitet og kompetanse inn i arbeidet. At ressursene går inn i en samordnet og tverrfaglig organisering i embete har bidratt til at kommunene så langt møter en statsforvalter som i større grad enn tidligere bidrar med bred kompetanse inn mot målgruppene. Det er er tett samarbeid med Husbanken opp mot enkeltkommuner. Statsforvalteren med sin velferdsportefølje har gjennom oppdragene fokus på de fire målgruppene i strategien. Vi har valgt å legge en plan for kommunemøter fra november 21- juni 22 der arbeid med målgruppene i strategien står sentralt. Statsforvalteren har i møtene dialog med kommunene om planarbeid, folkehelse, helse og omsorgstjenester, bosetting og integrering mv. Vi får et godt innblikk i det totale utfordringsbildet i kommunene i møtene der kommunene også er representert på tvers av sektor.

Det legges til rette for kompetansebygging og erfaringsutveksling med boligsosiale tema i samarbeid med Husbanken og kommuner.

Samordning og samarbeid på tvers av sektor er fortsatt en utfordring, og Statsforvalteren peker i prosjektet som ble avsluttet knyttet til "Bolig for velferd" på tiltak som kan bidra til redusere utfordringene både i samarbeid internt i kommunen, mellom kommune og stat og stat- stat. Rapport lanseres 1. april.

Beredskap

Håndtering av pandemien er et godt eksempel på at ikke alt er samordnet sentralt. DSB og Hdir skal ha ros for at de gjennom pandemien har utviklet et godt samarbeid, men Statsforvalteren har ofte vært frustrert på manglende samordning av andre fagområder. Spesielt innen utdanningsområdet, men også når KDD (tidligere KMD), NFD og Sjøfartsdirektoratet har kommet på banen, for å nevne noen eksempler. Da har vi selv sagt prøvd å samordne dette etter beste evne på regionalt nivå men kommunene blir frustrerte når de får informasjon og bestillinger som ikke er samordnet med det som er "samoordningskalen" når Justisdep er lederdepartement for en krise.

Helse og omsorg

Statsforvalteren har i 2021 etablert en samarbeidsarena for velferdsområdene. Vi samler Bufetat, Politiet i Sør-Vest, barne- og ungdomspsykiatrien, KS, NAV fylke, Kriminalomsorgen og Rogaland fylkeskommunen tre ganger i året. Målet er gjensidig informasjon om oppdrag og utfordringer på hverandres områder, samordning av innsats på områder med felles oppdrag samt iverksetting av aktuelle tiltak i fellesskap.

Vi har så langt hatt tre møter der tema har vært integrering og inkludering, kapasitetsutfordringer i barne- og ungdomspsykiatrien i forlengelse av pandemien, samordnet innsats rettet mot barn og unge med støtte i ulike satsinger. Samarbeid mellom Bufetat, politi og BUP- ene i krevende saker der bruk av tvang ofte blir et tema, følges videre opp for å avklare samarbeid, lovverk og rutiner mv.

Samarbeid og samordning på tvers av sektor har vært sentralt i møtene og følges videre opp med tiltak i 2022.

Strategiske satsinger;

Klima

Kommunene er den viktigste målgruppe for Statsforvalteren sin klimasatsing, og den tverrfaglige arbeidsgruppas hovedmål er å støtte og hjelpe kommunene i arbeidet med klimaomstilling.

Statsforvalteren samarbeider også med Rogaland fylkeskommune, Klimanettverk Jæren, og Klimapartner Rogaland. Klimakoordinator deltar fast på to digitale møteplasser for alle embeter med tema internt klimaarbeid og klima i plan. Vi deltar også i gruppen som arbeider med intern Miljøfyrtårnsertifisering.

Vår interne arbeidsgruppe på Klima skal bistå kommunene med kunnskap og veiledning. Gruppen er nå fulltallig med representanter fra alle fagavdelingene. Strategisk plan for vår strategiske satsing på Klima 2021-2022 er utarbeidet og vedtatt sommeren 2021.

I 2021 har arbeidsgruppen prioritert å arbeide med temaet klimagassreduksjon. Gruppen har jobbet aktivt med å gjøre satsingen kjent for kommunen og internt i organisasjonen, og belyse FNs bærekraftsmål som rettesnor og målsetning for arbeidet til Statsforvalteren. Sammen med de to andre satsingsområdene arrangerte vi Bærekraftsuka 2021 med eksterne digitale foredrag og interne samlinger. Formålet med uka var å gjøre satsingsområdene bedre kjent eksternt og internt, og sette FNs bærekraftsmål på agendaen.

En student fra Universitetet i Stavanger har kartlagt hvordan kommunenes klimaplaner blir fulgt opp. Arbeidet er en del av kunnskapsgrunnlaget for gruppa sitt arbeid med å støtte kommunene i planarbeidet. Nettsiden er et verktøy for å spre informasjon om aktuelle tilskuddsordninger for kommunene, som Klimasats, webinarer, generell kunnskapsformidling og synliggjøring av satsingsområdet. Gruppen har i 2021 publisert 27 nettartikler. Sammen med våre samarbeidsparter har vi gjennom året arrangert, vært medarrangør eller bidratt med innlegg på 8 webinarer, i hovedsak med tema innen kommunenes mulighetsrom for klimagassreduksjon.

Statsforvalteren opplever at klimaomstilling er et tema som kommunene er opptatt av. Det er etterspørsel etter konkret kunnskap og verktøy for å gjennomføre klimagassreduksjon og klimatilpasning.

Vi ser en økt bevissthet og etterspørsel etter mer kunnskap om dette tema. Dette vises godt igjen i kommunenes planstrategi og klimaplan.

Barn og unge

Det er sikret bred forankring internt gjennom at alle avdelinger er med i arbeidsgruppa. I tillegg til embetsoppdraget er både barnekonvensjonen og FNs bærekraftsmål sentrale som grunnlag for arbeidet. I tillegg til den interne strukturen samarbeider vi og møter kompetansesentre og andre sentrale regionale aktører. Vi opplever at vi internt gradvis får mer forståelse for helheten og tror at det på sikt også vil komme kommunene til gode gjennom en mer helhetlig Statsforvalter.

Kommunestruktur/kommunedialog

Arbeidet gjøres i en sammensatt arbeidsgruppe med representanter fra samtlige fagavdelinger. Strategisk plan for kommunedialog og kommunestruktur skal være førende for arbeidet både internt og eksternt. Planen er todelt hvor første del omhandler langsiktige mål og føringer for arbeidet med en tidsramme på 5 år. FNs bærekraftsmål ligger til grunn for den langsiktige satsingen. Planens andre del viser mål på årsbasis og skal legges til grunn for tiltak i den årlige arbeidsplanen.

Fokus i 2021 har vært å utfordre kommunene til å ha en dialog og diskusjon rundt kommunesamarbeid og kommunestruktur. Dette har blant annet vært tema på de fem kommunebesøkene vi har gjennomført i 2021.

I samarbeid med KMD har Vista Analyse AS utført et oppdrag med å utvikle en modell for beregning av økonomiske virkninger av ny kommunestruktur. Modellen kan brukes for byområder i hele landet, og er nå brukt til å lage en overordnet analyse av mulige storkommuner, bestående av fire kommuner på Nord-Jæren og fire kommuner på Haugalandet.

Hovedmål 3 - Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne

Klagesaker etter plan- og bygningsloven

Statsforvalterens saksmengde på fagfeltet har vært relativt lik i 2021 sammenlignet med tidligere år, dog med en svak økning. Vi ferdigbehandlet 498 klagesaker innenfor saksfeltet plan- og bygningsrett i 2021, mot 491 saker i 2020 og 473 i 2019.

Gjennomsnittlig overskridelse for saker som bryter fristen er 51 dager, noe som er en økning sett opp mot 2020. Vi ferdigbehandlet 400 klager på byggesaker og 70 klager på reguleringsplaner i 2021.

Vi har jobbet aktivt for å få ned saksbehandlingstiden slik at fristene skal overholdes. Vi har ukentlige møter om hvordan vi ligger an på saksbehandlingsfrister og fordeler saker etter kapasitet. Vi bruker også overtidsmidler på dette arbeidet, og vi har fått tilført en midlertidig stilling til restansenedbygging.

Landbruk

Internkontrollarbeidet med landbrukets ulike tilskuddsordninger er høyt prioritert, både i kommunene og hos oss selv. Vårt hovedinntrykk er at kommunene gjør et godt arbeid og at rettsikkerheten blir ivaretatt, selv om noen kan bli bedre. Internkontrollarbeidet er et prioritert område også fremover. Våre kompetansetilbud og forvaltningskontroller er viktige aktiviteter i forbedringsarbeidet. Innen kommunal skogforvaltning har vi fortsatt utfordringer på både kompetanse og kapasitet.

Statsforvalteren har gode erfaringer med at utvalgte kommuner årlig (risikobasert utplukk etter hjemmel i jordlovens §3) sender oss vedtak etter jord- og konsesjonslovene. Vi gjør dette for å ivareta rettsikkerheten og likebehandlingen, og møter forståelse i kommunene for dette arbeidet. Vi har sett som nødvendig å overprøve enkelte kommunale vedtak.

Rettsikkerhet innen planarbeid og miljøvern

Vi bidrar til at medvirknings-, informasjons- og utredningskrav etter plan- og bygningsloven blir fulgt, gjennom omfattende veiledning og råd til planstrategier, planprogram, oppstartsvarsel og høring av planer inkludert konsekvens-utredninger. Dette gjelder også uttalelser til og klagebehandling av regulerings-planer og dispensasjonssaker. Vi blir mye brukt av både kommuner, bedrifter, publikum og andre offentlige instanser til å avklare saksgang og regelverk i forvaltningssaker og særlig der det er vanskelige grenseflater slik som på vassdragsfeltet, støy, naturmangfoldlov og forholdet mellom landbrukslovverk og plan- og bygningslov.

I 2021 klaget Statsforvalteren på 28 av 615 dispensasjoner som hadde vært på høring hos oss etter plan og bygningsloven. En tredjedel av disse var klage av hensyn til jordvern og landbruk, resten ulike miljøhensyn dette er inkludert strandsone, landbruks-, natur- og friluftshensyn og bærekraftig areal- og transportplanlegging. Vi får i stor grad medhold hos settefylkesmann i disse sakene.

Vi behandler klagesaker på kommunale og fylkeskommunale vedtak innen villtlov, lov om motorferdsel i utmark, friluftsløven og deler av myndighet delegert kommunene etter forurensingsloven. Det er svært få slike klagesaker, men ganske mye veiledning.

Vi legger stor vekt på å behandle alle klager grundig. Flest slike klager har vi på forurensingstillatelser. Det klages fra både tiltakshaver og berørte i relativt høy grad, særlig innen akvakultur. Vi legger stor vekt på å nivellere oss ut fra klageavgjørelser i Miljødirektoratet, slik at vi ikke gjør urett mot verken

bedrifter eller de som får forurensingsbelastningen.

Helse, - sosial og barnevern

Statsforvalteren har betydelige rettsikkerhetsoppgaver på helse-, sosial- og barnevernsområdet. Vi behandler tilsyns- og klagesaker på alle områdene og vi overprøver og kontrollerer tvangsvedtak. Videre fører vi tilsyn for å undersøke om tjenestene overholder lov- og forskriftskrav.

Vi prioriterer saker som gjelder tvang høyest.

Statens helsetilsyn er vår overordnet på alle fagfelt og bidrar med opplæring av ansatte i embetene gjennom Tilsynsskolen og med veiledere og policydokument som skal bidra til at saksbehandlingen i embetene blir enhetlig. Saksbehandlere og ledere fra samtlige embeter blir involvert i arbeidet med nye verktøy. Det bidrar til at det er større mulighet for å lykkes med implementeringen. Kan nevne flere eksempler, men våre tilsyn med barneverninstitusjonene er blitt mer målrettet og bidrar til bedre rettsikkerhet for det enkelte barn. Vi har med ny og tydelig veileder for tilsynssaker på helse- og omsorgsfeltet nå mulighet til å prioritere de sakene som er viktigst for å sikre bedre pasientsikkerhet på sikt. Statens helsetilsyn har i 2021 økt satsingen på overordnet faglig styring av embetene for å sikre at embetene i størst mulig grad arbeider enhetlig og med god kvalitet i saksbehandling og tilsyn.

Statsforvalteren har på helse-, sosial- og barnevernsområde samarbeid med Statsforvalteren i Vestland for å sikre en enhetlig praksis i saksbehandling og tilsyn i Vestlandsregionen.

Flere av våre saksbehandlere arbeider på tvers av helse-, sosial- og barnevernfeltet. Vi kan derfor i saksbehandling- og tilsynsarbeid dra nytte av erfaringen og kompetansen den enkelte har om både fag og metode på en måte som bidrar til at saksbehandlingen internt blir mer enhetlig. Det bidrar også til en bedre forståelse av de sårbare barnas og unges utfordringsbildet og behov for tverrfaglige helse- og omsorgstjenester.

Barnevern

På barnevernsfeltet har vi behandlet både rettighetssakene og tilsynssakene innen fastsatte frister. Vi har også gjennomført 70 av 70 lovpålagte tilsyn med barneverninstitusjonene og vi har lagt til rette for at barna skal få snakke med tilsynsførerne. Til tross for pandemisituasjonen har vi gjennomført tilsyn over to dager for at vi skulle treffe ungdommen og de er gjennomførte ved fysisk oppmøte i institusjonen. Landsomfattende tilsyn er gjennomført i tre barneverntjenester som omfatter fem kommuner.

Sosial

På sosialfeltet har vi både når det gjelder tilsynssakene og rettighetssakene full måloppnåelse.

Når det gjelder tilsyn har vi oppnådd 65 av 80 poengkrav. Vi har måttet utsette og flytte på tilsyn på grunn av koronasmitte- og restriksjoner og på grunn av nye strukturer i NAV- kontorer. Vi har fått gjennomført tre undersøkelser av tilgjengelighet ved NAV-kontor som omfatter fire kommuner og vi har gjennomført tilsyn med økonomisk rådgivning i en kommune, men med to bydeler.

Helse- og omsorg

Vi har omfattende saksbehandlingsoppgaver knyttet til helse- og omsorgsfeltet, men vi blir målt bare på noen av disse.

Saksbehandling:

Vi har prioritert saksbehandling av klagesaker, saker som gjelder tvang og makt overfor psykisk utviklingshemmede og tilsynssaker høyt i 2021.

Tilsynssaker: Antall klager på helse- og omsorgstjenestene øker. Vi har likevel bedre måloppnåelse enn tidligere år når det gjelder tilsynssakene. 61 prosent av tilsynssakene ble behandlet innen seks måneder og vi har redusert antall saker som er eldre enn 12 måneder. Muligheten til å behandle noen av disse på en forenklet måte har bidratt til at dette har vært mulig, men vi har også ferdigbehandlet en del av de eldste tilsynssakene samt sakene fra Statsforvalteren i Oslo og Viken utenfor ordinær arbeidstid. Mangel på legerressurser i store deler av 2021 førte til at en del saker fikk lang saksbehandlingstid fordi medisinske vurderinger manglet.

Klagesaker helse- og omsorg: Vi har hatt for lang saksbehandlingstid på rettighetssakene i flere år. I 2020 ble 65 % av sakene behandlet innen tre måneder. Vi har fortsatt ikke full måloppnåelse og vi tilstreber å redusere saksbehandlingstiden for at rettsikkerheten for de som har behov for helse- og omsorgstjenester skal styrkes. I 2021 har vi realitetsbehandlet 336 egne klagesaker på helse- og omsorgsområdet. Vi har også behandlet 40 saker for Statsforvalteren i Oslo og Viken. Til tross for at vi har behandlet 78 flere saker i 2021 enn i 2020 har vi å år en bedre måloppnåelse enn i 2020. Nå er 76 prosent av sakene behandlet innen tre måneder og vi avsluttet 2021 med 78 restanser. Årsaken til forbedret saksbehandlingssituasjon er økt bemanning, saksbehandlere har fått økt kompetanse i løpet av året og vi har gjennomført dugnader på kveldstid og hatt stort fokus på disse sakene.

Tvang og makt overfor psykisk utviklingshemmede: Når det gjelder overprøving av vedtak om tvang og makt overfor psykisk utviklingshemmede så vi i begynnelsen av 2021 for oss at opp mot 90 prosent av sakene skulle bli behandlet innen tre måneder. Vi har økt bemanningen og har behandlet mange saker utenfor ordinær arbeidstid for å nå målet. I 2021 har spesialisthelsetjenesten, som skriver sakkyndige vurderinger før vedtakene overprøves, hatt store kapasitetsproblemer. Det har ført til forsinkelser i vår saksbehandling. I noen saker har vi vurdert det som forsvarlig

å overprøve kommunale vedtak uten at sakkyndig vurdering forelå.

Tilsyn med kommunal- helse- og omsorgstjeneste

Vi har prioritert å bruke økte personalressurser til avdelingen på å få ferdigbehandlet enkeltsaker og har nedprioritert tradisjonelt tilsyn med disse tjenestene.

Selv om vi ikke har oppnådd måltall på tilsyn med kommunal helse og omsorgstjeneste, har vi også i 2021 vært tett på tjenestene og bidratt til å oppnå formålet med tilsyn; økt kvalitet og tillit til tjenestene. Vi har erfart at den tette kontakten og løpende oppfølgingen bidrar til ønsket utvikling i tjenesten. Vi har brukt rapporteringsordningene svært aktivt og fulgt opp kommuner og tjenester som melder om avvik eller særlig utfordringer for å sikre at befolkningen får de tjenester de har rett på. Særlig utfordringer i tjenester til barn, unge og personer med psykisk utviklingshemming og andre som vanskelig kan ivareta egne interesser har blitt prioritert i vår oppfølging. Vi vurderer at denne måten å følge opp tjenestene på har vært mer hensiktsmessig enn å drive formalisert tilsyn, noe som ville belastet tjenestene som allerede var belastet uforholdsmessig mye.

Utdanning

Vi prioriterer rettsikkerhetsoppgavene våre høyt gjennom tilstrekkelige ressurser til klagebehandling og god risikoanalyse i forkant av tilsyn. For å sikre enhetlig behandling av klager er malene våre oppe til jevnlig revisjon, vi samarbeider om vurderinger og kontakter kommuner hvis vi oppdager praksis som ikke er i tråd med regelverket. Vi har et aktivt samarbeid med Statsforvalterne i Agder og Vestland og velger årlig områder vi skal samarbeide om sett i lys av oppdraget. I 2021 var det leke- og læringsmiljø, fagopplæring og ny integreringslov, som var tema. Dette samarbeidet sikrer både deling av kompetanse, utnyttelse av det enkelte embetes styrker, enhetlig forståelse og praksis, samt at vi blir bedre i stand til å melde utfordringer til oppdragsgiver.

Vi vurderer at Statsforvalteren i Rogaland bidrar til å ivareta rettsikkerhet på en god måte i fylket og at vi er samkjørte i regelverksforståelse med andre Statsforvaltere.

Hovedmål 4 - Statsforvalteren skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Landbruk

Vi ønsker at sentrale myndigheter i større grad etterspør vår regional forståelse og erfaring av hvordan nasjonal politikk og nasjonale virkemidler på landbruksområdet treffer i fylket. Endringstakten i samfunnet ellers økes og landbruksnæringene påvirkes også av disse.

Vi arbeider jevnt og trutt for et landbruk i hele Rogaland. Vi har utfordringer med å levere på nye små- og mellomstore melkekufjøs. Det bygges for få nye melkekufjøs til under 30 kyr i Rogaland. Konsekvens på sikt vil føre til redusert melkeproduksjon i distriktene og mindre bruk av innmarksbeitene. Vi opplever ellers at jordbruket er inne i en kritisk fase med etterslep når det gjelder investeringer for eksisterende produksjon, og at eksistensen for veksthusnæringen er truet grunnet energikostnad.

Prosjektsatsingen «Arbeid for god dyrehelse og dyrevelferd» i Rogaland går godt. Jevnlige nettverksmøter og flere nye viktige prosjekter springer ut eller knyttes til satsingen.

Det er krevende å følge statlige signal om miljømessig bærekraft som biomangfold, vannforurensning og klima. Vi skal øke vår ressursbruk på disse områdene fremover. Jordbrukets miljøordninger er viktige, og vi mener at disse bør styrkes.

Jordvernet er under press og det er viktig med nytt nasjonalt jordvernmål. Hovedutfordringen vår er å kunne materialisere det nasjonale jordvernmålet gjennom redusert omdisponering og innfri nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging.

Vi går snart inn i en ny fase i arbeidet med pelsdyrordninga. Over 80 farmar i Rogaland er omfattet av ordningen. Arbeidet knyttet til dette arbeidet er komplekst og ressurskrevende, og vi har bidratt med innspill til påkrevd ny erstatningsordning. Kompetanse- og kapasitetsmessig må vi trolig styrke oss, alt etter hvordan regelverket blir.

Miljøvern

Innen miljøvernfeltet har vi en svært god, konstruktiv og tett dialog med vårt styringsdirektorat Miljødirektoratet. De er lydhøre for våre innspill og bruker oss i internt arbeid som for eksempel klimastatistikk for kommunene, direktorat-gruppen for vannforvaltningen og revisjon av konsesjonslovverk for industri. Vi setter stor pris på å få delta på denne måten. Vi ber likevel KDD styrke kontakten og dialogen med Statsforvalteren på planområdet og med KLD, Miljødirektoratet og oss innen tema som gjelder miljøvern og klimaomstilling i kommunale planer.

Vi tar gjerne imot fellesoppdrag der vi har faglige forutsetninger for det.

De viktigste miljøvernmeldingene som i 2021 er gitt oppover er:

1. Det haster med å utvikle regelverk og praksis etter forurensningsloven for å få bukt med de sterkt landbruksforurensede vann og vassdrag i Rogaland.

Her ser det ut til å være arbeid i gang.

2. Det er behov for nye, bedre og sterkere virkemidler for å ta vare på restareal med høyt naturmangfold i intensive landbruksområder
3. Det er behov for avklaring av renseteknologi og utslippskrav til landbaserte oppdrettsanlegg. Det er mange nye anlegg og utvidelser av eksisterende anlegg som er varslet, og som regel skal de etableres langt inne i fjordene våre.
4. Vi ønsker bedre samordnet regelverk for gjenbruk av rene jord- og steinmasser. Nå disponeres slike masser i tipper, til jordforbedring, i mellomlagre og i utfylling i sjø, og det er ulikt regelverk som håndterer de ulike sakene.

Statsforvalteren i Rogaland bidrar gjerne dersom det er ønskelig.

Utdanning

I den desentraliserte kompetanseutviklingen deler vi årlig ut tilskudd til utdanningssektoren på nærmere 50 millioner kroner. For å avdekke behov og implementere gode systemer for kompetanseheving, kreves det kapasitet og kompetanse i kommunene. Samtidig viser våre risikovurderinger at det er de samme kommunene som er gjengangere når det gjelder svake resultater på nasjonale undersøkelser, mangelfull forvaltningskompetanse og ujevn kvalitet i klagebehandlingen. Fellestrekket for kommuner med høy risiko for regelbrudd er manglende kapasitet og kompetanse. Kommuner med høy risiko klarer i liten grad å nyttiggjøre seg tilsyn og/eller veiledning gjennom klagesaker. Vi er derfor i tvil om de har kapasitet og kompetanse til å bruke midlene vil tildeler i den desentraliserte kompetansehevingen på en tilfredsstillende måte. Vi møter disse utfordringene ved å følge opp kommunene med andre virkemidler som for eksempel informasjon og veiledning og oppfølging og støtte til kommuner som er og har vært i oppfølgingsordningen.

Vi opplever at mange av kommunene i Rogaland i for liten grad foretar realkompetansevurdering innenfor voksenopplæringen og tilsvarende foretar gode kartlegginger før oppstart av introduksjonsprogram. Dette vil til dels avdekkes i det nasjonale tilsynet etter ny integreringslov, men vi ønsker mer søkelys fra sentrale myndigheter på realkompetansevurdering overfor voksenopplæringen.

Helse

I pandemihåndteringen har vi vært svært tett på kommunene, med flere ukentlige møter med representanter fra ulike nivåer i kommunen. Gjennom denne og annen løpende kontakt får vi konkrete tilbakemeldinger på effekten av statlig politikk, herunder regelverkskrav, økonomiske forhold, rapporteringsordninger med mer. Slike tilbakemeldinger har vi brukt aktivt i vår kommunikasjon med overordnede myndigheter, blant annet gjennom ukentlig rapportering og møter. Vi opplever at våre innspill blir fulgt opp, og har flere ganger resultert i presiseringer eller endringer i tråd med våre innspill. Vi har også flere ganger arrangert møter mellom helsemyndighetene og kommunene når vi har vurdert at det er behov for direkte dialog om pandemisituasjonen i kommunen, og håndteringen av denne.

Vi bruker også høringsssvar for å kommunisere effekter av statlig politikk på tjenestene i fylket. Her kan nevnes høring om forslag til endringer i smittevernloven og høring om oppfølging av forslagene fra Tvangslovutvalget.

Barnvern m.m.

Statsforvalteren har hatt jevnlig møter med Bufdir gjennom 2021. Vi har orientert om tilstanden i barneverntjenesten, krisesentrene, helsestasjon/skolehelsetjenesten og svangerskapsomsorgen helse/skolehelsetjenesten og svangerskapsomsorgen. Har hatt fokus på utfordringer i tjenestene som følge av pandemien og på virkninger dette får for barn og unge i fylket. Våre jevnlig møter med Bufetat region Vest har også gitt oss nyttig informasjon om utfordringer i barneverninstitusjonene grunnet covid-19. I disse møtene har vi også fått informasjon om tilstanden og utfordringer i tiltaksapparatet lokalt; for eksempel lav innsøking til beredskapshjem. Denne informasjonen har vi fått viderefremmet i møtene med Bufdir.

I møte med Bufdir har arbeid med barnevernreformen stått på agenda. Vi har orientert om uheldige konsekvenser av reformen; noen barn får ikke tiltak de har behov for på grunn av økte kostnader for kommunene og vi har sett at organisering av tjenester til de sårbare barna i noen tilfeller kan føre til at barneverntjenestens terskel for å vurdere bekymringer blir for høy.

Vi har i høringsssvar gitt innspill til konsekvenser av foreslåtte regelendringer. Samarbeid mellom tjenester er viktig og vi har avgitt et grundig høringsssvar i høringen som gjaldt bedre velferdstjenester for barn og unge med behov for sammensatt tjenestetilbud. Det bemerkes at regelverksendringene som her var foreslått gjaldt helse- og omsorgstjenester i større grad enn barneverntjenesten. Vi har også avgitt et grundig høringsssvar om tverrfaglig helsekartlegging av barn i barnevernet.

Sent høsten 2021 tok vi initiativ til og gjennomført ett teamsmøte med ansvarlige for læringsnettverkene i kommunalt barnevern i Bufdir.

Bakgrunnen for møtet var at vi ønsket å informere om et av våre utviklingsprosjekt (MST-can) som vi mener er av nasjonal interesse for å få et større erfaringsgrunnlag med tiltaket. Vi ønsket å informere Bufdir om våre utfordringer med begrenset økonomiske ressurser i forhold til et så dyrt tiltak.

Sosial

Statsforvalteren har i sine møter med Arbeids- og velferdsdirektoratet under pandemien orientert om tilstanden i fylket og effekt av statlig politikk. Tilgjengelighet til de sosiale tjenestene i NAV for alle brukergrupper har vært en hovedbekymring. Vi har også utfordret direktoratet /departementet når det gjelder utfordringer knyttet til samordning på tvers når det gjelder tiltak rettet mot familier som krever felles innsats. Et eksempel er oppvekstreforment/barnevernreformen.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

2021 har vært preget av høring av planprogram for rullering av kommuneplanene. Vi ser at kommunene nå har en bedre kvalitet på dette arbeidet, og at regionale planer er gode verktøy. I Regionalplan for Jæren og Sørø Ryfylke (10 kommuner) er det eksempelvis lagt til grunn at kommunene utarbeider en arealstrategi, og at det skal dokumenteres behov for nye utbyggingsområder. Vi utfordrer kommuner til å ta ut godkjente byggerområder i tidligere kommuneplaner dersom det viser seg å være overkapasitet på utbyggingsareal. Det er større søkelys på bærekraftig by og tettstedsutvikling og klimaspørsmål, og vi ser også at jordvern har fått mer fokus.

Vi opplever fremdeles utbyggingspress når det gjelder jordbruksareal og naturområder i Rogaland, særlig på Nord-Jæren. Tema som i særlig grad har fått oppmerksomhet i 2021 er spørsmål om etablering av kraftkrevende industri, detaljregulering av større infrastrukturiltak som ny E39 Algård-Lyngdal, og bymiljøavtale på Nord-Jæren som utfordrer jordvern og biomangfold. Kommuneplanprosess i Time, med omfattende planer om kraftkrevende industri ved Kalberg, har vært en særlig krevende sak siden 2019, som fikk en kompromissløsning gjennom mekling i 2021. Her er utfordringer knyttet til jordvern, natur og samfunnsikkerhet. Vi har vært deltakende i Fylkeskommunens oppstart av arbeidet med en Regionalplan for lokalisering av areal- og kraftkrevende industri, et arbeid som vil være viktig for avklaring av de ulike interesseområder, inkludert nasjonal og regional kraftforsyning.

I noen grad kan det være kryssende nasjonal politikk på enkelte områder, eksempelvis dette med ny grønn industri, redusert transport og jord- og naturvern. Vi er ellers i en region med fokus på utbygging innenfra og ut, og nullvekstmål i personbiltrafikk, som i noen tilfeller kan utfordre tettstednære viktige jordbruks- og naturområder når disse ligger nær de etablerte byene og tettstedene. Vi opplever mer enn før at jordvern blir sett på som et viktig kriterium i slike diskusjoner, og at Regional jordvernstrategi vedtatt i juni 2019 er et viktig beslutningsgrunnlag. Revisjon av regionalt jordvernmål har vært oppe til diskusjon etter endring av nasjonalt mål.

Vi har også i 2021 brukt mye ressurser på å bidra i arbeidet med Bymiljøavtale på Nord-Jæren, med aktiv deltakelse fra statsforvalteren selv i styringsgruppen. Det har blitt en særlig utfordring knyttet til inntektssvikt (korona, el-bil) og kostnadsøkning i prosjektene, noe som gjør det svært krevende å gjennomføre planlagte tiltak. Vi opplever det også noe krevende at fire kommuner skal bli enig om fellesløsninger for et felles byområde. Vi har også vært aktivt deltakende i regionalt areal- og transportplanarbeid på Haugalandet, en region som har store utfordringer knyttet til det å endre reisemønstre. Statsforvalteren videre deltakelse i prosessen med fremtidige bompengepakker på Haugalandet vil særlig rettes inn mot arbeidet med utarbeidelse av bypakke for Haugesund. Dette anser vi som et viktig arbeid innenfor et byområde hvor det er stort potensiale for å dreie reisemønstret på kortere reiser fra bil og over til sykkel, kollektiv og gange. Fylkestinget har nylig vedtatt at forslag til ny bypakke innrettes mot ny tilskuddsordning i NTP med statlig avtale om nullvekstmål for personbiltransport.

Vi har også i 2021 prioritert relativt store ressurser knyttet til arbeid med regionale planer og strategier, der fylkeskommunen gjør et godt arbeid for å følge opp nasjonal politikk. Prosessen avslører at det fremdeles er utfordringer knyttet til å få regional enighet om utviklingen av felles bolig- og arbeidsregioner, bl.a. for å nå målet om redusert transportarbeid. Eksempelvis det å få enighet om lokaliseringstyring og parkeringspolitikk, med det å utarbeide en felles kommunedelplan for næringsområdene på Forus som et krevende eksempel (Sola, Sandnes og Stavanger).

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene har god kunnskap om nasjonale og viktige regionale interesser

FNs bærekraftsmål har vært tydelig kommunisert i alt kommunalt og regionalt planarbeid, og vi har hatt særlig fokus på klima gjennom å ha dette som ett av våre tre satsingsområder på tvers i embetet. I forbindelse med egen bærekraftsuke i oktober fikk vi gjennom interne og eksterne arrangement satt ekstra fokus på bærekraftsmålene. Vi har også fått gitt oppmerksomhet rundt målene i vår dialog med kommunene, og søkt å konkretisere målene også i arbeidet med enkeltsaker.

Miljøverdier

Generelt opplever vi at kommunene har god kjennskap til og benytter Temakart Rogaland når det gjelder å hente oppdatert kunnskap natur og miljøverdier. I den grad det ikke foreligger miljødata er det god kontakt og rådgiving mellom oss og kommunene i planarbeid og enkeltsaker.

Kommunale planprosesser og kommunedialog

Det viktigste dialogpunktet med kommunene i det å formidle nasjonal politikk har i 2021 vært arbeid med kommuneplaner, i hovedsak i en fase med høring av planprogram. Vi følger særlig opp de forventninger innen vårt sektoransvar som vi har formidlet i arbeidet med planstrategiene.

Statsforvalteren v/ledergruppen har, i den perioden av året det var åpent for fysiske møter, gjennomført 5 kommunebesøk. Vi har også hatt møter med administrativ og politisk ledelse, med fokus på fagområder der kommunene har særlige utfordringer. Areal- og transportpolitikk er et gjennomgående tema, i dette inngår også natur- og jordvern. I landbrukskommuner opplever vi i økende grad at det er utfordringer knyttet til vern av natur og biomangfold ved ønsker om nydyrking. Landbruksnæringen ønsker å styrke grunnlaget for matproduksjon, samtidig kan dette gå på bekostning av viktige restarealer med naturkvaliteter.

Møter med kommuner er viktige i dialogen om nasjonale og regionale forventninger til kommunal arealforvaltning, samtidig som at vi får kunnskap og forståelse for lokale forhold i kommunene. Vi opplever og får tilbakemeldinger på at slike møter er konstruktive og skaper forståelse for de hensyn Statsforvalteren er satt til å ivareta. Vår vurdering er at dette gir effekt, og at vi oppnår gevinst når det gjelder ressursbruk. Men fremdeles opplever vi at det er for stort omfang av enkeltvedtak, eksempelvis dispensasjon fra plan, i strid med nasjonal og regional politikk. Dette gjelder i særlig grad ut fra

hensyn til jordvern og strandsone.

Kunnskapsnivå i kommunene

Kompetanse og kunnskapsnivå i Rogalandskommunene må sies å være relativt godt i de store og mellomstore kommuner, samtidig opplever vi en tendens til økt vektlegging i det lokalpolitiske skjønnet som kan utfordre nasjonal og regionale føringer. De aller fleste av de resterende kommunene har middels grad av kunnskap, med noen få med liten grad av kunnskap. Samarbeid om Temakart Rogaland bidrar godt når det gjelder kunnskapsdeling, og det utvikles geografisk informasjon for stadig flere samfunnsområder.

Tett regionalt faglig samarbeid innen plan, miljø og landbruk

Statsforvalteren medvirker tidlig i alle viktige kommunale og regionale planer som involverer våre sektorinteresser. Vi prioriterer å gi tydelig tilbakemelding ved varsel om oppstart av planarbeid. Vi har god kontakt med kommunal administrasjon, Fylkeskommunen og Statens vegvesen, særlig for å avklare nasjonale og regionale interesser. Det er også i 2021 gjennomført flere digitale møter for kommunal landbruks-, plan- og byggesaksforvaltning hvor nasjonale og regionale hensyn knyttet til arealforvaltning var tema. Vi får gode tilbakemeldinger på slike tilbud, og dette har gitt oss en ny måte å ha dialog om særskilte tema.

Eget forbedringspotensial

Vi er på rett vei, men har enda en vei å gå for å nå vår målsetting om å integrere godt alle våre oppdragsområder tilpasset de ulike kommunene og Fylkeskommunen. Internt er vi på god vei, men vi bør vi bli enda bedre samordnet mellom samfunnsikkerhet, miljø og landbruk. Det at barn og unge er etablert som et satsingsområde på tvers av avdelingene har bidratt positivt til økt samarbeid internt, og det at vi nå har fått integrert ressurser fra Husbanken i vår organisasjon gir oss gode muligheter til å styrke fokus på boligsosiale forhold i plan. Det gir oss bedre grunnlag til å ta med folkehelse og boligsosiale hensyn i vurderingsgrunnlaget, sammen med universell utforming og hensyn til barn og unge.

Vi skal arbeide tett med Fylkeskommunen og de andre statlige regionale instansene for å bygge et godt nettverk som spiller oss alle gode og gjør Planforum Rogaland til et enda bedre verktøy for tidlig dialog som bidrar til å ta hensyn til viktige regionale og nasjonale interesser og færre innsigelser. Vi opplever positiv utvikling når det gjelder Planforum som verktøy i dialog med kommunene. Som et ledd i å bedre samarbeidet mellom de statlige aktørene har vi holdt to samlinger for aktørene i den statlige samordningsordningen i 2021. Dette vil vi fortsette med i 2022.

Ivaretagelse og samordning av nasjonale og viktige regionale interesser (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Nasjonale og viktige regionale interesser er ivaretatt i kommunale og regionale planer.

Vår innsats virker

Vi har som før inngående vurderinger av hensynet til barn og unge, miljøverdier, samfunnsikkerhet og jordvern i alle plansaker. Vi gir uttalelse til varsel, planuttalelser og har rådgiving/dialog gjennom hele planprosessen når kommunene etterspør det. Videre vurderer vi folkehelseaspekt og boligsosialt arbeid i alle overordnede planer og et utvalg detaljplaner der vi finner det relevant. Vi gir også uttalelse til alle dispensasjonssaker og saker med mindre vesentlige endringer av detaljplaner som kommunene sender oss. Vi registrerer en positiv utvikling, men fremdeles bruker vi for mye ressurser på å gi uttalelse til og påklage dispensasjonsvedtak. Vårt mål er å bidra til gode planer, og det er god kontakt i på saksbehandlernivå.

Ivaretagelse av nasjonale og viktige regionale interesser

Fylkeskommunen har gjennom årene lagt ned store ressurser sammen med Statsforvalteren i arbeid med regionale planer og strategier. Dette er i stor grad igangsatt og motivert ut fra vilje og behov for å ivareta viktige nasjonale og regionale interesser som jordvern, naturvern, klimaendringer, universell utforming, vindkraft kontra naturverdier, vannressurser mv. Fylkeskommunen har svært høy kompetanse og høye ambisjoner innen planarbeidet og nasjonale viktige regionale interesser er godt synliggjort i planstrategi, planprogram og vedtatte planer. Noen unntak er næringsutviklingsplaner og strategier som for stor grad tenderer til å utfordre konflikter med verneverdier, eksempelvis kraftkrevende industri og akvakultur. Den "gamle" vindkraftplanen var en god plan når det gjelder interesseavklaring mellom utbygging og verneverdier – men vi opplever at NVE og OED ikke har vektlagt dette arbeidet ved behandling av konsesjoner etter særlov. Vi opplever også utfordringer knyttet planlegging i sjø, særlig knyttet til akvakultur. Planer om nytt oppdrettsanlegg ved Alstein i Randberg er her et eksempel.

Regionalplanene og det tette samarbeidet mellom oss, fylkeskommunen, kommunene m.fl. i Temakart Rogaland bidrar til at kommunene kjenner til, følger godt opp og tar hensyn til nasjonale og viktige regionale hensyn i planleggingen. Men med stor aktivitet og arealknapphet er det utfordrende å ivareta nasjonale jordvern og naturvern hensyn i store samferdselsprosjekter og ved næringsetableringer, eksempelvis ny E39.

Virkning av vår innsats i planarbeidet

Vi opplever at kommunene, og til dels også utbyggere, ber om og lytter til våre råd og følger opp våre innspill på en slik måte at kvaliteten i planene heves. Særlig er det brukt tid på spørsmål knyttet til utforming av bestemmelser til kommuneplan og reguleringsplaner og bruk av arealkategorier, hensynsoner osv. Vi er nå inne i en fase av kommuneplanlegging der vi i større grad kan fokusere på kvalitetsforbedring, og vi har derfor også hatt dialog med KMD(KDD) om enkelte planjuridiske spørsmål. Statsforvalteren i Rogaland legger vekt på å medvirke til gode bestemmelser som på sikt gir spart arbeid og økt rettsikkerhet. Vi legger stor vekt på å bidra og støtte Fylkeskommunen i regionalplanarbeidet. I 2021 har vi bl.a. lagt ned en god del ressurser knyttet til oppfølging av nylig vedtatt Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke, med utarbeidelse av veilederen «Arealplanlegging på Jærsk». Vi har også

bidratt i arbeidet med temakart for blågrønne verdier i samme plan.

Vi har også hatt et internt samarbeid mellom plangruppen som gir planuttalelser og de som behandler klager etter plan og bygningsloven, bl.a. kurs og foredrag for kommunene innen dette. Den årlige felles plankonferansen er blitt en viktig tradisjon. I 2021 ble konferansen arrangert digitalt. Vi stiller alltid opp når kommuner inviterer til opplæring og møter med politiske utvalg innen plan- og bygningsrett.

Eget forbedringspotensial i planarbeidet

Vi har et forbedringspotensial når det gjelder å få beredskap, folkehelse og boligsosialt arbeid like godt og effektivt inn i planuttalelsene som temaene fra landbruk og miljø. Vi har i 2021 gjort et arbeid knyttet til det å beskrive vår organisering av planarbeid, med formål å ha tydeligere rolleavklaringer og bedre ansvarliggjøring av alle fagavdelinger. Videre har vi et klart mål om å bli gode på å gi kommunene nyttige innspill til arbeid med kommuneplaner, med fokus også på samfunnsdel. Vi håper at bedre og mer effektiv integrasjon av alle avdelinger i planarbeidet og en stabil og tilstrekkelig bemanning på planområdet over tid, vil hjelpe oss å nå dette viktige målet. Vi ønsker å bruke den gode kontakten vi har med planfolkene i kommunene og fylkeskommunen til å gjøre oss enda bedre i stand til å være medspillere for kommunene.

Utviklingspotensial hos kommunene og andre planaktører

Vi hos Statsforvalteren har over tid vært en slaggarantist for oppfølging av regionale planer gjennom våre innsigelser, men opplever den siste tiden i økende grad at Fylkeskommunen også tar denne rollen mer på alvor. Vi ser samtidig at det kan være politisk utfordrende for Fylkeskommunen å holde en like konsekvent linje i enkeltsakene som oss. Fylkeskommunen har nå gjort godt arbeid med å få Regionalt planforum til å fungere som det er tenkt. Forumet fungerer nå bra på godt styrte Teamsmøter, og kommunene bruker det i økende grad. Intern samordning på forhånd hos både oss og Fylkeskommunen er fremdeles et forbedringsområde, men vi gjennomfører nå interne samordningsmøter i forkant av hvert

planforum. Fylkeskommunen inviterer også til formøter for statlige og regionale etater i forkant av hvert planforum, slik at det blir anledning til å identifisere vesentlig motstridende innspill før dialog med kommunene. Når det gjelder andre statlige regionale aktører med innsigelsesrett, er det ikke alle som har eller setter av tilstrekkelig ressurser til å gjøre dette ryddig og systematisk. Det er også noe uklart hvor ansvarsgrenser går, eksempelvis vassdrag og NVE sin rolle.

Samordne og løse statlige innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Statlige innsigelser er samordnet

Vi opplever i svært liten grad at innsigelser fra ulike statlige nivå er i motstrid. Hvis dette er særskilt for Rogaland, er det nok takket være langvarig regionalplanarbeid og høy planmodenhet i kommunene. I Rogaland har vi fire regionalplaner som favner et bredt spekter av viktige tema innenfor samfunns- og arealplanleggingen. Statsforvalteren har også bidratt aktivt i utarbeidelsen av regionalplanene. Disse planene dekker hele fylket geografisk og blir aktivt lagt til grunn i kommunenes planlegging etter pbl. I dette ligger det sannsynligvis en stor gevinst når det kommer til en balansert samordning av ulike statlige, regionale og lokale interesser. Vi ser likevel at vi det siste året har fremmet relativt sett flere innsigelser til for eksempel bolig-, areal- og transportplanlegging, som er et viktig tema i regionalplanene. Se omtale under punkt 7.3.6.3.1. for en nærmere vurdering av årsaker til dette.

Tett og godt samarbeid mellom statsetatene i Rogaland bidrar til få motstridende innsigelser og gode avklaringer og god dialog med kommunene tidlig i planprosessene. I de tilfeller der kommunene og statlige etater ikke løser innsigelsene gjennom egen dialog, bidrar vi aktivt gjennom ledelse av administrative drøftingsmøter for å finne løsninger som balanserer lokale ønsker opp imot nasjonale og regionale føringer. Vi opplever at slike møter ofte fører til konstruktive prosesser, hvor kommunene og aktuell statlig etat oppnår en økt forståelse for hverandres utfordringer, og finner gode kompromissløsninger, uten at det har blitt nødvendig med mekling.

Da samordningsprosjektet ble fast, mistet vi noe av samordningen gjennom at det blir veldig få felles brev fordi faglige råd nå ikke skal samordnes. Det savnes også fra kommunenes side som nå igjen kan få mer sprikende råd fra Staten. Da vi avsluttet prøveperioden kom kommunenes representanter og de ulike statsetatslederne med mye ros til prosjektet og det var konsensus om at vi skulle ta dette videre gjennom et tett nettverk mellom saksbehandlerne innen de ulike statlige sektormyndighetene. Vi startet dette opp med et meget vellykket Teamsarrangement i starten av 2021, med stor deltakelse der alle som har statlig innsigelsesmyndighet til kommunale arealplaner var invitert og presenterte seg og sitt planoppdrag for hverandre. Fylkeskommunen informerte også om regionalt planforum i denne samlingen. Dette fulgte vi opp med en ny samling i november 2021 på TEAMS, med temaene kommuneplanarbeid og areal- og kraftkrevende virksomhet. Vi er enige om at en gang skal vi ha en fysisk samling i Stavanger, og bli bedre kjent, men vi satser likevel på å holde jevnlig digitale samlinger. Vi har et mål om å styrke statlig deltakelse i planforum gjennom dette nettverket og vil samarbeide med planforumsekretariatet om dette.

Vi vil igjen nevne at samordning og rolleavklaring mellom de nasjonale direktoratene med liten regional representasjon (Luffartstilsynet, DSB, DirMin) og Statsforvalteren kan bli bedre. Biskopen, Politiet og Statsbygg sine roller som innsigelsesmyndigheter bør også gjennomgås. Vi bidrar gjerne i samarbeid med de som er nevnt over med mål om at staten skal tale med en klok og samordnet tunge.

Oppfølging av samfunnsikkerhet i planer etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig og systematisk samfunnsikkerhetsarbeid er ivaretatt i kommunale planer.

I våre uttaler til planstrategi og kommuneplan/samfunnsdel påser vi at funn i Helhetlig ROS-analyse (Hros) er fulgt opp. Og nedover i plansystemet ser vi til at ROS-analyser til arealplaner bygger på funn i Hros og/eller KommuneplanROS (som igjen bygger på Hros).

Tiltak: vi har tydeliggjort dette ytterligere i våre interne rutiner for planarbeidet på samfunnsikkerhet. Dette er selvsagt også et område vi har spesiell oppmerksomhet på når vi er på tilsyn med kommunal beredskapsplikt i kommunene. I kommuneundersøkelsen til DSB for 2020 (kunngjort våren 2021) svarte kommunene i hovedsak at dette i stor grad er ivaretatt i Rogaland. Statsforvalteren har brukt rådataene i undersøkelsen til å lage en såkalt "kommunetrapp" der vi har gitt kommunene en score på 0-40 og der kommunene har fått en individuell tilbakemelding om hva de må forbedre for å komme høyere opp på trappa og forslag til hvordan dette kan gjøres. Helhetlig og systematisk samfunnsikkerhetsarbeid et av områdene som vi gir tilbakemelding på. Men dette er i hovedsak basert på kommunens selvmelding siden det i pandemiåret 2021 har vært færre tilsyn enn planlagt. Kommuner som får avvik på tilsyn får resultatene sine i kommunetrappa korrigert med minuspoeng.

Statsforvalteren mener det fortsatt er en vei å gå før alle kommunale helhetlige ROS-analyser er konkrete nok til at de gir et godt nok grunnlag for planer etter PBL. Dette er noe som vi er spesielt oppmerksom på i våre tilsyn med kommunal beredskapsplikt og i våre uttalelser til kommunale planstrategi og samfunnsdelen i kommuneplanen.

Nå pandemihåndteringen trappes ned planlegger vi økt veiledning for å få bedre sammenheng mellom HRos og planer etter PBL.

Hensynssoner rundt storulykkevirksomheter (fra kapittel 3.1.1.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt storulykkevirksomheter er ivaretatt i kommunale planer når planer revideres/rulleres.

Det er Statsforvalterens inntrykk at kommunene følger opp storulykkesrisiko i betydelig grad i Rogaland. Når det gjelder eksplosivlager er de i mindre grad kjent i kommunene, men de ligger jo også som regel langt ifra bebyggelse. Statsforvalteren sjekker alltid om det er storulykkevirksomheter i relevante planer og påser at dette blir vurdert i arealplanleggingen. Dette er også nå vi alltid spiller inn i vår dialog med kommuner som ber om veiledning ved utarbeidelse av Hros. Vi mener dette i stor grad er ivaretatt i fylket.

Når vi får informasjon om etablering av ny virksomhet med storulykkepotensial har vi alltid en dialog med DSB. Senest i 2021 ved etablering av et hydrogenanlegg på Jelsa i Suldal kommune.

Planleggingen skjer i tråd med rundskriv T-2/16 mm (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Nasjonale og vesentlige regionale miljøinteresser i tråd med rundskriv T-2/16 formidles og ivaretas på en god måte

Kommunenes ivaretagelse av nasjonale og viktige regionale interesser på klima og miljøområdet

Generelt tar administrasjonen sine innstillinger i plansaker, inkludert dispensasjoner, i betydelig grad hensyn til viktige nasjonale og regionale interesser på klima- og miljøområdet. Når slike hensyn står i motstrid til utbyggingsinteressene, for eksempel i forbindelse med nærings- og infrastrukturprosjekter, ser vi imidlertid en tendens til at miljø- og klimainteressene i for stor grad blir nedprioritert gjennom lokalpolitiske vurderinger og beslutninger. Dette er et resultat av lokale og regionale demokratiske prosesser som til tider ikke er helt nivellert med nasjonal miljøpolitikk. Med en økende klima- og miljøbevissthet i befolkningen også i Rogaland, er det imidlertid også mer modenhet på dette i de politiske partiene i våre kommuner.

Fokuset på bevaring av karbonrike arealer har økt betydelig de siste årene, og dette temaet er nok ikke like «modent» i kommunene som en del av de andre klima- og miljøtemaene, slik som klimatilpasning, klimagassreduksjon gjennom god arealplanlegging, bevaring av naturmangfold, vassdragshensyn og forurensningshensyn. Vi ser at det også er en utfordring at eldre overordnede planer i mange tilfeller legger opp til utbygging i strid med målet om bevaring av karbonrike arealer, og at det hos kommuner og utbyggere ligger en forventning om at disse arealene er avklart med tanke på nasjonale og regionale hensyn. Her kan vi godt være enda tydeligere i våre uttaler ved varsel om oppstart av nye reguleringsplaner om at det nå foreligger nye føringer. Vi ønsker oss klarere retningslinjer i T-2/16 når det gjelder innsigelsespraksis i saker der tiltak er i konflikt med bevaring av karbonrike arealer.

Gjøre T-2/16 bedre kjent - også på politisk nivå

Tema og krav i rundskrivet er generelt godt kjent i planadministrasjonene. Men vi har en jobb å gjøre videre overfor politiske nivå. Vi har lenge hatt planer om å lage en samlet Rogalandsk "eksegese" av dette sammen med de føringer som finnes for innsigelser på jordvern, samfunnsikkerhet, folkehelse mm. Vi har ikke fått det til, men har ikke gitt det opp. Vi tar gjerne i mot noe hjelp fra våre overordnede departement og direktorat for å få samlet hele Statsforvalteren sine innsigelsesføringer i et samlet dokument.

Alle relevante planer inneholder tilfredsstillende støytredning (fra kapittel 3.1.1.1.4.2 i TB)**Rapportere på**

God ivaretagelse av støyhensyn i kommunenes arealplanlegging

Kommunene i Rogaland er generelt gode på å ivareta støyhensyn og kreve utredninger, og sikre med bestemmelser at støy er ivaretatt i sine arealplaner. Henvisning til støyretningslinjen T-1442 og generelle krav til utredning av støy er innarbeidet i de fleste kommuneplaner i fylket, slik at videre oppfølging i detaljreguleringsplaner er forankret her. Henvisninger til T-1442/2016 henger dermed også igjen i noen detaljreguleringsplaner. Ny støyretningslinje er formidlet gjennom uttaler til planer, gjennom både planvarsel og høringsuttalelser.

Boligsosiale hensyn i plan (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunenes planlegging skjer i tråd med de boligpolitiske målene i kapittel 4 "Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve" i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Statsforvalteren har sosial og økonomisk bærekraft på dagsorden på det boligsosiale området og presiserer viktigheten av å ta boligsosiale hensyn i plan på ulike arenaer i møte med kommunene.

Forsøk med overføring av ressurser fra Husbanken startet opp 1. september 2021. Hvordan kommunene arbeider tverrfaglig med boligsosiale hensyn i plan, har vært sentralt fra start.

Statsforvalteren har at boligsosiale hensyn i plan som tema på flere arenaer for kompetanseheving og diskusjon der både planleggere, kommuneledelse og tjenestesiden har vært representert.

Statsforvalteren sin regionale konferanse for planleggerne i kommunene i Rogaland høsten 2021, og statusoppfølging med økonomisjefene i alle kommunene i Rogaland har hatt boligsosiale hensyn i plan som tema.

Boligsosiale hensyn i plan var også tema da Statsforvalteren for første gang arrangerte "Bærekraftsuka" for alle kommunene i Rogaland høsten 2021.

Boligsosiale hensyn i plan tematiseres i uttalelser til planstrategi og kommuneplaner.

Som ett ledd i den helhetlige råd og veiledningen Statsforvalteren har i oppdrag på boligområdet, tematiseres boligsosiale hensyn i plan i alle kommunemøter. Kommunemøtene startet opp som en del av forsøket i november 2021, og følges opp våren 2022. Hvordan kommunene arbeider tverrfaglig med folkehelseutfordringer, er avgjørende for planlegging av gode oppvekst og levekår inkludert bolig.

Enkelt kommuner har bedt om særlig oppfølging knyttet til boligsosiale hensyn i plan.

Det er Statsforvalterens vurdering at boligsosiale hensyn i plan ivaretas i ulik grad i kommunen. Vi vil ha en total vurdering av hvordan kommunene arbeider med dette før sommeren 2022. En av utfordringene er den tverrfaglige forankringen og samhandlingen på alle nivå og for alle aktuelle tjenesteområder i kommunen.

Statsforvalteren prioriterer arbeidet med boligsosiale hensyn i plan høyt, og vi ser at råd og veiledning i møte med enkeltkommuner har effekt.

Vi kan i fortsettelsen legge til rette for økt kompetanse når det gjelder boligsosiale hensyn i plan, veileder i kommunal planstrategi og anbefalte tema og følge opp enkeltkommuner.

Rekruttering og kompetanseplanlegging på helse- og omsorgsområdet (fra kapittel 3.1.1.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Rekrutterings- og kompetanseplanlegging ivaretas godt i samfunnsplanarbeidet i kommunene.

I kommunene er rekruttering i helse- og omsorgstjenesten en kontinuerlig prosess. Plan for rekruttering og kompetanseheving blir etterspurt i forbindelse med søknad om kompetanse midler. Det kommer fram at kommunene har ulik tilnærming til slik planlegging. I noen kommuner blir kompetanseplan politisk behandlet, mens andre legger denne inn i delplan på helse- og omsorgsområdet og behandler planen administrativt.

I dialog med kommunene om *Leve hele livet* satsingen, er kompetanseheving et tema. Et uttalt mål i satsingen er at ansatte skal oppleve å ha et godt arbeidsmiljø der de får brukt sin kompetanse.

I Rogaland hadde 10 kommuner omtalt rekruttering og kompetanse i sine planprogram. Fem kommuner fokuserte på rekrutterings-, og

kompetanseutfordringer i helse- og omsorgstjenesten. Øke kompetanse, kontinuerlig rekruttering og nytenking er avgjørende for å møte framtidens etterspørsel på helse- og omsorgsområdet. Det er tydelig behov for veiledning og hjelp til å sette fokus på utfordringer, til å analysere data og prognoser slik at det utformes planer som samsvare med framtidig etterspørsel.

De fleste kommunene hadde tydelig fokus på de demografiske utfordringene, utvikling som viser økt antall eldre og mindre andel yrkesaktive. Det ble pekt på tiltak innen satsingene *Leve hele livet* for å møte noen av utfordringene.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.1.7.1 i TB)

Rapportere på

Planleggingen skjer i tråd med SPR for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Vi ser at kommunene i økende grad legger vekt på god arealutnyttelse, både ut fra hensyn til vern av areal og redusert transportarbeid. Dette har også vært et sentralt tema i arbeidet med regionale planer og bymiljøpakken. I Regional jordvernstrategi er det klare føringer om arealutnyttelse, og vi ser at dette har gitt ekstra grunnlag for å kreve god arealutnyttelse på jordbruksjord. God utnyttelse og større grad av urbanisering gir resultater i form av at tidligere planlagte utbyggingsområder kan være aktuelle å revurdere. Vi utfordrer derfor aktuelle kommuner til å ta ut godkjente byggeområder i forbindelse med revisjon av kommuneplan, særlig områder som ligger perifert i forhold til knutepunkt.

Endring i boligstruktur er en utfordring i by- og tettstedsområder. Det er til dels manglende vilje/evne blant kommunene og utbyggerne til å endre fra bosettingsstruktur med eneboliger til tettere bebyggelse, særlig utenfor byområdet på Nord-Jæren.

På overordnet plannivå; kommuneplan, følger kommunene i Rogaland generelt opp føringene i SPRBATP i betydelig grad. Overordnede planer gir tydelige føringer for lokalisering i tråd med retningslinjene. Likevel er det en del avvik på detaljreguleringsnivå, der kommunene legger opp til lavere tetthet eller annen utvikling som ikke følger opp intensjonene i overordnede planer.

Vi har derfor også hatt flere drøftinger og meklinger knyttet til utnyttelse av areal både til bolig- og næringsformål, og om lokaliseringsstyring og utnyttelse i næringsområder. Eksempelvis nevnte felles kommunedelplan for Forus-området. Vi har et potensial til å være enda tydeligere tidlig i planprosesser når det gjelder arealutnyttelse og lokaliseringsstyring.

Høy arealutnyttelse (fra kapittel 3.1.1.1.7.2 i TB)

Rapportere på

Massehåndtering avklares i regionale og kommunale planer

Rogaland har hatt utfordringer med overskuddsmasser fra bygge- og infrastrukturprosjekt i lang tid. Etter påtrykk og med hjelp fra oss, laget Rogaland Fylkeskommune en Regionalplan for massehåndtering for noen år siden for håndtering av overskuddsmasser i det området der utfordringene er størst, Nord-Jæren. Hovedgrepet der i tillegg til å få fram felles regelverk og felles holdninger, var å finne en eller flere lokaliteter der en kunne sortere og mellomlagre masse for nyttig bruk slik at en unngikk så mange unnyttige og til dels ødeleggende massedeponier. Dette har fylkeskommunen jobbet mye med, men det har ikke lyktes å få slike områder etablert. Årsakene til dette er flere, men det at egnede arealer for slik virksomhet i mange tilfeller er allerede etablerte massedeponier og/eller masseuttak hvor en enkelt entreprenør har avtale med grunneier, er en av dem.

Dessverre har vi også fremdeles ulovlige massedeponier som i begrenset grad følges opp. Nye massedeponier blir også i for stor grad etablert gjennom dispensasjoner og ikke gjennom plan. Overskuddsmasser blir i for liten grad brukt til nytte i planavklarte prosjekt.

Gjennom vårt og fylkeskommunens arbeid med oppfølging av Regionalplan for massehåndtering på Nord-Jæren har det imidlertid lyktes i større grad å få oversikt over ulovlige deponier som også kan inneholde avfall og miljøgifter, å få til bedre plan- og dispensasjonsprosesser for nye massedeponier, og å få inn en bedre holdning til å planlegge for massebalanse i hvert enkelt prosjekt. I tillegg og etter mye seigt mas fra oss, har vegmyndighetene tatt innover seg at de må ha en massebruksplan knyttet til større prosjekt. Dessverre fører det ofte til nye og til dels unnyttige deponier nærmest mulig traséene, om enn noe bedre planlagt nå enn før. Der infrastrukturtiltak medfører tap av jordbruksjord, blir deponiene ofte benyttet som del av jordforbedringstiltak og oppdyrking av ny landbruksjord, imidlertid går dette ofte på bekostning av restarealer som er viktige for natur og biologisk mangfold.

Det er et paradoks at Rogaland har store masseuttak med pukk og grus som gir mange arbeidsplasser, men også store negative landskapsinngrep og belastninger for natur og annen bruk av områdene. Det går store mengder stein fra Rogaland hver dag med skip til Danmark og resten av Europa. Men for overskuddsstein fra tunneldriving med mer, blir det hevdet fra vegmyndighetene at det er ikke noe marked. Salg til oversjøiske markeder av overskuddsstein organiserer dette på en god måte.

Vi har som Statsforvalter gjennom planarbeid og ekstra prosjektmidler for tildekning av forurensa sjøbunn, klart å få koblet behov i fylket på en slik måte at overskuddsstein fra for eksempel Ryfast har blitt nyttiggjort som tildekning av forurensa sjøbunn og også utfylling av nye planavklarte næringsområder med kaifront. Men med Rogfast og E39-prosjektene kontinuerlig gående, greier vi ikke å få nyttig bruk av all overskuddsmasse uten nye samarbeidsformer mellom mineralbransje og infrastrukturbyggere. Vi bidrar gjerne mer til dette om det er aktuelt med særlige samarbeidsprosjekter for å få det til. Vi har årlige samlinger med mineralbransjen i fylket i samarbeid med Fylkeskommunen og Direktoratet for Mineralforvaltning under det kjekke navnet "Stein og sånn" der overskuddsmasser er et av mange tema. Det ble ikke avholdt i 2021 grunnet koronarestriksjoner.

Statsforvalteren i Rogaland har gjennom mange år og også i 2021 stilt strenge krav til utfylling i sjø og har gjennom det arbeidet bidradd til et viktig skifte fra plastarmering i sprøytebetong til metallbiter som armering i betongen som brukes i tunellbyggingen. Plastarmering fra Rennfast, Finnfast og Ryfast forurenser ennå fjordene og strendene våre, på tross av en enorm samarbeidsinnsats for å rydde opp i det der vegvesenet og friluftsrådene har spilt de viktigste rollene. Med metallarmering vil vi unngå dette problemet når vi skal nyttiggjøre drivstein med betongrester til utfylling og tildekking i sjø i framtiden.

Strandsone og vassdragsforvaltning (fra kapittel 3.1.1.8.1 i TB)

Rapportere på

Planlegging i strandsonen langs sjø og vassdrag skjer i tråd med PBL § 1-8, SPR for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen, RPR for verna vassdrag og regionale planer.

Kommunene våre ivaretar i betydelig grad nasjonale og regionale føringer for strandsonerforvaltningen i sine kommuneplaner og reguleringsplaner, men vi opplever et stort antall dispensasjonssøknader for tiltak i strandsonen som ikke er i tråd med de nasjonale føringene for strandsonerforvaltningen. En del av disse blir gjenstand for politiske vurderinger og avgjørelser, som i realiteten er i strid med dispensasjonsbestemmelsene i plan- og bygningsloven. Strandsonerhensyn var i stor grad innarbeidet i kommuneplanene våre også før differensierte retningslinjer for strandsonen ble innført. Hos oss førte de differensierte retningslinjene til et ekstra trykk på dispensasjoner i strandsonen og vi ser at det i noen kommuner er skapt en forventning om utbygging som går langt utover retningslinjenes intensjoner. Statsforvalteren bruker aktivt klageretten etter pbl. § 1-9 der det er nødvendig for å ivareta nasjonale interesser knyttet til strandsonervern. Vi opplever også at vi i stor grad får medhold av klageinstans i slike saker. Selv om slike enkeltsaker kan oppfattes som små i seg selv, vil de negative konsekvensene over tid bli betydelige hvis kommunene praktiserer en liberal dispensasjonspraksis i strandsonen.

De siste årene har vi hatt utfordringer med å håndtere prosesser der byggegrense skal settes i overordnet plan der det er eldre reguleringsplaner eller lovlig spredt bebyggelse. Disse prosessene fører til et nytt press på etablert praksis. I 2020 og 2021 har vi jobbet en god del sammen med kommunene våre for å få til en tilstrekkelig konkret vurdering for ny byggegrense blir satt.

Strandsonerhensyn er noe vi vektlegger sterkt i vår dialog når vi blir invitert ut for å drive opplæring i kommunene, særlig overfor politisk side i kommunene, da det som nevnt over er mange dispensasjonssaker i strandsonen som blir innvilget i strid med bestemmelsene i loven.

Alt som kan bli hytter, blir hytter

Vi har en utfordring i at mange områder som er satt av i overordnet plan til reiselivsnæring og landbrukstilknyttet reiseliv, i alt for stor grad blir gjort om til private hytter gjennom både lovlige prosesser og mer "gråsonerutvikling". Det er utfordrende å følge opp retningslinjene sin prioritering av næringstiltak inkludert reiseliv, når det ikke er tydelig skille mellom formålene og heller ikke en stram og konsekvent rettspraksis.

Innstramming av vassdragsforvaltningen

Over flere år har vi på tross av langt mindre ressurser i miljøvernveddelingen enn andre embeter, gjennom opplæring, dialog og også pålegg og anmeldelser, arbeidet fram en ny holdning i kommunene til å følge regelverket om at fysiske tiltak i vassdrag er søknadspliktige til fylkeskommunen/Statsforvalteren. Vi har ansvar for anadrome streknings. Det svært gode samarbeidet med fylkeskommunen og de regionale vannområdeforvalterne har bidradd stort til samlet bedret situasjon. Vi har likevel et godt stykke å gå sammen med kommunene våre for å få gode føringer og hensyn inn i kommuneplanene når det gjelder vassdrag. Vi skulle gjerne deltatt med noen av dem i en pilot på det ved neste rullering.

Bærekraftig forvaltning fjell og utmark (fra kapittel 3.1.1.8.2 i TB)

Rapportere på

Planlegging i fjell og utmark skjer i tråd med Nasjonale forventninger og regionale planer

Verdiskaping i landbruket er samordna med verneformålet. Det er stedvis byggepress for fritidsbruk og landbrukstiltak i hensynssoner for villrein, dette er randsoner som på lang sikt bør ivaretas med tanke på framtidige endringer i villreinsens biotopbruk. Klimaendringer forsterker dette behovet.

Langsiktige utbyggingsgrenser mot fjellet og villreinområdene har i lang tid blitt ivaretatt gjennom kommuneplanleggingen. Våre kommuner i vest har hatt en restriktiv holdning lenge som blir noe utfordret av kommunene i nabofylkene i øst. Men samarbeidet i forvaltningsstyret for Ryfylkeheiene og Setesdal Vesthei går likevel veldig godt. Vi har en dyktig verneområdeforvalter i Suldal.

Han støtter vi ved å signalisere at dersom styret følger hans innstilling i vanskelige saker, vil vi ikke vurdere å klage. Det er tillitskapende og arbeidsbesparende for alle parter.

Ivaretagelse av landbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.1.9.1 i TB)

Rapportere på

Omdisponeringen av dyrka jord skal være under 4000 daa per år, jf. Stortingets jordvernmål 2020

Kommunene i Rogaland har i det store og hele fokus på landbruket i planleggingen. Det er stor grad av regionale planer for de ulike regionene i Rogaland som legger føringer for overordnet planlegging, blant annet ved at det er definert langsiktige utviklingsretninger og «Kjerneområder for landbruk». Året 2021 har vært preget av «opptakten» til kommuneplanrevisjoner i årene som kommer, og vi har uttalt oss til flere planstrategier og planprogram i den anledning.

Det har vært 5 innsigelser som har sin begrunnelse med jordverninteresser i 2021. Den ene saken førte til endret planforslag som i større grad ivaretok jordverninteressene gjennom høyere utnyttelse. En av sakene gjaldt kommuneplan og der ble det lokal løsning gjennom mekling mellom SF, fylkeskommune og kommunen som til en viss grad imøtekom jordvern- og landbruksinteressene (aktuelt utbyggingsområde ble redusert). Den tredje saken er det avtalt drøftingsmøte på. Fjerde sak har det vært drøftingsmøte på, men saken er ikke endelig avklart. Dette er tilfelle også for den femte saken som er i prosess, der det blir drøftingsmøte. Det er mange plansaker vi har til behandling som «indirekte» gjelder jordvern, eller hvor jordverninteressene blir brukt som del av begrunnelsen, gjennom manglende samsvar med overordnet plan knyttet til grad av tetthet, samordnet areal- og transportplanlegging mv. I mange tilfeller er det i kommuneplan eller områdeplan satt et stort «spenn» på grad av utnyttelse (for eksempel 70-120 % BRA). Når planforslag legger seg i det nedre sjiktet, utfordrer vi ofte gjennom faglige råd om høyere utnyttelse.

Vi opplever et stort press på arealene i Rogaland. I sentrale strøk mest til næringsområder, boligbygging og samferdsel. I rurale strøk er det mer spredte tiltak i landbruksområdene som utgjør press på produktive landbruksareal, men også hytteutbygging og nå seneste årene ønsket om å tilrettelegge for «nye næringer» i form av areal- og kraftkrevende virksomheter.

Det er vedtatt en Regional jordvernstrategi i Rogaland, der målet er maks årlig omdisponert jordbruksareal på 400 dekar i Rogaland innen 2022. Rapportert omdisponert jordbruksareal etter KOSTRA for 2020 var på 470 dekar, som var en nedgang fra de to foregående årene. Av det omdisponerte tallet var 250 dekar forklart ved én reguleringsplan for del av E39 i Sandnes. Tallet på omdisponert jordbruksareal ligger høyere enn det regionale målet, som også ble satt da det nasjonale målet var 4000 dekar. Nytt nasjonalt mål på 3000 dekar, og det er i ny regjeringsplattform varslet ytterligere innskjerping. Det er vår vurdering at dette også må få konsekvenser for det regionale målet og arbeidet med revisjon av kommuneplaner fremover.

En viktig utfordring fremover, særlig ved revisjon av kommuneplaner nå i 2022-23, vil være å utfordre kommunene på å ta ut ikke-realiserte utbyggingsområder med dårlig måloppnåelse. I 2021 deltok Statsforvalteren i Rogaland i et arbeid i regi av Rogaland fylkeskommune der det gjennom midler innvilget av KMD ble laget en veileder til Regional plan for Jæren og Søre-Ryfylke, «Arealplanlegging på Jærsk». Det er en veileder for utarbeidelse av arealstrategi og kommunalt jordvernmål. Vi opplever at Fylkeskommunen, Statsforvalteren og kommunenes planadministrasjon i stor grad er opptatt av jordvern. Det er likevel ofte stor lokal interesse for å tiltrekke seg spesielt ulike næringsaktører, og i 2021 var det spesielt fokus fra flere kommuner på å tilrettelegge for nye kraft- og arealkrevende virksomheter, med oppstartsvarsler og planarbeid for store arealer. Det er satt i gang et arbeid med en Regional plan for areal- og kraftkrevende industri i regi av Fylkeskommunen en der Statsforvalteren i Rogaland deltar. Vi har ellers hatt en del reguleringsplaner på høring der vi utfordrer kommunene med faglige råd, spesielt på tetthet/grad av utnyttning, når gode landbruksarealer blir regulert i tråd med kommuneplan. Det er viktig at det bygges tett og med god utnyttelse når disse arealene først blir omdisponert. Ved et par tilfeller har vi også stilt spørsmål ved om området i det hele tatt bør bygges ut når måloppnåelsen er dårlig (feil utbyggingsretning, tiltaket vil medføre økt transportbehov, omdisponering av dyrka mark mv). Vi har likevel få virkemidler når det kommer til å påvirke utvikling av områder som er avsatt i tidligere kommuneplaner, jf. pbl. § 5-5 om begrensninger i adgangen til å fremme innsigelse for planer avklart de siste 10 årene. En mye omtalt plansak her er området Re/Svertingstad i Time, der vi har anbefalt å ta området ut som byggeområde i kommuneplanen. Den veksten det ble planlagt for i 2010-2012 er en annen enn den vi ser nå, og det ligger derfor betydelige arealreserver i mange av våre viktige landbrukskommuner. Vi mener det er rom for å stille spørsmål ved hvor klokt det er å regulere og bygge ned alle disse arealene, særlig sett i lys av innstrammet jordvernmål.

Det er flere store samferdselsprosjekter i fylket vårt under planlegging, der særlig E39 fra Ålgård og sørover vil kunne gi store omdisponeringstall i årene fremover gjennom flere reguleringsplaner. Også E39 nordover, Rogfast samt andre utbedringstiltak og gang- og sykkelveger på fylkesvegene vil i sum gjøre inngrep i verdifulle landbruksarealer. Selv om mange av disse tiltakene har stor prioritet og oppfyller andre viktige samfunnsinteresser, utfordrer de, sammen med bolig- og næringsområder, muligheten for å få nå jordvernmålet.

Det går fremdeles mye ressurser på å behandle avvik fra plan (primært kommuneplanen) gjennom dispensasjonssaker. Innenfor landbruksområdet gav vi uttalelse til omtrent 255 dispensasjonssaker i 2021, hvorav 9 dispensasjonsvedtak ble påklaget. Disse sakene innebærer som oftest ikke de store omdisponeringstallene, men et stort tall med enkeltsaker i strid med plan fører til fragmentering av jordbruksområdene og svekkelse av landbruksinteressene over tid. Et stort antall av disse sakene dreier seg om fradeling av gårdshus og tomter til boligformål. Det går også vesentlig ressurser med til å behandle alle disse sakene.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1 007.0	591.0	737.0	1 519.0	1 353.0	562.0	261.0	496.0	622.0	470.0

Systematisk folkehelsearbeid etter plan- og bygningsloven (fra kapittel 3.1.1.1.11.1 i TB)

Rapportere på

God ivaretagelse av langsiktig folkehelsearbeid i kommunenes planarbeid

Folkehelsearbeid og sosiale helseforskjeller omtales i de fleste plandokumentene som vi får til høring. Likevel er det stor forskjell i hvor systematisk og planmessig tilnærmingen til temaene er. Fortsatt strever enkelte kommuner med å organisere et systematisk, kunnskapsbasert og langsiktig folkehelsearbeid. Gjennom planuttalelser vi har mottatt til høring i 2021 er det overraskende mange som enten ikke har-, eller aktivt bruker kunnskap fra oversiktsarbeidet i planarbeidet. Vi erfarer ofte at kommunenes folkehelsearbeid mangler en tydelig og direkte (sammen)kobling til kommunens planarbeid etter plan- og bygningsloven. I 2021 mottok vi planprogram for kommuneplan til høringsuttalelse fra 10 kommuner, omlag halvparten omtalte sosiale helseforskjeller. I våre høringsuttalelser pekes det på folkehelseovens krav om folkehelseoversikt og at kunnskapen herfra skal følges opp i planarbeidet med mål, strategier, tiltak mv.

Det er vanskelig å vurdere effekten av vår veiledning og påpeking i høringsuttalelsene fordi vi ikke har en systematisk oppfølging av kommunenes behandling av våre uttalelser. Det kan se ut som om effekten er begrenset. Selv om mangler blir påpekt i de ulike planfasene så ser vi relativt ofte at de gjentar seg når neste plansyklus starter opp eller når neste plandokument (fra planstrategi til planprogram til planforslag) sendes til høring. Gjennomgang av enkelte kommuners plansaker viser variasjon i oppfølgingen av våre uttalelser, fra at det kommenteres og tas til etterretning, til at de ikke kommenteres i det hele tatt når saken legges fram til endelig politisk behandling.

Det er en indikasjon på at effekten av våre høringsuttalelser på dette området er begrenset, når de samme påpekingene gjentas gang etter gang. Etter vår vurdering er årsakene sammensatte og usikre. Men noen fellestrekk er det; - små kommuner, lavt kunnskapsnivå, manglende kontinuitet hos saksbehandlerne, folkehelsearbeidet er ikke organisatorisk koblet til planarbeidet, ressurser til folkehelsearbeid er redusert/ borte, folkehelsearbeid er lagt til helseavdelingen, mangelfull oppfølging fra kommuneledelsen mm.

Det er også et trekk ved planarbeidet at kommunenes plandokumenter utformes svært ulikt. Noen er visjonære og generelle, - andre detalj- og arealorienterte, - noen på 30 sider andre på ett A-4 ark - variasjonen er svært mangfoldig. Miljødepartementets veileder for kommuneplanprosessen angir en anbefalt metodisk fremgangsmåte i planarbeidet som skal sikre effektive-, målrettede tiltak og god styring. En mer aktiv bruk av veilederen kan kanskje heve kvaliteten på det planmetodiske arbeidet og sikre forsvarlig planarbeid i samsvar med plan - og bygningslovens bestemmelser. Rammene for et systematisk folkehelsearbeid er gitt i folkehelseoven. Loven forutsetter at kommunene følger plan og bygningslovens rammer for planarbeid, og derigjennom sikres det systematiske og langsiktige folkehelsearbeidet, hvis ikke vil folkehelsearbeidet stoppe opp.

For å få bedre effekt av arbeidet vårt bør det fremover være et større fokus på plan- og bygningslovens krav til forsvarlig planarbeid i hele "plankjeden". Mer aktiv bruk av lowverket i veiledningen til kommunene kan bidra til å "normere" planarbeidet og sikre at interessene som skal ivaretas blir det i planarbeidet.

3.1.1.2 Understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Statsforvalteren understøtter kommunene på flere måter både i et normalår og i år det er ekstraordinære hendelser som en pandemi.

I et normalår vil det være gjennom øvelser, tilsyn, kommunebesøk (der statsforvalter drar ut sammen med ledergruppen inkl. fylkesberedskapssjef), årlig nettverkssamling med alle beredskapskoordinatorer og kommunikasjonsjefer, årlig tilsynsseminar og deltagelse på et utvalg møter i kommunale beredskapsråd. I tillegg er vi alltid på tilbudssiden når kommunene ber om veiledning.

I 2021 har vi i liten eller ingen grad hatt fysiske møter pga. smittesituasjonen. Vi har imidlertid hatt ukentlige møter samordningsmøter med kommunene om covid-19 der kommuneledelse, beredskap, helse og skole og barnehage. Det har i tillegg vært egne møter i fagkanal mellom Statsforvalter (fylkelege) og helseforetak og kommuneleger og Statsforvalter og skole og barnehagefeltet i kommunene.

Under pandemien har vi etablert en egen epostadresse for spørsmål og problemstillinger fra kommunene; koronarogaland@statsforvalteren.no Dette har vært flittig i bruk av vi har øremerket fagpersoner innen helse, utdanning, juridisk, beredskap, økonomi med flere for å svare ut det som kommer inn.

Vi har også hatt økt beredskap for å sende ut all informasjon direktorater og departementer ber om videresende om covid-19 både innenfor og utenfor arbeidstid. Vi har også innhentet og sammenstillet situasjonsrapporter fra kommune ukentlig.

Til tross for pandemien har det vært 4 dokumenttilsyn om samfunnssikkerhet med digitalt sluttmøte og det har flere kommunebesøk der fylkesberedskapssjef har deltatt sammen med embetsledelse og avdelingsdirektører.

I underveisevalueringen om covid-19 håndteringen som vi har hatt, og der også kommunene har bidratt inn, er de i all hovedsak fornøyd med Statsforvalterens støtte.

Valg av virkemidler tilpasset kommunens behov (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Den samlede virkemiddelbruken overfor kommunene innen samfunnssikkerhet og beredskap er vurdert av Statsforvalteren og tilpasset kommunenes behov.

Under covid-19 året 2021 har Statsforvalteren prioritert å å gi uttale om samfunnssikkerhet planer etter PBL i tillegg til pandemihåndtering. Vi har tett kontakt med kommuneledelsene, både at veldig mange deltar i våre ukentlige møter, men det har i tillegg vært både regionvise møter og møter med enkeltkommuner i løpet av året for å finne fram til løsninger om spesielle problemstillinger. Statsforvalteren har prioritert utstrakt grad av veiledning til kommunene av ulike problemstillinger som fortløpende dukket opp gjennom pandemien. Noen ganger med alle samlet, noen ganger med regioner og noen ganger med enkeltkommuner.

Øvelser og tilsyn ble nedprioritert selv om vi har hatt 4 dokumenttilsyn med kommunal beredskapsplikt.

Det var planlagt Øvelse Hafsrfjord i regi av HV-08 med både bred kommunal deltagelse og medlemmer av fylkesberedskapsrådet, men øvelsen ble kraftig nedskalert pga. pandemien og ende opp med tilnærmet ren HV øvelse.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av oppdrag 3.1.1.2.9. Statsforvalteren vurderer om helseberedskap skal inngå i tilsynet, se pkt. 3.1.1.2.1.2

Vi planla tilsyn med oppfølging av kommunal beredskapsplikt i seks kommuner. På grunn av pandemien ble det gjennomført 4 av de (Suldal, Vindafjord, Hjelmeland, Sandnes). Eigersund ble utsatt til januar 2022 pga. pandemihåndtering. Sokndal og Gjesdal tas i 2022. Tilsynsmøtene ble gjennomført som dokumenttilsyn og med avsluttende møte via Teams. Helseberedskap inngikk ikke i disse tilsynene.

Felles tilsyn med beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.2.2 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren avgjør om det skal gjennomføres tilsyn med helseberedskap i kommunene basert på kunnskap om risiko og sårbarhet. Tilsyn med helseberedskap i kommunene skal gjennomføres som felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven, jf. [Veileder for felles tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap](#) fra DSB og Statens helsetilsyn.

Statsforvalteren har ikke gjennomført tilsyn med helseberedskap i kommunene i 2021. Dette på grunn av ressursituasjonen internt hos oss der våre kapasiteter måtte prioriteres inn mot håndtering av covid-19, men også en vurdering av kommunenes kapasitet til å ta i mot tilsyn under en slik langvarig ressurskrevende hendelse.

Veiledning om samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal styrke veiledningen overfor kommunene i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder helse- og omsorgsberedskap.

Det har aldri vært tettere samarbeid og interaksjon mellom kommunene og Statsforvalter enn i 2021. Det har heller aldri vært tettere samarbeid internt mellom beredskap og helse. Dette skyldes naturligvis covid-19 håndteringen. Vi har hatt ukentlige møter med kommunene under ledelse av statsforvalter. Der har både kommuneledelse, helse, utdanning, beredskap med flere deltatt. Det har i tillegg vært fagmøter ukentlig på helseområdet der fylkeslege, helseforetak og kommuner har deltatt. Vi har en dedikert e-postadresse for spørsmål fra kommunene som ble betjent hele året, også utenfor normal arbeidstid når det var på det mest hektiske. Vi har hatt en rekke region-vise møter eller temamøter i tillegg for å veilede og orientere når det oppsto spesielle situasjoner. Ofte møter der der også FHI og Hdir har deltatt. Også andre sentrale direktorat, som Sjøfartsdirektoratet, Kystverket. Petroleumstilsynet med flere har deltatt på møter med kommunene som vi har tatt initiativ til.

Internt har vi hatt daglige morgenmøter i kriseledelsen og krisestaben gjennom størstedelen av året. Både beredskap og helse har selvsagt deltatt i begge disse møtene sammen med andre relevante fagområder for å samordne vår aktivitet mot kommunene.

Vi har hatt egne webinarer for kommunene om evaluering og veiledet dem i kontinuitetsplanlegging og hvordan utarbeide lokale forskrifter.

Gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene

Ar	Totalt antall kommuner i embetet	Antall gjennomførte øvelser for kommunens kriseorganisasjon	Overordnet øvingsmål
2019	26	5	Varierte mellom kommuner, Bla: Stabsarbeid, teste kriseplan, bruk av CIM
2020	23	9	Opplæring RN, Samordnet respons i region Ytre Haugalandet, samvirke med organisasjoner - samarbeid mellom kommuner ved smittesporing og test av kontinuitetsplan
2021	23	0	

Egenberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.3.2 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i 2021 bidra til at kommunene arbeider for styrket egenberedskap hos innbyggerne gjennom lokale tiltak og oppfølging av *Egenberedskapskampanjen* fra DSB.

Statsforvalteren har videresendt informasjonen som er kommet fra DSB om egenberedskapsuka til kommunene. Som kampanjemateriell og invitasjon til webinar. Vi informerte om egenberedskapsuka på nettsiden vår, men har utover dette ikke kunnet prioritere dette arbeidet i 2021 pga. pandemihåndteringen.

Øvelse for kommunens kriseorganisasjon (fra kapittel 3.1.1.2.4.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i løpet av 2019- 2022 gjennomføre øvelse for alle kommuners kriseorganisasjon.

Statsforvalteren har ikke gjennomført noen øvelser i 2021 pga. pandemihåndtering og fordi håndtering av en faktisk hendelse anses å oppfylle kravene til øvelse i seg selv.

Det var planlagt en totalforsvarsøvelse i 2021, et samarbeid med HV-08 om Øvelse Hafrsfjord. Der var det flere planleggingsmøter med flere interesserte kommuner som deltok. Men øvelsen endte opp som tilnærmet ren militærøvelse pga. pandemisituasjonen. Avgjørelsen om dette ble tatt av HV.

Understøtte arbeid med ROS-analyser og beredskapsplaner på lokalt nivå (fra kapittel 3.1.1.2.4.2 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal understøtte arbeidet med ROS-analyser og beredskapsplaner på lokalt nivå, med særlig vekt på forbedre samhandling i krisehåndteringen mellom helseforetak - kommune, og kommunenes evne til å omlagge tjenester og kapasiteter til ekstraordinære behov. TISK-øvelser er den del av dette.

Statsforvalteren har hatt 4 tilsyn med kommunal beredskapsplikt i 2021 der arbeidet med helhetlig ROS og lokale beredskapsplaner selvsagt inngår. Vi har også veiledet kommuner som har bedt oss vår bestand ifm. med revidering av helhetlig ROS.

Vi har møter med kommunene fordelt på 5 region-vise møter om de var forberedt på det såkalte "scenario 3" og vi har webinar om evaluering og opplæring i kontinuitetsplanlegging.

Fylkeslegen har deltatt i ukentlige møter (til tider oftere også) med helseforetak og kommuneoverleger i opptaksområde til både Helse Fonna og Helse Stavanger i helse 2021. Samhandlingen mellom helseforetakene og kommunene opplever vi som god og bedre enn noensinne. Det har ikke vært noen TISK-øvelser som vi er kjent med, men vi har hatt tett kontakt med dem om de ulike delene av TISK begrepet gjennom hele pandemien for å sikre nødvendig kvantitet og kvalitet.

3.1.1.3 Et velfungerende plansystem i kommunene**Planfylket Rogaland**

Gjennom langvarig godt og tett samarbeid mellom Rogaland Fylkeskommune, Statsforvalteren og kommunene er det over mange år bygd opp regionalplaner og samhandlingsvaner som har gitt oss planmodne og gode kommuner. Flaskehalsen i alle ledd har vært tilgang på planleggingskompetanse og kapasitet. De fleste kommunene er nå godt rigget, også når det gjelder planleggingskompetanse. Noen mindre kommuner har fortsatt utfordringer knyttet til kapasitet, og et par av dem har satt bort planleggingsarbeidet sitt til nabokommuner. Mens andre mindre kommuner hos oss trolig har de mest erfarne og allsidige planleggerne/planbehandlerne i landet. De er ofte også byggesaksbehandlere og det styrker planarbeidet.

Vår rolle og våre forbedringspunkt

Vi legger stor vekt på direkte personlig oppfølging og kontakt med planadministrasjonene i kommunene og fylkeskommunen gjennom dedikerte plansaksbehandlere på landbruk og miljø for hver kommune. På denne måten kan vi spille hverandre gode.

Vi har en ambisjon om å besvare samtlige arealplansaker og dispensasjoner som vi får tilsendt på høring og det er kun noen ytterst få saker som ikke blir

besvart. Dette arbeidet gir en gevinst i form av at nasjonale og regionale interesser blir godt ivaretatt i kommunene våre.

Stabilitet i bemanningen er en forutsetning for at vi skal kunne løse vårt samfunnsoppdrag på en god måte, bl.a. med tanke på den viktige veiledningsrollen som vi har overfor kommunene. Statsforvalteren i Rogaland har til dels hatt litt utfordringer med å beholde planmedarbeidere over lengre tid. Bedre lønnsbetingelser i kommunesektoren er nok en del av dette utfordringsbildet. De utskiftingene vi har hatt blant planmedarbeiderne anser vi imidlertid ikke for å gå utover det som må anses som normale endringer over tid. Vi jobber samtidig aktivt med at planstillingene våre skal være attraktive å stå i over tid både av hensyn til arbeidsoppgaver, arbeidsbelastning med mer og vi mener at vi har gode forutsetninger for å lykkes med dette.

Vi prøver å samarbeide tett internt innen hele plan- og bygningslovsfeltet, slik at vi kan stå enda bedre koordinert utad enn tidligere. Godt internt samarbeid mellom våre planmedarbeidere og byggesaksjurister har også vært etterspurt av kommunene våre og det har hatt en positiv effekt bl.a. i form av juridisk kvalitetssikring av kommuneplanbestemmelser i forbindelse med høringer. Ønsket om samordning mellom fagavdelingene må imidlertid balanseres opp mot krav til habilitet i forbindelse med vår håndtering av klagesaker etter plan- og bygningsloven. Dette er forhold som vi må fortsette å være bevisste på blant annet i forbindelse med utarbeidelse av høringsuttalelser i dispensasjonssaker, slik at det ikke oppstår habilitetsutfordringer når samme sak på et senere tidspunkt eventuelt kommer inn til oss i forbindelse med naboklage.

Statsforvalteren har sammen med Kartverket jobbet for å få flere kommuner i Rogaland til å ta i bruk Geosynkronisering. Geosynkronisering av plandata betyr at Statsforvalteren kan få tak i plandata på en enklere måte, og det er nyttig for saksbehandlingen vår. Statsforvalteren har gjort tilgjengelig geosynkroniserte plandata i Temakart Rogaland. Dette bidrar til å vise hvor viktig og nyttig det er med oppdaterte plandata, og å gjøre kvaliteten av plandataene bedre gjennom økt bruk. Det gjør det også mye enklere for oss å gjennomføre analyser av plandata for hele fylket. Status for innføring av Geosynkronisering fins her: http://plandata.statkart.no/data/status/Status_geosynk_plandatasett_Norge.html

Dialog med kommunene om (fasene i) plansystemet (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner og fylkeskommuner har vedtatt en planstrategi

Alle har planstrategi

Alle kommunene våre vedtok sine planstrategier i 2020, inkludert fylkeskommunen som utvidet denne prosessen til å lage en meget god "Utvikingsplan for Rogaland", svært godt forankret både i regionale utfordringer og FN sine bærekraftsmål. Vi har derfor ikke hatt behov for å være pådriver overfor hverken kommunene eller fylkeskommunen utover at vi har prioritert høringsssakene fortløpende med bred involvering internt i embete. Nå er vi over i fasen hvor kommunene ruller og utarbeider sine planer (samfunns- og/eller arealdel), og vi legger i den forbindelse vekt på å følge opp våre innspill til planstrategiene i kommunenes videre arbeid.

Nasjonale forventninger og planstrategiene er viktige å foredle

Ordringen med pliktig politisk prioritering av viktig planarbeid innen ett år etter valg, er nå etablert og fungerer godt. Dette er antagelig blant de viktigste effektiviserings- og styringsgrepene som er gjort innen plan og bygningsretten de senere år og det må beholdes og videreutvikles.

Forbedringspotensial hos oss

Statsforvalteren skal arbeide målrettet for å utarbeide gode høringsuttalelser som er skreddersydd behovet i den enkelte kommune og som bidrar til å gjennomføre nasjonal politikk på alle våre ansvarsområder. Vi vil se også frem til å bruke de nye Kommunebildene som et verktøy inn i dette arbeidet.

Klager over reguleringsplan (fra kapittel 3.1.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

God og rask klagesaksbehandling

Det går frem av rapportens punkt 7.3.6.5.1 om rapportering av plansaker i SYSAM (punkt) at Statsforvalterens gjennomsnittlige behandlingstid har økt i 2021, sammenlignet med 2020. Tallene er nå på 2019-nivå. Statsforvalteren har hatt en utfordrende bemanningssituasjon i 2021. Vi har hatt en effektiv gruppe saksbehandlere med lang erfaring med behandling av slike klagesaker. Flere av disse erfarte saksbehandlere sluttet eller fikk andre oppgaver i løpet av året. Statsforvalteren fokuserte på å bruke midler inn mot overtid når pandemien frigjorde midler. Til tross for økt saksbehandlingstid har vi derfor likevel ferdigbehandlet flere klagesaker på reguleringsplaner i 2021, 70 mot 58 ferdigbehandlede i 2020.

Klagesaksbehandlingen tilsier at det fremdeles er et høyt nivå på planarbeidet i Rogaland. I kun to saker har klagen blitt tatt til følge.

Vårt forbedringspotensial består primært i å behandle enda flere saker innenfor 12 uker, samt beholde, utvikle og videreutvikle kompetansen på området for erfarte og nye saksbehandlere.

Juridisk veiledning og kvalitetssikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunale planer har juridisk gyldige bestemmelser og plankart

Statsforvalteren har vurdert bestemmelsene til reguleringsplaner og kommuneplaner når plansaker kommer på høring, og ved klagesaksbehandling av reguleringsplaner. Spesielt når det gjelder kommuneplanbestemmelser har Statsforvalteren et tverrfaglig internt samarbeid for å sikre at bestemmelsene er gyldige og holder tilstrekkelig god juridisk kvalitet.

Planbestemmelser har med visse unntak betydelig grad av juridisk kvalitet i Rogaland. Unntakene fra dette er spesielt bestemmelser knyttet til strandsonen (byggegrenser etc.) og om LNF-spredt, da særlig på kommuneplannivå. Vi har spesielt fokus på dette i veiledningen av kommunene, og har fortsatt dialogen med kommunene knyttet til denne typen bestemmelser i 2021. Vi opplever mye interesse fra kommunene om planbestemmelser, og ser effekten av vårt arbeid på området i form av bedre og færre ugyldige bestemmelser.

Juridisk veiledning og kvalitetsikring (fra kapittel 3.1.1.3.3.2 i TB)**Rapportere på**

Konsekvensutredningsforskriften er fulgt opp

Utredningskrav følges

I Rogaland følges KU-forskriftens utredningskrav opp i betydelig grad. Vi skulle likevel gjerne sett at det ble forsket mer på dette og gjerne med vekt på både geografiske skiller og sektorvise skiller. Statsforvalteren følger aktivt opp planforslag, også med bruk av innsigelser, hvis vi ser at mangler ved saksutredningen og kunnskapsgrunnlaget kan komme i konflikt med våre nasjonale ansvarsområder.

Utfordrende å finne rett nivå for utredning

Konsekvensutredninger blir i stor grad foretatt av private konsulentfirmaer, og disse firmaene har i Rogaland over tid opparbeidet seg både tillit og stor kompetanse på dette feltet. Dette arbeidet er godt, men dyrt og tidkrevende. Det bør arbeides enda bedre i felleskap med å videreutvikle felles kunnskapsdatabaser som er åpne og tilgjengelige for alle, slik som Temakart Rogaland. Vi har hatt dialog med en kommune i fylket som ønsker å bidra i et prøveprosjekt for kartfesting av planer hvor det foreligger konsekvensutredninger, slik at disse kan gjenbrukes i andre planer.

Videre bør det legges vekt på å avgrense planprogram/utredningsprogram til det som faktisk er nødvendig. Det er utfordrende å finne rett nivå og en god form på KU-utredninger i overordnet planarbeid som kommuneplan og regionalplan. Kommunene våre etterlyser stadig veiledning på dette.

Kvalitetssikring er akilleshælen

Kvalitetssikring gjennom høring er utfordrende for både oss, kommunene og fylkeskommunen ut fra at samlet mengde store prosjekter med omfattende og til dels krevende KU-er, er stort. Vi har god kompetanse til å gjøre dette samlet på embetet nå, men vi har ikke kapasitet nok. Vi må derfor være nøye med å prioritere hvilke mangler ved en KU som vi kan følge opp i forbindelse med høringer etter plan- og bygningsloven. Det er først og fremst mangler av en slik art som kan komme i konflikt med våre nasjonale ansvarsområder, som vi kan prioritere i vår involvering i kommunale planprosesser. Vår kvalitetssikrende rolle i særlig miljø- og beredskapshensyn, er tillagt urealistisk høy betydning, for eksempel i energisaker der konsesjoner fullt ut skal erstatte KU-prosessen

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

All opplæringsaktivitet ut mot nav-kontorene har vært gjennomført. Opplæringsaktivitetene har også dette året vært preget av pandemien, noe som innebærer at det har vært færre fysiske samlinger enn ønsket. I stor grad har aktivitetene vært gjennomført på temas.

Vi har prioritert å øke hyppigheten av samlinger for fagansvarlige på sosialtjenesteområdet og nettverkssamlinger for ansatte som jobber med kvalifiseringsprogrammet (KVP). På KVP-området har vi også hatt en grundig gjennomgang av gjeldende regelverk, fordi vi over tid har sett av henvendelser fra nav-kontorene at det har vært behov for det. Utsatte barn og unge har hatt stort fokus i vårt arbeid over flere år, og vi har prioritert samlinger om barneperspektivet i nav.

Nytt av året er etablering og gjennomføring av en webinarrekke om prosjektledelse for nav-kontorene for å øke kvaliteten på utviklingsprosjektene på sosialtjenesteområdet. Dette arbeidet har vært gjort i samarbeid med statsforvalterne i Innlandet og Vestfold og Telemark.

Behovet for oppmerksomhet på økonomisk rådgivning er tydeliggjort under pandemien og fulgt opp med økt innsats. Fagansvaret for økonomisk rådgivning er regionalisert. Pandemien har utfordret embetene når det gjelder oppfølging av og kompetanseheving til nav-kontorene på dette fagfeltet. Det regionale fagansvaret som er lagt til tre embeter, er fortsatt ulikt. Dette innebærer at det gis tettere oppfølging og tilbud om økt kompetanse i noen fylker, noe som medfører ulikhet i tilgang til kompetanse for økonomiske rådgivere. Dette finner vi uheldig.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter, herunder innføring av plikt til norskopplæring. Det skal legges særlig vekt på individuelle vurderinger knyttet til de sosiale tjenestene.

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter: Individuelle vurderinger har et særskilt fokus i opplæringen av nyansatte i NAV-kontorene, men også på andre opplærings/fagutviklingsarenaer. Det er gitt særskilt opplæring plikten til norskopplæring til fagansvarlige for de sosiale tjenestene i NAV-kontorene. Dette er også tatt inn i opplæringen av nyansatte.

Alle NAV-kontor har fått tilbud om følgende opplæring/kompetanseheving:

- Halvårlig opplæring over to dager for nyansatte i NAV
- Halvårlig introdag om sosiale tjenester i NAV for nyansatte i NAV med NAV Rogaland
- Informasjon til sosionomstudenter i praksis ved NAV-kontorene i Rogaland
- 3 nettverkssamlinger for ansatte som jobber med KVP
- 2 nettverkssamlinger om barneperspektivet i NAV
- 3 nettverkssamlinger for ansatte som jobber med økonomisk rådgivning
- Basiskurs i økonomisk rådgivning
- Grunnkurs i økonomisk rådgivning
- Videregående kurs i økonomisk rådgivning
- 4 samlinger med fagansvarlige for de sosiale tjenestene i NAV-kontorene

Opplæringsaktivitetene har også dette året vært preget av pandemien. Det betyr færre fysiske samlinger enn ønsket. Vi har prioritert å øke hyppigheten av samlinger for de fagansvarlige for de sosiale tjenestene, alle disse har vært på teams. Dette har gitt oss mulighet for å løfte tema vi mener er viktige, og det har også gitt NAV-kontorene mulighet for å ta opp tema/problemstillinger som de er opptatt av. Vi har trappet opp aktiviteten på området økonomisk rådgivning ytterligere, fordi dette er en sentral tjenesten i NAV-kontorene som både krever en basiskompetanse hos alle ansatte og en spisskompetanse for de som jobber med tyngre rådgivning.. Hyppigheten av nettverkssamlinger på KVP-området er også trappet opp. Vi har i 2021 også prioritert nettverkssamlinger om barneperspektivet i NAV og har gjennomført en samling med barn/barnefamiliefokus og en med fokus på ungdom/unge voksne.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	22	22

NAV kontor med lav kunnskap tilbys opplæring (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

NAV-kontor som vurderes å ha særskilte utfordringer i forståelsen av sosialtjenesteloven og hvordan den skal praktiseres, eller forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven, har fått tilbud om tilpasset opplæring.

Statsforvalteren har i 2021 ikke fulgt opp enkeltkontor spesifikt. Vi har vektlagt å gi opplæring til alle nav-kontor på områder vi ser av klagesaker og henvendelser at det er et behov som deles av flere. I 2021 har vi vektlagt å gi slik opplæring i regelverket for KVP, både fordi vi mottar mange henvendelser på området, og fordi det er lenge siden vi har hatt en grundig gjennomgang. Opplæringen ble gitt i en nettverkssamling for ansatte i nav som jobber med KVP, og hvor alle kommunen var representert med tilsammen ca 60 deltakere. I tillegg har vi hatt gjennomgang av bestemmelsen om norskopplæring, fordi dette var en ny lovbestemmelse. I den forbindelse har vi også med bistand av Nav Rogaland og fylkeskommunen hatt en gjennomgang av den nye integreringsloven. Dette har vært tema på to av samlingene for fagansvarlige for de sosiale tjenestene i nav. Av andre tema/opplæringsaktiviteter på fagsamlingene kan nevnes:

- innhold i vedtak - klart språk
- inntil-vedtak/rammevedtak
- aktivitetsplikt
- startlån - et viktig boligsosialt virkemiddel
- økonomisk stønad til ungdom i VGS
- Oppsummering av tilsyn

I flere klagesaker, hvor vi ser at det er mangelfull forståelse av loven, gis det veiledning i våre vedtak, i eget oversendelsesbrev, på telefon eller e-post. Vi gir utstrakt veiledning på telefon, og følger særlig opp i forhold til tilsynssaker.

Oppfølging av kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren har systematisk fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn eller klagesaksbehandling er avdekket behov for særskilt oppfølging for å utbedre praksis i samsvar med sosialtjenestelovens formål. Oppfølgingen kan gis gjennom råd og veiledning og annen kompetanseheving

Se pkt. 3.1.2.1.1.2

Ulik størrelse på nav-kontorene gir ulike utfordringer, og det er vanskelig å generalisere.

Mangelfull saksbehandlingskompetanse er den utfordringen vi ser tydeligst. Stadig flere av kontorene organiserer seg med egne økonomiteam. Det kan bidra til å forbedre saksbehandlingskompetansen, men vil på den andre siden også kunne gi utfordringer for brukere som må forholde seg til to veiledere, en knyttet til økonomi og en knyttet til øvrig oppfølging.

Det å kartlegge tilstrekkelig og på et tidligst mulig tidspunkt, slik at en kan treffe best med å finne riktig tiltak og tjeneste i samarbeid med bruker, er en ganske konstant utfordring. Vi forsøker å ha høyt fokus på dette på våre opplæringsarenaer og i våre møtepunkter med nav-kontorene

3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet og pasientsikkerhet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

Det har vært en jevn økning av sysselsatte og årsverk innen helse- og omsorgstjenestene de siste årene, viser tall fra SSB. Tall fra 2021 foreligger ikke ennå. Vi har ingen opplysninger som tilsier at utviklingen har snudd. Kapasiteten øker, men det rapporteres at det er utfordrende å ansatte i utlyste stillinger.

Flere kommuner rapporterer om mangel på sykepleiere og vernepleiere og vansker med å rekruttere ledere.

Tilgjengeligheten blir større når digitale og ulike teknologiske hjelpemidler tas i bruk. Pandemien har ført til økt bruk av teknologi. Telefon- og videokonsultasjon er blitt et tilbud. Velferdsteknologi har stort fokus i kommunene i Rogaland. Implementering av velferdsteknologi i tjenestene er i gang og mange har fått opplæring både i bruk av teknologi, lovverk og etikk knyttet til dette arbeidet.

Pandemien har ført til belastning for helse- og omsorgstjenestene i kommunene. Statsforvalteren har på grunn av dette redusert sin tilsynsaktivitet. Resultat av dette er at det er blitt vanskelig å danne et korrekt bilde på hvordan kommunene jobber med forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring. I behandling av enkeltsaker går det imidlertid fram at kommunene jobber systematisk på dette feltet.

Det er mange kommuner som er opptatt av å prøve ut nye måter å utføre tjenester på og dermed forbedre kvalitet. Det gjelder for eksempel innen ernæring, velferdsteknologi, interkommunalt rehabiliteringsoppgaver, systematisk pårønderarbeid og legemiddelhåndtering.

Når ansatte har store stillinger blir kvalitet og pasientsikkerhet bedre. Mange kommuner ønsker heltidskultur og jobber med å få dette på plass. Gode overganger fra spesialisthelsetjeneste til kommunale tjenester gir større kvalitet og sikkerhet. Etablering av helsefelleskap er godt i gang.

Utvikingssettene for sykehjem og hjemmetjenester jobber med, og er pådrivere for pasientsikkerhet og forbedring av kvalitet. De tilbyr kommunene fagdager, samling og læringsnettverk på mange ulike områder. Det kan nevnes SAFE lead for ledere og klinisk observasjonskompetanse. De gir tilbud om deltakelse i nettverk, ulike kurs både til ansatte og brukere, pårønderkurs og ulik ABC opplæring. Vi har inntrykk av at mange kommuner benytter seg av deres kompetanse og tilbud.

Bistand til kommunene for å møte demografiutfordringene innen helse- og omsorgso (fra kapittel 3.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Kommunene gjennomfører en langsiktig og helhetlig planlegging knyttet til kapasitet, kompetanse og kvalitet i tjenestene.

Rogaland har landets nest yngste befolkning, men alderen stiger. Forventet levealder stiger. Det er sosiale forskjeller i forventet antall friske leveår og forventet levealder stiger med lengde på utdannelse. Det er ujevn aldersfordeling i fylket. Det vises en tydelig tendens til samvariasjon mellom sentralitet og alder, altså at gjennomsnittsalder øker med lite sentralitet. Men i fylket har kommunene likevel jevnt over en yngre alder enn sentralitet skulle tilsi.

Demografiske utfordringer er omtalt i planstrategi hos de fleste kommunene. I dialog om Leve hele livet satsingen er utfordring med en aldrende befolkning et tema som har stort fokus. Mål i Leve hele livet satsingen er å innrettet samfunnet på en bærekraftig måte. Dette innebærer for eksempel universell utforming, aldersvennlig samfunn og at tjenestene er innrettet slik at de kan møte morgendagens utfordringer med god kvalitet og kompetanse.

Det blir sendt tilbakemelding på planer som er til høring. Noen kommuner har god kompetanse på analyse og gjør bruk av statistikker i planarbeid. Andre kommuner ønsker bistand. I forbindelse med Leve hele livet satsingen arrangert vi et analyse webinar i samarbeid med Vestland og Agder. Flere kommuner har gått sammen og arrangert seminar der KS har bidratt. Disse seminarene var tiltak i Leve hele livet satsingen.

Rogaland har noen små kommuner med lågt innbyggertall. De fleste av disse har låg sentralitet og høyt antall eldre. Flere av disse omtaler demokratiutfordringen i sin planstrategi. Noen av kommunene er klare på at på at de ønsker og planlegger å være egen kommune, mens andre ser for seg kommunesammenslåing som en framtidssituasjon.

3.1.1.6 Andre oppdrag

Statsforvalteren har hatt fokus på selvmordsforebyggende arbeid og forebygging av overdoser også i 2021. Ved behov for samarbeid og faglig bistand, er det jfr rutiner for samarbeid dialog med aktuelle kompetansesentre.

3.1.1.7 Økosystemene i fylket skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester

Miljø

Arealpress, tap av naturverdier og svekkede økosystemtjenester

Generelt er økosystem i lavlandet under betydelig press i vekstfylket Rogaland. Gjenværende restareal i jordbrukslandskapet er utsatt for arealendringer (nydyrking, oppgjødsling); noe som medfører fragmentering av gjenværende overordna økosystem-sammenheng. Samtidig har ca 40% av alle vannforekomstene i fylket, ifølge Vann-Nett, dårligere enn god økologisk tilstand.

I lavheiene har det vært en betydelig forverring gjennom omfattende vindkraftutbygging; med følger for våtmark, utvalgt naturtype kysthei, fugle- og dyreliv, og reduksjon av opplevelseskvaliteter (økosystemtjenester). Unntak for dette er de naturverna områdene; der det er betydelig innsats mot gjengroing og fremmede arter i kystlyngheier. Generelt er det også en stor innsats, gjennom økonomiske virkemiddel, for enkeltarter og trua naturtyper i kulturmarksområder. Systematisk ny NIN-kartlegging, overvåking og økende privat/kommunalt engasjement bidrar til dette gjennom tilskuddsordninger og samarbeidstiltak.

Kommunene og sektorene bruker i økt grad kartleggingsdata i sin planlegging.

Landbruk

Økosystemene i landbruket leverer tjenester og varer som: mat, vann, byggemateriale og som sikrer viktige prosesser som luftrensing, karbonbinding, pollinering, flomvern o.l. Spørsmål som berører skogbruket er å finne i punkt 3.1.1.13 i rapporten, og vi går her videre inn på jordbruket. 29 prosent av de truede artene i Norge er å finne i semi-naturlig mark som er formet etter lang tids bruk (beiting, slått, lyngskjøtsel o.l.). Vi ser økende interesse for å få innmarksbeitene godkjent som spredeareal for husdyrgjødsel i Rogaland. Økt gjødslingsintensitet er i disfavør av biologisk mangfold, men i favør av økt matproduksjon basert på beitebruk. I sentrale jordbruksområder er oppdyrking og intensivering av restarealer negativt for biologisk mangfold, vannmiljø og for flomdemping. Økt intensivering har også redusert potensialet for honningproduksjon, og vi ser at produksjonen er svært avhengige av et lite antall arter trekkplanter. I deler av fylket skjer det ekstensivering i jordbruket.

Kommuner og sektorene er i stand til å ivareta økosystemene i arealforvaltningen (fra kapittel 3.1.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene og sektorene bruker kartleggingsdata innhentet i økologisk grunnkartsatsning til å ivareta økosystemene i arealforvaltningen.

Vi vurderer måloppnåelsen som middels. Det er noe sprikende oppnåelse avhengig av kommune. Kommunale miljøansvarlige har god innsikt og det gir god effekt, men det er mangler i kommunale PBL-planer.

Effekten av tiltak.

Måloppnåelsen er på veg fra middels mot god, fordi det gjennom planarbeid aktivt legges vekt på å bruke eksisterende kartgrunnlag og ny kartinformasjon. For at dette skal bli bedre bør tema som er tilgjengelig utvides.

Forbedret tilstand i vannforekomstene (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Forbedret tilstand i vannforekomstene

I 2021 er det spesielt viktig at statsforvalteren bistår vannregionmyndighetene i forbindelse med høringen av reviderte vannforvaltningsplaner (jan-mars 2021), og ved ev. justeringer i etterkant av høringen.

Statsforvalteren kan også få oppdrag etter endelig vedtak i fylkestingene knyttet til Direktorsgruppa for vannforskriften sitt arbeid med gjennomgang av alle planene og tilrådning til Regjeringen.

Statsforvalteren skal rapportere på effekten av arbeidet og beskrive avvik.

Vi har i 2021 bistått Rogaland fylkeskommune med å utarbeide regional plan for vannforvaltning i Rogaland, og deltar i arbeidsgruppene til alle fire vannområda i fylket med representant fra landbruk og miljø. I tillegg deltar vi i alle de fire vannområdeutvalgene, samt vannregionutvalget.

En av våre viktige oppgaver er å veilede kommunene i forvaltning av juridiske og økonomiske virkemidler. I 2021 har landbruk hatt fire regionale samlinger med kommunene på temaet, og vi bruker hjemmesiden aktivt for å få ut informasjon.

Det arbeides godt i de aktuelle vannområdene, med fast ansatte kommunale koordinatorene, i tett samarbeid med FK og SF. Dette innebærer bl.a. stort fokus på kunnskapsinnhenting for å finne økologisk tilstand (som grunnlag for videre tiltak), fokus på restaurering i og ved elvesystemer, kartlegging og forvaltning av enkeltarter, systematisk arbeid med sanering av kloakk og næringsstilførsel, og ikke minst stor SF/FK-innsats gjennom saksbehandling etter vannressurslov og laks- og innlandsfiskelov med forskrifter. Over tid forventes en skrittvis forbedring av tilstand, selv om det på Låg-Jæren er spesielt utfordrende på grunn av landbruksvirksomheten.

Dere er trolig kjent med at kommunene på Jæren og Nord-Jæren har lokal forskrift som innskrenker muligheten til å spre husdyrgjødsel etter 1. september. Det har ikke vært noen klagesaker i 2021 på vedtak etter forskriften. Sola kommune står fortsatt utenfor virkeområdet for forskriften. Det er uheldig fordi det er små geografiske avstander, og bøndene har spredeavtaler for husdyrgjødsel over kommunegrensene. Hele Jæren må ses som et felles bruksområde for husdyrgjødsel.

Vi har over flere år tatt initiativ til ulike prosjektsatsinger med formål om å redusere påvirkningen fra landbrukssektoren på vannforekomstene. Eksempelvis samarbeidssatsingen «Frivillige tiltak i landbruket», der kommunene og Statsforvalteren samarbeider for å få ut informasjon om miljøtiltak og legge til rette for frivillige miljøtiltak på gårdsbruk. Frivillige tiltak på Jæren etableres i 2022 med faste stillinger der Hå kommune er vertskap. Det er også etablert en tilsvarende satsing på Haugalandet som fortsatt er i prosjektfase med prosjektstilling. Alle kommunene på Haugalandet bidrar, og vertskapet ble i 2021 flyttet fra Vindafjord kommune til Tysvær kommune. Disse to satsingene er viktige for oss, og vi bidrar både med menneskelige ressurser og med midler fra KMP.

I 2021 har NIBIO sluttført sitt arbeid med å undersøke næringsinnholdet i vaskevann fra fjørfehus. Konklusjonen fra undersøkelsene er utslippet fra ett fjørfehus kan tilsvare fem bolighus, og at det er nødvendig med tiltak. Vi har informert øvrige SF og LMD og Landbruksdirektoratet, og vi anbefaler at problemstillingen tas opp nasjonalt. Undersøkelsen kom etter initiativ fra Statsforvalteren i Rogaland, og i god dialog med fjørfenæringen. Resultatene gir flere konsekvenser. Kommunene må for det første vurdere håndtering av vaskevann når de behandler søknader om nybygg/utvidelser av fjørfehus. Vi har i brev til kommunene informert om dette. Direkte utslipp av vaskevann krever tillatelse fra SF etter forurensningsregelverket. Deretter må næringen starte arbeidet med å gjøre tiltak for å rette opp i eksisterende utslipp. Dette vil ta tid, og vi er i dialog med næringen som ser på kostnader og mulige løsninger. Påslipp til kommunalt ledningsnett er en løsning. Her ser vi den kommunale påkoblingsavgiften for landbruksbygg varierer voldsomt mellom kommunene, fra ca 40 000 kr til over 700 000 kr for et fjørfehus! Vi har gjort kommunene oppmerksomme på forskjellene i prisregimet.

Arbeidet med å redusere punktutslipp på veksthus har pågått i flere år. Statsforvalteren har signalisert til næringen at vi ikke starter kontrollarbeidet før 2025. Mange veksthus mangler fortsatt løsninger, og investeringsbehovet i næringen er stort.

Vannkoordinatorene i vannområda har på vegne av kommunene lagt inn landbrukstiltak i vann-nett. Et arbeid de har opplevd som krevende på grunn av endringene i Vann-nett. Det er også utfordrende å få rett bilde av økonomien, og slik vi ser det gir Vann-nett alene ikke det fulle bildet for det økonomiske behovet og bidragene i landbruket. Avrenning fra jordbruket har stor påvirkning på økologisk tilstand i vassdragene i sentrale jordbruksområder i Rogaland. NIVA vurderer at det er positiv trend for vassdragene på Jæren med omsyn til eutrofi. Vi ser vannforekomster på steder med relativt beskjedent jordbruk ligg inne med moderat økologisk tilstand. Slike steder er det behov for nærmere vurdering av årsak- verknad. Vi har i 2021 hatt særlig oppmerksomhet på Hålandsvatnet og har startet arbeidet med å vurdere bruk av juridiske virkemidler etter jordloven. Slik det er i dag pågår det flere punktutslipp og overflateavrenning, og det er avgjørende å ta i bruk eksisterende juridiske virkemidler fullt ut. For å snu utviklingen i vatnet må utslippene stanses så raskt det er mulig.

To innsjøer i øvre deler av Figgjovassdraget har i 2021 blitt klassifisert til god økologisk tilstand, etter flere år med moderat økologisk tilstand. Det blir viktig å unngå ny forringelse.

Sjøørretprosjektet i Rogaland har vært en viktig pådriver for økt fokus på livet i de mindre vassdragene i fylket. Nå er prosjektet aktivt i hele fylket, etter at også Dalane vannområde ble med i 2021. For oss er det viktig at det før konkrete tiltak iverksettes, gjennomføres gode habitatundersøkelser som også inneholder forslag til tiltak. Vi ser bedring i flere vassdrag som følge av prosjektet. Sjøørreten responderer raskt på tiltakene, og kommer tilbake eller øker sine bestander. Engasjementet er stort, og media følger opp.

Hindre negativ påvirkning av fremmede organismer på naturmangfoldet (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

God innsats for å hindre negativ påvirkning av fremmede organismer på naturmangfoldet

Samlet effekt er god, med systematisk prioritering (jf nasjonal strategi) og årlig oppfølging til ferdig fjerning.

Økt oppmerksomhet fra kommuner om temaer knyttet til hvordan kommuner skal følge opp varsler om spredning knyttet til byggevirksomhet, massedeponi og andre tiltak. Vi ser et behov for tydeliggjøring av hvordan en konkret kan følge opp spredning knyttet til slike tiltak. Det er også vært økt oppmerksomhet på oppfølging av spredning fra private personer som ser med bekymring på spredning fra utenfor egen tomt og inn på sin egen.

Andre tiltak er en oppfølging av arealplaner etter pbl. Betydelig forbedring fra kommuner, bedrifter og organisasjoner de siste 5 år. Inngår som fokusert tema i de fleste undersøkelser, utredninger med oppfølging i praktisk utførelse/anleggsfasen, og økt fokus i kommuneplaner. Flere kommuner jobber systematisk med fjerning av sitkagran i områder med kystlynghei, og flere kommuner jobber systematisk med fjerning av fremmede (dørstokk)arter i havneområder.

Stort fokus på havnespy i 2021. Med intensiv møtevirksomhet på tvers av flere kommuner, direktorat og embed.

Vi har omfattende informasjonsutveksling med en lang rekke aktører og private. Dette er også gjennomgående ved behandling etter særlover som jordlov, vassdragslovverk m.fl.

Pukkellakssåret 2021: SFRO fikk ikke midler til bekjempelse av fremmede arter av ferskvannsfisk i 2021. Det var har vært en betydelig frivillig innsats fra lokale elveeigarlag og jeger- og fiskeforeninger for å ta ut pukkellaks fra elvene i Rogaland i 2021. SFRO gav tillatelse til uttak av pukkellaks med harpun eller uttak med stang etter avsluttet fiskesesong i 11 vassdrag. I mange av disse elvene ble det benyttet drivtelling for å se etter pukkellaks før eventuelt uttak. Vi har fått melding om at det bel tatt ut 54 pukkellaks gjennom disse tiltakene. I tillegg ble det tatt ut 185 pukkellaks under ordinært stangfiske i fiskesesongen. En del av de frivillige tiltakene kom litt sein i gang i forhold til pukkellaksens gytetidspunkt, men vi mener at samlet uttak har bidratt til noe reduksjon i antall gyteproper av pukkellaks i Rogaland. Aktiviteten gav dessuten lokal erfaring og kunnskap om hvor pukkellaksen samlet seg for å gyte. Dette er erfaringer vi kan benytte til neste pukkellaksår i 2023. Det var stor interesse fra elveeigarlag og jeger og fiskeforeninger for å gjøre en innsats for å ta ut pukkellaks. Flere etterspør midler til slike tiltak. Vi ser at det kan være behov for planlegging av lokale uttakslag og fisketillatelser som er klare før sesongen slik at tiltakene kan komme tidligere i gang i 2023. Det kan også være behov for midler til kursing i uttak med harpun for frivillige fridykkere.

Gjedde: SFRO fikk ikke midler til bekjempelse av gjedde i Storånassdraget i 2021. Her er det stor fare for videre spredning til nabovassdraget Figgjo som et nasjonalt laksevassdrag. Både Sandes kommune og NJFF-Rogaland klar for å gjøre en betydelig innsats for å ta ut gjedde, men prosjektet mangler finansiering.

3.1.1.8 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres

Norsk rødliste fra 2021 viser et endret trusselbilde for flere arter. Vi viser særlig til vipe som har endret kategori fra sterkt truet til kritisk truet. Vipa har sitt kjerneområde på Jæren i Rogaland og det er svært viktig å sette inn målrettede tiltak for å bevare en bærekraftig bestand her som forhåpentligvis på sikt kan bidra til å sikre vipebestanden også i øvrige deler av Rogaland og ellers i landet. Vi har over flere år mottatt midler fra Miljødirektoratet til kartlegging av bestanden og tiltak i hekkeperioden. Det har vi ikke mottatt i 2021 eller 2022. Landbruksavdelingen vår har brukt RMP-midler til å igangsette en rekke tiltak (bl.a. «stripe for vipe» der det settes av areal i landbruksområder til vipe i hekkesesongen og «vipedisk» som en benytter for å beskytte reir under gjødselspredning). Dette er svært positivt, men vi ser at rammene for RMP gjør at en del mulige tiltak ikke faller inn under ordningen. Vi er bekymret for den stadig nedadgående bestandsutvikling til vipe og for å kunne følge opp arten tilstrekkelig, for eksempel med støtte til endra drift i hekkeperioden, utarbeide handlingsplan med målretta tiltak og kartlegge viktige hekkeområder, har vi behov for at arten prioriteres med midler også ut over RMP.

Gjennom supplerende vern vil vi bedre utviklingen av flere truede og nær truede naturtyper, og arter knyttet til disse. Dette er område som er unike i norsk sammenheng, med havstrender, sanddynemark, strandenger, klippekyst, for å nevne enkelte. Selv om arbeidet er pågående, så er effekten allerede åpenbar i og med at kommunene og innbyggerne i område har fått en økt bevissthet rundt tema vern.

Gjennom frivillig skogvern er det flere store og små områder med rødlista og trua naturtyper i behandling for vern. Dette inkluderer alt fra boronemorale regnskoger, og edelløvsogger, til lågurt kystfuruskog som er en svært sjelden naturtype i Rogaland. I samband med frivillig skogvern blir også truga arter tatt vare på gjennom både leveområde og bestand.

I Rogaland har vi et særlig søkelys på truga naturtyper gjennom tilskuddsordningene. Her arbeid vi aktivt med å få fram de beste kystlyngheiene, slåttemarker, beitehager med hol eik og styvede asketre.

Sammen med Statsforvalteren i Vestland oppformerer vi bestander av truga epifytter av lav. Dette arbeidet har medført en styrke av flere lokaliteter av arter som er kritisk trua og sårbare. Dette arbeidet blir utvida for flere arter, ettersom kunnskapsgrunnlaget for transplanterings tiltak øker. Det er opparbeidet en lokal vitenskapelig ressursgruppe for transplantering av epifytter.

I Rogaland er det gjennom et samarbeid med Stavanger botaniske hage opparbeida en hagedel der frø av truga arter kan inngå i en levende samling. Dette vil gi en informasjonseffekt om rødlista arter, og være en trygg kilde til planter som kan supplere lokale populasjoner som er kritisk truga.

Den ble gjennomført våtmarksrestaurering i den truede naturtypen rik svartorsumpskogen. Foreløpige erfaringer er positive og delt med den nasjonale restaureringsgruppen. Trenger videre oppfølginger før en kan gjøre en endelig konkludering av hvor vellykket tiltaket var.

Forbedret tilstand for truet natur (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Forbedret tilstand for truet natur

Sterkt prioritert innsats for trua naturtyper (f.eks kystlynghei, slåttemark) og arter (vipe, åkerrikse, skredmjelt, epifyttiske lav), gjennom å gi driftsmidler, tilskudd og ha et godt SNO-samarbeid. Generelt god effekt gitt begrensede ressurser.

Til tross for stort arealpress i Rogaland har vi fått igangsatt våtmarksrestaurering og skogrestaurerings noen steder, deriblant i de truede naturtypene rik svartorsumpskog og lågurt-eikeskog.

Bestandsmålene for rovvilt er nådd og tapene av beitedyr til rovvilt er redusert (fra kapittel 3.1.4.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Bestandsmålene for rovvilt er nådd og tapene av beitedyr til rovvilt er redusert.

Rogaland tilhører rovviltregion 1. Hele denne regionen er prioritert for beitebruk. Kongeørn er den eneste arten av freda rovvilt med fast tilhold i fylket. Kongeørnbestanden er stabil. Tapene av freda rovvilt til kongeørn er også stabile. I 2021 opplevde fylket lave tap av beitedyr til freda rovvilt. Det var kun dokumenterte tap til kongeørn i Rogaland. Det var ikke behov for akutte tiltak i beitesesongen eller skadefelling.

Det ble ikke felt rovvilt på lisensjakt eller kvotejakt i Rogaland i 2021. Bestandsregulering av jerv via lisensjakt er vanskelig i Rogaland grunnet av fjellområdene der jerv oppholder seg i Rogaland er relativt utilgjengelige fjellområder. Det interkommunale skadefellingslaget arbeider med et prosjekt for mer effektiv lisensfelling. De ser det som mest sannsynlig å klare å organisere lisensjakt knyttet til ulv.

Noe av FKT-midlene ble brukt nettopp til prosjektet om mer effektiv og bedre organisert lisensjakt på store rovdyr. Videre ble det gitt FKT-midler kompetanseheving, opplæring og innkjøp av nødvendig utstyr til det interkommunale fellingslaget.

Statsforvalteren i Rogaland har en pågående og god dialog med bondelagsorganisasjonene, interkommunalt fellingslag og SNO. Dette er viktig for å nå ut til brukere med informasjon om hvordan man kan jobbe forebyggende for å unngå tap, og for hvordan en håndterer mulig tap av beitedyr til freda rovvilt. Vi arrangerer også et årlig dialogmøte der relevante aktører innen beitebruk og rovviltforvaltning inviteres.

3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Bevaring av verdifull natur (supplerende vern) i Karmøy, Haugesund og Stavanger kommuner, og frivillig skogvern, hele regionen, er i progresjon. Dette vil øke representativiteten av norsk natur og arter da det vektlegges naturtyper som er spesielle for Rogaland fylke og som fyller de nasjonale mangelanlysene for skogvern. Effekten av dette er mellom anna at flere regnskoger og skogsmark med høy bonitet i låglandet er i verneprosess. Fortsatt fokus på regional og nasjonale prioriteringer i verneprosess vil være svært viktig for å bedre representativiteten av norsk natur i verneporteføljen for kommende generasjoner.

Tilråding for vern av skog (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Gode underlag for skogvern

Frivillig skogvern i en rekke nye områder er under arbeid eller vedtatt vernet. Meget godt samarbeid med skogbruksorganisasjonene.

Landbruksavdelingen og miljøvernavdelingen har en god dialog i skogvernarbeidet. Gjennom 2021 har vi fulgt samme prosedyre fra som tidligere år med at skogfaglig kompetanse som oftest kobles på etter at området som er aktuelt for vern er kartlagt for naturverdier og miljøvernavdelingen har skrevet utkast til anbefaling. Vi er involvert i alle saker og kommer med innspill til om det er områder med stor næringsmessig verdi innenfor arealet som er tilbudt til vern.

Antall verneområder med kjente trusler mot verneverdiene redusert (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall verneområder med kjente trusler mot verneverdiene redusert

Vi har gjennom aktive tiltak redusert trusselsituasjonen for 11 verneområder inneværende år.

Vi har fått redusert trusselen (drenering/grøfter og fremmede arter) i flere verneområder. For fremmede treslag, sitkagran, nobelgran, nordamerikansk hemlokk m.m, er bestander og plantefelt fjernet, og vi hindrer aktivt reetablering fra frøbank. I tillegg er større prosjekt med fjerning av flere separate plantefelt starta. Fjerning av platanlønn i svartorsumpskog gir redusert trusselnivå.

I område utsatt for forsøpling fra flom og ulovlig dumping er det blitt gjort rydding i samarbeid med lokale klatregrupper. Denne rydding blir fulgt opp med større avsperring av området for å forhindre fremtidig forsøpling.

Videre er det gjennom dispensasjonsbehandling blitt stilt krav om renseparker som reduserer nærings- og sediment belastningen inn til verneområdet

med ferskvann. I disse sakene er det også blitt stilt krav om etablering av større kantsonevegetasjon hvor dette mangler.

Fremmede treslag i verneområder (fra kapittel 3.1.4.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Redusert forekomst av fremmede treslag i verneområder

Et verneområde er slutført, uttak er av sitkagran og restaureringsformålet er lauvskog. To områder med første omdrev i etterhogst og overvåking for oppslag av fremmede arter. Det er lite oppslag og fremdeles god tilstand etter hogst. Basert på resultatet så avventer vi videre tiltak.

Et større verneområde med komplisert uttak ble forsinket og slutføres i 2022. På grunn av svært kompliserte forhold med kulturminner og flere vanskelig tilgjengelige delfelt, ble prosessen frem til avtalesignering forlenget. Arbeidet ble derfor utsatt til et gunstig tidspunkt for helihogst utenom hekkeperiode, og slutføring i 2022. Uttaket er av blanda treslag; edelgran, gran, og hemlokk. Restaureringsformålet er lauvskog.

Fjerning av platanlønn er planlagt i to områder. Det er gjennomført i forbindelse med restaurering i et tilfelle. I det andre ble det forsinket og utsatt til 2022 på grunn av manglende gjennomføring av entreprenør.

Vi ser at det er en utfordring med uttak i noen områder på grunn av historiske forhold. Disse prosjektene krever lengre tid å prosjektere og bearbeide.

Hogst av platanlønn og sitka som del av restaureringsprosjekt av svartorsumpskog i Lundarsøyla naturreservat.

Redusert forekomst av fremmede treslag i verneområder

	Kystlynghei	Løvskog	Myr	Furuskog	Annet
Antall verneområder	0	2	0	0	0
Anslag volum hogd (m3)	0	200	0	0	0
Anslag areal hogd (dekar)	0	2	0	0	0
Anslag andel sitkagran (%)	0	40	0	0	0
Anslag andel norsk gran (%)					
Anslag andel andre treslag (%)	0	60	0	0	0

Hogst av granfelt gjennomført i 2020, men prosjekt avsluttet i 2021.

3.1.1.10 Forensning skal ikke skade helse og miljø

Arbeidet med utslippstillatelser og tilsyn er en prioritert oppgave.

Effekten av vårt arbeid i 2021 er at vi har redusert faren for utslipp fra mange bedrifter, kommunale anlegg og store anleggsarbeider. Vår gjennomføring av forurensningstilsyn har avdekket brudd på regelverk og/eller tillatelser, og vi har også gitt god veiledning til bedrifter slik at de har etablert bedre rutiner slik at forurensnings-faren reduseres. Det har vært en noe redusert aktivitet i 2021 på grunn av pandemien.

Avløpsanleggene i Rogaland holder i stor grad EU-standard. Innsatsen vår har gått på å berede kommunene til at de skal få utslippstillatelser til avløpsledningsnettet, slik at avløpsvannet kommer helt frem til renseanlegget.

Vi har store anleggsarbeid innen jernbane (dobbelspor Jærbanen), veg (Rogfast og E39 sørover) og vannforsyning (IVAR sin nye ledning fra Bjerkreim til Stavanger). De får utslippstillatelser med aktiv oppfølging i anleggsfasen. Vi har fokus på å få redusert utslippene i anleggs- og driftsfasen.

Vi har hatt høyt fokus på oppfølging av avfallsbedrifter som kan omfattes av IED/BAT-krav. Arbeidet med revidering av tillatelser er prioritert, men enkelte av sakene er vanskelige og det er mye diskusjoner med avfallsaktører som prøver å unngå å bli omfattet av kravene i direktivet. Effekten av oppfølgingen er på sikt at tillatelsene blir oppdatert iht. gjeldende formelle krav, slik at forurensnings-omfanget fra avfallsbedriftene på sikt reduseres.

Vi har kommet et steg videre i forhold til opprydding av forurensa sediment ved skipsverft. Dette øker sannsynligheten for å få gjennomført tiltak som vil redusere videre utlekking og spredning av miljøgifter fra disse lokalitetene, slik at tilstanden på kystvannet på sikt bedres.

Vi har hatt mange søknader om akvakulturanlegg i Rogaland i 2021. Vi har hatt flere vanskelige saker, spesielt gjelder dette store landbaserte anlegg og anlegg til havs nær verneområder. Dette er saker som har fått avslag på grunn av de negative effektene de påfører sjøarealene. Det er en utfordring å sette grenseverdier for utslipp til sjø/vann i slike saker, og effekten av våre gitte tillatelser er økt tilførsel av næringsstoffer til kystvannet i Rogaland.

Progresjon i arbeidet med å redusere forurensning fra utslipp av avløpsvann (fra kapittel 3.1.4.4.1 i TB)

Rapportere på

God progresjon i arbeidet med å redusere forurensning fra utslipp av avløpsvann fra større tettbebyggelser og bedre etterlevelse av EUs avløpsdirektiv

Rogaland har 7 anlegg i kap. 14. Et av anleggene overholder ikke rensekravene. Kommunen og det interkommunale selskapet følges opp. Alle kommuner som er omfattet av kap. 14 har fått varsel om at vi starter arbeidet med å gi den enkelte kommune egne tillatelser for avløpsnettet. Arbeidet med å gi tillatelsene (11 stk) vil pågå i 2022.

Forurensning - avløp, tettbebyggelser omfattet av kap. 14

Tettbebyggelsesid	Kommunenavn	SUM BOF 5 (pe)	Kommentar	Tettbebyggelser som er sammenkoblet
11-015-Stavanger/Sandnes	Stavanger, Sandnes, Randberg, Sola og Gjesdal	380 000	Median PE iht. til årsrapportering 2020 for Sentralrenseanlegget Nord-Jæren, med utslipp til sjø.	
11-012-Kleppe/Verdalen	Kleppe	18 300	Gjennomsnittlig PE iht. til årsrapportering 2020 for Bore renseanlegg, med utslipp til sjø.	
11-011-Bryne	Time og Hå	64 000	Gjennomsnittlig PE iht. til årsrapportering 2020 for Vik renseanlegg, med utslipp til sjø.	
11-008-Nærbø	Hå	20 000	Gjennomsnittlig PE iht. til årsrapportering 2020 for Nærbø renseanlegg, med utslipp til sjø.	
11-007-Varhaug	Hå	110 000	Gjennomsnittlig PE iht. til årsrapportering 2020 for Grødalrenseanlegg til sjø.	
11-001-Egersund	Eigersund	30 000	Beregnet gjennomsnittlig PE i 2020 til Hestnes renseanlegg, med utslipp til sjø.	
11-028-Åkrehamn	Karmøy	0	Åkrehamn renseanlegg er under etablering. Utslipp planlagt til sjø.	
11-003-Haugesund	Haugesund og Karmøy	30 000	Beregnet gjennomsnittlig PE i 2020 til Arabrot renseanlegg, med utslipp til sjø.	

Tallgrunnlag er fra 2020

Forurensning - avløp, tettbebyggelser omfattet av kap. 13

Tettbebyggelsesid	Kommunenavn	SUM BOF 5 (pe)	Kommentar	Tettbebyggelser som er sammenkoblet
11-005-Moi	Lund	2 300	Utslipp til ferskvann. 2020 var første år med over 2000 PE. SFRO følger opp situasjonen i 2021 og vil gjøre en vurdering om det må gis ny tillatelse etter Kap 14. Det er meldt om nedgang i befolkning pga fraflytting.	
11-017-Jørpeland	Strand	8 500	Tilført mengde til avløpsanlegget i 2020. Utslipp til sjø. Kommunen vil med sannsynlighet måtte søke om tillatelse etter kap. 14 innen neste 10-års-periode. Uklart om det vil etableres nytt renseanlegg i Strand kommune eller om avløpet blir påkoblet til SNJ i Randberg kommune.	
11-016-Tau	Strand	6 000	Tilført mengde til avløpsanlegget i 2020. Utslipp til sjø.	
11-028-Åkrehamn	Karmøy	9 150	Frekingstad (500 PE), Oliviersbukta (5000 PE), Tjøsvollsjøen (3000 PE) og Sævlåndsvik (650 PE) inngår i Åkrehamn renseanlegg når dette settes i drift.	
ikke tildelt	Strand	350	Solbakk (250 PE) og Fiskå (100 PE) - nærhet til Jørpeland og Tau	

Alle tall er basert på tilført mengde til renseanlegg, fra egenkontroll for 2020.

Kommuners registrering i Grunnforurensning (fra kapittel 3.1.4.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner registrerer, oppdaterer og vedlikeholder egne lokaliteter i Grunnforurensning i forhold til 2020.

Det har vært dialog mellom Statsforvalteren i Rogaland og alle kommuner i Rogaland hvor målet var å opprette kontaktpunkt og dialog for veiledning i fagsystemet Grunnforurensning, samt informere om bruk av Grunnforurensning og viktigheten med at alle kommuner har brukere i Grunnforurensning og minst en administrator. 74% av kommunene i Rogaland har brukere i fagsystemet Grunnforurensning, kommunens måloppnåelse er derfor vurdert til middels. Det er foretatt 37 matrikkelføringer i fagsystemet Grunnforurensning av kommunene i 2021. Til sammenligning ble det foretatt 10 matrikkelføringer av kommunene i 2020. Det er sprikende aktivitet i bruken av fagsystemet Grunnforurensning i de ulike kommunene.

God framdrift i arbeidet med opprydding på land og i sjø ved prioriterte skipsve (fra kapittel 3.1.4.4.3.1 i TB)

Rapportere på

God framdrift i arbeidet med opprydding på land og i sjø ved prioriterte skipsverft

Det har vært god framdrift i vårt arbeid med opprydding ved prioriterte skipsverft i 2021.

Det er sendt pålegg om tiltak til to store skipsverft. Disse er påklaget, hvor det ene er oversendt til Miljødirektoratet samt at det arbeides med den andre oversendelsen. Det siste store verftet har mottatt varsel om pålegg om tiltak.

Vi har gjennomført en runde med informasjonsinnhenting fra verft som tidligere har vært satt på vent av ulike årsaker. Vi har sendt ut til sammen fire pålegg om gjennomføring av undersøkelser og utarbeidelse av tiltaksplan, slik at det også ved de mindre prioriterte verftslokalitetene nå er fremdrift i oppryddingsarbeidet.

Arbeidet er juridisk tungt, og innebærer ofte svært kompliserte spørsmål. Vi har hatt nytte av å ha en miljøjurist som har kunnet bidra med de juridiske problemstillingene lokalt.

Vi har jobbet med å kontinuerlig oppdatere informasjon i fagsystemet Grunnforurensning for de ulike verftslokalitetene.

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

Statsforvalteren i Rogaland følger kommuneøkonomien tett, og vi jobber med å skape en god og tillitsfull dialog med kommunene slik at kommunene

har en lav terskel for å be om veiledning. De regionale digitale møtene vi startet med våren 2020 har vi fått svært gode tilbakemeldinger på fra kommunene og vi har fortsatt med disse møtene i 2021.

Rogalandskommunene har stort sett god økonomistyring og Ingen av kommunene i Rogaland er i ROBEK.

Vi har heller ingen kommuner i Rogaland i dag som KS, utfra regnskapstallene for 2020, vurderer til å ha begrenset økonomisk handlefrihet. Det er likevel enkelte kommuner som kommuniserer at de opplever større økonomiske utfordringer og da spesielt innen helse og omsorg.

Vi har en fin dialog med økonomisjefene i kommunene og god erfaring med digitale regionsvise møter om den økonomiske situasjonen. På disse møtene tar vi opp ulike faglige problemstillinger som KOSTRA-rapportering, erfaringer fra vår gjennomgang av budsjett dokumenter og regnskapsdokumenter, informerer om skjønnsmidler og ekstra midler i forbindelse med pandemien, tar imot og besvarer spørsmål om revidert nasjonalbudsjett, kommuneproposisjonen, forslag til statsbudsjett m.m. Vi har holdt digitale regionale møter med økonomisjefene både på våren og på høsten. Videre har vi lagt vekt på å publisere aktuelle saker for kommunene, på våre nettsider.

I mai arrangerte vi Kommuneøkonomidagen i samarbeid med KS Rogaland. Dette er en årlig konferanse med hovedfokus på kommuneøkonomi. Ordførere, kommunedirektører og kommunalsjefer er målgruppe. Dette ble i år en digital konferanse. Konferansen ble todelt, der første del dreide seg om revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen, med innlegg fra ordførere, KS og statsråd Nikolai Astrup. Barnevernreformens konsekvenser for kommuneøkonomien var tema i del to, med innlegg fra blant annet KS og BufDir.

I våre høringsuttalelse til planstrategier og planprogram vektlegger vi hvor viktig det er med en direkte kopling mellom kommuneplanen og økonomiplanen. En slik kopling vil kunne sikre god oppfølging av målene som kommunen setter seg gjennom konkrete tiltak og tilhørende økonomiske prioriteringer.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2021 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2020.

Rogaland hadde ingen kommuner i ROBEK i 2021.

Ved gjennomgang av kommunenes budsjett og økonomiplaner for 2021-2024 ble det oppdaget to kommuner som i sine obligatoriske oversikter hadde budsjettert med merforbruk. Etter dialog med kommunene var forklaringen at dette skyldtes tekniske feil. Kommunene fikk oppfølging og veiledning fra Statsforvalteren på hvordan sette opp de obligatoriske oversiktene i henhold til budsjett- og regnskapsforskriften, og hvordan forstå ROBEK-bestemmelsene i kommuneloven.

Statsforvalteren meldte fra til departementet om at kriterier for innmelding i ROBEK var oppfylt for disse kommunene, og la ved en redegjørelse for hvorfor det likevel ikke var behov for kontroll av kommunenes økonomi. Departementet avgjorde at kommunene ikke skulle meldes inn i ROBEK. Denne erfaringen med hvordan tekniske feil kan føre til merforbruk i de obligatoriske oversiktene og dermed innmelding i ROBEK har vært svært nyttig å dele med kommunene i Rogaland, og drøfte i de regionsvise møtene med økonomisjefene.

Antall kommuner i ROBEK (1)

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat	Antall kommuner i ROBEK ved utgangen av 2020	Antall kommuner i ROBEK ved utgangen av 2021
Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2021 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2020	0	0	0

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2020. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2020.

Vi bruker aktivt SSB sin statusoversikt for innrapportering. Denne løsningen gir bare oversikt over skjemaer som er rapportert eller ei, og ikke tallene som faktisk er sendt inn. Etter at de foreløpige tallene har kommet, gjennomgår vi disse for å avdekke evt. mangler. Fokus har vært på eiendomsforvaltning, men vi har også et blikk for andre områder.

Vi tar kontakt med kommuner som mangler skjema eller data, eller som har data utenfor departementet sine gitte intervaller på eiendomsforvaltning. Dette gir oss ofte et godt innblikk ved forhold i kommunen som gjør at de ikke alltid passer innenfor rammene for feil og mangler.

Enkelte kommuner kommer med tilbakemelding på hvorfor data på eiendomsforvaltning havner utenfor gitte intervaller og telles som feil, selv om de er riktig rapportert. Dette gjør at disse dataene alltid vil havne utenfor intervallene og telles som "feil".

Andre kommuner går inn og retter på rapporteringen der det blir oppdaget at en faktisk feil ligger bak. I 2021 var det spesielt tre kommuner som hadde en del feil i sine innrapporterte tall for de ureviderte tallene. En av kommunene fikk i samråd med Statsforvalteren god støtte av SSB til å rette opp feilene, og de to andre kommunene fikk rettet opp feilene etter enkel veiledning fra Statsforvalteren.

Vi sender påminnelser og skriver nettsaker om KOSTRA i aktuelle faser av årshjulet. Kvalitet på KOSTRA-data har også vært et tema på våre regionvise digitale møter med økonomisjefer i kommunene.

Antall feil på eiendomsforvaltning på aggregert nivå sammenlignet med 2020 er halvert. Antall feil under byggfunksjonsnivå har økt litt sammenlignet med året før. Antall feil er lavt. Feil vil alltid forekomme fordi intervallene ikke passer alle kommunene. Eksempelvis vil kommuner som ikke har kommunale barnehager ikke ha utgifter til renhold og energi i kommunale barnehager, og de får derfor feil på byggfunksjonsnivå for barnehage.

Kvalitet i KOSTRA-data

Område	Resultat	Antall feil i 2020	Antall feil i 2021
Feil på eiendomsforvaltning på aggregert nivå - utgifter til renhold (art 075) og forvaltning (funksjon 121)	- 4	8	4
Feil på byggfunksjonsnivå for utgifter til renhold og energi	8	16	24

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene (fra kapittel 3.1.5.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Kommunene skal aktivt bruke KOSTRA-data i styring av kommunene.

Bruk av KOSTRA-data i kommunal styring var tema ved våre regionvise møter med kommunene i Rogaland i vår og høst. Her ble det gitt uttrykk for at det varierer mellom kommunene hvordan de bruker KOSTRA og hvor stor nytte de finner i det. Noen kommuner uttrykker usikkerhet omkring hvordan dataene best skal brukes videre i styringen, og er spesielt interesserte i å lære mer av andre kommuner. Andre kommuner, spesielt de i ASSS-nettverket, mener de har god nytte og kontroll på dette, og kjenner ikke behov for at dette temaet tas opp av oss. Flere av deltakerne viste stor interesse for KOSTRA-seminar og workshop, spesielt innen feltet for helse og omsorg.

Vi begynte høsten 2021 å planlegge et KOSTRA-seminar på feltet for helse og omsorg for kommunene. Dette var planlagt arrangert tidlig i 2022. På grunn av pandemien utvikling før jul ble planleggingen stanset, da det ble vanskelig å planlegge for et fysisk seminar, som vi mener er det mest riktige formatet for et slikt seminar. Planleggingen vil tas opp igjen når rammene blir mer forutsigbare i forhold til pandemien utvikling.

Ved gjennomgang av kommunenes årsbudsjett og økonomiplaner, og årsregnskap og årsmeldinger er vi spesielt oppmerksomme på kommunenes bruk av KOSTRA-data som styringsinformasjon. Gjennomgangene i 2021 av budsjett- og økonomiplan og årsmeldinger viste at 14 av 23 kommuner bruker KOSTRA-data aktivt som styringsinformasjon i disse dokumentene. Vi ser at de små kommunene i mindre grad enn de større kommunene bruker KOSTRA-data i disse dokumentene.

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket og landbruk over hele landet

JORDBRUK

STORFEPRODUKSJON

Melk. Tall fra Husdyrkontrollen februar 2021 viser at av de 896 foretakene med melk, er det 55 % (481) som har båsfjøs. Målt i melkevolum er ca 40 % av volumet hentet fra båsfjøs. Det er stort behov for investeringsmidler.

Nye krav til blant annet omsorgsbinge i 2024 og til løsdriftsfjøs i 2034 skulle normalt gitt økt interesse for investering i nye fjøs. Høsten 2021 var situasjonen at det var få innkomne søknader om IBU-støtte fra Innovasjon Norge. Normalt er det stor pågang på høsten og dette forteller oss at mange bønder vegrer seg å satse på ombygg/nybygg. Tap i produksjonen vil trolig ikke bli erstattet av innenlands produksjon et annet sted i landet, men heller av import. Dette er særdeles bekymringsfullt.

Det ble gitt tilskudd til 24 melkefjøs i 2021, med samlet bevilgning på om lag 33 millioner kroner.

I Rogaland ble det solgt ca 1 million liter melkekvote i 2021. Fordelingen mellom salg til staten og privat er forholdsvis 400 000 og 600 000 liter kumelk. I Rogaland er det 1819 eiendommer med grunnkvote, og i 2021 solgte 10 av disse kvoten noe som utgjør 0,5 %. De 400 000 liter kumelk som ble solgt til staten, ble fordelt på 735 kjøpere, noe som ga 555 liter ekstra i melkekvote til hver.

Kjøttproduksjon. Mye av oppmerksomheten til storfekjøttprodusentene og TYR har vært rettet mot å bekjempe spredning av ringorm.

Bevaringsverdige storferaser. Det ble arrangert to nettmøter i februar 2021 om føring, melkeproduksjon og økonomi. Statsforvalteren har hatt en aktiv rolle i mobiliseringen sammen med Urfe SA og Nortura. Seminar om bevaringsverdige kuraser og tema som omhandler økonomi og føring i melk- og kjøttproduksjonen, samt to gårdsbesøk, ble gjennomført høsten 2021.

SVINEPRODUKSJON

Norsvin holdt et innlegg for det regionale partnerskapet og der trakk de fram at det er et stort etterslep i nyinvesteringer i svinenæringen generelt. Det ble uttrykt ønske om å bruke deler av IBU-midlene på fornying av driftsapparatet. Se ellers under dyrehelse.

FJØRFEPRODUKSJON

Verpehøns. Rogaland har om lag 30 % av eggproduksjonen i Norge med 1 049 067 høner fordelt på 139 foretak. Foretak med færre enn 1000 høner er ikke tatt med i statistikken. Produksjonen er konsentrert på Jæren og Finnøy i Stavanger kommune. Det er to rugeri av verpehøns i Norge og begge ligger på Jæren. 86 % av verpehønene er frittgående som er en svak oppgang siden 2020. Vi forventer at det stabiliserer seg rundt 85 % da markedet for egg fra frittgående høner er mettet.

Høsten 2021 fikk to besetninger i Klepp påvist fugleinfluenza og sanering ble gjennomført. Mange aktører var involvert i det omfattende arbeidet med å begrense smittespredningen. En tredje besetning uten påvist smitte måtte slaktes ned da det var for stor risiko forbundet med inntransport til slakteri. Flere foretak fikk begrensninger i forflytting av fôr og dyr. Statsforvalteren hadde en sentral rolle i arbeidet med å informere, skaffe til veie produsentoversikter og kartgrunnlag samt å koordinere den regionale innsatsen.

Statsforvalteren inviterte en gruppe representanter fra fjørfe-næringen til et dialogmøte høsten 2021. Hensikten med møtet var å etablere en nettverksgruppe for å bli kjent med Statsforvalteren for å diskutere utfordringer, muligheter og produksjon av fjørfekjøtt og egg i framtiden. Møtet ble godt mottatt blant deltakerne som representerte de ulike produksjonsgruppene, slakteri og kraftfôrprodusentene.

Slaktekylling. Rundt 90 % av slaktekyllingprodusentene holder til i fire fylke/regioner; Trøndelag, Rogaland, Hedmark og Østfold. Det er bygget flere nye anlegg i Rogaland i 2021.

DYREHELSE OG DYREVELFERD

Prosjektet «Arbeid for god dyrehold og dyrevelferd i Rogaland» er midtveis i prosjektperioden og det arbeides godt blant alle i bransjenettverket. I 2021 gjennomførte vi 4 møter for bransjenettverket. Ett av møtene var på et bygdehus med ca 40 deltakere, resten har vært webinar. Gjennom gode foredrag av sentrale folk fra næringen, forskningen og offentlige etater settes det fokus på tema som er dagsaktuelle, men også provoserende og vanskelige å diskutere. Målet er klart for alle - bedre dyrehold og dyrevelferd! I kjølvannet av bransje-prosjektet settes det nå i gang flere prosjekter, og flere skal det bli!

RingiROG2. Rogaland Bondelag har fått regionale midler i 2021 til å videreføre dette viktige ringorm-prosjektet, der veterinær Siv Meling er prosjektleder. Det handler om å synliggjøre for hele næringen hvorfor og hvordan sykdommen bør forebygges og bekjempes. TYR, Animalia, Mattilsynet og Veterinærinstituttet er samarbeidspartnere i prosjektet. Vi deltar i mobiliseringsfasen og veileder i utviklingen av prosjektet.

SPF - spesifikk patogen frihet. Prosjektet fikk regionale midler i 2020, men har ikke klart å få på plass en prosjektleder før desember 2021. Det er Norsvin som eier og leder prosjektet. Dette prosjektet er en viktig brikke i det langsiktige arbeidet med å bedre dyrehelsen i svinenæringen.

“Fokus dyrehelse og dyrevelferd i sauenæringen i Rogaland”. Dette prosjektet er rullet ut i hele Rogaland og målet er å bedre dyrehelsen og dyrevelferden med å øke kompetansen, jmfør § 7 i dyrehelseforskriften.

SAU360 – skolen for godt sauehold. Prosjektet fikk midler fra nasjonale tilretteleggingsmidler i 2021. Prosjektleder er veterinær Siv Meling. Det skal være et helhetlig kurstilbud, holde høyt faglig nivå, være modulbasert med et fleksibelt opplegg. Pensum er driftshjulet (360 grader) med alle sauens faser i løpet av året. Uttesting skjer i Rogaland med mål å lage et nasjonalt tilbud.

Dyrehelsenett. Dette forprosjektet skal utrede etablering av et nasjonalt “Dyrehelsenett” om dyrehelse og dyrevelferd hos produksjonsdyr. Animalia, Statsforvalteren i Rogaland og Veterinærinstituttet vil utrede en brukervennlig tjeneste for bønder, veterinærer, næring og forvaltning. Prosjektet fikk regionale midler i 2021.

Små i Ro - “God kvalitet og helse på smågrisen og et balansert smågrismarked i Rogaland”. Prosjektet er helt avgjørende for å oppnå bedre helse på grisen. Målet for prosjektet er å skape balanse i markedet for smågris i Rogaland og å øke smågriskvaliteten på nivå med resten av landet. Det er nødvendig å mobilisere smågrisprodusentene i alle tre slakteriselskapene i Rogaland for å nå målet. Slakteriene må utvikle omforente kvalitetskrav som treffer likt uavhengig av hvilket slakteri produsenten er tilknyttet. Etablering av gode nettverk for samarbeid og kompetanseheving er nødvendig for å nå målet. Prosjektet fikk regionale midler i 2021.

POTET- OG GRØNSAKSPRODUKSJON

Rogaland har ca 13 % av den norske produksjonen av poteter og grønnsaker på friland, ca 5 % av fruktproduksjon og er det dominerende veksthusfylket i landet. Vi driver aktiv formidling av regjeringen sitt ønske om styrket innovasjon og vekst i grøntsektoren.

Statsforvalteren var medarrangør i konferansen om omstilling og vekst for Rogalandslandbruket. Forbrukertrender som lavere inntak av kjøtt og melk, økt etterspørsel etter bær, frukt og grønnsaker og mulighetene basert på disse trendene, var ett av temaene som ble diskutert.

FRUKTPRODUKSJON

Det er flere unge som har lyst til å starte med fruktdyrking, men det er særdeles vanskelig å få leveringsavtaler med Bama og Coop, selv om noen får det. De personlige egenskapene til fruktdyrkeren er avgjørende for å få avtaler. Hvis det er lettere å få leveringsavtaler i andre deler av landet, må det gjøres noe med dette, slik at det blir lik behandling av produsenter i hele landet.

I 2021 var fruktavlingene svært gode, en av de beste på mange år. Ryfylkefrukt SA anslår at det i Ryfylke ble produsert 1500 tonn frukt, derav gikk 750 tonn gjennom fruktpakkeriet. Et par hundre tonn epler gikk til pressing både lokalt og ut av fylket. Ryfylkefrukt SA planlegger å øke lagerkapasiteten med ULO-lager (styrt atmosfære). Frukta blir liggende for lenge hos fruktbøndene, slik at de bør investere i egne kjøler. Flere etablerte fruktprodusenter utvider produksjonen. Det er nå 10 siderprodusenter i Rogaland, som til sammen vil produsere 100 000 liter sider.

Statsforvalteren har et godt og nært samarbeid med Rogaland frukt- og bær dyrkarlag og vi planla flere arrangementer i lag, men disse ble avlyst på grunn av pandemien. Nye fruktprodusenter får god veiledning og hjelp til å søke ulike ordninger.

Det blir arbeidet med å få eple fra Ryfylke som geografisk beskytta benevnelse. En skisse til søknaden ble sendt inn i 2020 og denne jobbes det videre med. Planen er å få geografisk beskytta benevnelse for plommer, pærer, moreller, eplemost og sider fra Ryfylke i løpet av noen år.

BÆRPRODUKSJON

Det har vært et samarbeid med NLR om bær i 2019 og 2020. Både NLR Rogaland og bærprodusentene trenger kompetansebygging. NLR Agder bistår med ressurspersoner. Statsforvalteren tok initiativ til et bærwebinar der jordbær og hageblåbær var tema. Markdag ble gjennomført i etterkant. Mange deltok, men liten respons i ettertid. Erfaringene så langt er at mobiliseringsarbeidet til NLR må intensiveres i 2022. De må ha hjelp for å nå potensielle bær dyrkere.

Det finnes noen få haskap-produsenter i Rogaland. Det ble lovlig å dyrke haskap (*Lonicera caerulea*) i 2019. De to største haskap-produsentene i Norge finnes på Rennesøy og i Suldal. Bærene smaker som en blanding av blåbær og bringebær og en forventer mellom 3-5 kg bær pr busk. Bærene kan nyttes til syltetøy, smoothie, energidrikk eller vin. Det er et nytt superbær med 3-5 ganger så mye antioksidanter som i skogsblåbær

ØKOLOGISK LANDBRUK OG FORBRUK

Primærproduksjonen. Tall fra Debio viser at 67 foretak var godkjent eller under karens for økologisk primærproduksjon ved utgangen av 2021, mot 69 i 2020 og 64 foretak i 2019. Det økologiske arealet ligger fremdeles på et lavt nivå med under 1 % av jordbruksarealet i Rogaland. Oversikten over den fylkesvise utviklingen av økologisk areal i Landbruksdirektoratet sin årlige rapport er savnet.

Primærproduksjonen i Rogaland er preget av flaskehalsen i mottaks- og salgsleddet. Det begrenser mulighetene for utviklingen av økologisk landbruk i Rogaland.

Noen produksjoner er så små at det ikke blir søkt om produksjonstilskudd, det gjelder i store grad markedshager. Andre driver etter økologisk regelverk, men søker ikke om økologisk godkjenning for å unngå ekstra kostnad og merarbeid. Det gjelder spesielt foretak som har direkte kontakt med kunden gjennom salg på Reko eller gardsutsalgs eller driver andelslandbruk. Verken Debio sin oversikt over godkjente virksomheter eller statistikk fra produksjonstilskudd gir et fullstendig bilde.

Marked. Vi har registrert at Landbruksdirektoratet ikke inkluderer statistikk for omsetning i dagligvarehandel for 20019 og 2020 i sine rapporter. Det er savnet. Fylkesvise tall over omsetning, både for dagligvarehandel og andre salgskaner og over andel import står høyt på ønskelisten.

Storhusholdning. Det er bare to foretak med Debio godkjenning for servering; en restaurant som har sølv-merket og et bakeri med matservering. I 2020 var det tre foretak med servering. Et krav om bruk av økologisk mat i alle offentlige virksomheter ville bidratt til økt omsetning og stabilisert markedet gjennom forutsigbar etterspørsel, noe som er avgjørende for primærproduksjonen og salgsleddet.

Grossist- og foredlingsleddet. Det er svært vanskelig å få leveringsavtaler for grønnsaker, det blir ikke inngått leveringsavtaler med merpris for korn eller melk. Nye produsenter fra Rogaland som søker seg inn i Debio driver stort sett med sau, ammekyr eller småskala grønnsaker. Ett unntak er en melkeprodusent som nådde frem hos TINE. Det var en krevende prosess for produsenten med flere som engasjerte seg i saken. Bakgrunnen for at TINE inngikk avtalen med en ny produsent er at en annen produsent med vesentlig større kvote gikk over til konvensjonell melk. I sum blir det produsert mindre økologisk melk i Rogaland fremover, og Statsforvalteren er bekymret for at tappelinjen for økologisk lettmelk blir lagt ned på sikt.

Verken Fiskå Mølle i Rogaland eller Felleskjøpet Rogaland og Agder tar imot (fôr-) korn til merpris. Slakteriene Fatland og Natura betaler merpris for økologisk kjøtt, og det har vært en økning av økologisk sau og ammekyr fra fjoråret.

Tiltak innen økologisk landbruk:

Økouka. For første gang var ikke Rogaland med i den nasjonale satsingen Økouka. I Rogaland får ikke satsingen støtte gjennom regionale tilretteleggingsmidlene lenger. Uten regional støtte er det ikke mulig å gjennomføre en så pass ressurskrevende satsing.

Veksthus. Det er i Rogaland to gartnerier som dyrker økologiske tomat og agurk til kjedebutikker, samt en produsent som dyrker jordbær i tunnel med table topp metoden. Disse vil bli rammet av endringene i økologisk regelverket som vil bli gjeldende i 2022. Med dette som bakgrunn har NIBIO på Særheim avsluttet et forprosjekt der de største utfordringene ved omstilling til å dyrke i bakken er identifisert. NIBIO har fått tilsagn til et 3-årig hovedprosjekt hvor problemstillingen skal belyses nærmere. Oppstart av hovedprosjektet forventes i disse dager. Statsforvalteren har deltatt i arbeidsgruppa for forprosjektet og skal fortsette med dette under hovedprosjektet.

Småskala grønnsaksproduksjon og urbant landbruk. Det finns 7 aktive andelslandbruk i Rogaland. Til sammenligning var det 5 i 2020. Høsten 2021 har en gründer inngått avtale med Stavanger kommune om bruk av kommunalt areal til kommersiell grønnsaksdyrking. Det ligger sentralt i Stavanger og er det første av sitt slag med kommersiell dyrking på kommunal tomt.

Antall markedshager er økende, de færreste er økologisk sertifisert, mange bruker ikke kjemisk plantevern. Statsforvalteren har ikke en fullstendig oversikt, men ser at det har kommet flere til som selger gjennom Reko-ringen og gardsutsalgs.

SKOGBRUK

GENERELT

Trepartssamarbeidet i Kystskogbruket har vært en viktig arena for å ta tak i felles utfordringer som er annerledes enn i tradisjonelle skogstrøk. Lokalt er det etablert et godt samarbeid mellom fylkeskommunen, Skogselskapet, lokale Skognæringsforum og andre relevante samarbeidsparter som Bondelaget og Bonde- og småbrukarlaget.

Videre utvikling av infrastrukturen er viktig. Vi er nå snart i mål med utbygging av tømmerkaiene. Det står igjen et større tømmerkaiprojekt på Jelsa i vår største skogkommune, Suldal. Dette er en utvidelse av eksisterende tømmerkai og et flerbruksprosjekt i samarbeid med kommunen, Norsk Stein AS og AT-Skog SA. Prosjektet har dratt ut i tid på grunn av kommuneplanarbeid og regulering av en større industrisatsing i regi av Norsk Stein AS.

Med de fleste tømmerkaiene på plass, har videre innsats vært rettet mot flaskehalsen på kommune- og fylkesveiene. Rogaland har bidratt i samarbeid med Vestland i et fellesprosjekt gjennom kystskogbruket og Transportøkonomisk Institutt (TØI) for å se på flaskehalsen på kommune- og fylkesveier, og samfunnsøkonomiske nytte av å fjerne de viktigste flaskehalsene. Resultatene fra arbeidet ble presentert på et seminar med TØI høsten 2021, næringsaktørene både jord- og skogbruk, kommune- og fylkespolitikere og forvaltningen. Analysen har fått fram gode tal for kostnadene redusert vogntoglenge og aksellast påfører alle brukerne av veinettet. Analysen gir et godt grunnlag for prioritering og eventuell oppgradering av de ulike strekningene. I fortsettelsen arbeides det med å få på plass en støtteordning for oppgradering av de viktigste flaskehalsene.

Utfordringene rundt hogst av ikke hogstmoden skog og økonomiske konsekvenser for skogeier har ikke blitt mindre. Gjennom Kystskogbruket og i samarbeid med Skogkurs er det etablert et prosjekt som skal utvikle en digital løsning som bygger på skriftlig veiledning/Resyme "Tap tidleg hogst" fra Skogkurs. Dette skal brukes som beslutningsstøtte for skogeierne, men også for tømmerkjøperne, skogbruksledere og skogansvarlige i kommunene. Dette skal være klart til å ta i bruk i løpet av vinteren.

Informasjonsarbeid rettet mot skogeierne og kommunene er et kontinuerlig og prioritert arbeidsområde. Vi har lagt ned innsats i å videreutvikle dette gjennom å strukturere og samle relevant fagstoff på vår hjemmeside. Vi har blant annet gjennomført en webinarserie for skogeiere som også var relevant for mange kommuner hos oss. Tema var planting, ungsogpleie, skogfond og praktisk bruk av skogbruksplan. Responsen var god på både hjemmeside og webinarserien som samlet godt over 200 personer fordelt på 4 kvelder. Vi er likevel avhengig av lokale nettverk og initiativ for å nå ut med målrettet informasjon i større grad. Her er det mye å gå på i svært mange av kommunene våre som har knappe ressurser til å ta dette videre.

Kapasitet og kompetanse er bygd ned og fragmentert i mange av våre kommuner, og er under forsvarlig nivå. Dette er etter vårt syn den største utfordringen for god måloppnåelse. Vi kan ikke se at overføring av flere oppgaver har bidratt til vesentlig flere ressurser og mer robuste kommuner, med unntak av noen få kommuner som har fått inn personer med skogkompetanse. Med alle disse små stillingsbrøkene rundt omkring, blir også vårt arbeid ineffektivt fordi vi svært ofte må veilede kommunene i detalj på helt elementære basisoppgaver.

En del av de økonomiske ordningene på skogområdet er såpass små at det ikke er hensiktsmessig å spre disse utover. Tilskudd til skogsveier er et godt eksempel. Her kan det gå flere år før det kommer inn en sak i enkelte kommuner. Det resulterer i at kommunen ikke er i stand å følge opp i tråd med ansvaret de har fått. Manglende mengdetrening er også ei utfordring på andre ordninger.

Vårt arbeid og innsats om å få på plass samarbeid om å etablere felles skog- og villforvaltning i Sør-Rogaland strandet på grunn manglende vilje, lokaliseringdebatt og økonomi i kommunene.

En stor del av hogsten i Rogaland blir eksportert. For å nå målene om økt verdiskaping må graden av videreforedling av egne skogressurser økes. Det er flere nye større og spennende trebaserte bedrifts- og industrietableringer på gang. Fiskå Mølle på Tau har konkrete planer om melasseproduksjon fra trevirke til bruk i kraftfôr med et virkesbehov på rundt 200 000 m³. Lykkes satsingen vil det være stort i Rogalandsmålestokk. Batteriproduksjon basert på treflis er annen spennende satsing, der selskapet Beyonder AS står bak. Det blir arbeidet aktivt for å øke treandelen i nye bygg generelt, men spesielt landbruksbygg der vi har større mulighet til å utnytte lokalt råstoff på en god måte.

Arbeidet vårt på infrastruktur mot tømmerkai, skogsveiutbygging og flaskehalsen på offentlig vei, håper vi skal kunne bidra til å realisere flere av disse initiativene på etablering av ny skogindustri og grønne arbeidsplasser. Det må arbeides videre med å sikre rasjonelle og effektive transportkjeder.

For at skogen skal kunne brukes til mange ulike og gode formål inn i det grønne skifte, har vi ei stor utfordring med å vedlikeholde ressursen og aller helst øke produksjonen av grønt og fornybart råstoff. Det skjer dessverre en nedbygging av skogressursene ved at bare ca 40 % av hogstarealet etter barskoghogst har blitt tilplanta de siste 20 årene. Med all planting inkludert klimaskog er foryngingsprosenten på litt over 50 %. Trenden ser heller ikke ut til å snu. Utviklingen forsterkes ved at en stor del av skogen hogges lenge før den er hogstmoden, og det er ofte den beste skogen på høyproduktive areal som går ut. For verdiskaping og framtidig råstofftilgang så haster det med å snu denne utviklingen. Dette er en prioritert oppgave, men har til nå ikke vært nok til å snu utviklingen fra nedbygging til oppbygging av fornybare skogressurser.

TREBRUK

Det er fokus på tre som konstruksjonsmateriale blant arkitektfirma og utbyggere. Det private næringslivet går foran med å realisere faktiske byggeprosjekter, men vi opplever at kommunene kommer etter, om enn gradvis. Flere kommuner nevner bygging av offentlige bygg i tre som et mål i sine klima- og miljøplaner, eksempelvis Stavanger og Sola. Vi jobber aktivt med å fremme dette som tiltak i de kommunale planprosessene.

Prosjektet med en regionale tredriver har i 2021 hatt fokus på beslutningstakere i kommunene og det private næringslivet. Vi har i samarbeid med tredriveren formidlet konkrete eksempler på realiserede byggeprosjekter i Rogaland til kommunene og erfaringer fra disse. Den regionale tredriverens samarbeid med Tredriverkoordinatoren i Kystskogbruket er holdt ved like.

Det regionale tredriverprosjektet sluttføres sommeren 2022. Arbeidet med å se på nye muligheter for en regional tredriver er i gang i samarbeid med trenæringen, Fylkeskommunen og Innovasjon Norge. Landbruksbygg i tre og lokal videreforedling er aktuelle satsingsområder ved en videreføring.

BIOENERGI

Markedet for flisbasert bioenergi i Rogaland fungerer relativt godt fordi vi har klart å komme opp i et volum som gir grunnlag for effektiv drift i alle ledd i verdikjeden. Kapasiteten til flisleverandørene i fylket er vesentlig høyere enn etterspørselen i markedet.

Et nytt bioenergi-prosjekt startet opp høsten 2021 etter samme modell som tidligere med fagdager, og tilbud og støtte til gårdsbesøk og forstudie av en investering. Målgruppen er varmeintensive produksjoner i landbruket og veksthusnæringen. Prosjektet er samarbeid mellom jord- og skogbruksnæringen, Fylkeskommunen, Innovasjon Norge og Statsforvalteren. Det har vært god oppslutning rundt tilbudet i prosjektet, og oppfølgingen på gårdsnivå har direkte resultert i flere investeringsprosjekter i flisfyringsanlegg i landbruket.

JULETRE

I Rogaland er det for 2021 rapportert inn hogst og salg av 67 300 juletre til en bruttov verdi på 12,7 millioner kroner til VSOP. Samlet for hele landet er det rapportert inn 130 000 juletre. Rogaland har over flere år rapportert inn rundt 50 % av totalen.

Det er utfordrende å anslå eksakt verdiskaping i juletrenæringa regionalt og nasjonalt da det avhenger av at produsentene rapporterer inn alt salg til VSOP slik de er pliktige til. Et bedre statistisk tallgrunnlag er viktig for forvaltningen, men ikke minst næringen som får bedre oversikt over produksjon og produsenter. Gjennom 2021 har vi jobbet aktivt for å spre informasjon om rapporteringsplikten og de gode grunnene til å rapportere. Vi har etablert et godt samarbeid med næringen og interesseorganisasjonene. Vi opplever et positivt engasjement fra dem og har hatt en dialog om hvorfor produsentene ikke rapporterer. Et regelverk som er vanskelig å sette seg inn i for den gjengse juletreprodusent, og et system med frister som ikke er tilpasset juletreproduksjon er to hovedårsaker. Et lite tilgjengelig rapporteringsskjema og skogansvarlige i kommunene med lav kompetanse om regelverk og systemet er også viktige grunner. Vi tar med tilbakemeldingene i vårt videre arbeid.

Vi ønsker en sterk juletreproduksjon i fylket og ser med glede at både næringsaktører og interesseorganisasjonene engasjerer seg for å rekruttere nye juletreprodusenter. Godt samarbeid og dialog har vært viktig for å få vite hvordan vi kan støtte dem i deres arbeid. Her blir arbeidet for å øke rapporteringsgraden trukket fram som positivt, da det vil gi næringen bedre oversikt over faktisk produksjon og antall produsenter.

KLIMASMART LANDBRUK

BIOGASS

Det har vært god aktivitet når det gjelder satsing på biogass, særlig gjennom deltakelse i det regionale Rogaland biogassnettverk. Landbruksdirektøren er medlem i styret, og vi har vært medarrangør av flere digitale temamøter. Det er nær realisering av et større anlegg i Vindafjord, og flere gardsanlegg er under planlegging. Det viser seg å være krevende å få endelig avklaring når det gjelder det tenkte store anlegget ved Grødal i Hå kommune, der det er en pågående prosess knyttet til planavklaring av tomt. Arbeidet med biogass og biorest har klare koblinger mot forventet endringer i gjødselregelverk. Og høye energipriser aktualiserer dette med alternativ grønn energi, samtidig står næringen i så store økonomiske utfordringer at det vanskelig lar seg gjøre å realisere biogassanlegg.

REGENERATIVT LANDBRUK

Kurs i jordhelse - en regenerativ verktøykasse. Statsforvalteren og samarbeidspartnere Økologisk Rogaland og Urban Natur arrangerte kurs om jordhelse ved kursholder Vibhoda Holtén. Det ble satt opp 2-dagers kurs for produsenter, dagskurs for ansatte som jobber med plan, landskapsarkitekter og anleggsgartnere samt kveldskurs for hobbygartnere. Agronomi-linjen fra Øksnevad vgs benyttet seg av anledningen og deltok. Totalt deltok 43 personer med landbruksstilknytning, og over 30 personer i kurs rettet mot hobbygartnere og ansatte som jobber med plan. Kursene var rettet mot både økologiske og konvensjonelle produsenter.

Vi ser en økt interesse for regenerativt landbruk, spesielt i beitemetoder som bidrar til økt mangfold av jordorganismer og karbonbinding.

Prosjekt regenerativt landbruksnettverk Rogaland. Livet i jorda er grunnlaget for livet på jorda. Prosjektet hadde oppstart i juli 2020 og er et samarbeid mellom Høgskulen for grønn utvikling (HGUT), Rogaland bonde- og småbrukarlag og Statsforvalteren i Rogaland. Den første delen med kunnskapsoverføring er gjennomført på HGUT. 2021 er det gjennomført praktiske forsøk hos produsentene som er med på prosjektet. Det er meldt inn merkbare positive utvikling på beiter som bruker holistic beiting.

Det skjer også arbeid med kompost og kompostering. En fruktgård med 16 000 frukttrær i Suldal bruker kompost ved nyplanting og skal videre gjødsle med kompost våren 2022. Samtidig ønsker produsenten et forsøk sammen med NMBU om avrenning av næringsstoff i frukthagen ved bruk av biokull som oppsamler på et punkt der ca 80 % av fruktfeltene har avrenning til. Det produseres biokull i prosjektet, og denne skal nå inn i praktisk bruk. Det er forsøk med bruk av biokull i fjøs, gjødselkjeller og kompost.

Nytt prosjekt regenerativt landbruk i Suldal. Et nytt prosjekt i Suldal har fått innvilget 100 000 fra Fylkeskommunen. Det er et samarbeidsprosjekt mellom Statsforvalteren i Rogaland og Suldal kommune. Oppstart er februar 2022. Målet er å gi bonden verktøy for å drive bærekraftig basert på gården sine egne ressurser.

BRUK AV TRE I BYGG

Det er interesse for å levere landbruksbygg i tre og det kommer tilbydere av totalentreprise på landbruksbygg i tre, som BRI Landbruksbygg.

Narvebygget er en type trebygg som blir bygd i stavkonstruksjon. Det er naturlig lufting og driftsopplegget er rasjonelt og rimelig.

Statsforvalteren og Tine startet et samarbeid i 2021 om utvikling av rimelige bygg i tre til melkeproduksjon. Resultatene fra prosjektet skal konkluderes i

2022.

I Suldal bygges et pilotbygg for en ny type driftsbygning i tre med reisverk og takstoler i tømmerstokker som er barket av hogstmaskinen. Hele tømmerstokker gjør at bygget kan bygges uten støttepilarer selv om det innvendige spennet er 25 meter bredt.

BIOKULL

På Fuglastein i Suldal produseres det biokull. Bonden har fått produsert ovner av modellen KonTiki lokalt i Rogaland etter tegninger fra Itakha Instituttet i Sveits. Ovnene er produsert av Helland Tank AS på Ålgård. Fuglastein har to ovner i bruk. Ovnen er relativt liten og velegnet til bruk på gårder for produksjon til eget bruk.

NYE NÆRINGAR

LOKALMATPRODUKSJON

Vårt engasjement innen lokalmat er betydelig redusert de siste årene og dette henger sammen med at oppdraget som matkontakt er tatt bort. For å unngå at arbeid med og etablering av lokalmatbedrifter går i bølger, er det viktig at det blir arbeidet kontinuerlig med mobilisering. Kanskje burde Matkontakt blitt gjeninnført?

Kvalitetsprodukt. 11 av 39 finalister er fra Rogaland i Det Norske Måltid 2021. Matregion Rogaland beviser igjen at her blir det produsert mat av skyhøy kvalitet.

Markedstilgang lokalt. Det har vært en markant økning av gårdsutvalg de to siste årene og nå finner vi minst 59 i Rogaland. Årsakene til denne oppblomstringen er relatert til økt fokus på kortreist mat og høykvalitetsprodukter, sunne råvarer og mer lokal handel som følge av pandemien.

Vi har 214 lokalmatprodusenter. Det er vi godt fornøyd med, men det er plass til flere.

Tross pandemien ble Gladmat arrangert i Stavanger. Innholdet ble noe endret og tidspunktet for gjennomføring ble framskyndet til juni. Det ble rekordpåmelding av lokalmatprodusenter og lokalmat ble løftet til nye høyder. Nytt av året var en pilot for mer miljøvennlig festival og redusert matsvinn.

Det finnes 4 Reko-ringer i Rogaland: Reko-ringen Sandnes/Stavanger har per i dag over 41 000 medlemmer og er en av de største ringene i Norge. Reko-ringen Haugalandet er det nest største i Rogaland med 19 400 medlemmer, Reko Randaberg kom i 2019, mens det nyeste tilskuddet er Ryfylke Reko-ringen som kom i 2021. I tillegg finnes egne Reko-ringer for salg av kjøtt. Reko-ringene har samla ca 71 000 medlemmer i 2021 mot ca 40 000 i 2019. Mange er medlem i flere ringer. Produsentene er organisert i egne produsentringer og mange leverer til flere Reko-ringer.

Reko-ringen Sandnes/Stavanger har utlevering annenhver uke på en parkeringsplass mellom byene Stavanger og Sandnes. Dette er et godt valg for produsentene: Det er enkelt å komme til med bil og den «server» mange kunder fra to byer. Ulempen er at de fleste kundene også kommer med bil og det kan bli småkaotisk grunnen trafikk og fører til økt klima- og miljøbelastning.

Omsetningen fra Reko-ringene har vi ikke innsikt i, men det er mange ulike produkter som blir solgt, og produsentene melder tilbake at kanalen er viktig for den totale inntekten. I tillegg ser produsentene positiv på den direkte kontakten til forbrukeren, den lave organisasjonsgraden og at deltakelse er fri for avgift.

Vipps har gjort det enkelt for ubemanna gårdsutvalg, og det flere nye har kommet til. Vi registrerer at mange tar inn lokalmat fra andre produsenter i tillegg til egne produkt for å øke utvalget. Dette er en bra form for samarbeid mellom produsentene som fører til at kundene får tak i flere produkt i lokalmiljøet, og produsentene blir kjent med hverandre og de ulike produkta.

Bondens marked Rogaland har blitt arrangert ulike plasser, en strategi som ser ut til å fungere bedre enn å ha marked et fast sted. Det har kommet til flere produsenter i senere tid og fylkeslaget teller nå 30 medlemmer.

Det er åpnet lokalmatutvalg på Sand i Suldal der flere produsenter har gått sammen om felles ubetjent butikk. Det er også åpne nytt utvalg i Egersund og nå planlegges et stort utvalg i Aksdalskrysset på Haugalandet.

Lokal foredling. I Ryfylke åpnet Hilde og Joar Hauge Ryfylke gardsysteri i desember 2020 og produserer fastost, ferskost og yoghurt. Det er flere av frukt og bærprodusentene i Ryfylke som så vidt har startet med foredling. De fleste er i en startfase og selger produktene sine i sine egne og andres gårdsutvalg, samt reko-ringer. I 2021 startet et første forsøk med vinproduksjon i Suldal. 2022 blir første året med ferdig vin og de vil arrangere gårdsbesøk med vinsmaking. Vinen vil etter planen finnes på markedet fra og med 2023.

Kompetanseheving. Matsmiå ble ikke arrangert i 2021 på grunn av pandemien. Vår rolle er å drive med kunnskapsbygging og å mobilisere til deltaking på kurs og seminar. I 2021 har vi fokusert på innføringskurs i sider og Ystekurs. Statsforvalteren arrangerte webinar om lokal melkeforedling med vekt på gardsosten.

REISELIV

Det er et tett samarbeid med Lysefjorden Utvikling og Reisemål Ryfylke/Region Stavanger når det gjelder næringsutvikling i og nær Lysefjorden og Preikestolen.

Folk har endret reisemønsteret under pandemien. De ønsker å oppleve mest mulig på en plass. Kvalitet slår kvantitet. Slow travel vil bli en naturlig del av tankesettet de kommende årene. Å reise sakte vil si å være opptatt av lokale råvarer, økologisk produsert mat og håndverkstradisjoner. Turistene vil gjerne bruke penger på arkitektoniske overnattingsperler, kulinariske eventyr, herlig hudpleie og spennende opplevelser, fremfor å svi av store deler av

budsjettet på selve reisen. Reisen kan også være en opplevelse i seg selv, som båtturer i urørte fjorder eller sykkeltur med luksuriøse overnattingssteder underveis. Å utforske et sted eller et område skikkelig vil gjøre turistene mer fornøyde, roligere og lykkeligere blir det sagt. I Norge er det særlig naturopplevelser som står sterkt for internasjonale reisende. Å oppleve urørt og vakker natur står høyt på ønskelisten til folk. Hvis en i tillegg kan bli godt kjent med folk, steder, historier og skikker over en lengre periode, kan det være en god oppskrift for reisen.

I Rogaland var antall overnattinger i 2021 omtrent halvparten av 2019. I 2019 var det 50 % nordmenn og 50 % fra utlandet, mens det i 2021 var det 76 % nordmenn og 24 % utenlandske. De fleste utenlandske var fra Tyskland og Nederland. 2021 var også en katastrofe for de som driver med aktiviteter og opplevelser, siden deres fleste kunder er utenlandske turister. 95 % av de som vil ha guida kajakkture på Jørpeland, er utenlandske turister som bor på hoteller i nabokommunen Stavanger på andre siden av fjorden.

Det er holdt flere reiselivssamlinger for reiselivsaktører i og rundt Lysefjorden, samt noen kurs, også fysiske for samme målgruppe. I flere av samlingene blir samarbeidet reiseliv og lokalmat frontet. Det er også holdt webinar om hvordan bli en bedre lokalmatprodusent i samarbeid med kompetansenavet sør.

Der overnatting (og andre tilleggsnæringer) er en del av enkeltpersonforetaket til bonden har det ikke hatt mulighet til å søke Corona-midler for reiselivet. I noen tilfeller er reiselivsdelen en liten del og dermed ikke kommet over kravet til minstebeløp. I andre støtteordninger har ikke enkeltpersonforetak kunnet søke. Selv om dette bare er en liten del av inntektsgrunnlaget, kjenner vedkommende det godt om den faller bort.

Flere medlemmer i Hanen Rogaland ble hardt rammet av pandemien og restriksjonene. Samtidig økte antall medlemmer i Hanen Rogaland fra 30 medlemmer i starten av 2020 til 37 medlemmer ved utgangen av 2021.

Magma Geopark med sin geografiske utstrekning fra Sør-Rogaland til vestlige Agder bruker aktivt GEOfood merke i sin markedsføring av regionen. GEOfood er et merke for lokal mat og serveringssteder i en UNESCO Global Geopark. 11 produsenter og 4 serveringssteder er per i dag knyttet til GEOfood. Magma Geopark har blitt prosjektleder for et samarbeidsprosjekt med Geoparkene i Island og på Færøyene, GEOfoodEDU, som går på å utvikle innovative strategier for bærekraftig utvikling, og jobbe for å legge til rette for god praksis relatert til matforbruk gjennom utvikling av skreddersydd læremateriell. Bærekraft, kulturarv og lokal mat står sterk i hele GEOfood satsingen.

Opplev Jæren er en ny reiselivsaktør med utspring i et tidligere reiselivsprosjekt fra Jærkommunene Hå, Time og Klepp. Ett av satsingsområder er Agroturisme, og Opplev Jæren har fått støtte fra fylkeskommunen til utvikling av satsingen.

Reiselivskonferansen i regi av fylkeskommunen og reiselivsdestinasjonene ble utsatt to ganger, først på grunn av at hotellet ikke klarte å skaffe nok personell for å arrangere en stor konferanse, på grunn av smittesituasjonen. Mange av jobbene i reiselivsnæringa har blitt borte gjennom to år med pandemi og restriksjoner. Ansatte som jobbet innen reiselivet har funnet seg andre jobber og rekruttering tilbake til reiselivet kan bli utfordrende, spesielt kokker er etterspurt.

IGW- Grüne Woche. Rogaland var, som en del av Fjordregionen, utvalgt til å delta på den norske paviljongen på IGW januar 2021. Messen ble i sin form avlyst fra arrangørens side grunnet pandemien. Høst 2021 ble Fjordregionen valgt som én av to deltakende regioner januar 2022. Det ble holdt et forberedende smaksverksted i Bergen med deltakende produsenter, det ble utarbeidet et nytt konsept for aktiviteter på messen og flybilletter var bestilt. Dessverre ble messen avlyst igjen, denne gangen på forholdsvis kort varsel og det oppsto noen kostnader i forbindelsene med forberedelsen. Fjordregionen er innstilt på å ta i bruk det gode forarbeidet som er gjort til første anledningen på IGW.

INN PÅ TUNET

Det er utgangen av 2021 19 landbruksforetak som har IPT godkjenning gjennom Stiftelsen Norsk Mat, en økning fra 16 på samme tid i 2020. Tallet kan variere noe ettersom fornying av godkjenning kan ta litt tid og gården vil da ikke vises på nettsiden til godkjenningsordningen. Det hadde vært ønskelig at gårdene er synlige også når de er under revisjon.

Medlemsorganisasjonen Inn på tunet Rogaland ble lagt ned i 2021. Statsforvalteren har fått mulighet å bruke facebookgruppen til den tidligere medlemsorganisasjonen «Inn på tunet Rogaland» til formidling av relevante kurs og nyheter. IPT SA har styrket sin posisjon i Rogaland. Det er nå ansatt en person med kontorplass i Stavanger og flere tilbydere fra Rogaland har gått inn samvirket IPT SA, fra 4 i 2020 til 7 i 2021.

Det er tydelig at det blir gjort mye bra arbeid i samvirket, som blant annet hjelp til profesjonalisering av tilbudet og med å inngå avtaler med kjøpersiden. Samtidig er likheten mellom den visuelle opptreden av IPT SA og Stiftelsen Matmerk sin IPT gren svært uheldig og stifter forvirring. Navnet på nettsidene er nesten like og begge bruker lik IPT-logoen. Både innkjøpere og tilbydere leter på feil nettside etter opplysninger. Det kan ha store konsekvenser når en innkjøper ikke finner et tilbud i nærheten på nettsiden til samvirket. Likevel kan det være flere tilbydere i nærheten som ikke er medlem i samvirket.

Selv om behovet for alternative tilbud innen demensomsorg, barnevern, skole og arbeidstrening er stort, er forutsigbare avtaler med innkjøpersiden den største utfordringen for IPT-tilbydere.

Statsforvalteren i Rogaland og Agder har i fellesskap initiert et forprosjekt der det jobbes med kartlegging av flaskehalsene for IPT-næringa. Forprosjektet er forventet avsluttet i 2022 og prosjekteieren vil da søke om midler til et hovedprosjekt. Statsforvalteren er medlem i styringsgruppen.

REKRUTTERING

Statsforvalteren driver mye med formidling av informasjon gjennom ulike kanaler i tillegg til nettsiden. Innen næringsutvikling benytter vi oss av skreddersydd nyhetsbrevutsending og deling av informasjon i flere både lukkede og åpne facebookgrupper. Det har blitt enda viktigere med informasjonsdeling under pandemien. Det har også blitt enklere å delta i kurs og arrangement i og med mye ble holdt digitalt med tilgang til webinarer i hele Norge. Også på våre webinarer opplevde vi å ha deltakere fra hele landet, det er positivt.

Gjennom året har vi blant annet arrangert webinar om investeringsmidler i landbruket i samarbeid med Innovasjon Norge, inspirasjonsforedrag for å bruke hele potensialet på gården, og om lokal melkeforedling.

MATGLEDEKORPSET

Rogaland fikk tildelt kr 150 000 til å videreføre arbeidet med Matgledekorpsset i Rogaland. Vi arrangerte et webinar for alle kommunene. På grunn av pandemien ble mye av arbeidet stadig forskjøvet. Arbeidet mot kommunene fulgte planen og det ble inngått intensjonsavtaler med fire kommuner. Inspirasjonsarbeidet direkte ut mot målgruppen som i utgangspunktet var 85+, ble etter noen testpiloter endret til 65+. Vi gjennomførte 11 matsamlinger med ca 200 deltakere (korona la begrensinger på antall deltakere). Vi har også i løpet av prosjektperioden fokusert på digitale løsninger. Ni korte og ni lange filmer (ca 8–10 min) med kokkelering er laget, og det er i tillegg laget en brosjyre. Prosjektet ble ferdigstilt i desember 2021 og sluttrapport er levert.

Verdiskaping (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Regional innsats innen landbruksbasert næringsutvikling er innrettet slik at nasjonale mål og føringer i RNP nås.

Under resultatmål 3.1.1.12 har vi gjort en utfyllende beskrivelse av vårt arbeid med økt verdiskaping i landbruket i de ulike sektorer, med utgangspunkt i nasjonale og regionale føringer. Vi vil særlig framheve mobilisering og iverksetting av tiltak knyttet til dyrehelse og dyrevelferd som er viktig for husdyrregionen Rogaland.

Som det ellers kommer frem av nevnte beskrivelse over er det gjort stor innsats i utviklingsarbeid for alle sektorer innen jord- og skogbruk og tilleggsnæringer. Statsforvalteren har gjennom pandemien fått god erfaring med bruk av digitale flater, og vi arrangerte vår årlige landbrukskonferanse digitalt i mars 2021 med ca 200 deltakere. En godt etablert konferanse med mange eiere. Ellers har vi initiert og arrangert flere felles arrangement med fylkeskommunen og Innovasjon Norge, siste arrangement 1. desember for å informere og mobilisere for bruk av IBU-midler for 2022. Her hadde vi et særlig fokus på prioritering av melkefjøs fra 15 til 30 kyr. Vår erfaring er at dette mobiliseringsarbeidet i stor grad er betinget av innsats fra Statsforvalteren, bl.a. grunnet vår kunnskap om utfordringer i næringen.

Dialogen gjennom det regionale landbrukspartnerskapet fungerer godt, med bred enighet om utfordringsbildet og når det gjelder prioritering av innsatsen mot landbruksnæringen. Fylkespolitikkerne er godt representert i partnerskapet, ved fylkesvaraordfører og leder av Regional- og kulturutvalget. I partnerskapet har Statsforvalteren en viktig rolle som kunnskapsformidler og premisgiver. Den kritiske situasjonen i næringen knyttet til ekstra kostnader har logisk nok fått mye oppmerksomhet i siste del av året, og det er grunn til bekymring bl.a. når det gjelder nødvendig fornying av driftsapparatet.

Vi har etablert en god dialog med fylkeskommunen, og bidrar til mobilisering av utviklingsprosjekter som svarer på nasjonale og regionale føringer. Fylkestinget har desember 2020 vedtatt Nærings- og innovasjonsstrategi for Rogaland, som det førende dokument for alt utviklingsarbeidet i regionen. Her er mat og reiseliv to av fire satsingsområder, og det er startet opp et arbeid med Regional matstrategi som vil være et sentralt dokument for jordbruksnæringen. Her er Statsforvalteren godt representert i styringsorgan og arbeidsgrupper.

Ved utgangen av 2021 ble stadig økt fokus på den utfordring landbruksnæringen står i, særlig knyttet til økte priser på viktige innsatsfaktorer. Samtidig oppleves økt etterspørsel etter arbeidskraft i andre næringer. Dette kan gi store utfordringer knyttet til rekruttering til jordbruket, og dette kan gi oss en uventet stor utfordring når det gjelder måloppnåelse i landbrukspolitikken. Og dette i en tid med økt fokus på nasjonal matforsyning. Vi ser en utfordring knyttet til det å mobilisere for tilstrekkelig innsats, og vår vurdering er at fylkeskommunens arbeid med Regional matstrategi ikke i tilstrekkelig grad kan svare på disse utfordringene. Dette også sett i lys av at strategien skal erstatte Regionalplan landbruk som har vært et godt styringsdokument. Vi ser også denne utfordringen i lys av fylkeskommunens manglende kapasitet til mobiliseringsarbeid på landbruksområdet.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp.

Det er stort behov for arbeid med å øke foryngelsesgraden i Rogaland. I 2021 er det registrert 1241 dekar nyplanting i økonomisystem for skogordningene (ØKS). I gjennomsnitt er det nyplantet 1379 dekar årlig de 10 siste årene, om en ser bort fra 2017 og 2018 da det ble gjennomført planting i klimaskogprosjektet. Samtidig viser tall fra ØKS at det i snitt er hogd 1500 dekar mer enn det har blitt plantet hvert år de siste ti årene.

Tal fra resultatkartlegginga i Rogaland fra 2011 og fram til i dag viser at det er rundt 25 prosent av felta som er tilfredsstillende foryngt. For over 50 prosent av feltene er det ikke gjennomført tiltak for å forynges, eller de skal omdisponeres til andre formål. På tidspunktet for kontroll er det bare 15 prosent som faktisk er godkjent omdisponert, og vi observerer at uten tett oppfølging fra kommunen vil en andel felt bli liggende uten hverken skog- eller jordbruksproduksjon.

Oppfølging av kommunene sitt kontrollarbeid med foryngelsesplikten er derfor en prioritert oppgave. Vi deltar årlig på feltkontroller sammen med kommunene og var i 2021 på befaring med 5 av 9 kommuner trukket ut til resultatkartlegging. Formålet med å være med på befaring er å synliggjøre tydelig at dette må prioriteres, ha god kommunikasjon med kommunene, kunne veilede og rådgje om gode rutiner ved behov, og få førstehåndskunnskap om foryngelsesproblematikken.

Etter planen skulle vi besøker flere kommuner for å ha en dialog om rutiner for oppfølging av foryngelsesplikten, men dette ble ikke gjennomført på grunn av koronapandemien og mangel på ressurser hos oss. Gjennom året har vi arrangert digitale møter for skogansvarlige og webinarserie for skogeiere med fokus på foryngelse og skogkultur. Vi har også hatt fokus på å følge opp kommuner med liten stillingsprosent og lav kompetanse om skogbruk, og arrangert egne fysiske og digitale fagmøter om grunnleggende skogbruk.

Det er positivt at det blir etterspurt rapportering på oppfølging av resultatkartlegging og foryngelseskontroll. Vår erfaring er at resultatkartlegginga har 100 prosent gjennomføringsgrad mens foryngelseskontrollen ikke blir fulgt opp i like stor grad. Selv med god kommunikasjon og påminning i løpet av året blir foryngelseskontrollen nedprioritert. En mulig årsak er at Statsforvalteren skal sluttgodkjenne alle feltene i resultatkartleggingen, men ikke i foryngelseskontrollen. I tillegg er opplegget for foryngelseskontrollen mer omfattende og mulig mer forvirrende for kommunene.

Koronapandemien avdekte at organisering og systemet for planting er sårbar med mye ansvar på få personer. Skogbruk er ikke definert som samfunnskritisk og kunne ikke hente inn utenlandsk arbeidskraft utover de som allerede var i landet ved årsskiftet. Vi opplevde at næringen satt lenge på gjerdet uten å forberede seg på alternative løsninger, selv om det var det andre året med pandemi.

Statsforvalteren kalte inn næringen, representert ved Nortømmer og AT Skog, og de skogansvarlige i kommunene til dialogmøte om situasjonen i mars. På møtet presiserte Statsforvalteren ovenfor aktørene at de ikke kunne regne med utenlandsk arbeidskraft før tidligst i juni og at de måtte planlegge med alternative løsninger. Dette kunne nok også vært presisert i større grad fra myndighetene sentralt.

Det ble satt i verk tiltak i form av å etterlyse personer som ville plante, og oppfordre skogeiere til å plante selv. Vi fulgte opp arbeidet gjennom flere møter de neste ukene. Det ble organisert noen arbeidsgrupper med lokale personer og vi ga lovnad om midler til å lønne arbeidsledere til nyetablerte arbeidsgjenger. Mangel på ressurser i kommunene og hos næringsaktørene gjorde situasjonen utfordrende. Dette førte til færre planter i jorda enn planlagt. Det måtte kastes et mindre parti med planter. Men omfordeling mellom nabofylke bidro til at flere planter kom i jorda riktignok utenfor Rogaland og der var plantekapasitet. Den økte tilskuddssatsen var et effektivt virkemiddel for å motivere skogeiere til å plante selv.

Foryngelse etter hogst (opplæring)

Betegnelse på rapporteringskrav	Uttrekk antall felt/kontrollfelt	Antall påbegynt pr. 30.6	Antall sluttført pr. 31.11	Antall ikke påbegynt 31.11
Resultatkartlegging	19	3	19	0
Foryngelseskontroll	42	0	20	5

Så langt vi har funnet ut er det ikke mulig oppdrive tall for antall påbegynte felt per 30. juni. Det er i så fall noe vi må notere oss i løpet av året, om det er noe vi skal rapportere på de kommende årene. Optimalt sett blir det laget en egen rapport for dette i ØKS slik at vi kan hente ut tall der. For foryngelseskontrollen blir feltene fulgt opp av kommunen gjennom ØKS. Kommunen kan setter status på feltene, og det er mulig å velge flere statuser som kan tolkes som «sluttført». I kolonnen «Antall sluttført pr. 31.11» i tabellen, har vi oppgitt antall felt som er ført som «avsluttet» og «ok». Ut over feltene i tabellen er det 17 felter som er i prosess og er oppført med status «sendt egenmelding» og «ok, bør følges opp». Avsnitt låst av Hagalid, Birgit Sundbø

Foryngelse etter hogst (gjennomføring)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall fellesmøter med kommunene	Antall møter/befaring med enkeltkommuner	Antall andre tiltak
Tiltak og aktiviteter foryngelse	4	5	4

Fellesmøter; Digitale fagmøter om proveniensvalg og plantebestilling. To fellesmøter om koronasituasjonen og vårplantingen. Skogdag for kommunene på Nord-Jæren med liten eller ingen stilling avsatt til skogforvaltning. Møter/befaring med enkeltkommuner; 5 dager befaring med 5 ulike kommuner i forbindelse med resultatkartlegging og foryngelseskontroll. Kommentar til andre tiltak; I samarbeid med AT skog og Skogkurs arrangerte vi webinarserie med tema planting, ungsogpleie, skogbruksplan og skogfond. Serien var i hovedsak rettet mot skogeiere, men også kommunal skogforvaltning. Initiert fellesprosjekt for 5 kommuner i Ryfylke om en felles skogkulturpådriver som oppsøker skogeiere og gir nøytral veiledning og informasjon om i hovedsak planting og ungsogpleie. - Nettsiden for skogbruk ble i 2020 utvidet med innhold som kommunene kan bruke i deres kommunikasjon med skogeierne.

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene forvalter de økonomiske virkemidlene i skogbruket effektivt og i samsvar med regelverket.

Det har vært rekordstor interesse for tilskudd til skogsveier tross nok et år preget av koronapandemi. Det er løyvd over 8 mill. kr i tilskudd. Dette er en dobling av aktiviteten sammenlignet med tidligere år. Den store interessen er et resultat av langsiktig arbeid og der vi ser at veiplanleggeren bidrar sammen med kommunene til at vi får inn flere større veisaker/fellestiltak og skogsbilveiløsninger som er avgjørende for økonomien i skogsdrifta. Mange av disse fellestiltakene krever modning og mye ressurser før en får gjennomslag for felles vei.

Der vi ikke lykkes med fellestiltak trass gode gulrøtter i tilskudd og skogfond, ser vi at terskelen for å ta inn jordskifte for få på plass framtidrettede veiløsninger uavhengig av eiendomsgrenser sitter langt inne.

Det er Ferdigmeldt totalt 9 km med skogsvei, fordelt på 4 km nyanlegg skogsbilvei, 3 km ombygging til skogsbilvei og 2 km traktorvei. Dette er i tråd med prioriteringene for tilskudd, der skogsbilvei og ombygging til skogsbilvei har prioritet. Anleggskostnadene og tilskuddsnivået er på et akseptabelt nivå med 1000 kr/meter for nyanlegg skogsbilvei og en gjennomsnittlig tilskuddssats på 51 prosent.

Den store aktiviteten betyr at ansvaret har økt kraftig i 2021 og det blir viktig framover å sikre god framdrift i prosjektene. Her er også kapasitet og kompetanse i kommunen ei utfordring, men vi ser at veiplanleggeren blir brukt aktivt for oppfølging av de største veianleggene – både anbudsrunder, byggeledelse og sluttgodkjenning.

Det er utarbeidd felles retningslinjer for tilskudd til skogsveier, taubane o.a. for alle kommunene. Vi har vært pådriver og sekretær i prosessen for å få dette på plass. Dette bidrar til å sikre mest mulig lik praktisering av tilskuddsordningen uavhengig av kommunegrensene.

Hovedplan for skogsveier er på plass i de største skogkommunene. Vi har bidratt med hjelp i hovedplanarbeidet, der det blant annet har blitt utarbeidet en felles mal som kommunene kan bruke. Hovedplanene viser at det er store behov for både modernisering og få på plass større og nye fellesanlegg uavhengig av eiendomsgrensene. Dette krever mobilisering, modning og mye ressurser for å få gjennomslag for de beste veiløsningene. Mange kommuner står uten skog- og veikompetanse, og er en flaskehals for å ta tak i dette viktige arbeidet. For å bøte litt på dette har vi 50 prosent vegplanleggingskapasitet i kombinasjon med 50 prosent skogforvaltning i Hjelmeland kommune. Det arbeides med å forlenge dette samarbeidet med 3 nye år fra 2023. Med redusert kapasitet og kompetanse hos kommunene blir vegplanleggeren viktig for å drive fram gode og framtidrettede veiløsninger.

Hovedplan for skogsveier er styrende for mobiliseringsarbeidet og bruken av veiplanleggeren. Dette bidrar at det kommer inn gode søknader og sikrer god bruk av tildelte midler.

Med vår eiendomsstruktur er samarbeid på tvers av eiendomsgrensene nøkkelen for å få på plass gode fellesløsninger. Vi ser fortsatt litt for mange eksempler på kortsiktig tankegang, der skogen er hogd vekk uten at nødvendig fellesvei er på plass først. Det er vanskelig å komme i etterkant å foreslå fellesvei, når mesteparten av grunnlaget er tatt vekk. Behovet for nøytral veiledning og informasjon ut til skogeierne er stort for å sikre gode og framtidrettede veiløsninger. Utover generelt informasjonsarbeid rundt tema, har vi deltatt aktivt på flere veimøter og andre større prosjekt ved behov, sammen med kommunen og vegplanleggeren.

Det er ikke gjennomført vedlikeholdskontroll på skogsveinettet i 2021 på grunn av manglende kapasitet.

Det har vært beskjeden aktivitet på taubane- og driftstilskudd med bare 3 drifter og vel 250 000 kr utbetalt. Det er forhåndsgodkjent taubane og driftstilskudd på 1,5 millioner kroner som vi forventer blir gjennomført i 2022.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (forvaltning)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kommuner i fylket	Tilfredsstillende (antall kommuner)	Med mulighet for forbedringer (antall kommuner)
Infrastruktur (skogsveier mm)	23	5	18
Skogkultur	23	3	20
Miljøtiltak	23	0	23

Det er stor ubalanse mellom hogd areal og tilplanta areal i de fleste kommunene. Noen kommuner har rett kompetanse, men har ikke nok ressurser til å følge opp. Noen kommuner mangler kompetanse helt. På miljøvirkemidlene har vi nesten ingen saker og kommunene har dermed lite erfaring med dette. SF kan prioritere å bruke mer ressurser på dialog, opplæring og oppfølging ute i kommunene. SF kan jobbe videre med å få kommunen til å samarbeide for å få på plass heltidsstillinger dedikert til skogbruksforvaltning.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (resultat)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kommuner i fylket	Tilfredsstillende (antall kommuner)	Med mulighet for forbedringer (antall kommuner)
Infrastruktur (skogsveier mm)	23	5	18
Skogkultur	23	3	20
Miljøtiltak	23	0	23

De fleste kommuner har en stor ubalanse mellom hogd areal og planta areal. Oppfølging av plantefeltene med ungsogpleie har også et stort etterslep. Noen kommuner har kompetanse, men ikke ressurser til å følge opp de økonomiske virkemidlene. Noen mangler kompetanse helt. SF kan prioritere dialog, opplæring og oppfølging av kommunene. SF kan jobbe mer for å få kommunene til å samarbeide om skogforvaltning for å få heltidsstillinger.

Økonomiske virkemidler i skogbruket (gjennomføring)

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall fellesmøter med kommunene	Antall møter/befaring med enkeltkommuner	Antall andre tiltak
Tiltak økonomiske virkemidler	4	3	3

Fellesmøter: - 2 møter om veiforvaltning - 2 møter om skogkultur (digitalt og fysisk for Nord-Jæren) Møter/befaring med enkeltkommuner - 2 befaringer i Lund - Befaring i Tysvær Kommentar andre tiltak: - Webinar for skogeiere om skogfond - Kurs for regnskapsførere om skogfond - Møter og dialog med juletrenæringer om skogfond og VSOP.

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

Det skjer fortsatt en kraftig nedbygging av skogressursene i Rogaland, der over halvparten av hogstarealet er uten aktive foryngingstiltak, eller blir omdisponert til andre formål, jf. resultatkartlegginga. Plantingen gikk ned med 25 prosent sammenlignet med 2020. Det er ofte de beste areala med den beste skogen som går ut. Det haster med tiltak for snu trenden i mer bærekraftig retning. Trenden over lang tid gir grunn til uro for framtidig tilgang på fornybart og klimavennlig råstoff.

Det er fortsatt et stort utfordring at skogen hogges lenge før den er hogstmoden og når tilveksten er på topp, eller svært høy. Dette bidrar ikke til god utnytting av skogressursen med tanke på klimaeffekt og verdiskaping. Hogsten har gått ned med 25 prosent sammenlignet med gjennomsnittet siste 10 år. Utviklingen er ventet etter mange år med overavirking på gran og for tidlig hogst.

Vi har sammen med kommunene forsøkt å vri hogsten over på furu og lauv gjennom økonomiske virkemidler som blant annet høyere tilskudd til planting etter lauv og furu, krav til alder på gran ved taubanedrift og driftstilskudd retta mot furu og lauv. Dette har nok bidratt litt, men på langt nær nok til å sikre mer bærekraftig hogst av skogen med størst økonomisk potensiale og verdi. Tømmerkjøperene er godt kjent med støtteordningene men prioritere hogst

av gran som utgjør nærmere 90 prosent av hogsten.

Utfordringene med å drive et bærekraftig skogbruk er sammensatt. Kapasitet og kompetanse i kommunene ville løst en del av disse utfordringene. Behov for nøytral veiledning er stort, spesielt i et fylke med lite tradisjoner for skogbruk og lav kompetanse hos mange skogeiere. Organiseringen av tømmerkjøp bidrar i for liten grad til langsiktig og bærekraftig høsting. Tømmerkjøperne har for stor egeninteresse av i å ta på seg hogstoppdrag. Denne rolleblanding får en del uheldige utslag i våre litt umodne områder for skogbruk. Vi registrerer litt for ofte blant annet på våre kontroller, at det ikke alltid blir gitt nøytrale og gode råd om hogst. Presset på tømmerkjøperne for å levere volum – fylle båtlaster og sikre entreprenørene drifter, fører dessverre til for mange kortsiktige løsninger som ikke bidrar til å utvikle skogbruket til det beste for verdiskaping og klimabidrag.

Bærekraftig høsting av skogressursene har vært prioritert og blir ikke mindre viktig framover. Det er større vilje og økt engasjement fra næringa for å få til avtaler om planting etter hogst og oppfølging av felt som treng ungskogpleie. Koronapandemien har nok sett sitt preg på aktiviteten på grunn av manglende tilgang på arbeidskraft. Det arbeides med konkrete forslag på tiltak i samarbeid med kommunene og skognæringa for å få opp skogkulturaktiviteten. Det kan nevnes blant anna etablering av en skogpådriver og rutiner for informasjon og oppfølging fra kommunen rett etter hogst om ansvar, plikter og gode gulrøtter for å få sett areal i ny skogproduksjon. Det er ofte for seint å komme med informasjon på 3 års kontrollen av hogstfeltene. I tillegg kan det nevnes utveksling av skogeieroversikter for oppfølging av ungskogpleie og planting.

Viser ellers til punktet Regionale miljøutfordringer (3.1.6.2.1.1)

Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Virkemidler på miljøområdet er tilpasset til regionale miljøutfordringer

Regionalt miljøtilskudd, RMP

Regionalt miljøprogram i Rogaland er bygget på de regionale miljøutfordringene, og er viktig. Om lag 50 % av søkerne om produksjonstilskudd søker RMP, og vi mener tilskuddsordningen er godt kjent. RMP gir frivillig miljøinnsats og er konfliktdepndende

De store miljøutfordringene i jordbruket er knyttet til:

Klimagassutslipp:

- tap av næringsstoffer til vassdrag
- tap av næringsstoffer til luft
- tap av ugrødsle beitemark som følge av auka behov for spreieareal for husdyrgjødsel og nydyrking av beiter og restareal
- lite areal med mat for ville pollinatorar som følge av intensiv grasproduksjon med lite kløverinnslag

SF forvalter miljøvirkemidler på oppdrag fra Miljødirektoratet, og det er godt samarbeid mellom landbruk og miljø i disse sakene. Vi ser særlig at midlene fra Miljødirektoratet har vært viktige for å etablere brennelag for skjøtsel av kystlynghei. Midlene fra Miljødirektoratet er prosjektrettet og kan gå til foretak/organisasjoner som ikke driver normal jordbruksproduksjon. Det er positivt. Derimot er forvaltningen av virkemidlene fra Miljødirektoratet mer sentralisert, og det tar relativt lang tid før søkerne får svar. Vi tror fagsystemet Agros med fordel kunne blitt brukt av både landbruk og miljø for forvaltning av prosjektrettede midler. Vi ser også stor nytte av å kunne holde tilbake midler i påvente av sluttrapport og regnskap, og ikke være avhengige av å utbetale samme kalenderår som tilskuddet blir gitt.

Fordelingen av regionalt miljøtilskudd i 2021 er at 32% av midlene har gått kulturlandskap, 21% biologisk mangfold, 7% til avrenning til vann, men denne må ses i sammenheng med tilskudd til miljøvennlig gjødselspredning som nå utgjør 27% av RMP-potten. Vi utvidet på grunnlag av jordbruksoppgjøret i 2021 ordningen med tilskudd til miljøvennlig gjødselspredning til å gjelde hele fylket. Utvidelsen fikk som ventet liten effekt i 2021 siden bøndene fikk beskjeden etter at første gjødsling allerede var utført. Vi vil derfor først i 2022 se effekten av utvidelsen. Rogaland hadde i 2021 ca 480 000 dekar med grovfôrproduksjon på fulldyrket areal. Dersom 40 % av alt fulldyrket areal med grasproduksjon i Rogaland skulle gjødsles ved nedlegging eller nedfelling ville det utgjøre 192 000 dekar, med dagens tilskuddsatser for nedlegging/nedfelling og tilskudd til slepeslanger ville det kreve i overkant av 20 mill.kr i regionalt miljøtilskudd.

Optimal lagring, håndtering og bruk av husdyrgjødsel er viktig for å redusere miljøbelastningen fra husdyrgjødselen i Rogaland, men også for å optimalisere økonomien. Rogaland har ca 10 % av jordbruksarealet i landet, vi har over 20 % av husdyrgjødselen. Likevel viser Mattilsynet sin statistikk over mineralgjødselsalg at 11 % av nitrogenet selges til Rogaland. Her bør det være rom for å optimalisere bruken av husdyrgjødsel. Det store usikkerhetsmomentet for bonden ligger i hvilken nitrogenerffekt husdyrgjødselen kan gi. En viktig miljøstrategi er å få mest mulig presisjonsgjødsling med husdyrgjødsel. Da må både næringsinnholdet og effekten av husdyrgjødselen være kjent. Vi oppfordrer derfor til økonomisk støtte (i et pilotprosjekt) til bønder som bruker presisjonsmålingsutstyr som lokalt måler næringsinnholdet i husdyrgjødsel, såkalte «on site»- målinger. Her foregår det nå stor teknologiutvikling, og det offentlige kan være en pådriver for å få tatt det raskt i bruk.

Vi ser at det fortsatt brukes 359 tonn fosfor gjennom mineralgjødsel i Rogaland, ca 4% av solgt tonn fosfor i Norge. Sett ut fra omfanget av fosfor fra husdyrgjødsel og fosforstatus på jordbruksarealer er det for høyt nivå. Prisutfordringene med mineralgjødsel i 2021 kan ha virket negativt, den tid

fosforinnholdig mineralgjødning periodevis var rimeligere enn ren nitrogengjødning. Fremtidig statistikk vil gi oss endelig svar.

SMIL

SMIL er et tilskudd for aktive bønder til støtte for miljøtiltak. Rogaland hadde en hovedtildeling i januar og en ekstra tildeling i juni. Disponible midler ble omfordelt til kommuner med innmeldte ekstra behov høsten 2021.

De største utfordringene innenfor miljøområdet i 2021

Bønder i mange kommuner i Rogaland er spesielt interesserte i å øke matproduksjonen. Landbruket sin største miljøutfordring er avrenning av næringsstoff fra landbruksjord som forurensar vassdrag. Problemet er størst i områder med mye husdyr. Aktiv bruk av begrenset landbruksjord og behov for mer produksjonsareal gir kontinuerlige utfordringer for areal med verdifullt biologisk mangfold.

Tiltak for å bedre miljøeffekten av SMIL-midlene.

SMIL-midlene ble fordelt til kommunene etter innmeldte budsjett, lokale miljøutfordringer, lokale SMIL-strategier, historisk bruk av SMIL-midler, grad av målretting og kommunene sin kapasitet til å behandle søknader.

Styringsgruppa for RMP/SMIL i Rogaland sine mål og anbefalinger for SMIL i 2021.

- For kommuner med sterk jordbrukspåvirkning på vassdrag burde minst 35% av SMIL-midlene jevnt over, brukt til forurensingstiltak. Aktuelle tiltak var blant annet etablering og vedlikehold av renseparker, - og hydrotekniske tiltak.
- Alle kommunene burde i gjennomsnitt bruke minst 30% til tiltak for å ivareta biologisk mangfold i kulturlandskapet. Aktuelle tiltak i 2021 var blant annet etablering av soner for pollinerende insekter, - og skjøtsel av kystlynghei, slåttemark og høsteskog.
- Å fjerne stående og liggende piggråd i kulturlandskapet var eit spesielt satsingsområde for SMIL i 2021. Satsinga på «Piggfrie gardsbruk 2021» skulle redusere faren for skader på husdyr, vilt og turgåere. Å redusere forurensing fra gammel piggråd på gårdsbruk ga også en miljøgevinst.
- Kommunene ble anbefalt å nedprioritere SMIL til restaurering av bygninger og steingarder.

Statsforvalteren prioriterte å tildele SMIL-midler til kommuner som meldte inn behov for midler til tiltak mot forurensing og biologisk mangfold ved den ekstra tildelingen i juni og ved omfordelingen av SMIL-midler på høsten.

Oversikt over fordelingen av SMIL på å opprettholde kulturlandskap og redusert forurensing.

28,0% av SMIL-midlene i Rogaland gikk til forurensingstiltak i 2021. Kommunene med dårlig økologisk tilstand for vann bevilget til sammen 36,7% av SMIL til forurensingstiltak. Dette er over målet på 35% som ble satt for Rogaland i 2021. De vanligste forurensingstiltakene i 2021 var etablering av renseparker og sikring av kantsonar langs vassdrag (Jæren, øyane i Ryfylke og Haugalandet). Redusert forurensing etter fjerning av piggråd i kulturlandskapet ligger i tiltakskategorien «Kulturlandskap».

Biologisk mangfold (15,3%) og kulturlandskap (27,7%). Skjøtsel av kystlynghei dominerer tildelingene på biologisk mangfold (11%). Oppslutningen om prosjektet «Piggfrie gardbruk 2021» var uventet høy. 148 søkere på fjerning av piggråd fekk tildelt 27,7% av de samla SMIL-midlene for Rogaland.

Kulturminner: 23,2% i 2021 mot 29% i 2020. Statsforvalteren er er fornøyd med at kommunene i større grad har redusert tildeling av SMIL til kulturminner og prioritert tiltak mot forurensing og biologisk mangfold.

Friluftsliv (2,4%). Etablering av turstiar og utsiktsrydding under SMIL blir fulgt opp med vedlikeholds-tilskudd gjennom RMP. Reduksjonen i bruke av SMIL til friluftsliv skyldes i hovedsak bortfall av ordningen med gjerdeklyvere i 2019. Mange kommuner har et stort behov for å bytte ut gamle gjerdeklyvere langs de mange turstiene i fylket med nye. Vedlikehold av turstiene på innmark er ei viktig satsingsområde for RMP i Rogaland. Gjerdeklyvarar er viktig for å hindre at turgåere forserer gjerder på annet vis.

Tiltak for å redusere forurensing til luft (3,4%). Få bønder søkte SMIL-midler til dekke over utvendig gjødsellager i 2021. Statsforvalteren i Rogaland har derfor og i samordning med Innovasjon Norge, satt i gang tiltak for at SMIL kan få en utløsende effekt for å øke søknadsmengden på slike tiltak i 2022.

SMIL og RMP er godt sammenkoba i Rogaland. Eksempel på dette er satsingen for å ivareta pollinerende insekter og vipa som ble startet opp i 2019. Dette ble fulgt godt opp, også i 2021.

Drenering

De største utfordringene innenfor jordhelse i 2021

Det er mye vassjukt jordbruksareal i hele Rogaland. Tungt utstyr med jordpakking, økt nedbør over året og manglende frost i er blant de største utfordringene for jordhelse på landbruksjord i Rogaland. Dette hindrer for god agronomi og for optimalt næringsopptak til kulturplantene.

Tiltak for å betre miljøeffekten av tilskudd til drenering

Statsforvalteren har på sine hjemmesider faginformatjon om praktisk drenering. Gjennom dei årlige desentraliserte SMIL/RMP-samlingene blir kommunene oppfordra til å arbeide for at flere bønder søker tilskudd til drenering. Disse samlingene ble pga korona, gjennomført utendørs, i felten. Kommunene er fornøyd med disse samlingane og fornøyd med at ansvaret for å være vertskommune blir rullert.

Oversikt over bruken av dreneringstilskudd i 2021

Rogaland hadde 12,9 mill. i ubrukte dreneringstilskudd fra 2020 og søkte ikke om friske midler i 2021.

156 av totalt 172 søknader ble innvilget av kommunene i 2021. Samla tildelt tilskudd til drenering var på totalt kr. 4,97 millioner (mot 5,5 millioner i 2020). Kommunene avsto/avviste 7 søknader. 2 saker ble trukket av søker. 7 saker var ubehandlet eller under behandling ved utgangen av 2021. Tildelingene dekke et samlet areal på 2 767 dekar eid og 660 dekar leid jord, totalt 3 427 dekar.

Den labre interessen for å søke i 2021 føyer seg til en nedadgående trend for søkere. Statsforvalteren i Rogaland er ikke tilfreds med dette resultatet. At stadig færre søker dreneringstilskudd skyldes nok hovedsakelig at satsene for dreneringstilskudd har stått uendra i mange år mens prisene på drenerings-tiltak har steget vesentlig.

BEITELAGA

Rogaland forvalter en liten pott med midler til tilskudd til tiltak i beiteområder. Ordningen er likevel ikke desto mindre viktig. Viktig infrastruktur for at beiting, tilsyn, sankning og ikke minst ettersanking skal fungere også i dag, må vedlikeholdes. Beitelaga melder tilbake om at ting har endra seg vesentlig de siste årene. Investeringene har blitt større, og det mangler mye på at gjeterhyttene fungerer etter dagens stander. Nå er det mer og mer vanlig at alle kjønn delta på sankning og tilsyn. Også unge jenter er mer aktive i saueholdet. Hyttene holder enkelt og greit ikke en stander som gjør er greit for damene. Det er også andre krav og forventning til sikkerhet. Mange folk inn på lite område, og liten plass til tørking av klær. Det må gjøres et løft på de fleste gjeterhyttene, og dette krever langt mer penger enn vi har til fordeling.

Virkemidler på miljøområdet (vurdering)

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Vurder kort om de ulike de økonomiske miljøvirkemidlene (RMP, SMIL, tilskudd til tiltak i beiteområder, drenering, etc.) har hatt ønsket effekt	allerede beskrevet under dette punktet.
Beskriv kort de største utfordringene innenfor miljøområdet de kommende år	allerede beskrevet under dette punktet
Vurder kort om grensegangen mellom miljø- og landbruksforvaltningens virkemidler er formålstjenlig	SF forvalter miljøvirkemidler på oppdrag fra Miljødirektoratet, og det er godt samarbeid mellom landbruk og miljø i disse sakene. Vi ser særlig at midlene fra Miljødirektoratet har vært viktige for å etablere brennelag for skjøtsel av kystlynghei. Midlene fra Miljødirektoratet er prosjektert og kan gå til foretak/organisasjoner som ikke driver normal jordbruksproduksjon. Det er positivt. Derimot er forvaltningen av virkemidlene fra Miljødirektoratet mer sentralisert, og det tar relativt lang tid før søkerne får svar. Vi tror fagsystemet Agros med fordel kunne blitt brukt av både landbruk og miljø for forvaltning av prosjekterte midler. Vi ser også stor nytte av å kunne holde tilbake midler i påvente av sluttrapport og regnskap, og ikke være avhengige av å utbetale samme kalenderår som tilskuddet blir gitt.
Hvilke tiltak vil Statsforvalteren iverksette fremover for å øke måloppnåelsen/miljøeffekten?	fremme tiltak for optimal bruk og lagring av husdyrgjødsel og biorest, videreføre vipe-satsingen, kampanje mot landbruksplast på avveie

Virkemidler på miljøområdet (andel)

Andel av RMP-rammen som er brukt på kulturlandskapstiltak	Andel av RMP-rammen som er brukt på å redusere forurensing	Sum
32 %	34 %	66 %

Forurensing er summen av tiltak som begrenser tap til luft og vann. De øvrige tilskuddsmidlene går til å støtte opp under mål om biologisk mangfold, kulturminner, friluftsliv og klimarådgeving.

Miljøvirkemidlene (fra kapittel 3.1.6.2.1.2 i TB)

Rapportere på
Innholdet i miljøvirkemidlene er godt kjent for aktuelle søkere, landbrukets organisasjoner og kommuner.

Andel søkere av produksjonstilskudd som også søker regionale miljøtilskudd er stabilt og ligger rundt 50%. Det er bra. Trolig vil andelen øke ettersom vi får opp omfanget av miljøvennlig gjødselspredning. Vi er aktive med informasjonsarbeid, både på vår egen nettside og på facebooksidene Statsforvalteren og bonden i Rogaland. Ellers sender vi ut e-poster til målgruppen. Vi er aktive med å informere kommunene og NLR. Vi har felles styringsgruppe for både RMP og SMIL, noe som bidrar positivt til både helhetstenkning og informasjonsdeling. Miljøordningene er godt kjent.

Innholdet i miljøvirkemidlene (andel)

Betegnelse på rapporteringskrav	2017	2018	2019	2020	2021
Hvor stor en andel (%) av PT søkere søkte RMP	43	47	50	49	50

Innholdet i miljøvirkemidlene (vurdering)

Betegnelse på rapporteringskrav	Beskrivelse
Gi en vurdering av om omfanget av utførte miljøtiltak har vært stabilt, stigende eller synkende de siste fem år.	For SMIL har det vært en jevn økning i tiltak mot forurensing av vassdrag de siste 5 årene. Prosjektet fjerning av gammel og stående piggråd 2021 i kulturlandskapet i 2021 fikk stor oppslutning i Rogaland og fikk mye god omtale i lokale og nasjonale medier. Arbeidet med revisjon av regionalplan for vannforvaltning har vært viktig. Og i våre mest husdyrtette områder ser vi bedring av vannkvaliteten. Og vi legger til grunn av våre miljøvirkemidler har virkning og at gjødselplanlegging er helt sentralt.
Gi en kort vurdering av i hvilken grad Statsforvalteren har bidratt til å gjøre ordningene kjent.	Vi har gått over til å ha kun digital informasjon. Vi bruker hjemmesiden og sender e-post til alle søkere om produksjonstilskudd. Når ordninger er nye, som t.d. pollinatorsonene og vipestripene har vi brukt media aktivt med godt resultat. Vi ser også at kommunene bruker vår informasjon i sine nyhetsbrev til bondene.
Hvilke tiltak vil Statsforvalteren iverksette kommende år for å øke miljøinnsatsen i jordbruket?	Vi viderefører satsingen på vipetiltak og pollinatoriltak i jordbruket med møter, demonstrasjonsfelt, fagdager i samarbeid med andre aktører. Vi har fått etablert ordning med utlån av «vipedisker», beskyttelse for å legge over fuglereir ved bruk av slepeslanger, og viderefører denne. Vi har med gode resultater gjennomført kampanje for å få fjernet piggråd, og er i startfasen med en ny kampanje mot landbruksplast på aweie. I samband med rullering av RMP skal vi temavise digitale møter/webinarer om hvert miljøtema der målet er å få fram informasjon om miljøvirkemidlene i fylket og hvordan de svarer på miljøutfordringene. For SMIL vil forurensingstiltak fortsatt ha høyeste prioritet. Vedlikehold av renseparker og kampanje mot landbruksplast er prioriterte satsingsområder.

Vannforvaltningsplanene (fra kapittel 3.1.6.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Miljøvirkemidlene er innrettet i henhold til vannforvaltningsplanene, med mer forpliktende krav ved behov for forsterket innsats.

For kommunene i Jæren vannområde (unntatt Sola kommune) ble det i 2018 fastsatt forskrift om avgrensning av spreddeperiode for husdyrgjødsel og annen organisk gjødsel. Spredning av organisk gjødsel er sterkt innskrenket etter 1.september. En viktig forskrift med god effekt på vannkvaliteten.

Oppfølging av regelverket knyttet til bruk og lagring av husdyrgjødsel er derfor viktig. Gjødselplanlegging er fortsatt svært viktig og er et kunnskapsområde vi jevnlig tar opp med kommunene, bondene selv og NLR. Årlig gjødslingsplan er kravet.

I 2021 har vi for arbeidet videre med prosjektet knyttet til å stanse utslipp av næringsstoffer fra veksthus. Vi har også fått på plass kunnskapsgrunnlag for næringsmessig innhold av vaskevann fra fjørfehus.

Vannforvaltningsplaner

Tema	Hvor mange vannområder vil nå miljømålene, innen gitte frister (utsatt frist regnes som (ny) gitt frist)	Hvor mange vannområder vil ikke nå miljømålene, innen gitte frister	I hvor mange av vannområder som ikke vil nå miljømålene, er det fastsatt regionale forskrifter for å nå målene	I hvor mange av vannområder som ikke vil nå miljømålene, er det fastsatt strengere krav med hjemmel i annet regelverk for å nå målene
Antall	4	0	0	0

Tallene over gjelder for nåværende planperiode 2022-2027, og eventuelt planperiode 2028-2033 der det er lagt inn utsatte frister. Realismen i disse målene kan diskuteres, spesielt for enkelte svært eutrofe innsjøer og kystområder med problemer knyttet til miljøgifter. Men, dette er altså målene det jobbes mot i vannforvaltningsarbeidet på vannområdenivå. For øvrig jobbes det på vannforekomstnivå med å nå miljømålene. Inndelingen etter vannområder, synes vi derfor blir noe spesiell.

3.1.1.14 Andre oppdrag

På landbruksområdet har vi ingen andre oppdrag.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Gode og helhetlige tjenester til utsatte barn og unge

Statsforvalteren har Rogaland gjennomført i 2021 dialogmøter med 13 kommuner på barnevernsområdet. Vi har i særlig grad rettet oppmerksomheten på hvordan kommunene tidlig fanger opp sørger for at barn og unge får samordnet hjelp. Vår oppfatning er at de fleste kommuner i fylket har gode tiltak på ulike nivå overfor barn, unge. Hovedfordringen er å ha en helhetlig plan for forebyggende arbeide, og en modell for samarbeid og samordning som er kjent på tvers av sektor i kommunen. Mange kommuner i Rogaland Bruker BTI (Bedre tverrfaglig innsats) som modell for å oppdage tidlig, følge opp og fordele ansvar for barn og familier som er særlig sårbare. Staffettlogg brukes for å sikre overganger. Statsforvalteren samarbeider med KoRuS region vest om opplæring og implementering av BTI. Vi vurderer at de fleste kommuner i Rogaland har høy oppmerksomhet omkring tidlig innsats og samordning. Flere kommuner er i en fase med omorganisering nettopp for å kunne fange opp tidlig. Statsforvalteren har god oversikt over status i kommunene.

Kommuner som har et vertskommunesamarbeid på barnevernområdet har uttrykt behov for at samarbeidet på dette området også får synergieffekt når det tidlig innsats. Kommunene er ulikt organisert i utgangspunktet. Gjennom skjønnsmidler har vertskommunesamarbeid fått midler til å utarbeide felles plan for arbeid med tidlig innsats og samordning.

For at barn og unge skal fanges opp tidlig og få samordnet hjelp er samhandlingskompetanse i ulike sektorer og på ulike nivå sentralt. I tillegg er det behov for relasjons og kulturkompetanse i tjenestene.

Statsforvalteren vil våren 2022 i samarbeid med KS, Bufet og kommuner invitere til erfaringsdeling når det gjelder arbeidet med tidlig innsats og samordning.

Vi har i Rogaland også etablert en samarbeidsarena for velferdsområdene der politi, Bufetat, KS, NAV, fylkeskommunen, Kriminalomsorgen og BUP-ene deltar. Oppfølging av barn og unge i lys av pandemien har stått sentralt i samarbeidet. Kommunene har i dialogmøtene vært tydelig på at pandemien har utfordret kommunene på kvalitets- og utviklingsarbeid.

Modell for tverrfaglig samarbeid, samhandlingskompetanse og lovendring knyttet til samarbeid er tema som følges videre opp.

Kommunene har i dialogmøtene vært tydelig på at pandemien har utfordret kommunene på kvalitets- og utviklingsarbeid.

Statsforvalteren ser til at hensyn til barn og unge ivaretas i temaplaner, kommuneplaner og planstrategi.

Gjennom forsøket med overføring av ressurser fra Husbanken, tematiseres gode boforhold for barn, unge og familier. Dette tas inn som tema knyttet til både areal og samfunnsdel i kommuneplan, samhandling med Husbanken omkring bruk av startlån, og oppmerksomhet på bolig og oppfølging til familier med tiltak fra barnevernet samt ungdom fra institusjon/fosterhjem som skal bosettes i kommunen.

Statsforvalteren har samarbeid med aktuelle kompetansesentre (RKBU, RVTS, NAPHA, KoRuS mv) når det gjelder gode og helhetlig tjenester til barn og unge. Det er utarbeidet samarbeidsavtale og plan for arbeidet:

Statsforvalteren informerer og stimulerer gjennom tilskuddsmidler kommunene til å samarbeide med spesialisthelsetjenesten for å få på plass samhandlings og samarbeidsmodeller for barn, unge og familier med behov for tjenester fra begge nivå.

Statsforvalterens samlede innsats når det gjelder gode og helhetlige tjenester til barn og unge vurderes å ha hatt effekt på hvordan kommunene arbeider videre med dette.

Tema er også løftet fram i webinar, kommuneøkonomidag mv

Godt samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Godt samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge

Som vist under forrige punkt har SF hatt stort fokus på godt samordnet tjenestetilbud i kommunene til utsatte barn og unge.

Vi har hatt en omfattende dialog med kommunene i samarbeid med kompetansesentrene og aktuelle statlige aktører samt utdanningsinstitusjonene.

Utover det som allerede er nevnt har tilskudd rettet mot utvikling av NAV kontorene nettopp blitt brukt til å utvikle gode og helhetlige tjenester til barn og unge.

Selv om det er vanskelig å måle effekt, og vurdere hva som har gitt effekt, vurderer vi at vår samlede innsats har bidratt til gode prosesser i kommunene. Vi bygger dette på mange positive tilbakemeldinger på den samlede innsatsen overfor kommunene

Vi har også erfart at flere kommuner nå følger opp våre samlinger. De fleste kommuner er godt i gang med tiltak, forankring, kompetanseheving og til en viss grad planer for tidlig og samordnet innsats.

Covid 19 har bidratt til at arbeidet i kommunene er blitt forsinket. Kommuneadministrasjon har vært involvert i smittesporing og administrasjon knyttet til pandemien, og aktuelt personell, særlig når det gjelder helsestasjon og skolehelsetjeneste har i perioder vært omdisponert.

Vi har i vår kontakt med tjenestene erfart at noen barn og familier både under pandemien, og ellers er særlig utsatt. Dette gjelder blant annet barn og familier med annen kulturell bakgrunn der kommunikasjon, kultur og forståelse er sentralt. Et system for kartlegging av helseutfordringer for familieegjenforente etterlyses.

All dialog vi har hatt med kommunene omkring oppvekstreformen/barnevernreformen har hatt godt samordnet tjenestetilbud til barn og unge på dagsorden.

Sammen for bolig(Husbankforsøket), har i flere kommuner bidratt til en tverrfaglig organisering av boligtildeling, vurdering av boligbehov og bruk av Husbankens virkemidler.

God kompetanse om utsatte barn og unge i kommunene (fra kapittel 3.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

God kompetanse om utsatte barn og unge i kommunene

For å bidra til god kompetanse om utsatte barn og unge i kommunene har SFRO hatt flere aktiviteter rettet mot kommunene.

I det voldsforebyggende arbeidet har RVTS stått for det faglige innholdet i digitale kurs om verktøyene "Snakke med barn" og "Jeg vet". Vi

har samarbeidet med SF Vestland. Vi har vært vært representert på Ungdatasamling i regi KORUS og resultatene fra Ungdataundersøkelsen ble presentert på årets Oppvekstkonferanse. Det er også arrangert fagdag for bærekraftig oppvekst i kommunene i samarbeid med nye kollegaer fra Husbankforsøket.

Det er i punktene over vist til en rekke kompetansehevende aktiviteter med kommunene som målgruppe. Kommunene understreker at de i særlig grad har behov for kompetansehevende tiltak i det voldsforebyggende arbeidet. Det er også økt behov for kompetanse på samhandling, modeller for samarbeid/samordning, kulturforståelse og relasjonsbygging.

3.1.2.2 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Statsforvalteren har samarbeidet godt med Husbanken gjennom ulike strategier på det boligsosiale området for å styrke innsatsen på området.

I 2021 samarbeidde vi med Husbanken, Statsforvalteren i Vestland, KS, regional stat (Kriminalomsorg, helseforetak, politi, fylkeskommunen), fem kommuner og brukerorganisasjoner i prosjektet "Bolig for velferd". Samarbeidet har vært organisert i et eget prosjekt der statsforvalterne har vært prosjektleder i egne fylker. Vi har hatt felles møter, kompetansehevende tiltak og work shops med aktørene i prosjektperioden. Det har vært særlig oppmerksomhet omkring varig bosetting og samordnede tjenester til ROP - brukere/bostedsløse og barnefamilier. Det har også vært et mål med prosjektet og identifisere utfordringer i samhandlingen når det gjelder bolig og tjenester internt i kommunen, mellom kommune og stat og mellom statlige aktører. Både Arbeids- og velferdsdirektoratet og Barne-, ungdoms og familiedirektoratet har deltatt i work shops underveis i arbeidet. De boligsosiale suksessfaktorene har vært brukt som kriterier for måloppnåelse i hele prosjektperioden. Erfaringer fra prosjektet som ble avsluttet i 2021, skal publiseres i egen rapport som lanseres 1.4. 2021.

For Rogaland sin del har prosjektet resultert i konkrete tiltak som:

- endring i organisering av det boligsosiale arbeidet i kommunen
- felles opplæring for kommuner, brukerorganisasjoner og statlige aktører når det gjelder taushetsplikt, samtykkekompetanse og samhandling/handlingsrom omkring brukere med særlige utfordringer
- SLT+ i fem kommuner i Rogaland. Tverrfaglig innsats rettet mot unge voksne med utviklet rus og kriminalitetsproblematikk
- ROP gruppe i politiet som samarbeider med kommuner og helseforetak om personer med rus og psykisk helseproblematikk kombinert med voldelig adferd.
- nye samarbeidsavtaler mellom kommuner og Kriminalomsorgen og revitalisering av kontaktpunkter for samarbeid opp mot den enkelte innsatte
- Fora der kommuner og aktuelle statlige aktører kan avklare samarbeidsutfordringer og muligheter for samarbeid omkring personer aktørene har vansker med å hjelpe i tilstrekkelig grad.
- nye modeller for brukerinvolvering på system og individ nivå
- kompetanseutvikling knyttet til kulturforståelse/kulturutfordringer i arbeidet med bosetting
- bruk av medborgere i saker som gjelder bruk av startlån der religion er til hinder for opptak av lån
- rutiner for brukerinvolvering på system og individnivå
- varig bosetting
- Nyetablering av samarbeidsarena på velferdsområdene i regi av SF.
- Økonomiske virkemidler knyttet til bolig og tjenester ses i sammenheng i større grad.

Noen utfordringer som trekkes fram av kommunene i tillegg:

- Identifisering av mangelfull kartlegging av faktorer som hindrer god bosetting av personer med flyktningbakgrunn. Kommunene etterlyser mer informasjon om den enkelte fra IMDI/UDI. I tillegg er det mangelfulle rutiner internt i kommunen, og i den enkelte virksomhet bl.a når det gjelder å fange opp personer som av helsemessige årsaker faller ut av introduksjonsprogrammet.

Kommunene mangler rutiner for å fange opp helseutfordringer hos personer som etablerer seg i kommunen gjennom familiegjennforening. Dette er en nasjonal utfordring som UKOM har synliggjort i sine rapporter.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2021 deltatt på 9 møter i sammen med Husbanken, der 8 kommuner har søkt investeringstilskudd. Det er søkt om tilskudd til omsorgsboliger for mennesker med en utviklingshemmede, funksjonsnedsettelse, psykiske lidelse, rusavhengige, eldre og ordinære institusjonsplasser som sykehjem. En kommune fikk avslag på grunn av at kravene om normalisering og integrering ikke var oppfylt. I møtene gir Statsforvalteren veiledning i universell utforming, bruk av velferdsteknologi, mulighet for aktivitet, aldersvennlighet og føringene i Leve hele livet reformen.

Statsforvalteren har i 2021 gitt innspill til Husbanken sine nye plankrav, ved søknad om investeringstilskudd.

Alle trenger et trygt hjem (2021 - 2024) (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune om de tre prioriterte innsatsområdene i Alle trenger et trygt hjem (2021 – 2024).

Statsforvalteren i Rogaland fikk fra 1.9.2021 overført medarbeidere fra kommune og marked i Husbanken. Dette har bidratt til økt kompetanse og kapasitet i arbeidet med målgruppene. Vi er i gang med møter med alle kommuner der innsatsen rettet mot målgruppene i strategien står sentralt. Avdelingene er med aktuell kompetanse involvert i planlegging og deltakelse i kommunemøtene. Dette gjelder planarbeid, kommuneøkonomi, bosetting og integrering, barn/unge/oppvekst og barnevern, CRDP prosjektet, sosiale tjenester, rus og psykisk helse. Så langt er tilbakemeldingene fra kommunene at den statlige dialogen oppleves nyttig og har potensiale til å bli mer helhetlig og effektiv. Vi samarbeidet tett med Husbanken opp mot den enkelte kommune. Så langt erfarer vi at endringene i Husbanken har bidratt til endringer i kompetanse og kapasitet hos dem i en overgangsfase. Vi opplever allikevel at det er lett å invitere dem inn i møter med kommunene.

Statsforvalteren i Rogaland har i en årrekke arbeidet gitt råd og veiledning og bidratt til erfaringsdeling innenfor gjeldene boligsosiale strategier. Overføring av ressurser fra Husbanken har styrket den helhetlige råd og veiledningen ut mot kommune og gitt en større oversikt over de samlede utfordringen i kommunene. Vi erfarer at kommunene i større grad organiserer det boligsosiale arbeidet på tvers av sektor og innsatser. Dette er en gledelig utvikling.

Møter med kommunene og oppfølging av deres behov er etter vår og deres vurdering nyttig. Brukerorganisasjonene som er invitert inn i arbeidet understreker betydningen av at den enkeltes totalsituasjon er i fokus; bolig og tjenester, universell utforming, velferdsteknologi mv.

Statsforvalterens eget forbedringspotensial, er i ennå større grad å samordne og målrette innsatsen inn mot kommunenes behov på tvers av fagfelt men vi er på god vei.

3.1.2.3 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Statsforvalteren i Rogaland har hatt jevnlig kontakt med statlig tilsynsmyndigheter og kontrollutvalgssekretariatene i fylket. Det årlige samordningsmøte er gjennomført, denne gang i digital form. Det har vært dialog og tilpasninger av tilsynsaktivitet. Tilsynskalenderen har blitt brukt i forbindelse med samordningen.

Kommunene har etter våre tilsyn, fått tilsendt evalueringsskjema, hvor ulike sider og erfaringer har blitt undersøkt nærmere. Det er videre blitt gjennomført tilsynslusj intern i embetet, hvor erfaringsutveksling med digitale tilsyn og gjennomgang av ny internkontrollforskrift har stått på agendaen.

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor. (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor.

Statsforvalteren i Rogaland har etablert et eget tilsynslag, med representanter fra fagavdelingene. Det er en egen tilsynskoordinator som samordner arbeider, internt og eksternt. Tilsyn blir videre satt jevnlig på dagsorden i ledergruppen.

Planlagt tilsyn i embetet blir samordnet. Det er jevnlig dialog og eget samordningsmøte med statlig tilsynsetater og kontrollutvalgssekretariatene. Effekten av dette synes å være god, på bakgrunn av det har ikke vært kommuner som gir uttrykk om for stor tilsynsbelastning.

Tilsynsbelastningen har blitt tilpasset kommunene. Det har blitt lagt vekt på å møte behov og kapasitetsutfordringer kommuner har hatt som en konsekvens av den ekstra ordinære tilstanden vi har hatt i 2021. For eksempel har tilsyn som skulle blitt gjennomført tidlig på året, blitt utsatt og gjennomført på et senere tidspunkt. Det er også gjennomført mer bruk av digitale løsninger, i gjennomføringen av tilsyn.

Dialogen opp mot andre statlige tilsynsmyndigheter, med fokus på spesifikke kommuner, har i 2021 vært relativt avgrenset. Samtidig så er terskelen for å ha dialog med andre tilsynsmyndigheter lav, dersom det skulle komme opp en spørsmålsstilling.

Tilsyn mot kommunen innrettes slik at statsforvalterens ressurser benyttes effektivt (fra kapittel 3.2.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn mot kommunen innrettes slik at statsforvalterens ressurser benyttes effektivt.

Statsforvalteren i Rogaland har som tidligere år samordnet statlig tilsyn og kommunal egenrevisjon. Det gjennomføres møter og dialog. Hovedregelen er at det ikke gjennomføres tilsyn der det er egenrevisjon på samme tema. Tilsynskalenderen blir brukt i arbeidet, både opp mot tilsynsetater og egenkontrollen, samt gi kommuner mulighet til å komme med innspill og betraktninger.

Utvelgelse av kommuner for tilsyn, skjer som hovedregel på bakgrunn av risikovurdering, der bl.a. sannsynlighet/lovbrudd er viktig, tidspunkt for sist tilsyn mv.

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen. (fra kapittel 3.2.1.3.3.1 i TB)**Rapportere på**

Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen.

Valg av tilsyns tema og -kommuner er basert på risiko- og sårbarhetsanalyser. Læring inngår som en viktig dimensjon i arbeidet med tilsyn.

Eksempler på dette er:

I tilsyn med kommunale barneverntjenester avsluttes tilsynet med et grundig oppsummeringsmøte der funnene blir gjennomgått og kommunen får anledning til å stille spørsmål. Det etterstrebes en felles forståelse av hva som er avdekket. Rapporten skrives med tanke på at kommunen skal få en god forståelse av lovkrav, og hvorfor deres praksis er i tråd med lovverket eller ikke. Vi ber om en plan for hvilke tiltak kommunen vil iverksette for å lukke lovbruddene, med tidsplan. Planen blir gjennomgått og vurdert om den er tilstrekkelig. Vi får tilsendt eventuelt nye rutiner, prosedyrer mv dersom det er en del av tiltakene som skal iverksettes. I enkelte tilfeller der vi vurderer at tiltakene er vage/ikke tilstrekkelige har vi tatt nye stikkprøver i kommunen og lukker vi ikke tilsynet før dette er utført.

På helse- og sosialområdet jobber vi med tilsyn nokså likt som det man gjør på barnevernområdet. Vi jobber for å være oppmerksomme på å ikke blande faktum og vurderinger i rapporten, slik at kommunene forstår hvorfor det ble et lovbrudd. Når kommunen fremlegger sine planer for å lukke tilsynet finner vi noen ganger at det som blir lagt frem ikke er tilstrekkelig. I slike tilfeller pleier vi å invitere kommunen til et møte.

Videre har vår utdanningsavdeling i sine tilsyn, avdekket lovbrudd, og rettingen av disse fører til forbedret praksis i sårbare kommuner.

Utdanningsavdelingen vektlegger læring i åpnings- og oppsummeringsmøter, og ønsker at størst mulig del av personalet deltar, i tillegg til representanter fra andre skoler og barnehager i kommunen. Møtene er lærende og deltakende møter, og deltakerne er bedt om å ha forberedt seg. På denne måten sikrer vi forankring i organisasjonen og spredning til andre enheter i kommunen.

Et annet eksempel er bruk av evalueringsskjema etter tilsyn, hvor resultatene blir sett i sammenheng med tiltak for læring og forbedring av tilsyn.

3.1.2.4 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Vi har opprettet en internt klimagruppe med deltakere fra alle avdelingene hos SFRO, som koordineres av en klimakoordinator. Her jobbes det bredt med hvordan klima kan ivaretas i de ulike sektorene/ansvarsområdene. Vi har også et godt samarbeid med fylkeskommunen og kommunene.

-Vi har et sterkt fokus på klima og klimatilpasning i planarbeid. Både i arealplan, og i temaplaner på høring (overvannsplaner, miljø- og klimaplaner, landbruksplaner)

-Vi legger til rette for at kartløsningen vår temakart-rogaland tilgjengeliggjør kartdata relevant for klima og klimatilpasning, som karbonrike areal og blå strukturer.

Kommunale klima- og energiplaner har ambisiøse mål (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har i sin klima- og energiplanlegging en oppdatert handlingsdel (nyere enn 4 år) med ambisiøse mål og gjennomfører tiltak som bidrar til å redusere klimagassutslipp

Alle kommuner har klima- og energiplaner, men under halvparten av kommunene har en handlingsdel som er nyere enn 4 år. Det er også varierende hvor ambisiøse mål de har satt seg. Noen mangler ennå tallfesting av ambisjoner for klimagassutslipp.

Vi har kommunisert forventinger om ambisiøse mål fra SPR-klima i våre høringssuttalelser til klima- og energiplaner og til kommunale planstrategier. Føringerne i SPR-klima blir brukt ved innspill til kommuneplaner og reguleringsplaner. Likeledes er dette tema i seminarer vi arrangerer og ved kontakt

gjennom klimanettverkene.

Det er flere kommuner som jobber med nye klima og energiplaner for tida. Vi gir også innspill om at dette må følges opp i kommuneplanarbeidet, enten de har en gjeldende og ambisiøs klima- og energiplan eller om de må sette seg mål i kommuneplanen.

De nyere klima og energiplanene er gode til å ha tydelig ansvarsfordeling og konkrete tiltak. Dette gjelder oftest planene til større kommuner som har ressurser til dette og som etter hvert benytter klimabudsjett. Konkrete tiltak skjer til en varierende grad og ofte i sammenheng med klimasats-midler. Det er stor variasjon i klima- og energiplaner; noen har tverrfaglige kommunedelplaner, mens andre har mindre ambisiøse temaplaner. De eldre planene har ofte få gode tiltak.

Vi oppfatter at kommunene som oftest er åpne for våre innspill, og gjerne tar imot råd til hvordan de kan få en god klima- og energiplan. Statsforvalteren inviteres bl.a. til nettverksmøtene for å formidle informasjon. Etter hvert har enkelte kommuner mer kunnskap og ressurser enn Statsforvalteren. Eksempler fra slike kommuner har effekt på andre kommuner. Men det er fremdeles kommuner der det mangler en del på klima og energi i planverket (og politikk). Dette er gjerne mindre kommuner med lite ressurser, der de ofte opplever at de har lite påvirkningskraft på klimagassutslipp (gjennomgangstrafikk, spredtbygd og stram økonomi).

Kommunene har integrert klimatilpasning i planer (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene har integrert klimatilpasning i sine planer i tråd med statlig planretningslinje (SPR) for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

Forventningene er formidlet til kommunene gjennom diverse høringsuttalelser og annen veiledning, jf. også pkt. 3.2.1.4.1.1. Vi oppfordrer til å prioritere naturbaserte løsninger for klimatilpasning der det er aktuelt. Vi henviser til SPR-klima i mange uttalelser, og det blir i stor grad tatt imot i kommunene. Vi har og formidlet behovet for å benytte naturbaserte løsninger som bidrar med klimatilpasning, men som også er positive for naturmangfold, karbonbinding og folkehelse. Statsforvalteren oppfordrer kommunene til å søke midler til klimatilpasningstiltak for å tilpasse seg SPR-Klima.

Vi minner om bruk av klimapåslag og klimaprofiler og har innsigelse dersom det ikke er tilstrekkelig vurdert i ROS-analyser.

Statsforvalteren har samarbeidet tett med fylkeskommunen (FK) med oppfølgingsarbeid av regionalplan for klimatilpasning også i 2021, og bl.a. deltatt i utarbeidelsen av en veileder for naturbaserte løsninger for klimatilpasning (FK og Asplan). Vi har og tilrettelagt kartlag for karbonrike areal og vannveier i vår regionale kartportal www.temakart-rogaland.no.

Etter hvert tar flere og flere kommuner til seg innholdet i SPR-Klima og dimensjonerer bl.a. VA-planer og flomveier ut fra klimapåslag og tre-trinns-strategi.

3.1.2.5 Andre oppdrag

CRPD

Statsforvalteren i Rogaland har i 2021 hatt med seg syv pilotkommuner, som er Stavanger, Sandnes, Sola, Utsira, Haugesund, Lund og Haugesund. Haugesund trakk seg fra prosjektet mot slutten av 2021, men erstattes av Hå kommune i 2022. Stavanger, Sola og Utsira var nyrekruttede kommuner i 2021. Sammen med kommunene har vi gitt tilbakemeldinger på Bufdirs opplæringsmateriell for CRPD i perioden. I november arrangerte vi en fysisk samling i Stavanger for pilotkommunene, hvor fem av kommunene var representert. Koordinator for prosjektet hos oss deltok på Bufdirs samling for pilotkommunene 7. desember, og vi hadde innlegg på Bufdirs markering av FN-dagen for funksjonsnedsatte 8. desember. Vi har deltatt på to samlinger arrangert av rådene for personer med funksjonsnedsettelse i flere av Rogalands kommuner og en samling i regi av Likestillingssenteret KUN. Statsforvalteren har en egen arbeidsgruppe på fire personer som jobber med å øke kompetansen internt om CRPD.

3.1.2.6 Miljø- og skogfaglig kompetanse i skogvernarbeidet

Landbruksavdelingen og miljøvernavdelingen har en god dialog i skogvernarbeidet. Gjennom 2021 har vi fulgt samme prosedyre fra som tidligere år med at skogfaglig kompetanse som oftest kobles på etter at området som er aktuelt for vern er kartlagt for naturverdier og miljøvernavdelingen har skrevet utkast til anbefaling. Vi er involvert i alle saker og kommer med innspill til om det er områder med stor næringsmessig verdi innenfor arealet som er tilbudt til vern.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av statsforvalterne

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Etter vår vurdering har Statsforvalteren i Rogaland høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling.

Samlinger (fra kapittel 3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 samlinger innen utløpet av 2 kvartal 2021.

Utdanningsavdelingen hos SFRO gjennomførte to todagers-samlinger om integreringsloven i to påfølgende uker i april 2021. Grunnet smittesituasjonen på tidspunktet ble samlingene gjennomført digitalt, og totalt 200 deltakere fra alle fylkets kommuner deltok. Samlingene ble gjennomført i samarbeid med Rogaland fylkeskommune, hvor vi hadde ansvar for innhold i en dag hver.

Vi presenterte en innledning med bakgrunnen for ny lov, regjeringens integreringsstrategi og lovens betydning som en del av den større integreringsreformen. Deretter ble ny lov presentert stort sett i sin helhet, og avslutningsvis ga vi informasjon om nettressurser inkludert juridisk veileder til integreringsloven på nett.

Et eget integreringsteam i Rogaland fylkeskommune var ansvarlig for dag 2 på begge samlingene, og presenterte her sine nye oppgaver på integreringsloven og som et ledd i regionsreformen. Hva de nye oppgavene innebærer for samarbeidet med kommunene og hva kommunene kan forvente av og bruke fylkeskommunen til. Rådgivere fra karriereveiledningssentra i fylket presenterte sitt arbeid, og hvordan de vil ivareta sin nye lovpålagte oppgave.

Deltakere fikk anledning til å stille spørsmål underveis, og disse ble besvart på slutten av dagen. Vi har fått svært gode tilbakemeldinger på samlingene, og registrerer at opptaket er sett av mange i ettertid. En digital løsning gjør sannsynligvis at flere vil kunne delta, og evalueringen etter samlingene viser at formen ble godt mottatt selv om ønsket fra sektor er å følge opp med fysiske samlinger. Dette ser vi for oss å kunne gjøre særlig for å presentere nytt tema for FNT, og når vi etter hvert får et utvalg av bestemmelser som ser ut til å være særlig utfordrende for kommunene. Vi anser læringseffekten av samlingene som god i kommunene, noe opplever at gjenspeiles i henvendelsene vi har fått i ettertid.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Statsforvalterens sakstiltfang var i 2021 relativt likt sammenlignet med 2020, og vi hadde fristoverskridelse i 1 prosentpoeng flere av sakene sammenlignet med 2020 (opnådd andel 63 % i 2021 mot 64 % i 2020). Også i 2021 hadde Statsforvalteren utfordringer med bemanningssituasjonen, noe som gjorde det vanskelig å holde fristene i alle saker. Tallene for fristoverskridelse er også her relativt like sammenlignet med tallene i 2020. Vi har arbeidet med rettssaker i 2021, samt hatt en liten økning i antall omgjøringsbegjæringer sammenlignet med 2020.

Se for øvrig rapportering under punkt 7.3.6.4.1.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Opnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-37 %	63 %	400	253

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Statsforvalteren opplever i hovedsak to utfordringer knyttet til å fange opp saker der det er gitt utsatt iverksetting. Den ene utfordringen er at det ofte ikke er opplyst i oversendelsesbrevene fra kommunen at det er gitt utsatt iverksetting, og dels at disse sakene ofte er svært kompliserte.

Vi ser at tallene er like som i 2020. Statsforvalteren er oppmerksom på at vi har et forbedringspotensial når det gjelder oppfølging av disse sakene. Vi har merket bedring etter at vi utarbeidet nye sjekklister til kommunene i Rogaland der det blant annet tydeliggjøres at utsatt iverksetting må opplyses om i oversendelsesbrevene. Det er likevel i settesakene våre denne problemstillingen er mest aktuell. Det er utfordrende for Statsforvalteren i Rogaland å følge opp kommunene i andre fylker enn våre egne. Statsforvalteren fortsetter dialogen med kommunene i Rogaland og foretar en gjennomgang av egne rutiner for å fange disse sakene opp så tidlig som mulig.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Opnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	-89 %	11 %	18	2

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Vi hadde én slik sak i 2021, som ble behandlet innen fristen.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	1	1

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Statsforvalteren behandlet ingen slike saker i 2021.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-100 %		0	0

IED: Implementering av BREF (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

God progresjon i arbeidet med nye tillatelser til virksomheter som omfattes av nye bransjekrav om beste tilgjengelige teknikker (BAT-konklusjoner).

Vi har god oversikt over de bedrifter som er omfattet av BAT-konklusjoner for avfallsbehandling og næringsmiddelindustri. Vi har mottatt tilbakemelding fra alle aktuelle bedrifter og jobber med å oppdatere tillatelser hvor nødvendig. SFRO deltar aktivt i fellesprosjekter med Miljødirektoratet og andre Statsforvaltere angående BAT.

Avfallsbehandling: SFRO har over 40 avfallsanlegg omfattet av BREF for avfallsbehandling. Alle virksomheter er blitt vurdert, og de fleste er ferdigstilt og i tråd med BAT. Avhengig av videre avklaring er det mellom 4 - 7 anlegg som fortsatt krever endring av tillatelsen. Biologisk behandling og fragmenteringsanlegg har vært spesielt krevende. Det har vært godt samarbeid med andre Statsforvaltere for disse virksomhetene, som vil fortsette i 2022.

Næringsmiddelindustri: SFRO har foreløpig 14 anlegg omfattet av BREF for næringsmiddelindustri. Vi har vurdert behov for oppdatering av tillatelsene, og dette vil kreve omfattende saksbehandling før fristen i 2023. Det er utfordringer for alle bransjer knyttet til utslipp til sjø, og vi forventer flere søknader om unntak fra BAT-AEL.

Forurensningstilsyn: God kompetanse (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

God kvalitet på tilsynsaktiviteten

Vi har god måloppnåelse. Vi har egne regionale risikobaserte tilsynsplaner. Industrien følges opp. Pandemien har satt oss noe tilbake, da vi fikk mer en et halvt år uten fysiske tilsyn. Noen tilsyn ble gjennomført på Teams der det ble vurdert at dette var hensiktsmessig, hvor fokuset var på internkontrollforskriften. Det ble totalt gjennomført 86 tilsyn i 2021.

Vi har ansatt nye tilsynsmedarbeidere som er gebyrfinansiert. Med det har vi 4 gebyrstillinger. Vi har laget rutiner for tilsyn og deltar i det landsomfattende tilsynsforum for å harmonisere tilsyn og reaksjon.

Vi har deltatt på alle de nasjonale tilsynsaksjonene i regi av miljødirektoratet. Vi benytter Forurensingsdatabasen for å sammenligne tilsynsrapporter på tvers av embedene i tilsvarende industrier, slik at like funn tilstrebes å vurderes likt mellom fylkene.

Videre har vi gjennomført en lokal kartlegging i samarbeid med kommunen av virksomheter (ca. 300 virksomheter) som kan ha utslipp via oljeutskillere, for å oppdatere porteføljen av tilsynsobjekter.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning**Produksjons- og avløsertilskudd i jordbruket:**

Søknader om dispensasjon fra forskrifta om produksjons- og avløsertilskudd

I 2021 har vi mottatt 13 søknader om dispensasjon fra forskriften. Alle søknadene omhandlet dispensasjon fra søknadsfristen eller etterregistreringsfristen. Vi ga dispensasjon i tre av sakene, resten fikk avslag. To av avslagene ble påklaget og sendt direktoratet, men ble ikke tatt til følge.

Klager på kommunens vedtak

I 2021 har vi fått 10 klager på kommunenes vedtak om utbetaling av produksjons- og

avløsertilskudd. Klagen ble ikke tatt til følge i 7 av disse sakene, og i to av disse 7 sakene fattet vi nytt vedtak til ugunst for søker med større avkorting enn kommunen hadde vedtatt. I to saker ble klagen tatt delvis til følge, og i en sak ble klagen i sin helhet tatt til følge.

Overprøving av kommunen sine vedtak

Vi har i 2021 varslet overprøving av 3 kommunale vedtak om produksjons- og avløsertilskudd:

- En sak gjaldt manglende avkorting på grunn av brudd på regelverket for dyrevelferd. Statsforvalterens nye vedtak om avkorting ble påklaget og ligger til behandling hos direktoratet.
- En sak gjaldt manglende avkorting på grunn av brudd på vilkår i en nydyrkings sak. Saken ble returnert til kommunen, og kommunen fattet nytt vedtak om avkorting.
- En sak gjaldt manglende avkorting ved mangel på gjødselplan. Saken ble oppdaget i Statsforvalterens arbeid med kontroll av spreieareal.

Kompetansesenter for kommunene

Vi legger stor vekt på å være tilgjengelige for kommunene via telefon og e-post, og gi raske og gode svar på spørsmål. Kommunene bruker oss mye. Det er av og til en utfordring å gi kommunen den veiledningen de trenger i enkeltsaker uten å gjøre oss inhabile i en eventuell klagesak.

Ellers har vi hatt følgende kompetansehevende aktivitet for kommunene:

- Januar: Åpent webinar for alle som jobber med PT i kommunene. Diverse spørsmål og problemstillinger fra kommunene sendt inn på forhånd.
- Februar: Webinar. Tema: System for internkontroll i kommunen og gjennomgang av krav til kontrollplan
- Oktober: Webinar (erstattet planlagt fysisk heldags samling). Diverse tema og spørsmål i forbindelse med søknadsomgangen, bl.a. vanlig jordbruksproduksjon og bruk av rapportene i eStil PT.
- November: Innlegg på Statsforvalterens fysiske dialogmøte med kommunen. Tema var ny § 4 i PT-forskriften, internkontroll og kontrollplan.

Effektiv internkontroll knyttet til tilskuddsforvaltning (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren har effektiv internkontroll av sin tilskuddsforvaltning på landbruks- og reindriftsområdet.

Statsforvalteren har i 2021 utformet et system for internkontroll etter en felles mal for tilskuddsordningene på landbruksområdene. Vi har også tidligere hatt rutinebeskrivelser for de fleste ordninger, men har nå en felles mal som skal sikre gode rutiner for saksbehandlingen.

Vi har også gjort risikovurdering av ordningene for å se hvor vi skal ha fokus i kontrollarbeidet. Men vi ser at omtalen i internkontrolldokumentet for flere av tilskuddsordningene ikke er tydelige nok på hvilke tiltak som må til for å redusere risikoen for feil. Dette er noe vi skal jobbe videre med.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja
Antall foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	6
Antall foretak som er fulgt opp etter kontroller i tidligere år	58
Antall foretak hvor det er gjennomført stedlig kontroll	2
Antall foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfelleskap	0
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning på grunn av overproduksjon	22
Antall foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning pga. driftsfelleskap	0
Antall foretak som er kontrollert, og hvor vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	28
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	717 648,50

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Kontrollert som følge av mistanke om avvik	0
Saker funnet i orden	0
Saker med feil	0
Beskrivelse av feilene	

Kontroller som følge av mulige feilopplysninger

Sak nr	Ordning og årsak	Resultat	Oppfølging
0	0	0	0

Internkontroll for tilskuddsforvaltningen

Ordning	Etablert internkontroll	Risikobasert kontroll	Merknad
Tilskudd til tidligpensjon	Ja	Ja	Saker der det registrert næringsinntekt fra jordbruk eller skogbruk
Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet	Ja	Nei	
Tilskudd til veterinærreiser	Ja	Ja	Kontroll av 2 foretak, en med egen skyssbåt og en pga. tidligere feilregistrering. Kontroll ikke avsluttet.
Stimuleringsstilskudd til veterinærdekning	Ja	Nei	Kontroll gjennom saksbehandling og rapportering. Alle kommuner som søker om tilskudd skal rapportere bruken av tildelte midler.
Tilskudd til regionale prosjekter innen klima og miljøprogrammet	Ja	Nei	Få søknader. Regnskap blir gjennomgått før sluttbetaling
Erstatning etter offentlige pålegg	Ja	Nei	Ingen saker før slutten av 2021. Kontroll gjennom saksbehandling
Erstatning ved avlingssvikt	Ja	Nei	
Kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	Ja	Nei	Det vil være kompensasjon knytt til § 7 som det er relevant for, og der er det ikke så mange saker ennå.
Fylkesvise rentemidler fra skogfond	Ja	Nei	Svært få saker alle blir kontrollert
NMSK, kommuneskog	Ja	Nei	Alle blir sjekket
Tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer	Ja	Nei	Alle blir sjekket
Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag	Ikke aktuell	Nei	
Tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag	Ikke aktuell	Nei	
Andre ordninger	Ikke aktuell	Nei	

Internkontroll som ivaretar kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren har effektiv internkontroll som ivaretar kontroll med at kommunenes tilskuddsforvaltning på landbruksområdet utføres på en forsvarlig måte.

Statsforvalteren har etablert system for internkontroll som omhandler både forvaltningskontroll i kommunene og de enkelte økonomiske ordningene der kommunen er førsteinstans. Vi har fortsatt en jobb å gjøre når det gjelder risikovurderingene og hvordan vi skal følge opp der det er avdekket størst risiko.

Når det gjelder produksjons- og avlørstilsudd spesielt, har vi hatt særlig fokus på at kommunene må utarbeide et system med internkontroll. Vi har også lagt vekt på informasjon og veiledning om kontrollplan. Både internkontroll og kontrollplan har vært tema på webinar for kommunene i 2021. Når det gjelder SF sin kontroll med kommunenes arbeid med produksjons- og avlørstilsudd, så har vi avdekket områder der det er særlig risiko for feil. Dette følger vi opp både i forvaltningskontrollene og ved kompetanseheving i kommunene. Vi har bl.a. sett at det er mange saker der kommunen har endret/korrigert søknadsopplysninger uten at det er avkortet i tilskuddet. Dette er noe vi vil ha særlig fokus på i 2022.

Kontroll med kommunenes tilskuddsforvaltning

Kommune	Omfang	Resultat	Oppfølging kontrollene
Lund	Produksjonstilskudd, SML, drenering og avløsning ved sykdom	PT: Ikke gode nok rutiner ved behandling av søknader der søker har gitt opp feilopplysninger. Har ikke vurdert avkorting for feilopplysning der søker har krysset feil der gjødselplan mangler/er mangelfull. Avløsning ved sykdom: Ikke gode nok rutiner ved registrering av utgifter til avløser, har tatt med MVA. Har ikke gode nok rutiner ved registrering av inntekter til fradrag.	Alle avvik er lukket.
Hjelmeland	Produksjonstilskudd, RMP, avløsning ved sykdom og ordningene på skogområdet	PT og RMP: Sender ikke skriftlig varsel før stedlig kontroll. Har ikke gode nok rutiner der søker har gitt opp feilopplysninger. PT: Har ikke gode nok rutiner der søker har glemt å føre opp dyr eller areal i søknaden. Avløsning ved sykdom: Har ikke god nok rutine for å registrere inntekter til fradrag og heller ikke god nok rutine for å kreve dokumentasjon på at søker ikke har rett på sykepenger.	Foreløpig rapport sendt ut – kontrollen ikke avsluttet
Karmøy, Bokn og Utsira	Produksjonstilskudd og avløsning ved sykdom	PT: Har ikke tilstrekkelig rutine for å sende ut forhåndsvarsel før vurdering av avkorting for feilopplysninger. Avløsning ved sykdom: Har ikke tilstrekkelig rutine for å kontrollere at det er brukt rett dagsats på inntekter til fradrag.	Alle avvik er lukket.
Stavanger	Produksjonstilskudd, RMP, SML, drenering, UKL, NMSK og skogfond	PT: Har ikke god nok rutine for å vurdere vanlig jordbruksproduksjon der det er slaktet få eller ingen lam.	Foreløpig rapport sendt ut – kontrollen ikke avsluttet

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse (resultatmål - resultat)	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	6	26 %	6	23

Internkontroll; informasjonssikkerheten i fagsystemene (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren har effektiv internkontroll som ivaretar kravet til informasjonssikkerhet i fagsystemene som Landbruksdirektoratet stiller til rådighet.

Brukertilgangene ajourholder kontinuerlig gjennom året ut fra tilbakemeldinger fra kommunene med hvem som starter og slutter i kommunen. Her kan det

glippe hvis kommunen ikke gir beskjed, men det vil normalt sett bli oppdaget når ny person som erstatter den som har sluttet skal legges inn.

SF har en liste med kontaktinformasjon til de ansatte i kommunene. Denne blir revidert et par ganger i året. I forbindelse med denne oppdateringen hender det at vi fanger opp endringer som ikke er oppdaget fortløpende.

SF sender årlig ut en liste til alle kommunene med hvilke ansatte som har hvilke tilganger i fagsystemene. Her melder kommunen tilbake om noen rettigheter skal tas vekk eller legges til, samt hvis noen skal helt ut.

Alt i alt er det liten risiko for at personer som har sluttet i kommunen blir liggende inne med rettigheter over lang tid. Spesielt de som aktivt bruker fagsystemene i hverdagen. De som har litt mer perifere oppgaver som godkjennerne som gjerne er overordnede skjefer som bare er inne og godkjenner en skjelden gang og ikke jobber på landbrukskontoret kan lettere falle utenfor i den kontinuerlige oppdateringen. Disse blir da fanget opp ved den årlige revisjonen av brukerrettighetene. Vi regner set som svært lav risiko for at disse skal gå inn å kunne gjøre noe som fører til feilutbetalinger da de vil være avhengig av at en saksbehandler har vært inne først og satt saken til foreløpig godkjent.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Innledning

I helse,- sosial - og barnevernsavdelingen får vi mange henvendelser fra befolkningen. De fleste henvendelsene skal besvares skriftlig. Antall henvendelser øker fra år til år. Den største økningen ser vi på helse- og omsorgsområdet. Avdelingen har også saksbehandlingsoppgaver knyttet til petroleumsområdet til havs. Vi fører tilsyn med helse, hygiene og drikkevann offshore.

Sosiale tjenester

Vi har i 2021 hatt tett kontakt med NAV kontorene gjennom saksbehandling, tilsyn og møter.

Vi har bare behandlet tre tilsynssaker. Den ene ble avklart lokalt. I en av de to andre konkluderte vi med lovbrudd.

Vi har i 2021 gjennomført tre undersøkelser/ tilsyn av tilgjengeligheten den kommunale delen av NAV. Vi har i 2021 fulgt opp en kommune som fikk påvist lovbrudd i 2018. Dette tilsynet ble avsluttet i 2021. Etter tilsyn med tema økonomisk sosialhjelp i to bydeler i en større kommune konkluderte vi med lovbrudd.

Det er i behandlingen av mange klagesaker vi får størst innblikk i om kommunene sikrer forsvarlige tjenester. Antall rettighetsklager er redusert noe i pandemiperioden. Det tyder på at NAV- kontorene har vært rause og at de har truffet vedtak om at ytelse skulle gis over en lengre periode enn det de vanligvis har gjort. Vi har stadfestet 92 % av de kommunale vedtakene, 6 % av vedtakene er opphevet og 4 % er omgjort. Det at vi stadfester 197 av 213 overprøvde vedtak tilsier også at de fleste brukerne får forsvarlige tjenester fra sin kommune.

Avvik måloppnåelse: Vi har oppnådd 65 av 80 poeng.

Barnevern

Tillit til barneverntjenesten er viktig. Når barneverntjenesten gjør feil, kan det få alvorlige konsekvenser for barn eller andre berørte. Vi har i 2021 hatt kontakt med kommunal barneverntjeneste, Bufetat region Vest og barnevernminstusjonene gjennom saksbehandling, tilsyn, kartlegginger og møter.

Tilsyn med barnevernminstusjoner

Vi har også i år prioritert å gjennomføre lovpålagte tilsyn med barnevernminstusjonene i fylket, til sammen 70 tilsyn. Tema for tilsyn er valgt på bakgrunn av jevnlig risikovurderinger i løpet av året. Vi har en tett oppfølging av institusjonene gjennom hele året.

I 2021 har vi fortsatt med jevnlig møter med Bufetat og Statsforvalteren i Vestland om situasjonen for barna i barnevernminstusjonene.

Tilsyn med foreldre og barn senter

Vi har i 2021 prioritert å gjennomføre tilsyn med foreldre og barn senter. Det ble gjennomført etter systemrevisjonsmetoden.

Tilsynssaker

Vi har i 2021 behandlet 61 tilsynssaker og 71 % av sakene er behandlet innen fem måneder. 20 saker er avklart lokalt og 44 saker er vurdert. I 15 av disse har vi konkludert med lovbrudd og i disse sakene har det vært nødvendig å vurdere om barneverntjenesten har brutt flere bestemmelser. Det tilsier at forsvarlige tjenester ikke er sikret fullt ut.

Vi har i 2021 fortsatt med å sende saker til kommunen for at sakene kan løses lokalt, med at barneverntjenesten vurderer eget arbeid i saken eller gjennom møte med klager. Både klager og kommunene er i de fleste tilfeller fornøyde med at sakene løses på andre måter enn at Statsforvalteren vurderer og konkluderer i saken. Vi ser også at samarbeidet mellom kommune og privat part i mange tilfeller blir bedre i ettertid når sakene løses i kommunal barneverntjeneste.

Rettighetsklager

Vi realitetsbehandlet 34 saker som gjelder rettigheter i 2021. 24 av disse gjaldt tvang i institusjon. Vi har ikke avvik fra krav om saksbehandlingstid på henholdsvis fire uker når det gjelder klage på tvang i institusjon og tre måneder når det gjelder andre klagesaker. Vi ser at antall tvangsprotokoller tilsendt

fra barnevernsinstitusjonene har økt i 2021, men antall klager fra barna har ikke økt. Dette er muligens en trend. Dersom barna mener at det ikke er hensiktsmessig å klage, er det alvorlig. Vi vil fortsette med å informere barn og ungdom om rett og mulighet til å klage.

Landsomfattende tilsyn

Statsforvalteren har gjennomført tilsyn med to barneverntjenester med tema undersøkelser i barneverntjenesten etter systemrevisjonsmetoden i 2021. Vi har gjennomført egenvurderingstilsyn med tre barneverntjenester som dekker fem kommuner. Vi konkluderte med lovbrudd i alle tilsyn.

Helse- og omsorg

Tilsynssaker

Median saksbehandlingstid er redusert fra 6,9 måneder i 2020 til 4,6 måneder i 2021. I de 195 sakene vi har vurdert har vi konkludert med minst ett lovbrudd i 60 saker.

Vi så en økning i antall klager på helse- og omsorgstjenester fra tidlig høst til og med 31.12.21. Det kan ha flere årsaker. Befolkningen generelt har muligens vært mer slitne og det har ført til flere klager på helse- og omsorgstjenestene. Det kan også bety at tjenesteapparatet ikke har klart å levere på samme nivå som tidligere.

Rettingssaker

Vi har behandlet 194 saker som gjelder rett til kommunale helse- og omsorgstjenester. Vi har stadfestet kommunale vedtak i 151 saker, har opphevet i 27 og har omgjort 16 vedtak.

For noen år siden opphevet vi flere vedtak enn vi har gjort i 2020 og 2021. I opphevingsvedtakene har vi forklart tydelig hva som mangler av kartlegginger osv. for at vi skal kunne ta stilling til sakene. Opphevingsvedtakene bidro til at kommunene forbedret sin saksbehandling og vi har derfor redusert opphevingsprosenten. Vi må fortsatt innhente ytterligere informasjon i en del saker. Vi mener at omgjøringsprosenten tilsier at kommunene gir forsvarlige tjenester i de fleste tilfellene, noe som skulle bidratt til at befolkningen har tillit til at de får forsvarlige tjenester. Vi ser likevel at vi får gjentatte klager fra både pasienter pårørende som mener at de ikke får forsvarlige tjenester, spesielt omsorgstjenester.

Vi har behandlet 38 saker som gjelder helsetjenester i hjemmet eller plass i sykehjem eller annen institusjon, rett til nødvendig helsehjelp i henhold til pbrl. § 2-1. Vi har stadfestet 28 vedtak, har opphevet fem vedtak og omgjort fire vedtak.

Avvik fra målkrav 90 % innen tre måneder: 76 % av sakene er behandlet innen tre måneder.

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale. Hvilke konsekvenser koronapandemien har for omsorgen og oppfølgingen barna får på institusjonen, må være tema i samtalen med barna. Tilsynet bør gjennomføres på ettermiddag/ kveldstid for å få snakket med flest mulig barn. Dersom barnet ikke var tilstede under tilsynsbesøket, skal statsforvalteren i etterkant kontakte barnet med tilbud om samtale.

Vi har også i 2021 prioritert fysisk oppmøte på institusjonene på ettermiddag og kveldstid fordi det gir oss størst mulighet til å treffe barn/ ungdom.

Vi gjennomfører alle tilsyn over to dager. Første dagen prøver vi å få snakke med fleste mulig av barna/ ungdommene først. Deretter snakker vi med de voksne som er til stede den dagen. Når vi skal gjennomføre meldte tilsyn får barna brev fra oss med informasjon om tema i tilsynet og om tidspunkt for gjennomføring av tilsyn. I brevet opplyser vi om kontaktinformasjon til de som skal gjennomføre tilsyn ved institusjonen og vi informerer om at barna kan ta kontakt mellom tilsyn.

Dersom barna har gitt beskjed om at de ikke ønsker å snakke med de som fører tilsyn, men er til stede under tilsynet, ber vi om å få hilse på barna og vi ber de ansatte om å spørre barna på ny og de vil snakke med oss.

Dersom barna ikke er til stede når vi kommer på tilsyn, ber vi de ansatte om å kontakte barna for å spørre om de vil snakke med oss og om vi skal vente. Dersom vi ikke får kontakt, ber vi de ansatte om å informere om at vi har vært der og om at vi kan finne et nytt tidspunkt om barna ønsker det. Barna får opplysning om navn og våre direkte telefonnumre.

Ved uanmeldte tilsyn ber vi ansatte om å kontakte barna som ikke er til stede når vi kommer. De får informasjon om at vi kan vente. Dersom vi ikke får kontakt, ber vi ansatte om å informere om at vi har vært der og om at vi kan finne et nytt tidspunkt om barnet ønsker det. Barna får opplysning om våre direkte telefonnumre. De kan ta kontakt pr. telefon, skype eller e-post.

Statsforvalteren skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det. (fra kapittel 3.3.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

Alle barn som ønsker å snakke med de som fører tilsyn får tilbud om det. De kan snakke med oss under eller mellom tilsyn vi gjennomfører. Vi har alltid ført tilsyn på ettermiddag- og kveldstid for å få mulighet til å snakke med barna. Vi har også i 2021 tilrettelagt for samtaler på tidspunkt som passer for barna. Legger også til rette for at samtalen kan skje pr. telefon, Skype og Teams.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Vi har mottatt 361 tilsynssaker i 2021. I løpet av året har vi behandlet 336 saker ekskludert de 25 sakene vi behandlet for Statsforvalteren i Oslo og Viken. 135 av disse saker er lokalt avklart og i 201 saker er lovbrudd vurdert. Median saksbehandlingstid var i 2021 6,9 måneder. Vi behandlet 44 prosent av sakene innen 6 måneder eller mindre. I 2021 er 61 prosent av sakene behandlet innen seks måneder. Vi har jobbet målrettet for å nå målkravet. Muligheten til å behandle noen saker forenklet og bedre ressursituasjon har bidratt til at vi har nådd målkravet med god margin. Ved utgangen av 2020 hadde vi en beholdning på 57 saker som var eldre enn 12 måneder. Pr. 31.12.21 hadde vi 16 saker som var eldre enn 12 måneder.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	11 %	61 %

Saksbehandlingstid for tilsynssaker ASD (fra kapittel 3.3.1.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Vi har behandlet tre tilsynssaker i 2021. I to av disse er lovbrudd vurdert og en sak er avklart lokalt.

Saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	0 %	50 %

Avslutning av klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Sosial

Vi har realitetsbehandlet 206 klagesaker. Det er en nedgang på 20 saker siden 2020. 96 % av sakene er behandlet innen 3 måneder.

Helse og omsorg

I 2021 har vi realitetsbehandlet 336 egne klagesaker på helse- og omsorgsområdet. Det er en økning på 39 egne saker i forhold til 2020. I tillegg har vi behandlet 40 saker for statsforvalteren i Oslo og Viken. Til tross for at vi har behandlet 79 flere saker i 2021 har vi en bedre måloppnåelse enn i 2020. Nå er 76 % av sakene behandlet innen tre måneder og vi avsluttet 2021 med 78 restanser. Årsaken til forbedret saksbehandlingssituasjon er økt bemanning, nye har fått økt kompetanse i løpet av året og vi har hatt dugnader og stort fokus på disse sakene.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker: minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	6 %	96 %
Helse/omsorg	90 %	- 14 %	76 %

Til helse- og omsorgssakene: Vi begynte året med en del gamle saker. De ble tatt på dugnad tidlig på året. Når vi mottok 40 Oslo og Viken saker ble saksbehandlingstiden på egne saker noe lengre enn vi hadde håpet på.

Andel vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.2.4 i TB)**Rapportere på**

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemming som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Vi har overprøvd 180 vedtak i 2021. Andel innen tre måneder er gått noe ned sammenlignet med 2020. Dette har sammensatte årsaker.

Vi hadde i mange år en svært dårlig måloppnåelse, og et stort etterslep i saksbehandlingen fra år til år. Antall innkommende saker var derfor relativt lavt i årene 2017-2019. Høy prioritering av kap 9-saker høsten 2019 og hele 2020, og etter hvert bedre kontroll på restansesituasjonen har medført en stor økning i innkommende saker igjen. Økning i 44 saker fra 2019 til 2020, og ytterligere økning med 10 saker i 2021. Ny rekord i 2021 med 194 innkommende saker. Sakene har stort sett kommet jevnt inn gjennom hele året, men med små toppe før sommeren og før nyttår.

2021 startet også med et etterslep av litt eldre saker, men vi fikk frem mot sommeren god kontroll på saksbehandlingstiden. I løpet av månedene mai-juli kom det imidlertid inn svært mye saker, hele 66 saker, som er langt over gjennomsnittet. Samtidig hadde spesialisthelsetjenesten v/ HAVO Helse Stavanger store kapasitetsproblemer fra juni-september/oktober 2021, og i svært mange av deres saker måtte vi derfor vente i lang tid på sakkyndige uttalelser før vi kunne gjøre vår overprøving. Dette har hatt stor betydning for vår saksbehandlingstid. Overprøving uten sakkyndig uttalelse er vurdert i flere av disse sakene, men kun i et fåtall saker er det vurdert som forsvarlig.

I nærmere 60 % av sakene som har lenger saksbehandlingstid enn 3 mnd har vi innhentet ytterligere dokumentasjon. I 35 % av sakene har vi purret på ytterligere dokumentasjon. Dette omhandler bl.a utviding av vergefullmakter, tydeligere beskrivelser av tvangstiltak, evalueringer av tvangsbruken, informasjon som underbygger de enkelte vilkårene for tvang, samt sakkyndige uttalelser.

Jevnt og høyt fokus på saksbehandling av kapittel 9-saker helt fra november 2019 og frem til i dag. Ny rekord for antall behandlede saker i 2020/2021. På grunn av de ovennevnte forholdene tar det imidlertid tid før vi ser full virkning. Vurderes at det pr i dag er tilstrekkelig med ressurser på fagfeltet.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	-23 %	67 %

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav (fra kapittel 3.3.1.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Det er kommet inn 14 søknader om dispensasjon utenom vedtak. Tilleggssøknader, ofte knyttet til endringer i personalgruppa pga fravær og at personal slutter.

12 søknader (ca 85 %) er behandlet innen 3 mnd. 2 søknader er behandlet en uke over tre måneders fristen.

Opplever ingen stor utfordring knyttet til omfanget, men enkelte søknader er lite begrunnet og krever at vi innhenter ytterligere informasjon.

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre (fra kapittel 3.3.1.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Minst 90 % av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre skal være avsluttet innen 1 måned.

Vi har behandlet 24 klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre i 2021. 22 av disse ble behandlet innen en måned.

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	2 %	92 %

Vi har måttet innhente ytterligere opplysninger i to saker. Har derfor oversteget saksbehandlingstid på 1 måned i to saker.

Resultatmål FMRO (fra kapittel 3.3.1.3.3.7 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 235 poeng.

Endres til 135 poeng.

Vi bestemte tidlig i 2021 at vi skulle prioritere saksbehandling fremfor tilsyn. Vi hadde erfaring med tett kontakt med kommunene på grunn av pandemien og vi så i begynnelsen av 2021 at oppfølgingen ville fortsette utover våren 2021. Samtidig meldte tjenestene om store belastninger etter lang tid i pandemi.

Målkravet redusert fra 240 til 130 poeng for Rogalands vedkommende i 2021. Vi har bare gjennomført en systemrevisjon i 2021. Planlagt dokumenttilsyn med kommuners saksbehandling av helse- og omsorgssaker ble utsatt delvis på grunn av at de som skulle gjennomføre tilsynet bidro i saksbehandling av Oslo og Viken saker og fordi kommunal helse- og omsorgstjeneste allerede hadde store belastninger på grunn av pandemien. Vi har ikke som i tidligere år fått poeng for ekstraordinært store tilsynssaker i 2021.

Vi vil øke tilsynsaktiviteten i 2022.

Aktivetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
130	-104	26

Resultatmål FMVT og FMRO (fra kapittel 3.3.1.3.4.2 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 55 poeng

Statsforvalteren i Rogaland har gjennomført landsomfattende digitalt tilsyn med spesialisthelsetjenesten i 2021. Tilsynene har vært rettet mot psykisk helsevern for barn og unge og er gjort i samarbeid med statsforvalteren i Vestland.

Statsforvalteren i Rogaland var tilsynsleder i tilsynet mot Helse Stavanger H, barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling. Det gav 21 poeng. Når det gjelder de fire andre tilsynene har vi fått mellom 2 og 14 poeng. For denne tilsynsaktiviteten har vi fått totalt 47 poeng.

Vi planla tidlig i 2021 tilsyn med rusinstitusjoner i 2021. Et tilsyn ble meldt og skulle gjennomføres i november 2021. Tema for tilsyn var behandling, rettigheter, bruk av tvang og utskrivning fra institusjon. Det ble avlyst på grunn av covid-19, men er gjennomført i 2022.

Aktivetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
55	-8	47

Resultatmål FMVT og FMRO (fra kapittel 3.3.1.3.5.3 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 80 poeng

Når det gjelder tilsyn har vi oppnådd 65 av 80 poengkrav. Vi har måttet utsette og flytte på tilsyn på grunn av koronasmitte- og restriksjoner og på grunn av endringer/ sammenslåinger av NAV- kontorer i løpet av året. Vi har fått gjennomført tre undersøkelser av tilgjengelighet ved NAV-kontor som omfatter fire kommuner og vi har gjennomført tilsyn med økonomisk rådgivning i en kommune, men med to bydeler

Aktivetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
80	-15	65

3.1.3.4 Andre oppdrag

Statsforvalteren har også i 2021 hatt fokus på å være synlig i kommunene slik at både administrasjonen og folkevalgte vet at de kan henvende seg til oss dersom de har spørsmål bl.a. om kommunalrettslige tema.

Vi har også hatt webinar om kommunale garantier ikke bare for kommunene i Rogaland, men for alle kommuner og Statsforvaltere.

Statsforvalteren inviterer og til egne møter med nye kommunedirektører i fylket. Statsforvalteren veileder for øvrig løpende både skriftlig og muntlig når både kommuner og privatpersoner tar kontakt. I mars ble det arrangert webinar for alle kommunene om forvaltningsloven og offentlighetsloven.

Vi har hatt et internt kurs i embetet for medarbeidere som arbeider med tilsyn om Internkontrollbestemmelsen i kommuneloven, og en gjennomgang av bestemmelsen for andre statlige tilsynsetater, slik at bestemmelsen tolkes likt i forbindelse med Statsforvalteren tilsynsaktiviteter og veiledning.

Veilederen til internkontrollbestemmelsen kom på senhøsten, og gitt situasjonen med korona vil Statsforvalteren tilby kommunene gjennomgang i starten av 2022.

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet

Begjæring om vergemål/søknad om stadfestelse av ikrafttredelse av fremtidsfullmakt, kommer ofte på et tidspunkt der det allerede haster med oppnevningen/stadfestelsen da den vergetrengende/fullmaktsgiver gjerne ikke lenger er i stand til å ivareta sine interesser og rettigheter. Det er i så måte nær sammenheng mellom saksbehandlingstid og den enkeltes rettsikkerhet. Vi kan vise til at Statsforvalteren i Rogaland var den eneste av Statsforvalterne som oppnådde 100% måloppnåelse for stadfesting av fremtidsfullmakter med 139 av 139 saker innen målkravet på 30 dager.

Vi oppfyller også resultatkravet til opprettelse av vergemål med god margin, hvor vi har et resultat på 85% innen 70 dager.

Statsforvalteren har ansvaret for å stadfeste ikrafttredelsen av fremtidsfullmakter. Dette skal være en prioritert oppgave og det er viktig med rask behandling for at fullmaktsgivers interesser skal kunne ivaretas og ikke må vente for lenge på vår avgjørelse. Vi viser her til at vi har lagt ned mye arbeid i å utvikle en oppdatert dedikert nettside med ofte stilte spørsmål, infovideo og eksempler på maler og fremgangsmåter.

Vi ønsker videre å nevne at Statsforvalteren i Rogaland har vært pilotembete i FUFINN-prosjektet (Fullmaktsregister for Innbyggere) som har som målsetting å legge til rette for mer effektive representasjonsordninger for vergehavere. Prosjektet har nå utviklet et digitalt system der vergefullmakter skal registreres i modernisert folkeregister slik at fullmaktene blir tilgjengelig for aktørene som vergen skal samhandle med.

Vi har vært med å utarbeide forslag til nye vergefullmakter, legitimasjoner og funksjonalitet i det digitale saksbehandlingssystemet VERA. Vi har også testet funksjonalitet på et tidlig stadium for å kunne gi tilbakemelding til Statens sivilrettsforvaltning.

Rettslikhet blir ivaretatt ved at vi følger prosedyrer og retningslinjer fra overordnet organ, er oppdaterte på publiserte klagesaker og uttalelser fra Sivilombudsmannen og departementet, samt sørger for at medarbeidere er kompetente og behandler like saker likt.

Vi er opptatt av å gjennomføre samtale med den vergetrengende og dennes nærmeste pårørende i forkant av alle opprettede vergemål

Vi har fokus på å nå ut med aktuell informasjon om vergemål og fremtidsfullmakter til aktuelle brukergrupper slik at disse blir klar over sine rettigheter. Vi har oppdatert hjemmeside med blant annet ofte stilte spørsmål, og informasjonsvideoer. Vi holder innlegg og foredrag for blant annet sykehjem, organisasjoner for eldre, sykehus, NAV-kontor, interesseorganisasjoner med mer.

Etter omleggingen av praksisen relatert til vergemålslovens § 20 annet ledd har vi ført et større antall saker for tingrettene enn tidligere, dette innebærer en økt prosessuell rettsikkerhet for den enkelte.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Vi har behandlet 85 % av alle opprettelsessaker innen 70 dager, herunder ble 866 av totalt 1022 saker behandlet innen måloppnåelseskravet. Vi er ett av fem embeter som oppnår resultatkravet på dette feltet.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
85 %	80 %	5 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen statsforvalteren mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager.

Saksbehandlingstiden for klagesaker har i 2021 fått særskilt oppmerksomhet, og målkravet er nådd med god margin.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Statsforvalteren mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
90 %	80 %	10 %

Stadfestelse av fremtidsfullmakter (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Stadfestelse av fremtidsfullmakter - 80 % av fremtidsfullmaktene som stadfestes, skal være behandlet innen 30 dager.

Vi har behandlet 100% av alle stadfestingssaker innen 30 dager, herunder ble 139 av totalt 139 saker behandlet innen måloppnåelseskravet. Vi er det eneste embedet som oppnår 100% innen målkravet. Vi har helt fra starten av prioritert denne oppgaven da vi oppfatter at det er svært viktig med ryddig og effektiv saksbehandling i disse sakene. Det vises bl.a. til at både Kartverket, banker og andre større institusjoner i dag krever at fremtidsfullmakten skal være stadfestet før fullmektig kan anvende seg av fullmakten.

Vi ser at opprettelse av fremtidsfullmakt til en viss grad vil komme istedenfor vergemål, typisk for eldre demente, og således kunne være en bedre og mer fleksibel individtilpasset løsning der familiene til fullmaktsgiver er samstemte.

Stadfestelse av fremtidsfullmakter - 80 % av fremtidsfullmaktene som stadfestes, skal være behandlet innen 30 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	80 %	20 %

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Vi behandlet alle sakene innen fristen og fikk godkjent rapport fra EY.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

Digital innsending av søknader (fra kapittel 3.3.2.1.3.2 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om statsforvalterens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt, skal være minst 75 %

Det vises til brev fra SRF datert 21.01.2022 til Statsforvalteren.

"Når det gjelder resultatene for andel digitalt innsendte søknader om vergedogtgjøring og søknader om statsforvalterens godkjenning (3.3.2.1.3.2), så har SRF dessverre ikke klart å hente ut riktige tall på dette for 2021. Dette har bakgrunn i utskiftningen av arkivkjernen i Vera i august 2021 og en feil i Documaster. Statsforvalterne behøver derfor ikke å rapportere på dette punktet i årsrapporten for 2021."

(Vi har i tabellen oppgitt fjorårets tall)

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om Statsforvalterens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 75 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
79 %	75 %	4 %

3.1.3.6 Vergemål utøves med respekt for vergehavers behov og vilje

Vi legger til grunn at vergehaver skal høres i alle avgjørelser og at verge og vergehaver skal ha en dialog om aktuelle disposisjoner. Verge kan ikke handle i strid med vergehavers uttrykte og konsistente ønske, heller ikke der vergehaver mangler samtykkekompetanse. Det vises her til tolkningsuttalelse fra lovavdelingen av 21.03.2018 og senere høringer relatert til vergemålslovens 33 annet ledd.

Vi kommuniserer viktigheten av vergehavers rett til selvbestemmelse tydelig til våre verger både ved tilsyn, rapportering og ved personlig oppmøte, samt i informasjonsskriv på nett og e-post.

Vi er videre opptatt på at mandat skal reflektere den vergetrengende sitt faktiske hjelpebehov og at behovet må klargjøres ved blant annet samtale med den vergetrengende, nærstående og evt. hjelpeapparat

Etter utrulling av FUFINN-prosjektet er alle vergemålene vi oppretter tilpasset den nye fullmaktsmalen der hver disposisjon vergen kan utføre er konkretisert som en legitimasjon relatert til den aktuelle virksomheten i fullmakten.

Vi bruker ikke lenger de generelle samlebetegnelse «personlig og økonomisk-forhold» når vi utformer mandat og vergefullmakt, men konkretiserer de aktuelle disposisjonene som vergehaver har behov for å få utført av verge.

Utvikling av tiltak for å sikre vergehavers selvbestemmelse (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Vergemål skal utøves med respekt for vergehavers behov og vilje. Statsforvalteren skal innarbeide prosesser ved opprettelsen av vergemål som sikrer at omfanget av vergemålet er tilpasset den enkelte. Begrunnelsen for omfanget av vergemålet skal fremgå av vedtaket.

Statsforvalteren skal påse at vergene har god rolleforståelse og utøver rollen med respekt for vergehavers selvbestemmelsesrett.

Vi har innarbeidet rettsforståelsen som fremgår av lovavdelingens tolkningsuttalelse av 21.03.2018 slik at vergehaver/vergetrengende sin konsistente vilje uansett samtykkekompetanse skal være det avgjørende. Vi legger til grunn at § 20 annet ledd ikke gir adgang til å opprette vergemål uten fratakelse av rettslig handleevne i tilfeller der personen ikke er i stand til å forstå hva et samtykke til opprettelse av vergemål innebærer, men det like fullt må legges til grunn at vergemålet vil være i strid med vedkommendes reelle vilje.

Når et vergemål opprettes vil vi alltid foreta nødvendige undersøkelser slik at vergens mandat tilpasses vergehavers behov og ønsker.

Begrunnelsen for omfanget av vergemålet framgår av våre vedtak.

Vi gjennomfører samtale med den vergetrengende, hjelpeapparat og pårørende (samt den eller de som har begjært eller meldt fra om behovet). Vi er bevisste på at mandatet skal individtilpasses og at behovet må avklares blant annet gjennom samtale med den vergetrengende og nærstående personer.

Vi informerer og opplyser vergene om CRPD og den endrede rettsutviklingen. Vi gir alltid informasjon om mindre inngripende alternativer til vergemål, som til legalfullmakt, fullmakt, fremtidsfullmakt, disponering av ytelser til langtidspasienter i helseinstitusjon, samt frivillig og tvungen forvaltning i regi av NAV.

Det vises til at i 68% av sakene (tall fra SRF mottatt 13.01.22) der det er opprettet aktiviteten "oppsett-sak voksen" som følge av begjæring, er det blitt opprettet vergemål. I de resterende 32% av sakene har innledende saksbehandling resultert i at alternativer til vergemål er valgt. Dette viser at ikke alle begjæringer om vergemål resulterer i opprettelse av vergemål, hvilket reflekterer at vår innledende saksbehandling har en effekt i form av at alternativer til vergemål blir valgt, samt at det sikrer selvbestemmelse.

Vi viser også her til FUFINN-arbeidet som gir en ytterligere konkretisering og begrensning av vergens mandat, hvilket gjør at vergemålet blir tilpasset den vergetrengende sitt behov og gi økt rettssikkerhet og kontroll for vergehaver.

Hvilke effekter våre innarbeide prosesser ved opprettelsen av vergemålarbeidet har hatt er vanskelig å måle eksakt. Vi mottar imidlertid få henvendelser fra vergehavere eller pårørende relatert til mandat og selvbestemmelse. Dette kan tyde på at vergehavers selvbestemmelse er tilstrekkelig ivarettatt og at mandatene er korrekt utformet. Vi mottar også få klagesaker.

Vi kan merke at vergene nå er mer oppdaterte på hvordan vergemålslovens § 33 annet ledd skal forstås, herunder at vergen ikke kan foreta disposisjoner som er i strid med vergehavers vilje også der vergehaver er uten såkalt «samtykkekompetanse». Vi kan blant annet se dette i vårt arbeid med å samtykke til større disposisjoner der vergene nå svært sjelden fremsetter søknad dersom det er klart at disposisjonen ikke er i tråd med vergehavers vilje.

Når vi engasjerer nye faste verger, har vi en samtale på 1 –1,5 time (ved fysisk møte) der vi gjennomgår ulike typer vergeoppdrag og hva disse kan innebære. Tema for samtalen er vergens rolle og oppgaver, vergehavers selvbestemmelsesrett, «dulting» (Thaler, Richard), regnskapsplikt, godtgjøring, taushetsplikt, samarbeidet med Statsforvalter med mer.

Vi informerer særskilt om vilkåret som gjelder samtykke og at et vergemål i utgangspunktet er basert på frivillighet og samarbeid. At vergehaver, så lenge vedkommende ikke er fratatt den rettslige handleevnen, har rett til å bestemme over egne midler og rettigheter. jf. vergemålsloven § 21 første ledd.

Vi fokuserer på samtalemetodikk og at man hele tiden må anerkjenne vergehavers behov for å kunne skape et godt samarbeidsklima. Vi har utarbeidet liten kortfattet brosjyre som en huskeliste og gode tips til nye verger.

3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket

Vi opplever at myndighet og eier i Rogaland i hovedsak forstår og formidler regelverket. Det er likevel variasjoner mellom kommuner og innad i kommuner. Dersom vi mistenker brudd på regelverket bruker vi vårt kjennskap til kommunen og tar i bruk de verktøy vi har. Vi vurderer hva som er det mest hensiktsmessige virkemiddelet fra sak til sak.

Sektorkunnskap ligger til grunn for vurdering av oppfølging og virkemiddel (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

All vurdering av oppfølging og valg av virkemiddel skal være basert på kunnskap om tilstanden på rettsikkerhetsområdet

Statsforvalteren i Rogaland har systemer for å følge med på tilstanden og for å øke sektorkunnskapen vår. Når en statistikkilde blir publisert, sorteres og tilrettelegges data, slik at de blir mer tilgjengelige og letter arbeidet med å følge utvikling og å se kildene i sammenheng. Et sammendrag av resultater og funn presenteres for avdelingsledelsen og i avdelingsmøter.

Det blir deretter tatt en avgjørelse på om funnene skal følges opp, eller om de skal inngå i kunnskapsgrunnlaget vårt. Avdelingen følger alltid opp brudd på norm om læretetthet i grunnskolen, og brudd på pedagog- og bemanningsnormen i barnehagesektoren. Funn fra elevundersøkelsen og de nasjonale prøvene kan også føre til at vi kontakter kommunene, da etter en vurdering hvor et bredere kunnskapsgrunnlag inngår.

Vi samler også kvalitative data, både informasjon fra klagesaker, tilsyn og anonymiserte henvendelser. Når en urovekkende henvendelse registreres, gjør saksbehandler en risikovurdering av om saken bør føre til tilsyn, veiledning, inngå i kunnskapsgrunnlaget, eller om den er ivaretatt av pågående/kommende klagesak.

Vår vurdering er at vi har god kontroll på de tilgjengelige statistiske kildene, og disse brukes aktivt. På grunnskoleområdet har vi god oversikt over tilstanden. Vi har mindre oversikt over videregående opplæring, og utover statistikkilder, har vi lite oversikt over barnehageområdet.

Bruk av tilsyn som virkemiddel skal øke (fra kapittel 3.3.3.1.2 i TB)**Rapportere på**

Økt bruk av tilsyn som virkemiddel der risikovurderingene tilsier det

Statsforvalteren avdekker risiko gjennom ulike statistikkilder, henvendelser, interaksjon med kommunene og annen sektorkunnskap. Selv om vi er kjent med risiko for lovbrudd i en kommune, velger vi ikke alltid tilsyn som virkemiddel. Vi gjør en helhetsvurdering blant annet basert på konsekvenser av lovbruddet, kommunens kapasitet til å nyttiggjøre seg tilsyn, og behov for raskere praksisendring.

I 2021 gjennomførte Statsforvalteren syv tilsyn på barnehage- og grunnskoleområdet. Vi gjennomførte tilsyn med skolemiljø, skolebasert vurdering, pilottilsyn med internkontrollbestemmelsen, samt grunnskoleopplæring for voksne. Ett av tilsynene var risikobasert/ikke planlagt. Totalt ble det skrevet 13 tilsynsrapporter. Det ble avdekket lovbrudd i alle tilsynene. I 2020 ble det også skrevet 13 rapporter, hvorav en risikobasert/ikke planlagt.

Flere kommuner med stor sannsynlighet for lovbrudd ble valgt bort fordi de deltok i andre ordninger, og vi vurderte at kommunene ikke var i stand til å nyttiggjøre seg tilsyn / jobbe med endring på flere områder samtidig. Dette gjaldt kommuner som deltok i Oppfølgingsordninga, Læringsmiljøprosjektet og Inkluderende barnehage- og skolemiljø. Erfaringsmessig vet vi at retting og praksisendring har dårligere kvalitet når kommunen har flere pågående satsinger. Det hindrer også spredning av kunnskap mellom enhetene i kommunen.

Tilsyn skal avdekke brudd med store konsekvenser (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Tilsyn er prioritert på områder hvor det er høy sannsynlighet for brudd på regelverket og hvor det er store konsekvenser for barn, unge og voksne og lærlinger

Alle tilsynsobjekter er valgt på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalyser. Vi har avdekket lovbrudd i samtlige tilsyn noe som bekrefter riktige vurderinger. Tilsynskommune og tilsynsystema velges på bakgrunn av et bredt kunnskapsgrunnlag i et flerårsperspektiv, basert på statistikkilder og kvalitativ sektorkunnskap.

På enkelte områder, som barnehage og spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning, er det få statistiske kvalitetsindikatorer å basere risikovurderingene på. På disse områdene er vi avhengige av henvendelser fra foresatte, ansatte i tjenestene, medieoppslag og informasjon fra klagesaker, sammen med vår kjennskap til kommunen og sektor.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage (kun særlige tilfeller)/skole	Nasjonalt initiert tema eller egeninitiert	Tema nasjonalt initiert tilsyn	Tema egeninitierte tilsyn	Stedlig/skriftlig	Antall kontrollspørsmål per tilsyn	Status tilsyn per 31.12.	Antall korreksjonspunkter i foreløpig rapport pr tilsyn (= brudd på regelverket per tilsyn)	Dato foreløpig tilsynsrapport
Opplæring	Sola	Håland skole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Internkontroll, pilottilsyn	Tilsynsbesøk	19	Endelig rapport	19	25.10.2021
Opplæring	Eigersund	Eigerøy skole	Nasjonalt initiert	Skolebasert vurdering		Tilsynsbesøk	6	Foreløpig rapport	5	06.12.2021
Opplæring	Eigersund	Lagård ungdomskole	Nasjonalt initiert	Skolebasert vurdering		Tilsynsbesøk	6	Foreløpig rapport	6	06.12.2021
Opplæring	Strand	Fjelltun skole	Nasjonalt initiert	Skolebasert vurdering		Skriftlig	6	Endelig rapport	5	03.06.2021
Opplæring	strand	Tau skole	Nasjonalt initiert	Skolebasert vurdering		Skriftlig	6	Endelig rapport	6	03.06.2021
Opplæring	Strand	Resahaugen skole	Nasjonalt initiert	Skolebasert vurdering		Skriftlig	6	Endelig rapport	5	03.06.2021
Opplæring	Tysvær	Tysvær voksenopplæringscenter	Nasjonalt initiert	Grunnskole voksne		Skriftlig	24	Endelig rapport	6	25.05.2021
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	25	Endelig rapport	21	28.05.2021
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Tilsynsbesøk	25	Endelig rapport	20	28.05.2021
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	25	Endelig rapport	20	28.05.2021
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Skriftlig	21	Foreløpig rapport	11	30.12.2021
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Nasjonalt initiert	Skolemiljø		Tilsynsbesøk	21	Foreløpig rapport	9	30.12.2021
Opplæring	Stavanger	Nylund skole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Hjemmeundervisning, § 3-1 i midlertidig forskrift	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	05.11.2021
Opplæring	Tysvær	Førre skole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Tysvær	Frakkagjerd barneskole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Stavanger	Madlavoll skole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Stavanger	Hafrsfjord	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Stavanger	Hafrsfjord	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Strand	Resahaugen skole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Klepp	Klepp ungdomskole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Sandnes	Posholen skole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Suldal	Sand skule	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Vindafjord	Vikedal skule	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	L	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021
Opplæring	Karmøy	Avaldsnes skole	Egenintiert	Egenintiert tilsyn	Læremorm	Skriftlig	1	Endelig rapport	1	16.12.2021

Rapportering av funn fra tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage/skole	Tema/deltema nasjonalt initierte tilsyn	Tema/deltema egeninitierte tilsyn	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på (nasjonalt initierte tilsyn)	Kontrollspørsmål som er avdekket brudd på (egeninitierte tilsyn)	Kommentarer
Opplæring	Strand	Resahaugen skole	Skolebasert vurdering		Bruker skolen et bredt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevene når målene i læreplanverket?		
Opplæring	Strand	Resahaugen skole	Skolebasert vurdering		Evaluerer skolen de iverksatte endringene og gjør nødvendige tilpasninger?		
Opplæring	Strand	Resahaugen skole	Skolebasert vurdering		Er det bred og representativ medvirkning i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Strand	Resahaugen skole	Skolebasert vurdering		Involverer skolen elevene i den skolebaserte vurderingen?		

Opplæring	Strand	Resahaugen skole	Skolebasert vurdering		Gjennomfører skolen skolebasert vurdering jevnlig?		
Opplæring	Strand	Fjelltun skole	Skolebasert vurdering		Bruker skolen et bredt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevene når målene i læreplanverket?		
Opplæring	Strand	Fjelltun skole	Skolebasert vurdering		Vurderer skolen om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene?		
Opplæring	Strand	Fjelltun skole	Skolebasert vurdering		Evaluerer skolen de iverksatte endringene og gjør nødvendige tilpasninger?		
Opplæring	Strand	Fjelltun skole	Skolebasert vurdering		Er det bred og representativ medvirkning i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Strand	Fjelltun skole	Skolebasert vurdering		Involverer skolen elevene i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Strand	Fjelltun skole	Skolebasert vurdering		Gjennomfører skolen skolebasert vurdering jevnlig?		
Opplæring	Strand	Tau skole	Skolebasert vurdering		Bruker skolen et bredt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevene når målene i læreplanverket?		
Opplæring	Strand	Tau skole	Skolebasert vurdering		Vurderer skolen om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene?		
Opplæring	Strand	Tau skole	Skolebasert vurdering		Evaluerer skolen de iverksatte endringene og gjør nødvendige tilpasninger?		
Opplæring	Strand	Tau skole	Skolebasert vurdering		Er det bred og representativ medvirkning i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Strand	Tau skole	Skolebasert vurdering		Involverer skolen elevene i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Strand	Tau skole	Skolebasert vurdering		Gjennomfører skolen skolebasert vurdering jevnlig?		
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?		
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?		
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		

Opplæring	Bjerkreim	Bjerkreim skule	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Eigersund	Eigerøy skole	Skolebasert vurdering		Bruker skolen et bredt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevene når målene i læreplanverket?		
Opplæring	Eigersund	Eigerøy skole	Skolebasert vurdering		Evaluerer skolen de iverksatte endringene og gjør nødvendige tilpasninger?		
Opplæring	Eigersund	Eigerøy skole	Skolebasert vurdering		Er det bred og representativ medvirkning i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Eigersund	Eigerøy skole	Skolebasert vurdering		Involverer skolen elevene i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Eigersund	Eigerøy skole	Skolebasert vurdering		Gjennomfører skolen skolebasert vurdering jevnlig?		
Opplæring	Eigersund	Lagård ungdomsskole	Skolebasert vurdering		Bruker skolen et bredt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevene når målene i læreplanverket?		
Opplæring	Eigersund	Lagård ungdomsskole	Skolebasert vurdering		Vurderer skolen om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene?		
Opplæring	Eigersund	Lagård ungdomsskole	Skolebasert vurdering		Evaluerer skolen de iverksatte endringene og gjør nødvendige tilpasninger?		
Opplæring	Eigersund	Lagård ungdomsskole	Skolebasert vurdering		Er det bred og representativ medvirkning i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Eigersund	Lagård ungdomsskole	Skolebasert vurdering		Involverer skolen elevene i den skolebaserte vurderingen?		
Opplæring	Eigersund	Lagård ungdomsskole	Skolebasert vurdering		Gjennomfører skolen skolebasert vurdering jevnlig?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsersom for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?		

Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Bjerkreim	Vikeså skule	Skolemiljø - Forebyggende arbeid		Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Tysvær	Tysvær opplæringscenter	Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Fatter kommunen for alle søkere som blir vurdert å ha rett, et skriftlig enkeltvedtak som inneholder: a. konklusjon om at søkeren har rett? b. om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring? c. hva innholdet i opplæringen skal være? d. hvilken organisering opplæringen skal ha? e. hvilket omfang opplæringen skal ha? f. eventuelt hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning?		
Opplæring	Tysvær	Tysvær opplæringscenter	Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Inneholder vedtaket et opplæringstilbud tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?		
Opplæring	Tysvær	Tysvær opplæringscenter	Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Gjennomfører kommunen realkompetansevurdering for søkere som har rett til grunnskoleopplæring, dersom søkeren ønsker det?		
Opplæring	Tysvær	Tysvær opplæringscenter	Grunnskole voksne - Veilede og behandle søknader		Går det frem av enkeltvedtakene som gjelder grunnskoleopplæring, hvilke lovbestemmelser avgjørelsene bygger på?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		

Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø - Informere		Gir skolen elevene og foreldrene informasjon om retten til et trygt og godt skolemiljø, om skolens aktivitetsplikt og om retten til å melde en sak til statsforvalteren?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om deres rett til innsyn i dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og at de har rett til å uttale seg i alle saker som er viktige for skolemiljøet?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om alt som er viktig for skolemiljøet?		
Opplæring	Randaberg	Harestad skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen tar elevrådet og foreldrerådet med i arbeidet med skolemiljøtiltak, og at det skjer så tidlig som mulig?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		

Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelseser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		

Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø - Informere		Gir skolen elevene og foreldrene informasjon om retten til et trygt og godt skolemiljø, om skolens aktivitetsplikt og om retten til å melde en sak til statsforvalteren?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om deres rett til innsyn i dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og at de har rett til å uttale seg i alle saker som er viktige for skolemiljøet?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om alt som er viktig for skolemiljøet?		
Opplæring	Randaberg	Grødem skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen tar elevrådet og forelderrådet med i arbeidet med skolemiljøtiltak, og at det skjer så tidlig som mulig?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelsersom for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak		Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?		

Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever		Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjettede ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø (aktivitetsplikten) - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak		Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø - Informere		Gir skolen elevene og foreldrene informasjon om retten til et trygt og godt skolemiljø, om skolens aktivitetsplikt og om retten til å melde en sak til statsforvalteren?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om deres rett til innsyn i dokumentasjon som gjelder det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, og at de har rett til å uttale seg i alle saker som er viktige for skolemiljøet?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen informerer aktuelle råd og utvalg om alt som er viktig for skolemiljøet?		
Opplæring	Randaberg	Goa skole	Skolemiljø - Informere		Sikrer rektor at skolen tar elevrådet og forelderrådet med i arbeidet med skolemiljøtiltak, og at det skjer så tidlig som mulig?		
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetsplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Varsler alle som arbeider på skolen rektor så raskt som saken tilsier ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt på skolen?	Pilotering aktivitetsplikten FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetsplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Varsler rektor til skoleeier i alvorlige tilfeller?	Pilotering aktivitetsplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetsplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Varsler alle som arbeider på skolen rektor eller skoleeier straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen?	Pilotering aktivitetsplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten

Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Varsler rektor skoleeier ved mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Dokumenterer skolen hva som blir gjort for å oppfylle varslingsplikten?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Har kommunen nødvendige rutiner og prosedyrer for at alle som arbeider på skolen oppfylder plikten til å varsle?	Pilotering aktivitetssplikten FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Har kommunen nødvendige rutiner og prosedyrer for at skolen oppfylder plikten til å dokumentere?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Har kommunen vurdert risikoen for at de som arbeider på skolen, ikke oppfylder varslingsplikten eller at skolen ikke oppfylder plikten til å dokumentere?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Avdekker og følger kommunen opp med korrigerende tiltak for internkontroll for å hindre eller forebygge risikoen for at varslingsplikten eller dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Følger kommunen opp at iverksatte tiltak for internkontroll har tilstrekkelig effekt og fører til at varslingsplikten oppfylles?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Undersøker skolen saken så raskt saken tilsier dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Undersøker skolen og skoleeier saken straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en elev blir krenket av en som arbeider på skolen?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?	Gjennomfører skolen og skoleeier de undersøkelser som ut fra en faglig standard med rimelighet kan forventes?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Dokumenterer skolen og skoleeier hva som blir gjort for å oppfylle undersøkelsesplikten?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Har kommunen nødvendige rutiner og prosedyrer for at skolen oppfylder plikten til å undersøke?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Har kommunen nødvendige rutiner og prosedyrer for at skolen oppfylder plikten til å dokumentere?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Har kommunen vurdert risikoen for at skolen ikke oppfylder undersøkelsesplikten eller plikten til å dokumentere?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Avdekker og følger kommunen opp med korrigerende tiltak for internkontroll for å hindre eller forebygge risikoen for at varslingsplikten eller dokumentasjonsplikten ikke blir oppfylt?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten

Opplæring	Sola	Håland	Egeninitiert tilsyn	Internkontroll aktivitetssplikten	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	Følger kommunen opp at iverksatte tiltak for internkontroll har tilstrekkelig effekt og fører til at undersøkelsesplikten oppfylles?	Pilotering aktivitetssplikten/Internkontroll FNT - varslingsplikten/undersøkelsesplikten
Opplæring	Stavanger kommune	Nylund skole	Egeninitiert tilsyn	Rett og plikt til opplæring jf. opplæringslovens § 2-1	Gjennomfører skolen skolebasert vurdering jevnlig?	Får elevene oppfylt rett til opplæring fysisk på skolen	Kommunen hadde varslet hjemmeundervisning uten rettslig grunnlag
Opplæring	Strand	Resahaugen skole	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Stavanger	Madlavoll skole	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Tysvær	Førre	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Tysvær	Frakkagjerd	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Stavanger	Hafsfjord skole	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Klepp	Klepp ungdomsskole	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Sandnes	Porsholen skole	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Karmøy	Avaldsnes skole	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Vindafjord	Vikedal skule	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	
Opplæring	Suldal	Sand skule	Egeninitiert tilsyn	Lærernorm		Bryter skolen norm om lærertetthet på ett eller flere hovedtrinn?	

Kompetanse på trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø

Vi bruker kunnskap og erfaringer fra håndhevingsordningen og ser denne informasjonen i sammenheng med andre kvantitative og kvalitative data når vi vurderer skoleeier og skoleleders kompetanse. Informasjon fra mobbeombudene og fra fylkeskommunen, kommuner og skoler i forbindelse med ulike møter, er en del av dette kunnskapsgrunnlaget. Vi har derfor god oversikt over skoleeier og skoleleders kompetanse. Valg av tiltak og hvem tiltakene rettes mot ut gjøres ut fra en samlet vurdering, og vi jobber for at alle våre virkemidler skal trekke i samme retning. Dette bidrar til systematisk og målrettet økt kompetanse i sektor på hva som gir et trygt og godt skolemiljø.

Beskrivelsen under viser hvordan vi har jobbet for å nå målet om at alle skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø, og hvordan vi vurderer vår måloppnåelse.

I dialogen med deltakerne i de statlige satsningene, Inkluderende barnehage- og skolemiljø (IBS), Læringsmiljøprosjektet og Oppfølgingsordningen, finner vi at skoleeierne og skolelederne gjennom deltakelse i ordningene har fått kunnskap om hva som gir et trygt og godt skolemiljø. Vi erfarer også at ressurspersoner bruker Statsforvalteren for å få veiledning i oppfølging av skoler og barnehager. Vi ser at satsningene har bidratt til økt kompetanse og forståelse for temaet, og ikke minst hjulpet ledere til å holde fokus i tråd med sektormålene. 15 av kommunene har deltatt i en eller flere av ordningene de siste 3 årene. Kommuner med risiko, som ikke har deltatt i ordningene, har vi gjennomført tilsyn med, eller planlagt å føre tilsyn med i 2022. Kunnskapsgrunnlaget vårt viser at ordningene allerede nå har gitt flere kommuner bedre resultat på skolemiljø. Utviklingen fremover vil si oss mer om virkningen ordningene gir på sikt. Ordningen med IBS fases nå ut og vi vil nå vurdere hvordan vi skal følge opp kommuner med kompetansebehov på andre måter.

Et tiltak i 2021 som vi mener har hatt god effekt for å øke kompetansen i en kommune, er dialogmøte med kommunen om skolemiljø. Her fikk vi en arena til å ta opp hva skolene og skoleeier opplever som vanskelig i håndteringen av regelverket og i samhandlingen med oss. Dialogmøtet gav oss forståelse for situasjonen skolene står i og tilbakemeldingene tilsier at dialogen var med på å øke kvaliteten i skoleeiers oppfølging av skolene. Vi mener at dette tiltaket er egnet i det videre arbeidet med å øke kommuners kompetanse på området.

Tilsyn med skolemiljø har også i 2021 vært ett av våre prioriterte virkemidler. Vi vurderer at åpningsmøtene, tilbakemeldingsmøtene og målrettet veiledning i retteperioden, gir skoleeier og skoleleder økt kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø. Vi gjennomfører også tilsyn på skolebasert vurdering og mener at disse tilsynene bidrar til kompetanse på spesielt medvirkning fra elever og foreldre i arbeidet med et trygt og godt skolemiljø. I tillegg bidrar disse tilsynene til at kommunene og skolene i større grad identifiserer utviklingsbehov på området. Vi følger med på utviklingen og ser at de fleste kommunene drar nytte av tilsynene i form av både bedre resultat på undersøkelser og bedre håndtering i skolemiljøssaker. Likevel ser vi at noen av kommunene vil trenge ytterligere kompetanseheving og vi er i dialog med flere av disse for at de skal vurdere å delta i Læringsmiljøprosjektet.

Vi har tilnærmet like mange skolemiljø saker som tidligere, men opplever at flere saker er mer komplekse. Samtidig opplever vi at flere saker blir trukket før vi fatter vedtak. Vi mener at trenden kan tyde på at sektor i større grad har kompetanse til å forebygge de mer tradisjonelle problemstillingene, og at behovet for kompetanse nå er på andre områder. Vi erfarer bla. at flere saker enn før har sammenheng med spesialundervisning og inkluderende praksis. Avdelingen har i 2021 bla. gjennomført tverrfaglige samlinger med kommuner, skoleeiere, laget rundt eleven og PPT som vi mener gir kommunene kompetanse i det forebyggende arbeidet i tråd med denne utviklingen. Vi erfarer videre at sektor har behov for kompetanse til å jobbe med miljøet etter at mobbing har stanset. Vi har derfor bidratt i planleggingen av en konferanse på dette temaet som skal gjennomføres i 2022, av Partnerskap mot mobbing. Vi mener at disse tiltakene gir skoleeier og skoleleder kunnskap på aktuelle tema.

I håndhevingsordningen er vi i dialog med skoleledere og prioriterer å bruke tid på å veilede dem som vi vurderer har et større kompetansebehov. Veiledningen er ofte knyttet til temaene relasjoner, fellesskap og miljø, samt samarbeid med hjemmet i det forebyggende arbeidet. Vi ser at skoler gjør seg nytte av veiledningen i arbeidet med spesielt opprettholdende faktorer i skolemiljøet. Videre vet vi at vedtakene brukes aktivt av kommuner til å lære utover den enkelte sak og enkelte skole. Vi får tilbakemeldinger fra kommuner om at de lærer mye av vedtakene våre og at de er utfyllende og holder høy kvalitet. Vi ser også at skoleledere, som følge av at vi viser til blant annet ressursidene på udir.no, i større grad benytter seg av ressursene og at arbeidet med et trygt og godt skolemiljø da får høyere kvalitet. Vi oppfordrer til, og vet, at flere skoleledere benytter seg av de nye kompetansepakene, eller har planlagt å gjøre det.

2021 har de fleste skoleeiere og skoleledere i Rogaland deltatt på 1-3 av våre webinarer om skolemiljø. Webinarene omhandlet primært aktivitetsplikten, men øker også kompetansen i det forebyggende arbeid. I evalueringene har vi fått tilbakemeldinger om at kompetansehevingen var relevant og ville føre til praksisendring. Vi ser i saksbehandlingen at skoler har fått økt kompetanse som følge av tiltaket. Vi rapporterer nærmere for dette tiltaket under pkt. 3.3.3.1.3.2.

Alle skoleeiere har per i dag deltatt i ett eller flere kompetansehevende tiltak. Virkningen av noen tiltak ser vi allerede nå, mens andre må ses på over tid. Vi mener at vi i stor grad treffer med tiltakene, både når vi går brett ut og når vi retter tiltak mot kommuner med risiko. Vi ser i undersøkelser, i dialog med sektor og i saksbehandlingen vår, at tiltakene har gitt økt kompetanse til skoleeiere og skoleledere i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø. Samtidig ser vi at det fortsatt er nødvendig å prioritere dette området for å sikre tilstrekkelig kompetanse på eier og ledernivå i noen kommuner.

Kompetanse på aktivitetsplikten (fra kapittel 3.3.3.1.3.2 i TB)

Rapportere på

Alle skoler har fått økt kompetanse om aktivitetsplikten

I arbeid med håndhevingsordningen har vi vurdert at skolene har behov for kompetanse til å finne frem til egnede tiltak ut fra undersøkelse og analyse. Vi erfarer også i en del saker at aktivitetsplanen ikke blir det verktøyet den kan og bør være, samt at oppfølgingen og evalueringen av om tiltakene virker ofte er mangelfull. Skolene har også behov for økt kompetanse i saker hvor det handler om voksne som krenker. For å imøtekomme skolenes kompetansebehov har vi i år arrangert tre webinarer basert på våre erfaringer og tilbakemelding fra flere skoler om områder de synes er utfordrende. De fleste skolene i Rogaland har deltatt på ett eller flere av webinarene. I evalueringene har vi fått tilbakemeldinger om at kompetansehevingen var relevant og vil føre til praksisendring i arbeidet med skolemiljø saker. I webinarer som omhandlet utfordringer etter § 9A-5, fikk vi tilbakemelding om at det var lærerikt at en skoleleder og Utdanningsforbundet delte sine erfaringer og kunnskap på området. Vi kjenner også til at flere av skolene har brukt opptak av webinarene som kompetanseheving i skolens profesjonsfellesskap. Vi ser i saksbehandlingen at tiltaket har gitt resultat, både i form av hvordan skolene redegjør for sakene og i skolens oppfølging av eleven. Skoleledere som ikke deltok på webinar, som vi vurderer har behov for kompetanse, har enten fått oppfølging av oss gjennom håndhevingsordningen, deltakelse i IBS, er med i oppfølgingsordningen eller har hatt tilsyn på området i 2021.

Vi prioriterer også å veilede skoler som har saker til behandling hos oss, og som vi vurderer har et større kompetansebehov. Vi veileder også gjennom vedtakene, og refererer bla. til relevante ressurser.

Som følge av dette arbeidet ser vi at skolene i større grad bruker faglige ressurser i arbeidet med skolemiljø saker, og vi ser at målrettet veiledning bidrar til at kvaliteten i oppfølgingen av eleven øker. Tilbakemeldinger fra skoler tilsier også at vedtakene brukes i kompetansehevingen i personalet, utover den enkelte sak.

Vi har mindre kjennskap til videregående skoles kompetansebehov, da vi behandler få saker derfra og fordi de deltar i mindre grad på samlingene våre. Som følge av dette har vi samarbeidet med mobbeombudet, skoleeier og skoleledere om å kartlegge kompetansebehovet. En egen samling for videregående skole blir gjennomført i januar 2022.

9 kommuner er med i Inkluderende barnehage og skolemiljø (IBS) pulje 4 og pulje 5. Gjennom denne satsingen får de deltakende skolene økt kompetanse om aktivitetsplikten, og vi kjenner til at skolene jobber med aktivitetsplikten i profesjonsfellesskapet som følge av kompetansehevingen. Vi viser for øvrig til rapporteringen under 3.3.3.1.3.1.

Vi har gjennomført FNT på skolemiljø i to kommuner. Vi gjennomførte lærende møter med hele personalet i tillegg til skoleledelse og skoleeier. Regelverket ble gjennomgått og deltakerne jobbet med refleksjonsoppgaver, noe som bidro til en bevisstgjøring på regelverket og økt kompetanse om aktivitetsplikten for disse skolene.

Vi vurderer at tiltakene vi har gjennomført, både hver for seg og samlet, har gitt skolene økt kompetanse på aktivitetsplikten også i 2021. Kunnskapsgrunnlaget vårt viser likevel at flere skoler trenger ytterligere kompetanse på området.

Kompetanse hos barnehagemyndigheten til å veilede (fra kapittel 3.3.3.1.3.3 i TB)

Rapportere på

Alle barnehagemyndigheter har kompetanse til å veilede barnehageeiere i nytt kapittel VIII i barnehageloven

Innholdet i nytt kapittel VIII i barnehageloven ble gjennomgått med barnehagemyndighetene på digital samling ved utgangen av 2020. Vi gikk her detaljert inn i innhold og krav i delpliktene i aktivitetsplikten. Presentasjonen inneholdt refleksjonsspørsmål og oppgaver som barnehagemyndighet kunne ta med seg i sin veiledning av barnehageeiere. På forespørsel fra en av regionene arrangerte vi digital samling i 2021 for barnehageeier og barnehageledere og barnehagelærere på samme tema. Barnehagemyndighet deltok også her.

Dybdekompetanse på trygt og godt barnehagemiljø er avgjørende for å kunne veilede barnehageeiere på en god måte. IBS-satsingen har vært et tiltak som har gitt denne type kompetanse. Fra 2017 har totalt 10 kommuner deltatt i IBS-satsingen. I 2021 har 9 kommuner deltatt i pulje 4 og 5. 1 kommune har deltatt i Læringsmiljøprosjektet. Barnehagemyndighetene i disse kommunene har deltatt både på nasjonale, regionale og lokale samlinger og gjennom dette fått god kompetanse til å veilede sine barnehageeiere. Innholdet i nytt kapittel VIII i barnehageloven har vært gjennomgående tema i IBS-satsingen i 2021. Fra 2017 har disse kommunene fått kompetanseheving på aktivitetsplikten i skolen, og vi har overført dette til barnehageområdet. Vi mener barnehagemyndighet som gjennom satsingen har fått kompetanse om hva som skaper et trygt barnehagemiljø, har vært godt rustet på til å møte endringene i barnehageloven slik at de kan veilede barnehageeiere i nytt regelverk. IBS satsingen har vært et sentralt virkemiddel med svært gode tilbakemeldinger fra barnehagemyndigheten. Når IBS-satsingen nå fases ut vil vi nå vurdere hvordan vi skal følge opp kommuner med kompetansebehov på annen måte

Vi har invitert barnehagemyndighet med på åpningsmøter og sluttmøter/tilbakemeldingsmøter i tilsyn på opplæringsloven kapittel 9A.

Vi ser at det fortsatt er nødvendig å prioritere dette området. Gjennom beskrevne tiltak har vi ikke nådd alle kommunene i like stor grad. Dette tar vi med oss i risikovurderingene og i vår videre vurdering av virkemidler rettet mot enkeltkommuner. Samlet sett mener vi at våre tiltak har bidratt til økt kompetanse hos barnehagemyndighet slik at de kan veilede sine barnehageeiere i nytt kapittel VIII i barnehageloven.

Kompetanse hos barnehagemyndighet til å påse at loven blir fulgt (fra kapittel 3.3.3.1.3.4 i TB)**Rapportere på**

Alle barnehagemyndigheter har kompetanse til å påse at nytt kapittel VIII i barnehageloven blir fulgt

Som beskrevet under punkt 3.3.3.1.3.3 vurderer vi at barnehagemyndighetene har økt sin kompetanse innen kapittel VIII i barnehageloven. Kompetanse på trygt og godt barnehagemiljø er også avgjørende for å kunne påse at nytt regelverk blir fulgt. De samme vurderingene gjelder derfor også på dette punktet. Vi ser at vi ikke har nådd alle kommunene i like stor grad, og dermed har kommunemyndighetene ulike forutsetninger for å kunne påse.

På digital samling om innhold i kapittel VIII ved utgangen av 2020, gjennomgikk vi også de nye bestemmelse om internkontroll og kommunenes myndighetsoppgaver. Vi knyttet dette opp til hvordan hvordan de som myndighet kan påse at nytt regelverk ble fulgt gjennom de nye kravene om barnehageeiers internkontroll. Vi la ikke opp til en ny gjennomgang i 2021, men vil følge dette opp i 2022.

I og med at lovendringene trådte i kraft i 2021 har vi ikke gjennomført tilsyn med barnehagemyndighet på dette området. Vi har heller ikke oversikt over tema for barnehagemyndighetenes tilsyn på nytt regelverk. Vi vurderer dette som et aktuelt tema for tilsyn i 2022. I den forbindelse hadde det vært ønskelig at det ble utarbeidet spørsmål og veiledning i Reflex knyttet opp mot kapittel VIII i barnehageloven. Vi tror at dette også ville vært nyttig for barnehagemyndighetene i arbeidet med å påse at regelverket ble fulgt, og for barnehageeiere og ledere som verktøy for egenvurdering.

Kompetanse hos barnhageeiere og ledere (fra kapittel 3.3.3.1.3.5 i TB)**Rapportere på**

Alle barnehageeiere og barnehageledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt barnehagemiljø

Å bygge kompetanse på trygt og godt barnehagemiljø krever utviklingsarbeid over tid. Tilbakemelding fra barnehageeiere- og ledere er at det systematiske arbeidet gjennom IBS-satsingen har vært et viktig bidrag for å øke kompetanse på dette området. 40 barnehager i 9 kommuner har i 2021 deltatt i pulje 4 og pulje 5 i IBS-satsingen. Vi ser at erfaringer og kompetanse fra IBS-arbeidet deles på felles styrersamlinger innad i kommuner og i lærende nettverk på tvers av kommuner. På denne måte sikres det spredning av kompetanse også til barnehageledere som ikke deltar direkte i satsingen. Under pandemien har vi hatt digitale regionale samlinger der foredrag er delt til kommunene i etterkant. Disse har vært brukt både av barnehageeiere og ledere. Det samme gjelder opptakene fra nasjonale samlinger. Vi erfarer at ressurspersoner i satsingen tar i bruk IBS-dropbox, kompetansepakken og Udirs nettressurs om trygt og godt barnehagemiljø i oppfølging og veiledning av barnehageledere. 1 kommune i Rogaland har 2 barnehager med i læringsmiljøprosjektet sammen med skole.

50 barnehager i 9 av kommunene som ikke deltar i IBS har tatt i bruk Udirs kompetansepakke for trygt og godt barnehagemiljø. Vi erfarer at dette er et godt bidrag i kompetanseheving på området, men det krever at barnehageeiere har kjennskap til kompetansepakkene, og motiverer barnehageledere til å ta disse i bruk. Vi har brukt kompetansepakkene aktivt i veiledning av IBS kommuner samt på de regionale samlingene der eiere og ledere er representert. Vi har også informert om kompetansepakkene i nyhetssak på nettsiden.

I regional ordning har trygt og godt barnehagemiljø vært ett av to prioriterte områder beskrevet i Plan for kompetanseutvikling i Rogaland 2019-2022. Det fremgår av behovsmelding fra regionene i 2021 at flere kommuner har valgt kompetansetiltak knyttet til trygt og godt barnehagemiljø. Vi ser av rapporteringen for 2021 at lærende nettverk i regional ordning blant annet blir brukt som en integrert del av IBS-satsingen.

Målgruppen på en digital samling i 2021 om innholdet i kapittel VIII i barnehage-loven var barnehageeiere, barnehageledere og pedagoger. Opptak, presentasjon og refleksjonsoppgaver fra samlingen ble delt i etterkant slik at dette kunne brukes direkte ut i barnehagene. Tilbakemeldingene fra samlingen var svært positive. Barnehageledere med erfaring fra IBS-satsingen syntes det var en god repetisjon, mens de som ikke har deltatt i satsingen lærte mye nytt.

Statsforvalteren var deltaker i panelsamtale på en digital sending arrangert av Universitetet i Stavanger (UiS) der tema var mobbing i barnehagen. Her fikk vi formidlet både innhold i regelverk, krav til barnehageeiere og ledere, og ikke minst hvilke krav det stilles til kompetanse på området. Målgruppe her var blant annet barnehageeiere og barnehageledere. I tillegg skulle vi i 2021 arrangert den årlige barnehagekonferanse i samarbeid med UiS og Utdanningsforbundet. Tema for konferansen var trygt og godt barnehagemiljø og barnehagelærereens rolle. Denne ble utsatt på grunn av pandemien og vil gjennomføres i 2022.

Vi vurderer at disse tiltakene samlet har bidratt til økt kompetanse på hva som gir et trygt og godt barnehagemiljø, men som vist til under vurderingene på punkt 3.3.3.1.3.2 og 3.3.3.1.3.3 er det i ulik grad prioritert kompetansehevingstiltak på trygt og godt barnehagemiljø i kommunene. Dette betyr igjen at det er ulik kompetanse hos barnehageeiere og barnehageledere. Vi erfarer også at de barnehageeierne som allerede er inne i satsinger, prioriterer å jobbe videre med andre tiltak på tema trygt og godt barnehagemiljø. Dette ser vi henger sammen med en økt forståelse for at kompetanse på dette er helt grunnleggende i alt arbeid med barnehagebarn. Sett opp mot målet om å skape et likeverdig barnehagetilbud mener vi det er nødvendig å prioritere kompetansetiltak innenfor trygt og godt barnehagemiljø. I og med at IBS nå fases ut, vi vil nå vurdere hvordan vi skal følge opp kommuner, barnehageeier og barnehageledere med kompetansebehov på annen måte. Læringsmiljøprosjektet og Oppfølgingsordningen er gode tiltak som bidrar til å utjevne de kompetanseforskjellene vi nå ser i sektor på dette området.

I tillegg vil vi trekke fram anbefalingen i rapporten Barnehage- og skolemiljø. Vurdering av kompetansetiltak som Udir skrev på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet i 2020. Oppdraget var å vurdere alle pågående kompetansetiltak for å bygge gode barnehage- og skolemiljøer uten mobbing. En av anbefalingene i rapporten var at *Det bør vurderes om en andel av statlige midler til regional og desentralisert ordning skal øremerkes til kompetanseutvikling i barnehage- og skolemiljø. Dette for å sikre at sektor jobber med det første sektormålet for barnehage og grunnopplæringen: Alle har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø. Andelen kan som et minimum utgjøre midlene fra statlige tiltak som ikke videreføres eller nedskaleres.* Vi støtter disse vurderingene og mener at det vil være et en god måte å fortsatt ha et særskilt fokus på kommunens arbeid med trygt og godt leke- og læringsmiljø.

Fem virkedager til tilbakemelding og vurdering (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Innen fem virkedager skal statsforvalteren ta kontakt med eleven/foreldre som har meldt inn saken og gi dem en plan for videre saksbehandling. Innen samme frist skal statsforvalteren ha avgjort om saken skal avises.

Vi har rutine på at vi tar kontakt med melder samme eller påfølgende dag. I 2021 har vi tatt kontakt med alle som har meldt inn sak innen 5 virkedager, med unntak av en sak.

Vi har avvist to saker i 2021. Den ene saken avviste vi først etter 7 virkedager. For lang behandlingstid skyldtes fri i forbindelse med påske. Vi mener at rutinen vår er tilstrekkelig for at sakene blir behandlet innen fristen.

Rask ferdigbehandling (fra kapittel 3.3.3.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Alle saker er ferdigbehandlet så raskt som mulig

I 2021 har saksbehandlingstiden gått ned, til sammenligning med tidligere år. Vi vurderer at avdelingen setter av tilstrekkelig med ressurser til håndhevingsordningen. I arbeidet med å sørge for rask behandling har vi en ordning for å omfordele saker internt når andre oppgaver må prioriteres av saksbehandlere. Ordningen fører til raskere ferdigbehandling.

Vi griper fatt i det melder problematiserer, og har i større grad begrenset vurderingen til plikten til å undersøke og sette inn tiltak i de sakene skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten. Som følge av en tydeligere bestilling fra oss til skolen, får vi også raskere opplyst saken og bruker mindre tid på å innhente informasjon senere i saksbehandlingen. Saksbehandlingen er som følge av dette mindre ressurskrevende.

Vi møter og hører alltid eleven saken gjelder, noe som gir noe lengre saksbehandlingstid. Vi mener at samtalen gir høyere kvalitet i saksbehandlingen, og at det veier opp for tidsbruken. Vi erfarer at mange skoler jobber godt med sakene i perioden de er til behandling hos oss. Mange elever opplever at saken deres blir tatt mer på alvor og at de får det bedre på skolen i denne perioden. Det sier oss at det ikke bare er tallet på dager fra melding til vedtak som er avgjørende for resultatet av vår saksbehandling.

Vi vurderer at vi har god måloppnåelse på området, men vil fortsette å jobbe for rask og effektiv saksbehandling av sakene i håndhevingsordningen.

Høy kvalitet i vedtakene (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vedtak etter § 9 A-6 har høy kvalitet i saksbehandlingen

Vi har som mål at vedtakene våre også skal gi skoleeier/skolene økt kompetanse til å løse problemet, og tilpasser i stor grad innholdet ut fra en vurdering av skolens kompetanse på området. Vi vurderer at vedtakene våre viser og bidrar til god regelverksforståelse og faglig-pedagogisk kompetanse. Tilbakemeldinger fra sektor, meldere og mobbeombud understøtter vår vurdering. At skoleeiere og skoler bruker vedtakene i arbeidet med et trygt og godt skolemiljø, utover den enkelte sak, vitner også om kvaliteten i vedtakene.

Vi sørger for kvalitet i vedtakene våre gjennom ordninger for tverrfaglig samarbeid, faglig oppdatering, dialog med sektor og mobbeombud, videreutvikling av maler og godkjenning fra leder. Saksbehandlerne i håndhevingsordningen er organisert i en egen faggruppe som har månedlige fagmøter. I møtene tar vi bl.a. opp prinsipielle problemstillinger, rundskriv, tolkninger og høringer knyttet til opplæringslovens kap. 9A. Eksempler på arbeid i 2021 er høringen på ny opplæringslov og arbeid med avvisningsvedtak fra Udir. Vi holder oss også faglig oppdatert ved å følge de nasjonale kompetanseordningene på området og andre faglige samlinger. Vi har etablerte ordninger for å samarbeide på tvers av fagområder internt når vi møter komplekse problemstillinger, for eksempel i saker som også handler om spesialundervisning og inkluderende praksis. Vi har fagdager, internt og sammen med Agder og Vestland. På denne måten utvikler vi oss sammen, sikrer regelverkforståelse og fornyer oss faglig. Det gir høy kvalitet i vedtakene i form av gode vurderingene og at vi blir mer treffsikre i arbeidet vi pålegger skolene å gjennomføre.

Vedtak i klarspråk og tilpasset mottakeren (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vedtak er skrevet i et klart språk og er tilpasset mottakeren

Vi jobber kontinuerlig med mottakerbevissthet og klarspråk. I arbeidet bruker vi kunnskap fra melder, mobbeombud og sektor.

Vedtakene våre har som følge av arbeidet blitt kortere i 2021. I tillegg kommuniserer vi i selve vedtaksteksten tydeligere hva skoleeier og skolen blir pålagt å gjøre i det videre arbeidet. Vi vurderer at endringene har ført til mer leservennlige vedtak for melder, og at melder nå får en god forståelse for hva skolen skal gjøre i det videre arbeidet. Vi mener at vedtakene våre også kommuniserer godt til skoleeier og skole.

Vi viser ellers til tiltakene for høy kvalitet i saksbehandlingen.

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)**Rapportere på**

Antall vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Statsforvalteren i Rogaland har ikke statistikk over feil i rettsbruk og/eller saksbehandlingsfeil hos skoleeier og kommuner, men vi vurderer de sakene vi får inn.

Når vi oppdager feil i saksbehandlingen blir dette adressert i våre vedtak, og i enkelte tilfelle sender vi også egne brev til skoleeier. Det blir også gjort veiledning om saksbehandling på telefon, e-post og i samlinger med kommunene. I sum vurderer vi at tiltakene våre reduserer feil i kommunenes vedtak.

Vedtak fra barnehagemyndighet med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.7.2 i TB)**Rapportere på**

Antall vedtak fra barnehagemyndigheten med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Statsforvalteren i Rogaland har ikke statistikk over feil i rettsanvendelsen og/eller feil i saksbehandlingen hos barnehagemyndigheten i kommunene, men vi gjør en generell vurdering av vårt arbeid rettet mot barnehagemyndigheten.

Når vi oppdager feil i saksbehandlingen blir dette adressert i våre vedtak og tilsynsrapporter, og i enkelte tilfeller sender vi også egne brev til kommunen ved barnehagemyndigheten. Det blir også gitt mye veiledning om lovforståelse og krav til saksbehandling på telefon og e-post. Vi veileder om regelverket på nettsidene våre og tar opp forvaltningsrelaterte problemstillinger i samlinger med kommunene. I sum vurderer vi at tiltakene våre reduserer feil i kommunenes/ barnehagemyndighetens vedtak.

3.1.3.8 Statsforvalteren understøtter nasjonale myndigheters, fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Etter vår vurdering har SFRO god måloppnåelse på dette området.

Statsforvalterens bidrag til samarbeid mellom stat- og kommunesektor om bosetting (fra kapittel 3.3.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Samarbeid mellom stat, fylkeskommuner og kommuner om rask og treffsikker bosetting.

Vi viser til rapporteringen på 7.3.8.10.5 for en fylldig beskrivelse av samarbeidet vårt med stat, fylkeskommune og kommuner om rask og treffsikker bosetting.

3.1.4 Statsforvalteren skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Vår vurdering er at barnehagene og skolene i Rogaland som hovedregel har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov. Vi har lagt til grunn rapporteringen i Tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling i barnehage og grunnopplæring for 2021 og ser at barnehage- og skoleeiere rapporterer om mål, tema og milepæler på et ulikt detaljeringsnivå. Noen arbeider med tiltak på et overordnet organisatorisk nivå, mens andre arbeider med mer konkrete mål og tema.

Vi mener at det i Rogaland er økt bevissthet om sektormålene som ligger til grunn i ordningen. Vi har erfart at arbeidet med en felles overordnet plan for alle tre ordningene har gjort barnehageeiere og skoleeiere mer bevisste på mål, kriterier og sammenhenger mellom barnehage- og skolebaserte kompetansetiltak og barnehage- og skolebaserte vurderingsprosesser. Det er også god forståelse for at kvalitetsutvikling er langsiktige og kontinuerlige prosesser som krever høy grad av struktur og planmessighet. Vi må fremdeles arbeide for at alle barnehageeiere og skoleeiere får gode nok systemer for å kartlegge og følge opp de ansattes kompetansebehov.

Rapporteringen 2021 viser blant at det i det videre arbeidet og i tilbakemeldinger til sektor må vi forsøke å få dem til å bli mer konkrete om måloppnåelse, også opp mot sektormålene. Vi har grunn til å tro at kompetansetiltakene har ført til økt kompetanse, men som tidligere år har vi en uro for at tilskuddsordningen kan bidra til å øke gapet i kvalitet mellom de beste kommunene og de som er ikke er så gode.

Rapporteringen for 2021 bærer preg av pandemien, med store konsekvenser både for drifts- og utviklingsoppgaver. En skoleeier skriver det slik, *Som følge av koronasituasjonen er noen av tiltakene redusert i forhold til omfang, arbeidsmetodikk og frekvens. Noen tiltak har blitt utsatt med tanke på gjennomføring når situasjonen tillater det.* Dette har etter vår vurdering svekket de ansattes muligheter for å øke sin kompetanse det siste året.

I Rogaland er det flere barnehage- og skoleeiere som benytter midler i tilskuddsordningen til tiltak i nettverk, fordi de har et mål om å bygge kollektiv kapasitet mellom kommuner og virksomhetene. Målet er å utvikle lærende organisasjoner og drive gode prosesser. Vi vurderer at dette er nyttig i en tidlig fase av arbeidet for å nå sektormålet *Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse*. Det er viktig med gode kollektive prosesser i den enkelte virksomhet. De kommunene som har dette på plass og som har satt seg klare mål i en konkret utviklingsplan, har etter vår vurdering hatt bedre progresjon i sitt utviklingsarbeid.

I løpet av 2021 har flere tiltak blitt skadelidende pga. manglende kapasitet til gjennomføring fra UH sin side. Rapporteringen viser at særlig en av UH-institusjonene har hatt kapasitetsproblemer og har ikke klart å gjennomføre planlagte tiltak i sine partnerskap. Dette er uheldig og svekker målet om at ansatte i barnehage og skole får utviklet sin kompetanse i dialog og samarbeid med UH. I tillegg svekkes målet om at tiltak i tilskuddsordningen skal bidra til å styrke lærerutdanningene.

System for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle barnehage- og skoleeiere som deltar i ordningene sikrer at kompetansebehov er vurdert gjennom lokale prosesser som involverer ansatte i virksomhetene.

På barnehageområdet bygger kompetansetiltakene på kartlegging eller ståstedsanalyse som ble gjort ved oppstart av kompetansetiltaket i 2019. Det ble gjort vurderinger av behov gjennom interne prosesser i hver enkelte barnehage. Videre viser rapporteringen at vurdering av kompetansebehov inngår som del av systematiske pedagogiske arbeidet. Den enkelte barnehages behov vurderes kontinuerlig lokalt opp mot kompetanseplaner i egen kommune.

Noen barnehageeiere har brukt tid og ressurser på å heve kompetanse på barnehagebasert kompetanseutvikling og barnehagebasert vurdering. Et eksempel er at styrere og pedagogiske ledere har fått opplæring og støtte i bruk av eksempelvis pedagogisk analyse, LP-modellen, praksisfortellinger og barnesamtaler som vurderingsverktøy.

Noen kommuner har utdannet CLASS-observatører i barnehagene, og det gjennomføres observasjoner i de ulike avdelingene annet hvert år. Erfaringene

tas med videre i felles lærende nettverk for pedagogiske ledere og ledelsen i barnehagene. De øvrige ansatte involveres ved at barnehagene jobber videre med dette arbeidet i egen organisasjon, blant annet i refleksjonsmøter. Barnehagene lager sine utviklingsplaner på bakgrunn av rapporten fra observasjonsrunden og barnehagens opplevde behov blir valgt som utviklingsområde. Tillitsvalgte deltar også i utviklingen av planene. Noen har valgt en modell med partnerbarnehager, hvor utvalgte barnehager inngår i partnerskap med UH der alle ansatte er aktive og medvirkende i de lokale prosessene.

Som for skoleområdet er det en utfordring i modellen med kompetansenettverk er at det meldes inn felles kompetansetiltak i regionene. Derfor blir beskrivelsene i rapporteringene mer overordna, og spesielt om kompetansebehov er vurderte gjennom lokale prosesser i virksomhetene. I rapporteringen beskrives lærende nettverk og storsamling for styrere som arena for diskusjon og refleksjon rundt behov som identifiseres i barnehagene. En utfordring i denne strukturen er at diskusjon og refleksjon av behov ikke involverer alle ansatte. På den annen side har flere barnehager et lite fagmiljø i barnehagene og vi kan derfor forstå behovet for møteplasser for barnehagelærere og styrere. Vi vil i det videre arbeid i samarbeidsforum adressere denne utfordringen. Barnehageeiere argumenterer for at lærende nettverk, styrer og lederforum er avgjørende for at ledere skal kunne drive utviklingsarbeid i sine barnehager.

For å sikre at barnehageeiere driver systematisk vurderingsarbeid gjennom lokale prosesser som involverer alle ansatte, mener vi at det kan være en idé om Udir utvikler et verktøy i RefLex for barnehagemyndighet og barnehageeier på barnehagebasert vurdering.

Rapporteringen for skole viser eksempler på at kompetansebehov er vurdert gjennom lokale prosesser som involverer bredt. Et eksempel er at de ansatte på bakgrunn av nasjonale prøver, ståstedsundersøkelsen, elevundersøkelsen, observasjon på skolen og samarbeid med foresatte, identifiserte skolens behov. Her ble det også gjennomført elevintervju for å få et bredt utfordringsbilde. Disse prosessene ble gjennomført i nært samarbeid med UH i partnerskap. Rapporteringen viser i tillegg hvordan dette tiltaket er brukt for å videreutvikle lærerutdanningene.

Vi finner også at skoleeiere ser dette arbeidet i sammenheng med regelverket om skolebasert vurdering jfr. Oppl. 13-3e., hvor prosessene involverer elever, foresatte ansatte og ledere. Vi finner også gode eksempler på at de tillitsvalgte nevnes som sentrale i alle prosesser. Dette vet vi at følgeforskningen til OsloMet har identifisert som en av de største utfordringene i desentralisert ordning.

Samtidig er det i rapporteringen eksempler på hvordan disse prosessene er beskrevet på et generelt og overordnet nivå. Eksempelvis er et stort tiltak nettverk for ledere, tillitsvalgte, lærerspesialister, PPT og skoleeier. Disse tiltakene ble prioritert i regionene/nettverkene samtidig som tilskuddsordningen trådte i kraft.

I hovedsak mener vi at kompetansebehovene er vurdert gjennom lokale prosesser med involvering av ansatte, og vi vil fortsette å peke hvor viktig dette i kommende tildelinger

Tiltak møter lokale behov og er forankret i langsiktige kompetanseutvplaner (fra kapittel 3.4.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle samarbeidsforum sørger for at tiltak er forankret i lokale behov og at prioriteringer er forankret i en langsiktig felles plan.

Samarbeidsforumene har i 2021 utarbeidet en langsiktig plan. Det ble opprettet to arbeidsgrupper med representanter fra både UH, nettverk og Utdanningsforbundet som fikk i oppdrag å lage utkast til langsiktige planer for regional og desentralisert ordning. Statsforvalteren var sekretariat for gruppene. Planene ble sendt på høring i partnerskapene, og høringssvarene synliggjorde ulik forståelse både for mål, roller og ansvar i selve tilskuddsordningen og av kriteriene for tildeling. Behovet for å se ordningene i sammenheng førte også til at samarbeidsforum besluttet at Rogaland skal ha en felles langsiktig plan for regional ordning, desentralisert ordning og kompetanseløftet. Det har vært viktig at planen er forankret og forstått både i samarbeidsforum og i partnerskapene. På denne måten vil samarbeidsforum kunne bidra til å sørge for at prioriteringer blir forankret i den langsiktige planen. Da planen ble vedtatt 21. januar 2022, ble det vedtatt at arbeidet i tilskuddsordningen skal løses gjennom ett felles samarbeidsforum fra 2022.

Å jobbe frem felles forståelse blant medlemmene i samarbeidsforum og i partnerskapene løses ikke bare gjennom en plan. Høringsprosessen viste også på ulik forståelse av rollene til UH, nettverk, eiere og Statsforvalter. Som en videre oppfølging av dette vedtok samarbeidsform å arrangere et arbeidsseminar for aktørene i partnerskapene i mars 2022. Målet med seminaret er å:

- arbeide for en felles forståelse av sentrale kriterier og prinsipp i ordningen
- drøfte roller og ansvarsdeling i tilskuddsordningen
- dele erfaringer fra barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling i partnerskap i lys av tilskuddsordningen

Arbeidsseminaret er i samarbeid med forskningsleder for evaluering av implementeringen av ny tilskuddsordning i grunnopplæringen, *AFI-rapport Lokal kompetanseutvikling - Evaluering av implementeringen av ny tilskuddsordning i grunnopplæringen*.

Ny langsiktig plan har synliggjort koblingen mellom arbeid i samarbeidsforum, arbeid med å tildele midler, og de lokale kvalitetsutviklingsprosessene hos barnehage- og skoleeier og deres partnerskap. Barnehage- og skolebasert vurdering er løftet frem som både en del av det kontinuerlige kvalitetsarbeidet, og som grunnlag for å definere de lokale behovene som må ligge til grunn for tiltak.

Som beskrevet tidligere viser rapporteringene noe varierende grad av involverende lokale prosesser som grunnlag valg av tiltak. Det er vår vurdering at det er viktig å arbeide grundig med sentrale kriterier og prinsipp i ordningen. Bare da kan medlemmene i samarbeidsforum kunne vurdere om alle behovene som meldes inn er forankret i lokale behov i tråd med kriteriene.

Som beskrevet tidligere viser rapporteringene noe varierende grad av

involverende lokale prosessene som grunnlag valg av tiltak. Det er vår vurdering at det er viktig å arbeide grundig med sentrale kriterier og prinsipper i ordningen. Bare da kan medlemmene i samarbeidsforum kunne vurdere om alle behovene som meldes inn er forankret i lokale behov i tråd med kriteriene. Det kan være utfordrende både for skole og barnehageeierne å se egen praksis. Vi vil derfor arbeide for at UH tar en mer aktiv forvalterrolle i ordningen, i tråd med det evalueringen av implementeringen konkluderer med. Vi mener at vi i Rogaland må arbeide for at tiltakene skal bli praksisnære.

Sett i sammenheng med at tilskuddsordningen er i en implementeringsfase, blir planen et viktig verktøy i arbeidet med å sikre at tiltak forankres i lokale behov. Vi vil i rollen som sekretariat i samarbeidsforum og i kontakt med nettverkene, bruke planen aktivt for å bevisstgjøre alle aktørene om hvordan lokale behov skal forstås.

Kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap med UH (fra kapittel 3.4.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Alle samarbeidsforum sikrer at barnehage- og skolebaserte kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap mellom barnehage-, skoleeiere og UH

Samarbeidsforum sikret ved tildelingen 2021 at alle tiltak i ordningen gjennomføres i partnerskap ved å se til at dette var redegjort for i behovsmeldingen. I tillegg har samarbeidsforum besluttet en økonomisk fordelingsmodell som sikrer en 50/50 fordeling av midlene mellom barnehage-, skoleeiere og UH.

Det er lang tradisjon i Rogaland for at kompetansetiltak gjennomføres i partnerskap. Dette er utviklet over tid, og er beskrevet i lokale planer. Som vi allerede har redegjort for viste arbeidet med overordna plan for Rogaland et behov for å arbeide med kriteriene som ligger til grunn i ordningen. Det tar tid å bygge nok kapasitet i UH slik at kriteriene om partnerskap kan etterleves fullt ut. Vi ser at i noen tiltak har ikke UH oppfylt sitt ansvar som partner og dette vil vi adressere på adekvat måte.

Foreløpig er det de lokale nettverkene/regionene som gjør de strategiske vurderingene og i stor grad sikrer at kompetansetiltakene gjennomføres i partnerskap i tråd med intensjonene. Det er en utfordring å sikre involvering også i de i prosessene der tiltakene skal gjennomføres i partnerskap, jfr. rapporten til OsloMet. Retningslinjene er nye og der tar tid å finne en god og fornuftig måte å praktisere dem på. Vi bruker samlet sett mye tid og ressurser fra Statsforvalteren sin side for å få til de gode prosessene. Å få det lineære arbeidet med behovsvurderinger, partnerskap, innstillinger i plan og vedtak innrullert i det løpende arbeidet.

Til tross for dette arbeidet er gjennomført i pandemitid har vi beveget oss i retning mot økt forståelse og minke de spenningene som ligger i ordningen, blant annet mellom stat og kommune. Arbeidet i 2021 har vært å få retningslinjene implementert. Det er fortsatt en vei å gå for at retningslinjene ikke oppleves som byråkratisering for tilskuddsmottakerne. Her må også Utdanningsdirektoratet bidra, bl.a. med å få på plass et system for behovsmeldinger som er mer i tråd med rapporteringssystemet.

Det er vår vurdering at kompetansetiltak utføres i partnerskap med UH og vi vil videreutvikle ordningen lokalt i 2022

Kompetanseløftet for spes.ped. og inkluderende praksis (fra kapittel 3.4.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Kompetansetiltakene omfatter den brede målgruppen i laget rundt eleven, inkludert PPT

Vi har i 2021 hatt fem prosjekter og 14 kommuner med i kompetanseløftet. To av prosjektene fikk tildelt midler ved oppstarten i 2020 og tre av prosjektene fikk tildelt midler til en forfase i 2021. Av rapporteringene går det frem at alle prosjektene fortsatt er i en fase med forankring, kartlegging og analyse. I tillegg er tiltak rettet inn mot å utvikle kartleggingsverktøy, og gjennomføre kartlegginger. Tiltakene beskrevet i rapporteringene er derfor stort sett rettet inn mot dette arbeidet. Det å videreutvikle støttesystem og forankre satsingen på tvers av tjenester beskrives som en prosess som tar tid. Det vises til dialogmøter, informasjonsmøter og arbeidsgrupper på tvers av tjenester for å etablere felles fagspråk, eksempelvis hva er inkluderende praksis, og hvordan skal det forstås. Prosjektene er ulikt organisert med eksempelvis styringsgrupper, plangrupper, referansegrupper, lærende nettverk og arbeidsgrupper.

Rapporteringene viser at alle prosjektene i oppstartsfasen har involvert PPT. I tre av prosjektene er andre kommunale tjenester som inngår i laget rundt barnet og eleven deltakere i tiltak. Dette er eksempelvis barnevernstjeneste, helsestasjonstjenester, barne- og familieteam, styrket barnehagetilbud, senter for flerspråklige barn og unge, kompetansesenter og oppfølgingstjeneste. I ett prosjekt har koordinatorstillingen vært en ansatt i PPT, og PPT har hatt en sentral funksjon i utarbeiding, gjennomføring og oppfølging av kartlegging. Et annet prosjekt har gjennomført et omfattende arbeid med pedagogisk analysearbeid i alle barnehager, skoler og støttesystem og PPT har vært en sentral aktør helt ute i den enkelte enhet. I et tredje prosjekt, som involverer en hel region, har det vært samlinger på tvers av både kommuner og tjenester. Dette prosjektet er i en fase med forankring av oppdraget blant annet ved å utarbeide felles mål bilde. Videre er det gjort kartleggingsundersøkelser i barnehager, skoler, PPT og deler av helse og barnevern. I dette prosjektet er PPT representert i gruppen som skal jobbe videre med kartleggingene for å få innsikt i kompetansebehovene. Et av prosjektene har også konkretisert sine tiltak at PP-tjenesten står i en endring der de skal videreutvikle sin praksis i tråd med intensjonene i Meld. St 6. Et av prosjektene har konkretisert dette i sine tiltak

Selv om rapporteringen beskriver at PPT er omfattet av tiltakene, er det likevel i vår kontakt med PP-sektoren uttrykt manglende informasjon om hva kompetanseløftet er, og usikkerhet knyttet til PPT sin rolle i satsingen. Som vist er flere av prosjektene fortsatt i en forfase, men for å sikre god forankring er det viktig at spesielt PPT som prioritert målgruppe i kompetanseløftet involveres allerede i fase 0 av prosjektet, altså før behovsmelding sendes til samarbeidsforum. Det at PPT står i en endring der de skal videreutvikle sin praksis i tråd med intensjonene i stortingsmelding 6, er viktig å ta med seg inn

i forankringsarbeidet lokalt. Det er i første omgang skole- og barnehageeier som må sikre en slik involvering og forankring. Vi har likevel utvidet samarbeidsforum med en observatør fra PP-ledernetverket for å bidra til økt forståelse og forankring av kompetanseløftet i PPT. I det videre arbeidet blir det viktig at vi gjennom samarbeidsforum sikrer at behovsmeldingene tydeligere omfatter den brede målgruppen, med særskilt fokus involvering av PPT.

De andre kommunale tjenester som inngår i laget rundt barnet og eleven er i varierende grad omfattet av kompetansetiltakene. Der en har lykket best er der hvor en har klart å forankre satsingen i overordna kommunale planer og videre implementert kompetanseløftet i helhetlige satsinger, og i regional og desentralisert ordning. Dette bidrar til tverrfaglige forpliktelser og en rød tråd i arbeidet. For å få tjenestene rundt barnet og eleven til å forplikte seg i det tverrfaglige samarbeidet i kompetanseløftet kreves koordinert innsats på ledernivå i de ulike tjenestene.

Kommunene har et klart oppdrag for å realisere Oppvekstreformen. I kommunene kan dette oppleves som konkurrerende til Kompetanseløftet. Vi mener det blir viktig å synliggjøre sammenhengene og koblingene mellom Oppvekstreformen og Kompetanseløftet. Kompetanseløftet kan fungere som et viktig tiltak inn i Oppvekstreformen. Dette betyr også koordinert innsats i embetet, og på nasjonalt nivå slik at det tverrfaglige og sammenhenger synliggjøres i styringssignal og oppdrag.

Statped (fra kapittel 3.4.1.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Statped er involvert ved behov

Statped er representert i samarbeidsforum som observatør og har på denne måten god oversikt over de ulike prosjektene i kompetanseløftet allerede fra søknad, tildeling og igangsetting av prosjektene i Rogaland. Gjennom samarbeidsforum har kommunene en kontaktperson hos Statped som de kan henvende seg til tidlig i prosessen og ved behov.

Rapporteringen viser at Statped er involvert i alle prosjektene, men på ulike måter. Statped er eksempelvis med som drøftingspartner, deltar i arbeidsgrupper, prosjektgrupper, og de deltar på samlinger for kommunene. I noen prosjekt har de hatt en sentral rolle i forbindelse med utarbeiding og gjennomføring av behovskartlegging, i andre skal de involveres i forbindelse med vurdering av kompetansebehov, planlegging og gjennomføring av kompetanseutviklingstiltak. I et av prosjektene jobber Statped og UH sammen med kommunene om å utforme og utvikle en digital læringsportal.

Vi opplever at Statped tidlig har vært på banen med å oppfordre kommunene til å ta kontakt. Statped oppleves som en ressurs for partnerskapene og blir involvert ved behov. I det videre blir det viktig at Statped gjennom samarbeidsforum informerer om sin rolle og hvordan de kan bidra lokalt slik at partnerskapene forstår hvordan de kan nyttiggjøre seg kompetansen fra Statped i det videre arbeidet. Vi vil også utfordre Statped på å dele sine erfaringer fra prosjektene for å bidra til økt forståelse for rollen og deres bidrag i kompetanseløftet.

System for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov (fra kapittel 3.4.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i oppfølgingsordningen har systemer for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov i sine virksomheter

Kommunen som er i oppfølgingsordningen i Rogaland har utfordringer med kompetanse og kapasitet til å drive kvalitetsutvikling i skolene. Kommunene har vansker med å analysere egen situasjon, finne styrker og utfordringer, og sette inn de riktige virkemidlene for å forbedre kvaliteten.

I forfasen har kommunene vist varierende evne til å ta eierskap og styring til sine prosesser og prosesskvaliteten har vært varierende. Begge kommunene har altså utfordringer i sitt skoleeierskap. Dette handler om hvordan de disponerer både tid og ressurser, og det mangler en god, langsiktig og systematisk plan for utviklingsarbeid. I tillegg har prosessene avdekket interne kapasitetsutfordringer både relasjonelt og prosessuelt. Sykemeldinger og turnover har også vært en utfordring.

Det er vår vurdering at per nå har verken Karmøy eller Bokn velfungerende systemer for å kartlegge, analysere og vurdere kompetansebehov. Gjennom arbeid i oppfølgingsordningen og regionalt arbeid i tilskuddsordningene begynner likevel systemene å bli bedre.

Målet med oppfølgingsordningen er at både Karmøy og Bokn oppnår tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å drive kvalitetsutvikling ved å utvikle gode planer og systemer i dette arbeidet. Kommunene viser stor vilje til å ta tak i arbeidet, og har lest både styringsdokumenter og rapporter.

Begge kommunene har i sitt fremtidsbilde at de skal utvikle:

- Oppvekstplan
- Kvalitetsplan
- Utviklingsplan med kompetansebehov og prioriteringer

Som ledd i arbeidet vil kommunen arbeide med sine systemer som ivaretar opplæringslovens § 13-3e, og plikten til å arbeide med kvalitetsutvikling. Her vil kommunene i samarbeid gjennomføre skoleringen som skal omfatte alle utviklingsgruppene på skolene, i tillegg til viktige aktører i laget rundt barna og elevene. Det er et mål at også politisk skoleeier skal delta i denne skoleringen.

Det er også et mål, på sikt, å involvere utviklingsgruppene i barnehagene i denne opplæring. Felles forståelse om prosesser i kartlegging, vurdere og analysere kompetansebehov i sine virksomheter er særlig viktig i forbindelse med mål innen spesialpedagogikk og inkluderende praksis og laget rundt

barna og elevene. Det er også et mål at oppfølgingsordningen skal omfatte kvalitetsarbeid i barnehagen, og at arbeid i oppfølgingsordningen ses i sammenheng med kommunen sitt arbeid i regional og desentralisert ordning og i kommunen sitt helhetlige kvalitetsarbeid. Derfor arbeider begge kommunene med å se arbeidet i sammenheng.

Målrretta tiltak basert på analyser av utfordringer og behov (fra kapittel 3.4.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i oppfølgingsordningen jobber med målrretta tiltak basert på analyser av utfordringer og behov for å bedre læringsmiljøet og læringsutbyttet for barn og unge

Med utgangspunkt i datamaterialet fra Udir sin uttrekksfil identifiserte Bokn kommune et bredt utfordringsbilde. Prosessen bestod i å analysere data og finne fram til fortellingene bak tallene, og på dette grunnlaget finne behov og velge tiltak. Arbeidet involverte flere viktige aktører fra barnehage til kommunestyret. Dette førte fram til et omforent og godt forankra utfordringsbilde.

Læringsmiljø ble valgt satsingsområder for tiltak både i skole og i barnehage. Samtidig ble det pekt på manglende kommunale planer og lav legitimitet i lokalmiljøet som en stor utfordring for kommunen. Å jobbe fram system og struktur for kommunal skoleeier er også en del av målsettingen for gjennomføringsfasen.

I gjennomføringsfasen får Bokn kommune veiledning fra UiS ved læringsmiljøsentret. Arbeidet omfatter hele skolen, SFO, elever og foresatte. For å styrke utviklingsarbeidet er det brukt midler til frikjøp av ressursperson for trygt og inkluderende skole- og læringsmiljø i 10 % stilling. Fra januar 2022 vil tiltaket også omfatte kompetanseheving og veiledning i barnehagen, med dedikerte UH veileder med erfaring fra læringsmiljøprosjektet i barnehagen. Både skolen og barnehagen bruker kompetansepakker fra Udir målrettet i sitt arbeid.

Til grunn for arbeidet har prosjektgruppen laget plan for skoleåret 2021/2022. Planen viser møtrefrekvens og tema for fagseminar i samlet personale, mellomarbeid, og tid og innhold for fagmøter med mindre grupper, for eksempel FAU, elevråd, SFO tilsette, innsatsteamet og liknende. Det er også faste prosjektmøter mellom UiS, rektor og ressursperson. I tillegg ble det ved oppstart gjennomføringsperioden avklart forventinger til samarbeidet, roller og samarbeidsform.

Det er Statsforvalteren sin vurdering at Bokn kommune på en god måte har forankret sitt utviklingsarbeid. I gjennomføringsfasen velger de å satse på tiltak som vil kunne bygge et godt grunnlag for å arbeide videre med andre utfordringer i barnehage og skole. Å få på plass et trygt og inkluderende barnehage- og skolemiljø er grunnlaget for positiv læring og danning. Når arbeidet skjer i samarbeid og dialog med elever, foresatte og det politiske miljøet er det starten på et viktig kulturarbeid i hele lokalsamfunnet. Veileder fra læringsmiljøsentret bidrar til organisatorisk læring på alle nivå og har også deltatt på møter med politisk skoleeier.

Bokn kommune vil i løpet av gjennomføringsfasen også måtte ta tak i prosesser med barnehage- og skolebasert vurdering og arbeidet med å utvikle kommunale planer. Et ledd i dette arbeidet er å koble Bokn kommune på kvalitetsarbeidet i Karmøy kommune. Statsforvalteren vil bidra til at dette samarbeidet blir systematisk og strukturert.
Karmøy kommune.

Karmøy kommune fikk tildelt midler til gjennomføringsfasen først i oktober 2021. Dette fordi arbeidet i forfasen til dels manglet struktur og framdrift. I tillegg ble forfasen særlig skadelidende av pandemien, og samarbeidet med veilederne ble lite fruktbart sammenlignet med arbeidet i Bokn kommune. En stor utfordring var at skoleeier ikke hadde tilstrekkelig eierskap til sitt eget utfordringsbilde. I tillegg ble arbeidet i styringsgruppa preget av turnover og sykemelding.

Karmøy fikk i oktober 2021 tildelt midler til følgende tiltak:

- Styrke skolenes utviklingsgruppe
- Videreutvikling av skolenes utviklingsplaner
- Ekstern veiledning enkeltskoler
- Ekstern veiledning skoleeier
- Fagdag skoleeier

Alle de 6 skolene som er med i ordningen har i løpet av høsten enten etablert eller styrket allerede eksisterende utviklingsgrupper. Hver skole har fått tilført omtrent 15 % stilling til dette arbeidet.

Skolene har kommet ulikt i arbeidet med å etablere en funksjonell utviklingsplan. Det har vært gjennomført en samling for skolene som er med i ordningen for å bidra til kompetanseheving på dette arbeidet. I tillegg har to av skolene gjennomført personalseminarer med temaet skolenes utviklingsarbeid. Dette arbeidet har blitt noe redusert på grunn av pandemi, bla en avlyst samling i desember pga. stort sykefravær og vikarsituasjon.

I forfasen ble det gjort lokale analyser på den enkelte skole og det ble arbeidet med utfordringsbilde og behov i profesjonsfelleskapet. Disse prosessene ble i varierende grad vellykkede. Noen skoler klarte å involvere bredt, fikk forankret sitt utfordringsbilde og valgte hensiktsmessige tiltak. Kunnskap og erfaring i å drive jevnlig skolebasert vurdering i tråd med kravene i loven varierer, og skoleeier er bevisst at dette arbeidet må inngå som en del av kvalitetsutviklingsarbeidet gjennom hele perioden i oppfølgingsordningen. Arbeid med utfordringsbilde ble derfor en lengre prosess for noen av skolene, og i tillegg har det vært utfordrende å få på plass samarbeidspartnere fra UH-sektoren. I løpet av høsten har det imidlertid lyktes å gjøre avtaler for flere av skolene. Kommunen ønsket primært partnerskap med sitt lokale UH, høyskolen på Vestlandet (HVL) i arbeidet, men HVL har store kapasitetsutfordringer noe Statsforvalteren er gjort kjent med både i oppfølgingsordningen og i desentralisert ordning. Karmøy har fått kontakt med andre UH-miljø, UiS ved læringsmiljøsentret og lesesenteret. I tillegg til mer «frie» konsulenter som har utspring i UH-miljø på Østlandet.

Karmøy kommune har inngått avtale med ekstern veileder om veiledning knyttet opp mot skoleeierleddet i hele gjennomføringsfasen av oppfølgingsordningen, altså frem til juni 2023. Veilederen er valgt på bakgrunn av sin lange fartstid fra arbeid som skoleeier og veileder i Udir sitt veilederkorps. Dette tiltaket er godt i gang, og veilederen har blant annet deltatt på møte i hovedutvalg for oppvekst og kultur hvor han orienterte om ordningen og sin rolle i arbeidet.

Kommunen startet høsten 2021 opp arbeidet med å utvikle Kvalitetsplan for utdanningsløpet i Karmøy. Planen skal være ferdig utviklet i 2023, og er en viktig del av kommunens arbeid i oppfølgingsordningen. I forbindelse med dette arbeidet er det arrangert to fagdager der en veileder har bidratt og støttet læringsprosesser i arbeidet med planen. Den ene samlingen var for barnehagestyrer og skoleledere, mens den andre var rettet inn mot barnehageeier- og myndighet og skoleeier. I tillegg til fagsamlinger og arbeid med Kvalitetsplan for utdanningsløpet i Karmøy, har skoleeier arbeidet videre med sitt utfordringsbilde og sin utviklingsplan. Dette arbeidet vil videreføres vinteren/ våren 2022 blant annet i samarbeid med ekstern veileder.

Et hovedmål for skoleeier er at arbeidet i oppfølgingsordningen skal gi økt kompetanse og kapasitet til å gjennomføre skolebaserte vurderingsprosesser jevnlig og som et ledd i sin kontinuerlig arbeid med kvalitet og som ledd i å identifisere kompetansebehov.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Statsforvalteren har gitt innspill og deltatt aktivt i det som DSB og Hdir har kalt "Veien videre" Evaluering av statsforvalternes håndtering av covid-19. Bla. i et fysisk seminar for alle Statsforvaltere i Drøbak i månedsskifte november/desember.

Vi har også bidratt i Mattilsynets evaluering etter utbruddet av fugleinfluensa i Klepp kommune.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Ingen avvik

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Statsforvalteren har færre tilsynspoeng enn det som kreves. Det totale belastningen for kommunene har gjort at vi har vurdert tilsynsaktiviteten på området til å være fornuftig.

3.2.3 Barne- og familiedepartementet

Barnevernsområdet

På barnevernsfeltet har vi ingen avvik.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Avvik fra saksbehandlingsfrister framgår av egne rapporteringspunkter, ellers ingen avvik.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Beredskap

Håndtering av pandemien har medført at mange planlagte andre oppgaver er redusert er ikke utført. Vi har ikke gjennomført noen kommuneøvelser, vi har hatt færre tilsyn og i en enklere form (dokumenttilsyn), vi har ikke laget et scenario om sikkerhetspolitisk krise/krig og vi har ikke gjort noe med oppfølgingsplanen etter FylkesROS i 2021. Vi har heller ikke øvet vår egen kriseorganisasjon siden vi har vært i en kontinuerlig krisehåndtering og det har ikke vært øvelser for kommuner på Nødnett.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Forskrift om muningsfredningsområder skulle vært revidert innen 31.12.21. Den fristen har vi ikke klart og vi har et **avvik** i 2021. Vi er i gang nå.

Statsforvalteren i Rogaland har i all hovedsak avviklet kultivering i form av frivillig utsetting av anadrome laksefisk i vassdrag, med unntak av tre vassdrag hvor Miljødirektoratet fortsatt har pålegg til regulant om utsetting. Vår utfasing av utsettinger til fordel for habitatiltak er i tråd med retningslinjer gitt i 2014 av Miljødirektoratet. Av den grunn har vi sett det som lite hensiktsmessig å lage en revidert plan for kultivering av anadrom fisk i Rogaland, og har derfor **avvik** i 2021. Kultivering av innlandsfisk er imidlertid mer aktuelt, men dette forvaltes av fylkeskommunen. Vi har i møtet med Rogaland fylkeskommune blitt enige om å samarbeide om en enkel plan/strategi for kultivering av innlandsfisk og laks i løpet av 2022.

Høsten 2021 var SFRO i dialog med Heidi Hansen, som jobber med dette fagområdet på fiskeseksjonen i Miljødirektoratet, og avtalt at SFRO heller samarbeider med Rogaland fylkeskommune om en enkel «strategi» for kultivering i løpet av året 2022 hvor vi blant annet digitaliserer de kultiveringssonene som fremgår av kultiveringsplanen for Rogaland fra 1994 og heller viser til prinsipper for kultivering av laks, men hvor kultivering av

innlandsfisk kan omtales nærmere i den grad fylkeskommunen ser det som hensiktsmessig.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Ingen avvik.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Ingen avvik

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for:

- Hvilke tiltak statsforvalteren har iverksatt for å styrke ledelsesforankringen av kvalifiseringsprogrammet
- Hvilke tiltak statsforvalteren har iverksatt for å øke kompetansen på kvalifiseringsprogrammet i NAV-kontorene, herunder hvordan det sikres kompetanse om at kvalifiseringsprogrammet er en lovbestemt rettighet for de brukerne som fyller vilkårene
- Hvordan statsforvalteren har fulgt opp NAV-kontor med særskilte utfordringer i gjennomføringen av kvalifiseringsprogrammet
- Hva er de største utfordringene i kommunenes arbeid med kvalifiseringsprogrammet?

Kvalifiseringsprogrammet (KVP) er alltid et av temaene Statsforvalteren løfter fram i de felles samlingene vi har for nav-lederne sammen med Nav Rogaland.

Vi har hatt tre nettverkssamlinger for ansatte som jobber med KVP, to av disse har vært digitale, den tredje fysisk. Den ene samlingen var over to dager, hvor vi brukte hele den ene dagen på en grundig gjennomgang av regelverket for KVP, og hvor deltakerne kunne drøfte ulike case i grupper. Vi har to-dagers opplæring i sosialtjenesteloven mm for nyansatte i nav hvert halvår. Her er KVP en av tjenestene som blir gjennomgått. I vår opplæring og i andre møtepunkter med nav/kommune har vi alltid stort fokus på KVP som en lovbestemt rettighet.

Statsforvalteren har et utstrakt veiledningstilbud på telefon. En stor del av henvendelsene fra nav-kontorene dreier seg om KVP. Vi bruker også henvendelser fra nav-kontorene om ulike utfordringer inn i nettverkssamlingene for å dele erfaringer, finne løsninger og forbedre tjenesten. Det er et mål at vi mer systematisk skal bruke rapporteringen vi mottar fra Arbeids- og velferdsdirektoratet i kontakten med kontor vi ser har lave deltakertall/nedgang i antall deltakere for å følge dette tettere opp.

Pandemien har også i 2021 begrenset kommunenes muligheter til å benytte seg av noen tiltak og arbeidsplasser. Kommunestørrelse har også på KVP-området en betydning for tjenesten, både mht kompetanse og bredden i tiltakene som kan tilbys deltakerne. Kommunene rapporterer om ulike utfordringer i arbeidet med KVP:

- mange deltakere har for dårlige språkferdigheter til å kunne nyttiggjøre seg tiltak i program
- det er for høye krav - både i arbeidsmarkedet og i en del tiltak - til at deltakerne kan komme seg videre. Flere deltakere mangler helt grunnleggende kompetanse
- for deltakere med behov for svært mye støtte og oppfølging er det uheldig at det statlige tiltaket "oppfølging" ikke er tilgjengelig for KVP-deltakere
- for de deltakerne med størst oppfølgingsbehov er to år i program for kort tid
- det er mangel på tiltaksplasser med fokus på helse/mestring
- deltakere med barn - både i forhold til barnepass (turnus) og i forhold til at det er barn med spesielle behov
- rekruttering av nye deltakere - særlig unge

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal beskrive utøvelsen av aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år i fylket; herunder hva slags aktivitet det stilles vilkår om, og hvorvidt statsforvalteren generelt oppfatter aktivitetene som hensiktsmessige for å øke overgang til arbeid og utdanning.

Også i 2021 har pandemien skapt noen utfordringer i forhold til å kunne gjennomføre ulike aktiviteter. Særlig gjelder dette for de brukerne som har behov for tilrettelegging og tett oppfølging. Statsforvalteren har mottatt få/ingen henvendelser fra nav-kontorene på området, og aktivitetsplikt har heller ikke vært i fokus på samlingene med de fagansvarlige for de sosiale tjenestene. Utfordringene som ble meldt etter at lovendringene ble innført, var i hovedsak knyttet til administreringen av sanksjoner på vilkårsbrudd, men dette ser nå ut til å være på plass i kontorene. Statsforvalteren mottar svært få klagesaker på området.

Kommunene melder om at det blir stilt vilkår om mange ulike aktiviteter, hvor de mest sentrale er:

- Arbeidsrettede aktiviteter - arbeidstrening, kurs mv
- jobbverksted/aktivitetstiltak i kommunen
- registrering av CV, jobbsøking
- oppmøte på nav, kartleggings- og oppfølgingsamtaler med veileder
- avklaring/oppfølging av helsesituasjon
- utdanning dersom det er aktuelt

Hvor hensiktsmessige de ulike aktivitetene er for den enkelte bruker, vil i stor grad være avhengig av i hvilken grad kommunen evner å tilpasse aktivitetene til de ulike brukernes behov.

Etter Statsforvalterens oppfatning er det iverksatt mange hensiktsmessige aktiviteter som kan bidra til overgang til arbeid og utdanning. Dette gjelder særlig for de brukerne som ikke har omfattende utfordringer, og som kanskje trenger et lite puff og veiledning for å komme videre. Det er knyttet mer usikkerhet til de brukerne som har større behov for individuell tilpasning i aktivitetstilbudet. Behovet for tilstrekkelig kartlegging kan komme i konflikt med ønsket om å iverksette aktivitet raskt, og kan også forhindre at brukere som kunne hatt rett på KVP ikke blir vurdert for dette før det stilles vilkår om aktivitet for sosialhjelp.

Kompetansehevende tiltak utsatt ungdom (fra kapittel 7.3.1.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal beskrive hvilke kompetansehevende tiltak de har iverksatt for oppfølging av utsatt ungdom i NAV-kontoret, og redegjøre for hvordan statsforvalteren har tilrettelagt for erfaringsutveksling om oppfølging av utsatt ungdom i NAV.

I opplæringen av nyansatte i nav-kontorene er vi innom flere tema, også utsatt ungdom. det samme gjelder samlingene vi har for fagledere i nav-kontorene.

Vi har over flere år hatt halvårlege nettverkssamlinger om barneperspektivet i nav. I tillegg til å gi faglig påfyll, er nettverkssamlingene også en arena for erfaringsutveksling. Her har vi fokus på barn/barnefamilier på den ene samlingen og ungdom på den andre. Høstens samling, med fokus på ungdom hadde følgende tema:

- Erfaringer fra arbeidet med unge pårørende og arbeidstrening for unge voksne
- informasjon fra kompetanseteamet om tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll
- traumer - tegn, forståelse og samarbeid

Statsforvalteren har etablert en overordnet samarbeidsarena på velferdsområdet for alle statlige aktører, samt KS og fylkeskommunen hvor også Nav Rogaland deltar. Her har utsatte barn og unge/utenforskap vært tema på møtene i 2021. Målet er at vi ikke bare skal informere om egne oppdrag, men også bli enige om utfordringsbildet på området og iverksette felles tiltak.

Barn og unges særskilte behov under pandemien (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for sin oppfatning av i hvilken grad og hvordan NAV-kontorene systematisk har tilrettelagt for å ivareta barn og unges særskilte behov under pandemien.

Nav-kontorene har hatt et fokus på sårbare grupper under pandemien, og særlig på utsatte barn og unge og deres familier. I starten av pandemien var det viktig å sikre at alle hadde tilgang på nødvendige hjelpemidler til å kunne følge undervisning. Ettersom pandemien har vedvart har nav-kontorene iverksatt flere tiltak overfor barn og unge:

- kartlegging og oppfølging av foreldre, med fokus på barns behov for å sikre nødvendige tiltak og tjenester
- tildeling av fritidskort/aktivitetskort, midler til aktiviteter mv
- bruk av familieveiledere (tilskuddsmidler til utvikling av de sosiale tjenestene i nav)
- tettere samarbeid med andre kommunale enheter: barnevern, helsestasjon, flyktningtjeneste, rus/psyk helse
- samarbeid med frivillige organisasjoner
- økt fokus på kompetanse i kontoret, særlig knyttet til kartlegging
- direktenummer til veileder

Økonomisk rådgivning under pandemien (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for sitt arbeid med økonomisk rådgivning under pandemien.

Behovet for oppmerksomhet på økonomisk rådgivning er tydeliggjort under pandemien og fulgt opp med økt innsats.

Statsforvalteren i Rogaland har gjennomført fire digitale halvdagssamlinger i løpet av vårsemesteret, og en to-dagers fysisk samling høsten 2021. Det er en godt etablert arbeidsgruppe bestående av økonomiske rådgivere fra fire ulike Nav-kontor, samt en ansatt fra Namsfogden som bidrar med innsikt når det gjelder behov for kompetanse i Nav-kontorene for å få best mulig utbytte av disse nettverkssamlingene.

Vi har videre støttet opp om og innvilget kompetansemidler til tiltaket "smart pengebruk" som ble utviklet av to Nav-kontor i Rogaland. Smart pengebruk er digital økonomisk gruppeveiledning til personer som er i risiko for å utvikle økonomiske problemer. En av gruppene er arbeidsledige med inntekt i form av dagpenger. Målet er at dette tilbudet skal gjøres tilgjengelig for alle Nav-kontor i Rogaland i løpet av 2022.

Digitalt basiskurs i økonomisk rådgivning ble arrangert i samarbeid med Namsfogden i Sør Vest politidistrikt, og 120 deltakere deltok på det kurset. Namsfogden er en viktig samarbeidspartner i denne sammenheng da de knytter opplæringen til konkrete saker, kobler det til aktuell problematikk som utkastelser fra bolig og viser betydningen av samhandling på tvers av instanser for å finne gode løsninger for den enkelte innbygger. Det er et særlig fokus på barnefamilier i denne sammenheng.

Når det gjelder basiskurset ser vi at vi fremdeles primært når Nav ansatte på dette nivået, og vil arbeide for å få enda flere av samarbeidspartnere til Nav inn på denne arenaen. Vi ser det som avgjørende at økonomiske problemer blir identifisert på et tidligere tidspunkt enn slik situasjonen er nå. Statsforvalteren har fått informasjon via nettverket på fagfeltet i Rogaland at majoriteten av saker Nav får befatning med er tyngre gjeldssaker som krever omfattende ressurser fra flere instanser. Tidlig identifikasjon krever samhandling på tvers av de instansene som er i kontakt med brukerne.

Statsforvalteren legger til grunn at det kreves spisskompetanse for de som jobber særskilt med tyngre økonomisk rådgivning og vil i 2022 kartlegge hvilke kontor som ikke har dette på plass. I 2021 oppfordret vi Nav-kontorene i Rogaland til å søke Statsforvalteren om dekning av utgifter i forbindelse med videreutdanning innen økonomisk rådgivning for sine økonomiske rådgivere. Statsforvalteren innvilget delfinansiering til videreutdanning i økonomisk rådgivning for tre Nav-ansatte i Rogaland.

Statsforvalteren har spredt informasjon om og oppfordret til deltakelse på grunnkurs, videregående kurs og ekspertkurs i økonomisk rådgivning i regi av regionkontakter og direktoratet.

Fagansvaret for økonomisk rådgivning er regionalisert. Pandemien har utfordret embetene når det gjelder oppfølging av og kompetanseheving til Nav-kontorene på dette fagfeltet. Det regionale fagansvaret som er lagt til tre embeter er forstått ulikt. Dette innebærer at det gis tettere oppfølging og tilbud om økt kompetanse i noen fylker. Vi finner det uheldig at det avhenger av hvilket fylke og regionkontakt en tilhører, når det gjelder hvilken tilgang til kompetanse en økonomisk rådgiver har.

Vi er godt fornøyd med at de digitale ekspertkursene er tilgjengelige for alle økonomiske rådgivere, og at en har utnyttet muligheten for å dele kunnskap på digitale plattformer.

Vilkår for norskopplæring (fra kapittel 7.3.1.7 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal følge med på og beskrive innføring av norskopplæringsplikt for mottakere av økonomisk stønad og kommunenes erfaringer med den nye lovbestemmelsen.

Kommunene har i liten grad gjort seg erfaringer med denne lovbestemmelsen. Hovedårsaken til dette er at målgruppa er svært begrenset.

Kommunene melder også om at noen av de som er i målgruppa har store helsemessige utfordringer og derfor tungtveiende grunner til ikke å bli stilt vilkår til. Det er også brukere som har flere barn, som gjør det vanskelig å delta. De geografiske avstandene er store i noen kommuner, noe som vanskeliggjør deltakelse i tiltak.

Nav-kontorene har flere tilnærminger i arbeidet med å kvalifisere sosialhjelpsmottakere med språkutfordringer til arbeid. Yrkesrettet norsk, mentor, ulike kvalifiserende tiltak kombinert med norskopplæring er tiltak som blir benyttet i arbeidet.

Statsforvalteren informert nav-lederne høsten 2020 om at norskopplæringsplikten ville bli innført. Vi hadde en gjennomgang av den nye lovbestemmelsen på samling med de fagansvarlige for de sosiale tjenestene i nav i januar 2021.

Digitalisering av sosiale tjenester (Digisos) (fra kapittel 7.3.1.8 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for sin oppfatning av hvordan digitalisering/DIGISOS påvirker tilgjengelighet til de sosiale tjenestene.

Digital tilgang til informasjon om tjenestene og anledning til å søke digitalt har økt brukers mulighet til å komme i kontakt med nav. Dette forutsetter gode systemer på nav-kontoret for å kunne fange opp henvendelser som haster. Utifra Statsforvalteren sin kjennskap til nav-kontorene, har de fleste kontorene et telefonnummer/vaktttelefon som kan benyttes ved akutte henvendelser i tillegg til muligheten for digital søknad. Det er ikke alle nav-kontor som har opplyst om dette telefonnummeret på nettsiden til kommunen og nav.no, og den enkelte bruker må møte opp på nav-kontoret for å finne informasjon om dette på inngangsdøra. Vi vurderer at det er et forbedringspotensiale når det gjelder å ivareta brukere som er i akutte situasjoner, eller ikke kan nyttiggjøre seg de digitale løsningene.

Muligheten for å søke digitalt har generelt økt tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene. Det har videre bidratt til at saksbehandlingstiden er kortere, og det har vært enklere å levere nødvendig dokumentasjon. Det er en utfordring at systemet ikke er tilrettelagt for at brukere skal kunne klage på avgjørelser om sosiale tjenester. Vi er kjent med at brukere som oftest benytter søknadsskjema for å levere klage digitalt. Digital søknad var og er helt nødvendig under pandemien, da kontorene har redusert sin åpningstid betydelig, og det har gjort det mulig for brukere å slippe å møte på NAV-kontoret for å levere søknad i mottak eller postkasse.

Statsforvalteren har gjennomført tre undersøkelser av tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene i NAV som en del av Helsetilsynets landsomfattende undersøkelse på området. Dette er et spinkelt grunnlag å uttale seg på. Vi mener likevel å se at det er mange brukere som har opplevd bedre tilgjengelighet til tjenestene gjennom de digitale løsningene. På den annen side kan de se ut til at de brukerne med størst utfordringer ikke har klart å benytte seg av denne muligheten. NAV har et stort fokus på å hjelpe brukerne med å bli digitale, noe som er svært positivt. Flere kontor har kartlagt behovet for kompetanse for at ikke-digitale brukere skal kunne nyttiggjøre seg de digitale systemene og iverksatt tiltak for å ivareta disse brukerne. Det er en fare for at dette får et hovedfokus i møtet med brukere som møter fysisk på NAV, og at NAV bruker mindre tid på å identifisere brukers hjelpebehov knyttet til feks råd og veiledning eller økonomisk stønad. For noen av disse brukerne har det vært nødvendig at andre hjelpeinstanser har tatt kontakt med nav og/eller bistått dem i oppgaver som er tillagt nav.

For de brukerne som har mulighet til det, vil det være en stor fordel om tjenesten "skriv til oss" ble gjeninnført. Dette vil bidra til å forenkle kommunikasjonen mellom brukere og veileder. Det vil også gi en mer lik behandling av "statlige" og "kommunale" brukere. Behovet for å få denne ordningen på plass igjen er meldt inn til Statsforvalteren flere ganger og fra en samstemt gruppe nav-leder i fylket.

Statsforvalteren har i liten grad blitt kontaktet av brukere som opplever NAV som utilgjengelige under pandemien. En mulig årsak til dette kan være at de digitale løsningene har kompensert for redusert åpningstid. Vi er også kjent med at flere NAV-kontor har økt tilgjengeligheten på telefon og at brukere i krevende livssituasjoner har fått direktenummer til sin veileder.

Gevinstrealisering (fra kapittel 7.3.1.9 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren bes redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Statens helsetilsyns og Arbeids- og sosialdepartementers områder i årsrapport for 2021.

ASD

Statsforvalteren i Rogaland har i 2021 i stor grad benyttet digitale plattformer i tilsynssammenheng, i møtevirksomhet og i ulike opplæringsaktiviteter. Dette har etter vår vurdering gitt noen ressursbesparelser. Vi ser imidlertid at ikke alle aktiviteter egner seg for digitale arenaer og kan gi behov for økt oppfølging i etterkant av aktiviteten.

Tilskuddsforvaltning

Statsforvalteren overtok i 2021 beslutningsfullmakten når det gjaldt vurdering og innvilgelse av tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i Nav. Vår vurdering at denne endringen fra 2020, hvor AV-dir hadde en overordnet rolle i vurdering av innstillingen til Statsforvalteren og videre fattet endelig vedtak om tildeling av midler, har frigjort kapasitet.

Statsforvalteren bruker fremdeles mye tid på å systematisere papirsøknadene som kommer inn og vurderer at en ved en fulldigital søknadsprosess vil en kunne hente ut ytterligere gevinster.

Statsforvalteren i Rogaland har i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet, Statsforvalteren i Trøndelag og Statsforvalteren i Innlandet arbeidet med forbedringer og erfaringsdelingsplattform for hele tilskuddsprosessen. Dette munnet ut i flere forenklinger og forbedringer, samt et tipshefte som er tilgjengelig på tvers av alle embetene. Vår vurdering at ved å etablere denne delingsplattformen vil en på sikt kunne hente ut gevinster ved at en får tilgang til maler for oppfølging, forslag til agendaer, nettverk på tvers av embeter mv. og at det vil gi et større fagmiljø og bedre kvalitet på oppgaven.

Samlet sett har den frigjorte kapasiteten i 2021 blitt benyttet til å etablere et godt system for samhandling med Nav fylke om tilskuddsforvaltningen, økt oppfølgingen av Nav-kontorene som mottar tilskuddsmidler, eller har behov for bistand for å starte et utviklingsarbeid, samt gjennomført kompetanseheving på prosjektledelse.

I flere år har vi sett behov for kompetanseheving innen prosjektledelse, for å øke kvaliteten på utviklingsprosjektene i Nav-kontorene. I 2021 arrangerte vi

en webinar rekke innen prosjektledelse på tvers av tre embeter; Rogaland, Innlandet og Vestfold og Telemark. Et slikt samarbeid øker totalkapasiteten til gjennomføring som igjen frigir kapasitet på det enkelte embete da arbeidsoppgavene blir fordelt på flere. Det var svært gode tilbakemeldinger fra deltakerne på denne måten å organisere denne opplæringen på.

Nettverk

Statsforvalteren har veletablerte halvårslige nettverk på kvalifiseringsprogrammet, økonomisk rådgivning og barneperspektivet i Nav. Det er tett dialog med Nav-kontorene for å tilpasse kompetansehevingen til behovet i tjenestene noe som er avgjørende for å sikre god kvalitet. Det er en fast struktur på dette arbeidet og nettverkene har høy prioritet. I 2021 har det blitt gjennomført både digitale og fysiske nettverkssamlinger. Vår vurdering er at det i denne sammenheng er et stort behov for personlig kontakt for relasjonsbygging og for å bygge et større fagmiljø rundt de enkelte ansatte i Nav-kontorene. Statsforvalteren i Rogaland er i dialog med Statsforvalteren i to andre embeter for å se på mulighetene for en felles nettverkssamling for erfaringsspredning når det gjelder ulike utviklingsprosjekter i Nav. Vi har som mål å gjennomføre dette i 2022.

Når det gjelder barneperspektivet i Nav har Statsforvalteren i Rogaland hatt et høyt søkelys på dette i mange år. Det har vært sentralt å arbeide med dette på ulike nivå og vi ser en tydelig endring i innretningen på dette arbeidet i Nav-kontorene og et økt fokus på Nav sin rolle for å ivareta utsatte barn og unge.

I flere år har vi sett behov for kompetanseheving innen prosjektledelse, for å øke kvaliteten på utviklingsprosjektene i Nav-kontorene. I 2021 arrangerte vi en webinar rekke innen prosjektledelse på tvers av tre embeter; Rogaland, Innlandet og Vestfold og Telemark. Et slikt samarbeid øker totalkapasiteten til gjennomføring som igjen frigir kapasitet på det enkelte embete da arbeidsoppgavene blir fordelt på flere. Det var svært gode tilbakemeldinger fra deltakerne på denne måten å organisere denne opplæringen på.

Statsforvalteren skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven og gi en kort vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet i fylket.

Kartlegging/ oppfølging knyttet til pandemisituasjonen

Vi har mottatt informasjon om situasjonen i våre to krisesenter gjennom Bufdirs kartlegginger gjennom hele pandemiperioden. Har også hatt kontakt med krisesentrene mellom de nasjonale kartleggingene. Vi registrerer at krisesentrene melder behov for å delta i kommunens beredskapsteam i en pandemisituasjon.

Tilsynsaktivitet krisesenter 2021

Vi har i 2021 hatt tilsynsmessig oppfølging med 11 kommuner. Tilsynet ble gjennomført som et egenrederingstilsyn.

Vi sendte ut en questback til de aktuelle kommunene hvor de skulle gjøre en egenredering av ansvarsplassering og oppfølging av krisesentertilbudet i kommunen.

Alle kommunene har gitt tilbakemelding og Statsforvalteren vil oppsummere og avslutte tilsynet i løpet av mars 2022.

Disse kommunene ble valgt ut på bakgrunn av manglende tilbakemelding på et kartleggingstilsyn som ble gjennomført med alle kommunene i fylket i 2019.

Temaet for kartleggingen var kommunens organisering av krisesentertilbudet til sine innbyggere.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	23
Antall krisesentertilbud i fylket	2
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2019	2
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2019	24
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2020	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2020	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2021	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2021	10

Statsforvalteren skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvisinger (avslag og avvisinger skal differensieres i rapporten) knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten. Når det gjelder ekteskapsloven § 18a andre ledd, bes statsforvalteren differensiere rapporteringen for saker ut ifra sakstype, dvs. etter om sakene gjelder bokstav a), b) eller c).

Statsforvalteren skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Det er mottatt 78 søknad om godkjenning av utenlandsk skilsmisse og 10 søknader om fritak for å legitimere skifte. 63 søknader om godkjenning av utenlandsk skilsmisse ble godkjent. 7 søknad om fritak for å legitimere skifte ble godkjent. Det resterende sakene ligger på vent inntil vi mottar nødvendig dokumentasjon for å kunne ta en avgjørelse.

Det er mottatt 987 søknader om separasjon. 966 ble innvilget, tre søknader ble avslått og 18 søknader ble avvist. 75 % av alle søknader om separasjon ble mottatt digitalt.

Statsforvalteren mottok 843 søknader om skilsmisse, jfr. § 21 . 811 av dem ble innvilget, 29 avslått og 3 avvist. 88 % av søknaden kom inn digitalt.

Når det gjelder søknader i medhold av § 22, mottok vi 65, avsto 16 og avviste 11 søknader. Kun 2 % av disse søknadene ble mottatt digitalt.

Statsforvalteren skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Statsforvalteren bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

I 2021 har vi fattet fem vedtak, og gitt utfyllende skriftlig veiledning i

fire saker. Fire av vedtakene gjelder samvær, jf. barneloven § 55, mens ett vedtak er fattet etter barnelovens § 44, om reiseutgifter.

Flere av sakene ligger i grenseland mellom vedtak og veiledning, for eksempel der partene anmoder om behandling på tross av Statsforvalterens begrensede kompetanse etter barneloven. I noen av disse er det fattet avvinningsvedtak, mens i andre er det gitt skriftlig veiledning.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	987	966	3	18	75 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	843	811	29	3	88 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	65	38	16	11	2 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamilielemmer, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	0				
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	15	10	5	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav b	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav c	0				
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	63	63	0	0	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Statsforvalteren skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en kort omtale av statsforvalterens arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter statsforvalteren.

Statsforvalteren mottar mange henvendelser knyttet til barneloven, først og fremst om samvær og reisekostnader. Vi får imidlertid også en del andre spørsmål, som søknad om pass, og oppretting av bankkonto for barn, i tilfeller der det foreligger felles foreldreansvar, og den ene forelderen ikke vil medvirke. Vi mottar også henvendelser om registrering og endring av foreldreansvar. Vi får også spørsmål knyttet til opplysningsrett etter barneloven § 47.

Sakene etter barneloven kommer via elektronisk skjema (sikker melding), e-post og ved telefonhenvendelser. Statsforvalteren redegjør for regelverket, og hvordan dette er forstå. Veiledning gis både til private parter, advokater, barnevernstjeneste, helsestasjon og skole. Henvendelser fra

barneverntjenesten gjelder ofte forholdet mellom barnelova og barnevernloven, og hva som er barneverntjenestens rolle i foreldretvistsaker. De fleste henvendelsene Statsforvalteren mottar er imidlertid fra foreldre, da gjerne knyttet til samværskonflikter, og uenighet om reiseutgifter. Ofte preges henvendelsene av høyt konfliktnivå mellom partene. Det kan gjelde fastlåste samværssaker, der partene anmoder om hjelp til gjennomføring av samvær. Enkelte uttrykker frustrasjon når de blir klar over at Statsforvalteren kun har en veiledende rolle i disse sakene. I slike tilfeller informeres partene om familievernkontorenes tilbud om foreldresamarbeid, samt om muligheten for å bringe sak inn for domstolene.

Også i 2021 har vi hatt en del spørsmål knyttet til gjennomføring av samvær under Covid-19 pandemien.

Statsforvalteren mottar ellers mange forespørsler på ekteskapsfeltet. Det kan gjelde veiledning om selve søknadsprosessen. Det kan også være spørsmål knyttet til vilkårene for å få innvilget separasjon, for eksempel krav om mekling for barn under 16 år, eller spørsmål om tilknytning til riket, der en eller begge parter er utenlandske borgere. Ved søknad om skilsmisse kan det være spørsmål om atskillelse i separasjonstiden. Vi mottar også en del henvendelser knyttet til godkjenning av utenlandske skilsmisser, herunder dokumentasjonskrav.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2021 mottatt 38 henvendelser fra personer som ønsker å få opplysninger om opprinnelig opphav. Det er en økning av henvendelser fra barn av den adopterte som sender inn søknad om å få vite navn på sine biologiske besteforeldre.

Statsforvalteren skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall tilsyn med familievernkontorene.

Det er foretatt systembaserte tilsyn ved to familievernkontorene i 2021, ved familievernkontoret i Sør-Rogaland, avd. Stavanger, og ved familievernkontoret Haugalandet.

Når det gjelder hendelsesbasert tilsyn har Statsforvalteren mottatt 3 klager i 2021. Disse sakene gjelder hovedsakelig klage over mekler/terapeut og er derfor oversendt Bufdir for behandling.

Det er i tillegg gitt en del veiledning over telefon. En del henvendelser knytter seg til familievernkontorenes rolleforståelse og kompetanse ved mekling, og rådgivning/veiledning.

Det reises også spørsmål ved hvilken kompetanse Statsforvalteren har som tilsynsmyndighet, der klager er misfornøyd med familievernkontorets mekling og rådgivning/veiledning.

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for statsforvalternes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Bufdir vil oversende utfylte skjemaer med data på utvalgte indikatorer fra kommunenes halvårsrapportering og SSB. Disse skjemaene skal benyttes som underlag i statsforvalterens vurdering av risikobildet i kommunal barnevernstjeneste.

Akuttberedskap

Alle barnevernstjenestene i fylket har organisert akuttberedskap utenfor ordinær arbeidstid. Enten i egen kommune eller sammen med andre kommuner i en interkommunal ordning.

Landsomfattende tilsyn med undersøkelser ble gjennomført i 9 kommuner, 7 barneverntjenester i 2020/2021. Det ble avdekket lovbrudd i 6 tjenester. Mangelfull løpende dokumentasjon av barnevernfaglige vurderinger var et gjennomgående funn. Også vurdering av barnets beste og vekting av barnets mening i sakene. Vi ser at tjenestene arbeider aktivt for at barn skal få medvirke i egen sak. Likevel viser tilsyn at barnets mening og barnets beste ofte ikke er vurdert opp mot annen informasjon i saken. Tilsynene avdekket også mangler i styringen av tjenestene.

Covid -19 rapporteringen gjennom året har ført til at vi har hatt nærmere kontakt og oppfølging med noen få kommuner. Tjenestene har informert om tilnærmet normal drift, ikke høy bruk av hjemmekontor. Senhøsten 2021 hadde vi kontakt med en tjeneste som hadde en periode med høyt pandemirelatert fravær.

Ved årsskiftet 2021/2022 vurderte vi på bakgrunn av den informasjonen vi hadde mottatt i kvartals- og halvårsrapporteringen, at flere av barneverntjenestene i Rogaland har noen få større og noen mindre omfattende avvik på enkelte områder i driften. De aktuelle områdene blir fulgt med på og tjenestene blir fulgt opp i direkte kontakt ved vurdert behov.

Jusskurset "Barneverntjenestens undersøkelse" ved Bufdir som ble tilbudt i desember 2021 ble tatt godt imot. Styrking av barneverntjenestenes juridiske

kompetanse og forvaltningsforståelse er fortsatt viktig.

Det er gjennomført dialogmøter i 13 kommuner i 2021, de fleste fysisk. Vi har i møtene hatt et særlig fokus på tidlig og helhetlig innsats rettet mot barn og unge og kommunesamarbeid både omkring de nye oppgavene kommunene overtar fra 2022 og tidlig innsats .

De fleste kommuner har oversikt over behov for og tiltak overfor barn og unge på ulike nivå, men mange kommuner har en vei å gå når det gjelder samordning, organisering plan og for forebyggende arbeid.

Statsforvalteren har i 2022 lagt til rette for erfaringsdeling når det gjelder plan for tidlig og helhetlig innsats, og har tatt dette inn i ulike konferanser og nettverk. Flere kommuner har mottatt skjønnsmidler til utvikling av arbeidet knyttet til tidlig innsats. Særlig viktig har dette vært i kommuner som har et interkommunalt samarbeid på barnevernområdet. Hvordan kan man få synergieffekt av samarbeidet på barnevernområdet inn mot helse, sosial og oppvekstsektoren forøvrig?

Covid 19 har utfordret allerede sårbare tjenester på stabilitet og tilstedeværelse, og rekruttering av avdelingsledere samt fagledere er en økende utfordring i de større tjenestene. Dette utfordrer kommunene på å finne modeller for å rekruttere, beholde og utvikle kompetanse, særlig på ledersiden. Et av læringsnettverkene i Rogaland har dette som fokus.

Stabilitetsutfordringen medfører i flere tjenester en skjevfordeling av erfaring og kompetanse i noen avdelinger, særlig mottak og undersøkelse. Statsforvalteren følger utviklingen tett i dialogen med kommunene. Mottak og undersøkelse fordrer krevende vurderinger der tilstrekkelig kompetanse er sentralt.

Oppvekstreformen/barnevernreformen

Statsforvalteren har siden 2020 etablert en arbeidsgruppe som har hatt et felles ansvar for råd/veiledning, kompetansesatsing/kompetanseoverføring og bidrag til implementering av reformen i fylket. Gruppen har representasjon fra KS, Bufetat, kommuner og aktuelle avdelinger hos SF. Arbeidsgruppen vil fortsette i 2022 der målet er å legge til rette for erfaringsutveksling mellom kommuner, gi råd og veiledning og vurdere om det er kommuner som har særlige utfordringer med å implementere reformen.

Tiltakene i kompetansestrategien som understøtter reformen har vært sentrale i arbeidet ut mot kommunene i 2021. Alle kommuner i Rogaland deltar i læringsnettverk, og SF har tatt et initiativ overfor kommunene for å etablere varige strukturer for kommunesamarbeid på barnevernområdet også etter 2024.

I siste del av 2021 har vi med bekymring sett at flere barneverntjenester tar initiativ til å organisere tjenesten og vurderingene knyttet til melding og undersøkelse på en måte som er strid med lovkrav og i praksis vil heve terskelen for undersøkelser i barnevernet.

Denne bekymringen er formidlet til direktoratet, og alle kommuner er i brev, via nettsider og i møter/samlinger minnet på lovkrav på området.

Rogaland er det eneste fylke som ikke har hatt veiledningsteam, noe som har betydd at statsforvalteren har fulgt de "røde" kommunene tett tidligere år.

For 2022 får nå to tjenester som inkluderer veiledningsteam som kan hjelpe kommunene i forbedringsprosesser.

Rapportering på tiltak i gevinstrealiseringsplanen (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)

Rapportere på**Rapporteringskrav på tiltak i gevinstrealiseringsplanen***Søknadsbehandling separasjon og skilsmisssaker*

Statsforvalteren skal redegjøre kort for status på arbeidet med å sentralisere saksbehandlingen av søknader om separasjon og skilsmisse etter ekteskapsloven innenfor de nye sammenslåtte statsforvalterne. Statsforvalterne skal gjennomføre en kartlegging av ressursbruk og kvalitet i siste kvartal 2022 og dette skal rapporteres i årsrapporten for 2022.

Tilsyn etter barnevernloven med forskrifter

Statsforvalteren bes redegjøre kort for status på arbeidet i årsrapporten for 2021.

Tilsyn etter barnevernloven med forskrifter

Vi har redegjort for dette i årsrapport om statsforvalterens tilsyn med barneverninstitusjoner m.m. for 2021, men utdyper tema noe her.

Vi prioriterer oppgaven høyt. Har også i år gjennomført alle lovpålagte tilsyn. Vi har i år gjennomført 70 tilsyn mot 58 i 2020. Årsaken til økningen er at vi høsten i 2020 fikk avklart at vi skulle føre tilsyn med barn/ ungdom over 18 år. Vi har satt av i underkant av seks stillinger til alle oppgaver på barnevernsfeltet; Utviklingsoppgaver, tilsyn med kommunal barneverntjeneste, Bufetat og barneverninstitusjonene samt saksbehandling. Vi gjennomfører alle tilsyn med en sosialfaglig/ barnevernfaglig utdannet og en jurist. I 2021 hadde fire av de som gjennomførte tilsyn på barneverninstitusjonene sosialfaglig/ barnevernfaglig kompetanse og fem personer som gjennomfører tilsyn er jurister. Oppgaven er stor og vi gjennomfører første dag av tilsynet om ettermiddagen for å treffe flest mulig barn. Har derfor valgt å spre oppgaven på flere personer. De fleste juristene som fører tilsyn har oppgaver knyttet til helse- og omsorgsfeltet samt til sosialfeltet. Vi mener at saksbehandlingserfaring fra helse- og omsorgstjeneste og ikke minst fra psykiatrien og rusomsorgen bidrar til at det enkelte tilsynsteam har kompetanse om barn og ungdoms utfordringer samt om hjelpeapparatet de må forholde seg. Det kommer både barn og voksne på institusjonen til gode. Flere tilsynsførere har lang erfaring med å føre tilsyn med barneverninstitusjoner og den faglige kompetansen er høy.

Statsforvalteren har i løpet av hele året 2021 vurdert risiko for svikt på bakgrunn av blant annet informasjon i tilsyn, klagesaker og tilsynssaker. Vi vurderer risiko på bakgrunn av flere indikatorer i et Excel-skjema. Den ansvarlige for de ulike institusjonene sørger for at informasjon som tilkommer oss på ulikt vis, legges inn i skjema, i samarbeid med tilsynsmakkeren. Vi bruker dette skjema for risikovurderinger aktivt og fortløpende.

Før tilsyn gjennomføres utarbeides spørsmål knyttet til tema for tilsyn. Normering relatert til tema er også utarbeidet. Vi har samlet spørsmål til ulike tema og normeringer slik at alle som fører tilsyn har tilgang til disse. Det bidrar til at mer enhetlig tilsyn og til at forberedelsen blir mer effektiv.

Koronapandemien har hatt liten betydning for Statsforvalteren i Rogaland sin gjennomføring av tilsyn i 2021. Vi har hatt fokus på å treffe barna/ ungdommene ved fysisk oppmøte på institusjonen. Statsforvalteren i Rogaland gjennomfører alltid tilsyn over to dager. Tilsynsførerne møter opp fysisk begge dagene. Dag en gjennomføres samtaler med barn/ ungdom og de av personalet som er til stede. Tilsynsførerne prøver å få snakke med barna/ ungdommene før de snakker med voksne på dag en. Tilsynet gjennomføres etter skoletid fordi målet er å snakke med flest mulig av barna som er på institusjonen. På dag to gjennomføres samtale med ledelsen. Tilsynene er gjennomførte ved fysisk oppmøte i institusjonene til tross for pandemien. Samtalene mellom tilsynsførerne og barna ble i hovedsak gjennomført ved fysisk oppmøte på institusjonene.

Til uanmeldte tilsyn: Statsforvalteren i Rogaland gjennomførte de fleste uanmeldte tilsyn høsten 2021. Av hensyn til at tilsynsførerne ikke skulle møte på en institusjon der barn eller voksne var smittet av korona, ble ledelsen varslet om tilsynet kvelden før oppmøte. Vi har i samråd med Bufetat region vest fortsatt med denne praksisen også i 2021. Både institusjonene og Statsforvalteren mener at det er en god løsning som sikrer at statsforvalteren får gjennomført tilsyn og får truffet barna som bor på institusjonene.

Statsforvalteren i Rogaland bruker rapportmal utarbeidet av Statens helsetilsyn. Den bidrar til at våre tilsyn blir forberedt, gjennomført og avsluttet enhetlig. Vår erfaring er at rapportmalen gjør rapportskrivningen noe enklere. Vi har klart å skrive rapportene raskere etter avsluttet tilsyn i 2021 enn tidligere år.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2021	Antall gjennomførte tilsyn i 2020	Antall gjennomførte tilsyn i 2019
2	2	0	0

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.2.9.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere antall saker i hver kategori og utfallet av dem.

Statsforvalteren mottok 93 søknader om askespredning. 12 av sakene ble avslått pga at ønsket sted ikke er etter lovens kriterier. Det ble gitt 83 tillatelse til askespredning. 5 av disse sakene ble mottatt året før.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.2.10.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere antall saker i hver kategori og utfallet av dem.

Vi har behandlet syv søknader om dispensasjon fra bestemmelsen om at utsalgssteder skal holde stengt på helligdager, jf. § 5 i lov om helligdager og helligdagsfred. Vi innvilget 2 søknader, og avslø 5 søknader.

Vi registrerte og behandlet 2 andre generelle henvendelser etter helligdagsfredloven.

Rapportering på Leve hele livet (fra kapittel 7.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en vurdering av i hvilken grad kommunene i fylket kan vise til politisk vedtatte planer for hvordan innsatsområdene og løsningene i kvalitetsreformen Leve hele livet skal gjennomføres lokalt.

Alle de 23 kommunene i Rogaland har tatt stilling til Stortingsmelding om Leve hele livet og har innsats på ett eller flere av satsingsområdene i større eller mindre grad.

I Meld.St.15, Leve hele livet, står det at kommunene gjennom politiske vedtak skal ta stilling til forslagene i stortingsmeldingen. Vedtak skal følges opp i budsjett og økonomiplan med handlingsprogram. Høsten 2021 inviterte vi alle kommunene til dialogmøter. Alle takket ja, og møtene ble gjennomført i kommunene. Disse møtene ble gjennomført som dialog omkring status for arbeidet med Leve hele livet satsingen. På forhånd var kommunene bedt om å forberede seg på å gjøre rede for hvordan politisk vedtak som handlet om innsatsområdene var forankret i kommuneplanen sin overordnede samfunnsplan og om øvrig forankring som f. eks i handlings- og økonomiplan. Flere kommuner omtalte demografi utfordringene i planstrategien sin. Det ble uttrykt at som en følge av dette, på grunn av disse utfordringene, skulle satsing på aldersvennlige lokalsamfunn vise igjen i samfunnsdelplan. Det var mange som koplet Leve hele livet satsingen inn mot folkehelsearbeidet. Vi så at Leve hele livet var nevnt i planstrategi i mange kommuner, men det var ikke alltid like lett å se igjen satsingene i øvrige planer. På dialogmøtene fikk kommunene gjøre rede for det. En del kommuner hadde laget en egen plan kalt Leve hele livet der alle innsatsområder var omtalt. Andre kommuner hadde en annen tilnærming og valgte å ikke lage en egen Leve hele livet plan, men tok stilling til innholdet i stortingsmeldingen og vedtok tiltak som handlet om innsatsområdene i satsingen. Tiltak viste igjen både i handlingsplan og økonomiplan. En kommune har valgt å ha Leve hele livet som en egen kommunedelplan og får på den måten en bred tilnærming. En annen kommune hadde gjort politisk vedtak om at de skal jobbe med innsatsområdene mat og måltider, og aktivitet og felleskap, og får dermed en snever tilnærming.

Gjennom Leve hele livet satsingen skal eldre beholde god helse lenger og ha god livskvalitet. Stortingsmeldingen viser til mange gode eksempler på tiltak for at slik skal kunne skje. Mange tiltak er knyttet til helseområdet. Dette har ført til at oppgaver med dette arbeidet i stor grad er lagt til helse- og omsorgstjenesten. Kommuner som tidlig involverte tverrsektorielt har hatt bedre forankring, slik vi ser det. Nå er det flere som ser verdien en bredere tilnærming og at dette må til for å komme i mål. Mange kommuner viser nå tydelig at de vil satse på aldersvennlig samfunn. Det er nødvendig å involvere bredt internt i kommunene, med næringsliv, frivillige organisasjoner og innbyggere. Kommunene er ikke rystet til å møte morgendagens utfordringer om de kun gjør noen justeringer og forbedringer innen ernæring og fysisk aktivitet.

Transport er en utfordring som alle kommunene løfter fram. Kommunene ønsker at både staten og fylkeskommunen bidrar med løsninger her.

Leve hele livet satsingen skal også bidra til at ansatte opplever godt arbeidsmiljø og får bruke kompetansen sin. På dialogmøtene tok vi opp tema rekruttering og kompetanse. De aller fleste kommunene har et mål om å innføre heltidskultur. Mange har gjort politisk vedtak om dette.

Det er stor variasjon på innhold i de politiske vedtakene som er gjort i kommunene i Rogaland. Vi ser at det er veldig forskjellige måter å tilnærme seg satsingen. Kan hende vil det ha vel så god effekt å kople innsatsområdene i Leve hele livet inn mot eksisterende satsinger som for eksempel universell utforming og aldersvennlig samfunn, som å lage en egen Leve hele livet plan.

Rapportering på Demensplan 2025 (fra kapittel 7.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en vurdering av i hvilken grad kommunene i fylket planlegger og utvikler sine helse- og omsorgstjenester til personer med demens og deres pårørende i tråd med mål, strategier og tiltak i Demensplan 2025, samt den demografiske utviklingen og utfordringsbildet for øvrig.

Demensplan 2025 har som et av målene at personer med demens og deres pårørende skal fanges opp i rett tid. De fleste kommunene i Rogaland har opprettet hukommelsesteam eller utpekt demenskontakt. Hukommelsesteam kartlegger og utreder etter oppdrag fra fastlege. Slikt team er en tverrfaglig sammensatt gruppe som gir råd og veiledning. De hjelper til med å finne praktiske løsninger og informerer om hjelpetilbud. Sesam, senter for eldremedisin og samhandling driver: *Nettverk utredning av personer med demens* for kommunene i Sør- Rogaland. Statsforvalteren, i samarbeid med Sesam, arrangerte seminar for dette nettverket høsten 2021. Tema for seminaret var erfaringsutveksling, pårørendevinvolvement og nødvendig helsehjelp til personer som mangler samtykkekompetanse. Ti av femten kommuner deltok. Det finnes også nettverk for kontaktpersoner nord i fylket. Når det gjelder andre nettverk, så kan vi nevne Sesam sitt nettverk for de som jobber med yngre personer med demens og de som gir dagaktivitetstilbud. Det finnes også nettverk for de som jobber etter forskjellige metoder som Vips og Marte Meo. ABC opplæring er veldig etterspurt i hele fylket, og mange seminar ble gjennomført i løpet av året.

Pårørende til personer med demens er viktig å ha oppmerksom mot, og er nevnt som målgruppe i Demensplan 2025. Det gis tilbud om opplæring og kurs for denne gruppen. Pårørende kurs som USHT Helse Fonna arrangert var veldig populære. I 2021 ble en stor del av disse kursene arrangert digitalt. Det er ikke den foretrukne måten å arrangere slik kurs på, men det ble godt mottatt. Nasjonalforeningen for folkehelsen har arrangert kurs for pårørende, og her har det vært ventelister.

Et uttalt mål i Demensplan 2025 er medbestemmelse og deltakelse i samfunnet. Opplæring er et viktig tiltak for å mestre livet og delta i samfunnet. Sesam driver et forskningsprosjekt som kalles Shape hvor det gis brukeropplæring. Demensvennlig samfunn vil gjøre det lettere for personer med demens å mestre hverdagen. I følge Nasjonalforening for folkehelsen er 14 kommuner i Rogaland med i samarbeid om demensvennlig samfunn. I tillegg til disse registrerte er det to kommuner til nylig har signert avtale om dette.

Bruken av velferdsteknologi brer stadig om seg. Robocare, Komp og teknologi for mestring tas i bruk. Særlig ser bruk av GPS ut til å bidra til en tryggere hverdag. Mange pårørende går til anskaffelse av dette hjelpemiddelet.

Kompetansesentret for Aldring og helse har utarbeidet et "Demenskart" med prognose for hvor mange som vil utvikle demens i hver enkel kommune. Vi viser dette kartet i relevante fora, men er usikre på om kommunene dimensjonerer sin tilbud i tråd med dette.

Dagaktivitetstilbud tilrettelagt for personer med demens er lovpålagt. Vi har ikke full oversikt på tilbudene, men vet at små kommuner med få innbyggere må være fleksible og tilpasse seg etter behov. Vi mottar ikke mange rettighetsklager som handler om denne tjenesten.

Når det gjelder forskning så kan det nevnes at leder for USHT Rogaland har tatt doktorgrad som handlet om hjemmeboende med demens. Videre kan det nevnes FOKUS- praksisnær forskning, opplæring og brukermedvirkning. Dette er Sesam sitt nettverk for forskningssykehjem, hvor 15 sykehjem i Rogaland er med. Målet med FOKUS er å øke livskvalitet til personer med demens i sykehjem.

Rapportering på Kompetanseløft 2025 (fra kapittel 7.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en samlet vurdering av kompetanse- og rekrutteringssituasjonen innen helse- og omsorgstjenestene i kommunene, herunder gi en vurdering av tilgangen på utdanningstilbud i fylket, tilgangen på desentraliserte og deltidsutdanninger i helse- og sosialfagutdanninger.

De aller fleste kommunene i Rogaland rapporterer at de har utfordringer med å rekruttere personell til helse- og omsorgstjenestene. Det er særlig til stillinger på bachelor nivå, men også stillinger med andre utdanningskrav. Tilstrekkelig personell med nødvendig kompetanse er nødvendig for å kunne gi gode tjenester. Status på området og analyse viser at det utfordringer på området. Det må legges gode planer og settes i verk gode tiltak for å kunne tilby kvalitativt gode og bærekraftige tjenester. Dette er ofte et tema i dialog med kommunene, både når det gjelder Leve hele livet satsingen og i forbindelse med tildeling av tilskudd.

Kompetanseløft 2025 har et strategiområde som gjelder rekruttere, beholde og utvikle personell. Når det gjelder rekruttering så rapportere kommuner med låg sentralitet at dette er ekstra krevende at særlig de må ha høyt kvalifisert personell. Lang vei til sykehus krever høy kompetanse lokalt. De etterspør tilpassede studieførlop. Både VID, HVL og UIS har noen tilbud som er tilpasset de mindre sentrale strøk. Det kan nevnes deltidsstudier, distriktsvennlige- og desentralisert studier. UIS planlegger å starte desentralisert studie i sykepleie i Ryfylke kommunene. Dette tilbudet har fått medieomtale, og ser ut til å bli godt mottatt. Vi vil følge med på gjennomføringen. Kommunene er aktive i å rekruttere studenter som har praksis i en av sine tjenester. Det etterspørres flere studenter i noen av de minste kommunene. En del kommuner ser ut til å klare å rekruttere nok helsefagarbeider, men er klare over at en stor del vil bli pensjonister innen få år og at de derfor må ha plan for denne gruppen også. Det er videregående skoler som tilbyr helsefagutdanning spredt i fylket. Det søkes tilskudd til ulik type videreutdanning, det er alt fra kortere utdanning der det går i dybden på spesifikke fagområder, til mastergrader og lederutdanning av ulik omfang. Vi har registrert at det er ansatte i fylket som har tatt eller er i gang med å utdannes seg i avansert klinisk allmennsykepleie.

Menn i helse er et tiltak som har vært populært her i Rogaland. Gjennom denne ordningen er det rekruttert til helse- og omsorgstjeneste. Det har vært stor søknad, og mange har greidd å gjennomføre. Det er vurdert til å være et vellykket tiltak.

Det er stort sykefravær og turnover i helse- og omsorgstjenesten. Dette kommer fram i rapporter og statistikker. Et godt arbeidsmiljø er viktig for å beholde personell. Dette er et uttalt mål i Leve hele livet satsingen, at ansatte skal ha gode arbeidsmiljø og få bruke kompetansen sin. "Jobbvinner" har vært et godt tiltak for å beholde personell. Kommunene som jobber med dette konseptet har laget ordninger tilpasset arbeidsplassen med mål om å beholde ansatte. Utviklingsmulighet er viktig for de fleste. Mulighet for karriereutvikling vil kunne bidra til at de blir interessert å bli værende på arbeidsplassen. Gjennom kommunalt kompetanse og innovasjonstilskudd er det mulig å søket støtte til formell kompetanse. Dette er en mulighet mange

kommuner nytter seg. Det er likevel ikke alle som gjøre det, og disse har vi dialog med. Det er mange grunner til at det ikke søkes støtte. Det kan være alt fra at de ikke har ansatte som ønsker det, eller at ikke det er lagt til rett f. eks desentralisert eller deltidsstudier.

Det er mulig å søke støtte til kurs og opplæring av kortere varighet. Dette er et godt tilbud for å kunne beholde personell i jobben, en annerkjennelse og mulighet for å god i dybden på fag uten å sette av tid til et helt studie. Det er det ikke alle som har anledning til . Det er også rapporter at det er ansatt som ønsker å heve sin kompetanse, men som synes det blir for mye press når det skal avlegges eksamen.

USHTene tilbyr fagdager, seminar, deltakelse i fagnettverk og ulike læringsnettverk. Dette er gode tiltak for å øke kompetansen. ABC opplæring har vært populært og klinisk observasjonskompetanse har hatt fokus.

Det har vært stor vilje til å prøve ut nye måter å organisere tjenester på. Det har vært stor søknad til innovasjonsprosjekt. Det er noen prosjekt som blir gjennomført som pilot, og så blir det ikke mer innsats på området. Andre prosjekt fører til at tiltak fortsetter og implementeres i tjenesteområdet. Simulering er en metode som blir brukt i opplæring. HelseCampus er en regional forskningsbasert helseklynge som har som mål å bli landets fremste arena innenfor simulertbasert undervisning. Vi følge med på arbeidet deres.

Hospitering mellom spesialt- og kommunehelsetjenesten kan både gi økt kompetanse og bidra til at ansatte blir i stillingen sin. Dette prøves ut i fylket.

Tilbud om små stillinger har vært stor i helse- og omsorgstjenesten. De aller fleste kommuner ønsker heltidskultur og jobber med å innføre dette. Målet er store stillinger. Det er utfordringer med å legge om turnus. Noen kommuner har satt som mål at 80% av stillingene skal være 100% stillinger. Det har i lang tid vært slik at små stillingsstørrelser har vært tilgjengelig og det har innarbeidet seg en kultur som innebærer at det er legitimt å jobbe redusert i denne tjeneste. Det er også slik at det kan være veldig tungt, både fysisk og psykisk, slik at mange ikke ser at de har kapasitet til å jobbe full stilling. Vi er usikre på i hvor stor grad kommunen har tatt stilling til denne utfordringen, men vi ser at ulike typer turnusordninger tas i bruk og det vil kunne ta individuelle hensyn.

Rapportering på habilitering og rehabilitering (fra kapittel 7.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen. Rapporteringen skal også inkludere hvorvidt det sikres nødvendig rehabilitering til pasienter med Covid-19 og hvordan pandemien eventuelt har påvirket tilbudet til andre med behov for habilitering og rehabilitering.

I 2021 har Statsforvalteren i Rogaland blitt kjent med resultatene av evalueringen av den nasjonale opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering. Denne evalueringen ble presentert for kommunene og spesialisthelsetjenesten, våren 2021.

Statsforvalteren har deltatt i programkomite til møteplassen for det regionale kompetansesenteret for habilitering og rehabilitering. Det ble avholdt et regionalt webinar 2. november 2021, der fokuset var å løfte opp koordinator-rollen, foreta en gjennomgang av evalueringen av opptrappingsplanen og gi en kort innføring hvordan Helsefelleskapene skal bidra til at pasienter med behov for koordinerte tjenester får bedre koordinerte forløp.

Statsforvalteren i Rogaland har deltatt på IKART konferansen og tatt et dypdykk i hva IKART bidrar til. Vi har inntrykk av at den interkommunale løsningen er et tiltak som kan være en bærekraftig løsning for fremtidens helsetjenester. Vi viser til, at behovet for kvalifisert helsepersonell er økende, samtidig som kommunene har utfordringer med å rekruttere helsepersonale som blant annet sykepleiere, psykologer, vernepleiere, og ergoterapeuter. Helsepersonell er ingen ubegrenset ressurs, og kommunene må finne løsninger som forvalter ressursene best mulig. Det interkommunale tiltaket gir gode resultater. IKART bidrar til økt kunnskap i kommunene og gir gode pasient- forløp med godt forankret brukermedvirkning. Spesialisthelsetjenesten gir tilbakemelding på at IKART gir gode pasientforløp og resultater.

Det er avholdt fagnettverk i regi av Helse Vest, med økende oppslutning de siste to årene. Årsaken til økende oppslutning er at det avholdes digitalt. Spesialisthelsetjenesten rapporterer at det er gledelig at undervisning og veiledning når ut til flere i kommunene, ved hjelp av digitale løsninger.

Nasjonale føringer:

Statsforvalteren i Rogaland har som oppdrag å gjøre FN- konvensjonen CRPD kjent i Rogaland. Vi har 6 pilotkommuner som er med i dette implementeringsarbeidet. Statsforvalteren ser dette oppdraget i sammenheng med rehabilitering og habilitering. Resultatene fra evalueringen av opptrappingsplanen, viser at det har vært og er for lite fokus på habilitering. Vår intensjon er at en bevisstgjøring omring CRPD konvensjonen, vil bidra til økt oppmerksomhet omkring en stor brukergruppe.

Rettighetssaker/tilsynssaker

I Rogaland har vi ikke hatt rettighetssaker eller tilsynssaker som omhandler covid -19 relatert sykdom eller senvirkninger av det. Covid- pasienter er ivaretatt i spesialisthelsetjenesten i Helse Stavanger i form av døg- opphold eller poliklinisk oppfølging.

Oppsummert:

Vi har i 2021 hatt begrenset aktivitet på handlingsplanen. Fokuset har vært på funnene av evalueringen. Vi har et inntrykk av at tilbudet innenfor habilitering og rehabilitering ikke ble vesentlig endret i 2021. Vi erfarer at det er utfordrende å finne tall på om tiltak for å håndtere pandemien har påvirket tilbudet i betydelig grad. Dette gjør at det er vanskelig å kartlegge status på område. Kvalitetsindikatorerne for 2021 foreligger ikke.

Statsforvalteren i Rogaland vurderer at det gjenstår mye arbeid innen fagområdet habilitering og rehabilitering. Små kommuner er sårbare når det gjelder

å ha nok kvalifisert personell og ressurser. Vi får et inntrykk av at det er variasjon mellom kommunene når det gjelder tjenestetilbudene.

Oppdraget for 2022 er oppfølging av funnene fra evalueringen. Dette vil gi Statsforvalteren en bedre oversikt over tilbudet.

Statsforvalteren har et samlet inntrykk av at kommuner i Rogaland ivaretar brukere som er i behov for rehabilitering og habilitering.

Vi får tilbakemelding fra spesialisthelsetjenesten om at i noen kommuner er kommunikasjon utfordrende og vil kreve tiltak for forbedring. Dette vil vi jobbe videre med for å sikre gode overganger og økt pasientsikkerhet.

Rapportering på kompetanse- og rekrutteringssituasjonen i helsestasjons- og skol (fra kapittel 7.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en kortfattet vurdering av kompetanse- og rekrutteringssituasjonen i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, herunder en vurdering av hvordan koronasituasjonen har påvirket kommunenes lovpålagte tilbud til gravide, barn og unge.

Også 2021 har vært et uvanlig år for helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Rekrutteringssituasjonen er ikke representativ, da mange med kompetanse og interesse innen skolehelsetjenesten har vært rekruttert inn i koronaarbeid. Kommunene har hatt stort fokus på å skjerme helsetjenestene til barn og unge, men i enkelte situasjoner med store utbrudd i enkeltkommuner, har ressurser i kortere perioder vært brukt til koronaarbeid. Avveiningen har vært at dersom man raskt får kontroll over smittesituasjonen, vil man komme raskere tilbake til hverdagen, og dermed ha lavest mulig tiltaksbyrde på barn og unge.

I de tilfellene vi har fått meldinger, enten uformelt eller gjennom skriftlige klager, på at kommuner har redusert tilbudet i helsestasjon eller skolehelsetjeneste ut over helt akutt og kortvarig, har vi tatt direkte kontakt med den enkelte kommuner og bedt om redegjørelse for reduksjonene, hvordan de sikrer at anbefalte kontroller og vaksinasjonsopplegg følges og sårbare barn og unge kan identifiseres og følges opp. Disse henvendelsene har ført til at kommunen raskt går tilbake til normalbemanning.

Rapportering på planlegging av helse- og omsorgstjenesten (fra kapittel 7.3.3.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gi en vurdering av omfanget og kvaliteten i kommunenes arbeid med å integrere planlegging av helse- og omsorgstjenestene i det ordinære økonomi- og planarbeidet i kommunen, herunder andelen kommuner som ikke i tilstrekkelig grad integrerer disse tjenestene i planleggingen.

I forbindelse med Leve hele livet satsingen er planarbeid løftet opp og fram. Alle kommunene i Rogaland jobber med denne satsingen, og her kommer viktigheten av å utarbeide planer på bakgrunn av analyse og utfordringsbildet i kommunene tydelig fram.

Vi har begrenset oversikt over omfanget av kommunenes arbeid med å integrere planlegging av helse- og omsorgstjenestene i ordinært økonomi- og planarbeid. På etterspørsler når det gjelder tiltak innen Leve hele livet satsingen, er det blitt vist til handlings- og økonomiplan i de kommuner som har komme så langt med konkrete tiltak. Det er stor forskjell på kommunene sine plan strukturer. Små kommuner kan for eksempel ha få planer som omhandler mange tjenester, mens de større finner det hensiktsmessig å dele opp. En overordnet helse- og omsorgsplan som er politisk behandlet kunne ha et utspring for delplaner som blir behandlet på administrativt nivå.

Vi spurte om kompetanseplaner og om delplaner på helse- og omsorgsområdet for ett år siden. Da svarte 12 kommuner at de hadde kompetanseplan og 7 at plan var under utarbeidelse eller revisjon. Det var 13 kommuner som svarte at de hadde delplan på helse- og omsorgsområdet. De øvrige viste til annet planverk, som temaplan for eldreomsorg, temaplan for Helse og mestring, som en del av plan for habilitering/rehabilitering, heldøgnsomsorg, ROP og strategi for velferdsteknologi.

Vi vil ha fokus på planarbeid framover, for å få bedre oversikt og kunnskap om utfordringer og eventuelle mangler på dette området.

Tvungen somatisk helsehjelp (fra kapittel 7.3.3.7 i TB)

Rapportere på

Vi ber statsforvalteren evaluere involveringen av brukere og pårørende i tilsynet med praktiseringen av tvungen somatisk helsehjelp i den kommunal helse- og omsorgstjenesten, jf. oppdrag 3.3.1.3.10. Evalueringen vil gjennomføres som en digital samling i siste kvartal av 2021. Statens helsetilsyn vil sende ut invitasjon til samlingen med konkrete spørsmål i forkant av samlingen.

Rogaland deltok med to personer fra tilsynslaget i evalueringen som ble gjennomført.

Gevinstrealiseringsplan (fra kapittel 7.3.3.8 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre kort for status på gevinstrealiseringsplanen for oppgavene på Helsedirektoratets og Helsetilsynets områder i årsrapport for 2021.

Reisevirksomheten er redusert på grunn av pandemien. Vi har ført færre tilsyn og har fått større kapasitet til saksbehandling. Vi legger til grunn at økt samhandling på digitale plattformer, redusert reisevirksomhet og noe mer fleksibel bruk av hjemmekontor vil øke produktiviteten i årene som kommer. Deler av tilsynsaktiviteten og møter knyttet til direktoratsoppgavene kan foregå på digital plattform.

Rapportering på nasjonalt restanseprosjekt NRP (fra kapittel 7.3.3.9 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i årsrapportløsningen rapportere på antall overførte saker i nasjonalt restanseprosjekt (NRP), fordelt på rettighetsklager og tilsynssaker, og antall behandlet innen frist.

Vi ferdigbehandlet den 39 rettighetssakene som skulle realitetsbehandles og de 25 tilsynssakene vi mottok inne fastsatte frister.

Mange av sakene ble skrevet utenfor arbeidstid. Vi hadde dugnadskvelder der de som ønsket det og hadde anledning deltok.

Ledelsen organiserte mat etc.

Nasjonalt restanseprosjekt NRP

Saksområder	Antall overførte saker	Antall ferdigbehandlet innen frist	Antall ferdigbehandlet innen årets utgang
Tilsynssaker	25	25	23
Rettighetsklager	39	34	39

Tilsyn av verger (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal i årsrapporten rapportere på totalt antall kontrollerte vergeregnskap i 2021. Det skal oppgis hvor mange vergeregnskapene statsforvalterne har plukket ut og kontrollert basert på egne risikovurderinger, og hvor mange verger som er fratatt oppdrag som en konsekvens av vergeregnskapskontrollen.

Statsforvalteren skal også rapportere på antall vergemål som det er ført tilsyn med i 2021 utover regnskapskontroll, både planlagte og hendelsesbaserte. Statsforvalteren skal i tillegg kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp. Det skal også rapporteres på antall verger som har blitt fratatt vergeoppdrag i løpet av 2021 på bakgrunn av tilsyn og en kort redegjøre for årsaker til fratakelsene.

-Regnskapskontrollen

Vi har kontrollert 451 vergeregnskap. 38 av disse plukket vi ut selv. Totalt av SRFs uttrekk på 451 fikk 32 regnskap resultatet «ikke godkjent» som betyr videre oppfølging på disse av den enkelte saksbehandler.

14 av de 32 som fikk «ikke godkjent» og som vi da hadde videre oppfølging på, stammet fra vårt lokale uttrekk.

Som en direkte konsekvens av funn i regnskapskontrollen er 3 verger blitt fratatt sine oppdrag. En av disse vergene ble politianmeldt da det etter at vergehaver døde kom frem at det var lite til fordeling til arvingene og det ble avdekket at vergehavers konti var tømt etter at den nye vergen hadde overtatt vervet. Vi vet ikke utfallet av saken p.t.

Det kan for ordens skyld også opplyses om at vi i år mottok melding fra politiet om at at en verge ble domfelt 13.8.2021 i sak som vi politianmeldte i 2019 på bakgrunn av vergeregnskapskontrollen.

-Hendelsesbaserte tilsyn

Vi mottar mange henvendelser fra pårørende og andre. En del av disse er bekymringsmeldinger og en del ligger i en gråsoner mellom bekymringsmelding og informasjon/dialog. Generelt kan det sies at mange saker løser seg ved innledende utredning og har sin grobunn i misforståelser og manglende kommunikasjon med vergehaver. En typisk bekymringsmelding vil kunne dreie seg om en konflikt mellom verge og enkelte av vergehavers pårørende/nærstående. I flertallet av disse sakene er det forhold som ikke kan bebreides vergen. Der vi avdekker uregelmessigheter på vergen sin side er dette typisk forsømmelse av oppgaver, herunder manglende utførelse, eks. manglende betaling av regning, mangel på handling. I et fåtall av saker finner vi sammenblanding av økonomi/økonomisk rot. Der verge har underslått er forholdet blitt anmeldt. Det kan også opplyses om at vi mottar et økende antall tilsynssaker om fremtidsfullmakter jf. vergemålsloven §§ 90 og 91.

Basert på tall hentet fra VERA via PowerBI kan vi opplyse om følgende tall for tilsyn 2021:

Saksbasert tilsyn for økonomiske forhold: Totalt: 17

Avsluttet etter undersøkelser: 4, Avsluttet uten tilsynssak: 2, Avvik: 3, Ingen funn: 7

Kontrollresultat: Veiledning og bistand: 2

Saksbasert tilsyn for økonomiske og personlige forhold: Totalt: 7

Avsluttet etter undersøkelser: 2, Avsluttet uten tilsynssak: 2, Observasjoner: 2, Ingen funn: 1

Kontrollresultat: Veiledning og bistand 1, vurdering av fratakelse 1

Saksbasert tilsyn for personlige forhold: Totalt 12

Avsluttet uten tilsynssak 1, avvik 3, ingen funn 3, observasjoner 3

Kontrollresultat: Veiledning og bistand: 1, Vurdering av fratakelse: 2

Vergebasert tilsyn for økonomiske forhold: Totalt: 1

Kontrollresultat: Veiledning og bistand 1

Vergebasert tilsyn for personlige forhold: Totalt 23

Kontrollresultat: Opplæring 2, Veiledning og bistand 18

Vergebasert tilsyn for personlige forhold: Totalt 23

Avvik: 1, Ingen funn: 2, Mangler registrering: 1, Observasjoner 19.

Kontrollresultat: Opplæring: 2, veiledning og bistand: 18

-Planlagte tilsyn

Vi har gjennomført planlagt tilsyn med verger oppnevnt mellom 1.7.2013 – 31.12.2015 med fem eller flere oppdrag, totalt 24 verger. Vergen med færrest oppdrag hadde 5 vergeoppdrag og den med flest hadde 55 vergeoppdrag. Totalt hadde vergene 396 vergeoppdrag og i snitt 16 oppdrag hver.

Vi ba vergene svare på en vergerapport i form av spørreundersøkelse som var utarbeidet av SRF.

Alle vergene utenom 1 besvarte spørreskjemaet som vi sendte per e-post. Vi måtte purre på et fåtall av vergene. Digital kompetanse er svært viktig for å kunne fungere som verge i dag og vi forutsetter derfor at verger svarer på e-post og er i stand til å gjennomføre en digital spørreundersøkelse.

Spørreundersøkelsen brukte vi som utgangspunkt da vi gjennomgikk vergesakene vi plukket ut i kontrollen. For verger med 5-10 oppdrag gjennomgikk vi 2 vergemålssaker. For verger med 11-15 gjennomgikk vi 3 vergemålssaker. For verger med 16-20 oppdrag gjennomgikk vi 4 vergemålssaker og for verger med mer enn 20 oppdrag gjennomgikk vi 5 vergemålssaker.

For hver vergesak gjennomgikk vi samtlige dokumenter i saken for å få et overblikk og et helhetsinntrykk. Dette inkluderer også interne notater og merknader. Alle vergene fikk skriftlig tilbakemelding i form av et brev "tilbakemelding gjennomgang av vergeoppdrag" på ca. 4-5 sider. Vårt utgangspunkt i hver sak var å finne bakgrunnen for det aktuelle vergemålet og den aktuelle vergehavers behov/tilstand. Dette for å se vergehavers behov i sammenheng med vergens utførelsen av oppdraget. Vi gjennomgikk alle større disposisjoner og alle søknader. Ved å gjøre en såpass detaljert gjennomgang av tilfeldige saker er det også vår tanke at dette kan være forebyggende ved å vise vergene at Statsforvalter følger med og gjør detaljerte gjennomganger av tilfeldige saker.

Vergen har i spørreskjemaet blant annet svart på spørsmål om hvordan hun ivaretar vergehavers selvbestemmelse, om kontakt med vergehaver og pårørende med mer. Dette er vanskelig å finne dokumentasjon på skriftlig, men er tema vi tar opp muntlig med vergen i oppfølgingssamtale. For forvaltning av eiendeler/kapital og vergegodtgjøring er det lettere å samkjøre svar med faktum i de aktuelle sakene.

Vårt helhetsinntrykk er at de faste vergene med flest oppdrag er godt informerte og gjør en samvittighetsfull jobb. Vi fant få avvik, dog hadde de fleste hadde noen forbedringspunkter. Disse gjaldt i hovedsak opprettelse av kapitalkonto og overføring av midler over 2G ved årsskifte. Vi fant noen få tilfeller der vergen ikke hadde søkt om godkjenning til bruk av kapital som oversteg vergehavers inntekt, samt der vergen ikke hadde opprettet kapitalkonto ved større formuer på vergehavers hånd.

Noen verger ble også minnet på å ta oftere kontakt med vergehaver. De aller fleste vergene virket å ha en god forståelse av vergehavers selvbestemmelse og den siste rettsutviklingen om dette. Vi har benyttet vi oss av infotekster og infovideoer for å informere/utdanne vergene i sin rolleforståelse tilpasset informasjonen de ga i undersøkelsen.

Vi har forsøkt å gjennomføre samtaler per telefon med de fleste av vergene i tilsynet. Dette er stort sett verger vi er i dialog med på jevnlig basis slik at det er naturlig å ta opp tilbakemeldingsbrevet i våre samtaler med vergene.

En verge er under videre tilsyn som følge av kontrollen og vedkommende får ikke nye oppdrag. De resterende vergene vurderes alle som tilfredsstillende og gode verger som retter seg etter veiledninger.

Vi har erfart at det har vært nyttig at rettsutviklingen om selvbestemmelse tydelig er blitt fremlagt for de faste vergene både i fjorårets og årets tilsyn. Ved det planlagte tilsynet har vi også fått bedre innblikk i hvilke konkrete oppgaver vergene utfører for vergehaverne og omfanget av kontakten mellom verge og vergehaver.

-Fratakelse av vergeoppdrag

Vi har fratatt 23 verger vergeoppdraget i 2021.

De fleste av våre 23 fratakelse er hjemlet i § 29 annet ledd første punktum.

I ca. 15 av fratakelsessakene ønsket vergehaver en annen verge uten at det er noe å klandre vergen for, det typiske er mangel på "personlig kjemi" eller at de rett og slett ikke finner "tonen" og mangler tillit.

I ca. 1 av sakene er vergen fratatt rollen pga. manglende personlig egnethet

I ca. 2 av sakene er vergen fratatt rollen pga. bekymringer fra bofellesskap/pårørende

I ca. 1 av sakene er vergen fratatt rollen pga. vergens håndtering av oppdraget/manglende rolleforståelse og utvist aggressivitet overfor saksbehandlere i NAV.

I ca. 3 av sakene er verge fratatt oppdrag pga. passivitet og ønske fra vergehaver. Til eksempel mener vergehaver at vergen ikke er tilgjengelig per telefon m.m.

Antall kontrollerte vergeregnskap og antall kontrollert på bakgrunn av egne risikovurderinger og på antall vergemål som det er ført tilsyn med i 2021 utover regnskapskontroll

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
451	2 470	32	3

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Statsforvalteren skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Statsforvalteren skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Statsforvalteren skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Tolkesaker:

Egne utgifter, herunder tolk har gått noe de siste årene, da vi har hatt færre asylsøkere. I 2020 ble det betalt kr 94 223 i 34 saker. I 2021 har vi utbetalt kr 88 822 fordelt på 29 saker.

Fritt rettsråd

Statsforvalteren i Rogaland har mottatt 935 saker om fritt rettsråd. Dette er både søknader om fritt rettsråd og salærkrav fra rettshjelperer og advokater. Vi har innvilget og forestått utbetaling i 868 av sakene.

I 2021 er utbetalingen i salær i ordinære rettsrådssaker etter rettshjelpsordningen på kr 7 861 562,-. Dette er en betydelig reduksjon i utbetalingene i forhold til 2020. Det er særlig redusert antall asylsaker, saker om tvangsmedisinering og inntektsgrensene, som etter vår erfaring er årsakene til nedgangen i utbetalinger.

Vi har avslått 67 søknader om fritt rettsråd, der 23 er avslått fordi de økonomiske vilkårene ikke er oppfylt. De øvrige er avslått av andre grunner, eller en kombinasjon av økonomi og andre grunner.

Fri sakførsel

Vi har mottatt 24 søknader om fri sakførsel og fritak rettsgebyr. Det er innvilget i 10 av sakene. 3 av de 14 avslåtte søknadene ble avslått fordi de økonomiske vilkårene ikke var oppfylt.

Vedtak

Kvaliteten på våre vedtak holder høy kvalitet og dette er også tilbakemeldingen fra Statens sivilrettsforvaltning (SRF). Det er kun få av våre vedtak i 2021 som ble påklaget, og samtlige ble stadfestet av SRF.

Saksbehandlingstiden har variert, men vi har ekspedert stykkprissakene fortløpende. Det har vært gjennomsnittlig behandlingstid på 6 - 14 uker på søknader. Dette skyldes delvis at en søker har lagt beslag på enormt mye tid og ressurser med søknader og klagesaker. SRF er orientert om dette. Målet er å behandle sakene innen 8 uker. Vi har gjennom året hatt ca. 100 - 150 restanser i fri rettshjelp til enhver tid.

Vi mottar de fleste sakene via rettsrad.no, men hadde sett at dette var gjort obligatorisk, slik som er foreslått og på høring nå. Det ville da bedret kommunikasjonen, forenklet saksbehandlingen og gitt en mer effektiv utbetaling. Vår høringsuttalelse støtter endringen slik at innsendelse kan bli

obligatorisk fra våren 2022. Vi bistår med informasjon og opplæringen om rettsrad.no til advokatene.

Privatpersoner kan selv søke fri rettshjelp via sikker melding. Dette er positivt, men gir også flere søknader og søknader som mangler opplysninger og dokumentasjon. Dette gir økt arbeidsmengde.

Vi opplever å ha meget god kommunikasjon med advokatene i fylket som yter fri rettshjelp gjennom veiledning og avklaring på telefon. Vi gir også veiledning og råd til privatpersoner som henvender seg til oss på telefon eller epost om fri rettshjelp. Dette får vi også positive tilbakemeldinger på.

Retts hjelp

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkomne søknader	959	935	24
Innvilgede søknader	878	868	10
Avslåtte søknader	81	67	14

Statsforvalteren skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Samlet har Statsforvalteren i Rogaland utbetalt kr 9 423 029,- i 2021.

Vi forventer en betydelig økning i utbetalinger i 2022 ettersom inntektsgrensene har blitt hevet betydelig. Vi anslår at økningen vil ligge rundt 1 - 2 millioner, men har ikke holdepunkter for å anslå dette med sikkerhet.

Særskilt rapportering på NAV-saker (fra kapittel 7.3.4.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere særskilt på de NAV-sakene som omfattes av det særlige rettshjelpiltaket i Justis - og beredskapsdepartementets rundskriv G – 05/2019.

Det skal rapporteres på antallet inkomne saker, behandlede saker og totalt utbetalt beløp.

Statsforvalteren i Rogaland har i 2021 behandlet 4 saker som alle kom dette året.

Totalt har vi utbetalt kr 24 163,- i 2021.

Ivaretagelse av samfunnsikkerhetshensyn i planer (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)

Rapportere på

I hvilken grad ivaretar kommunene samfunnsikkerhetshensyn i alle planer:

1. Alle planprogram beskriver hvordan samfunnsikkerhet skal ivaretas.
2. Det stilles kvalitetskrav til ROS-analyser og kvalitetssikres i etterhånd når disse gjennomføres av eksterne.
3. Avdekket risiko og sårbarhet, inkludert klimaendringer, følges opp i planer.
4. Tiltak fra overordnet plan følges opp på lavere plannivå.

I hvilken grad ivaretar kommunene samfunnsikkerhetshensyn i alle planer:

1. Alle planprogram beskriver hvordan samfunnsikkerhet skal ivaretas.

Dette skjer i høy grad, planprogram gjennomgås av oss og det kommenteres hvis samfunnsikkerhet ikke er nevnt, spesielt når det ikke er nevnt helhetlig ROS-analyse, som skal legges til grunn for planen.

2. Det stilles kvalitetskrav til ROS-analyser og kvalitetssikres i etterhånd når disse gjennomføres av eksterne.

Vi stiller kvalitetskrav til ROS-analyser og fremmer innsigelse der det ikke er godt nok ivarettatt.

Statsforvalteren har gått gjennom alle kommuneplaner, områdeplaner og reguleringsplaner. Dispensasjoner og enkle planendringer er gått gjennom av beredskapsstaben når det er tatt opp av hovedsaksbehandlerne.

Kommunene lærer og tilpasser seg, men det er behov for å følge opp enkelte kommuner på noen tema. Når det gjelder klimaendringer har vi flest utfordringer når det gjelder fremtidig havnivåstigning og bølger, som ikke alltid følges godt nok opp av kommunene. I mange tilfelle mangler kommunen tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag eller en egen fagetat som kan følge dette opp.

3. Avdekket risiko og sårbarhet, inkludert klimaendringer, følges opp i planer.

Det var rundt 17 innsigelser i 21. Tema er Flom, overvann, grunnforhold, mangler ved ROS, stormflo, storulykke. Mangler ved ROS-analyse går igjen og manglende implementering i bestemmelsene.

Kommunene er klar over og tilpasser seg klimaendringene nå mer enn før. Likevel blir de oversett når det hindrer politisk ønsket utbygging. Overvann har mye fokus, men det svikter ofte når et større område trenger utbedring.

Overordnet sikkerhetshensyn ift. naturrisiko synes ennå å være noe umoden på enkelte felt, f. eks. nydyrking av naturlig flomdempende areal i flomutsatte nedslagsfelt.

Store kommuner har kompetanse men kan mangle intern samordning, små kommuner sliter mer med kapasitet og kompetanse.

4. Tiltak fra overordnet plan følges opp på lavere plannivå.

Tiltak fra overordnet plan følges i stor grad opp på lavere plannivå. Det er noe vi bruker tid på å sjekke, og kommenterer ofte der det mangler tydelig oppfølging. Vurdering av sikkerhet svikter ofte i dispensasjoner og enkle planvurderinger, ved at vurderinger ikke blir gjort. Det store antallet slike saker i enkelte kommuner tatt i betraktning, er dette en betydelig fare for samfunnsikkerheten. TEK17 blir ofte ikke brukt eller brukt feil.

Norsk Standard «Krav til risikovurderinger» (NS 5814:2021) er ikke innført.

Helhetlig ROS-analyse for hele kommunen blir for sjelden lagt til grunn for planarbeidet, og de er ofte ikke konkrete nok til det. Dette er noe vi ofte kommenterer.

Vi kom og med uttaler i 2021 til klimaplaner om hvordan de bør kobles til kommuneplan.

I 2022 har vi mål om å gjennomføre et eget møte/veiledning overfor kommunene for å klargjøre krav til innhold og oppfølging av ROS-analyser etter pbl. § 4.3. Vi har et håp om at dette kan være et tiltak som vil gi kommunene nyttig veiledning og bedre kompetanse, slik at vi kan redusere antall innsigelser til mangelfulle ROS-analyser.

Samlet virkemiddelbruk i kommunene (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for status på virkemiddelbruken overfor kommunene:

1. Hvilket kunnskapsgrunnlag er lagt til grunn for valg av virkemiddel tilpasset kommunens behov?
2. Antall gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene
3. For gjennomførte tilsyn:
 - o Hvor mange tilsyn er gjennomført?
 - o Hva var tema for tilsynet?
 - o Var det fellestilsyn med helseberedskap eller rent tilsyn med kommunal beredskapsplikt?
 - o Hva har Statsforvalteren lagt til grunn for å velge kommuner ut for risikobasert tilsyn?
 - o Hvilke typer læringsaktiviteter har Statsforvalteren lagt til rette for i forbindelse med tilsynet?
4. I hvilken grad er veiledningsbehovet ivaretatt innen kommunal beredskapsplikt og helseberedskap?
5. I hvor mange kommuner har Statsforvalteren vært i møter med kommunens ledelse?

1. Statsforvalteren har god kjennskap til kommunene og hvilket behov de har for å oppfylle alle forventningene i forskrift om kommunal beredskapsplikt. Dette gjennom tidligere øvelser og tilsyn, vår generelle veiledning, kommunebesøk, vår kontakt med kommuner ifm. med ekstraordinære hendelser, vår uttalelse etter planer etter PBL og kommuneundersøkelsen til DSB. Vi har under pandemien i 2021 aldri hatt tettere kontakt med kommunene og har derfor et bedre kunnskapsgrunnlag enn vi noensinne har hatt.

2. Vi har ikke gjennomført noen kommuneøvelser i 2021. Dette grunnet koronasituasjonen. Vi hadde lenge planer om å involvere flere kommuner i en totalforsvarsøvelse sammen med HV-08 (Øvelse Hafrsfjord 2021). Det ble gjennomført flere forberedende møter. Men smittesituasjonen gjorde at øvelsen endte opp med i hovedsak å være en ren militær øvelse.

3. Vi har gjennomført 4 tilsyn i 2021. Pga. smittesituasjonen og ressursituasjonen i kommunene har det vært dokumentilsyn med forskrift om kommunal beredskapsplikt. I den anledning var det et digitalt sluttmøte med kommunene der foreløpig tilsynsrapport ble presentert og kommunene hadde anledning til å kommentere denne før endelig rapport ble sendt ut.

Det ble ikke gjennomført noen felles tilsyn med helseberedskap.

Valg av kommuner var basert på en risikovurdering der kommuner som ikke har fulgt opp sin egen oppfølgingsplan for avvik etter tidligere tilsyn var et parameter, utskifting av sentrale personer i kriseledelsen et annet, sammenslåtte kommuner etter kommunereformen et tredje og hvor lenge siden sist tilsyn et fjerde. Vi er selvsagt også klar over at noen har flere storulykkevirksomheter enn andre og det ligger også som et bakteppe.

Vi er usikker på hva som menes med læringsaktiviteter ifm. tilsynet. I et normalår har vi tidlig på året (feb.) et veiledningsmøte med alle kommunene som skal tilsyn inneværende år for å forberede dem best mulig på tilsynet. Der går vi gjennom det enkelte forskriftspunktet og sier noe om hva som skal til for å få "bestått". Et slikt møte hadde vi sist i feb. 2020. Dette var ikke mulig å gjennomføre i 2021 pga. pandemihåndteringen og usikkerheten om hvor mange tilsyn det var mulig å få gjennomført.

4. Vi informerer kommunene om vår veiledningsplikt hele tiden og hver gang vi møtes. Under pandemien har vi hatt møter minst ukentlig. Vår veiledningsrolle er derfor godt kjent og flittig brukt. Dette blir også nevnt spesielt i våre tilsyn. At det bare er å ta kontakt dersom de trenger veiledning for å lukke avvik. Mange kommuner bruker å sende nye eller reviderte helhetlige ROS-analyser på høring til oss.

5. Når vi er på tilsyn (også på de 4 digitale sluttmøtene etter dokumenttilsyn i 2021) møter vi alltid ordfører og kommunedirektør. Fylkesberedskapssjef deltar også når statsforvalter er på kommunebesøk sammen med ledergruppen. Da møter vi hele kommuneledelsen. Det har vært 5 kommunebesøk i 2021. I tillegg har vi hatt mange møter i 2021 om koronahåndteringen der kommuneledelsen i alle kommuner har deltatt. Oppsummert har vi møtt kommuneledelsen i 23 av 23 kommuner i 2021

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjør for status på fylkesROS og tilhørende oppfølgingsplan

FylkesROS Rogaland er fra 2018 og er gjeldende fra 2018-2021. Vi planlegger revisjon av denne i 2022.

Vi laget en oppfølgingsplan til FylkesROS i 2018 som inneholdt en 4 årsplan for oppfølging av identifiserte tiltak.. Denne ble oppdatert i 2019. Den siste aktiviteten vi har registret ifm. oppfølgingsplanen var i januar 2020. Det har pga. koronahåndteringen ikke jobbet med oppfølgingsplanen i 2021.

Status scenario fylkesROS (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for status av scenario sikkerhetspolitisk krise/krig i fylkesROS.

Statsforvalteren har ikke utarbeidet scenario for sikkerhetspolitisk krise/krig i FylkesROS. Dette på grunn av koronasituasjonen og vår prioritering av håndteringen av denne. Men det må nevnes at vi har utarbeidet et scenario om hybrid krigføring (gradert B) i FylkesROS fra 2018 som delvis oppfyller dette.

Planen er at sikkerhetspolitisk scenario blir utarbeidet når vi skal revidere hele FylkesROS i 2022.

Gevinstrealiseringsplanen: Tilsyn (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstrealiseringsplanen, rapportere på effekten av tiltakene som er gjort for å øke kvaliteten og sikre lik praksis på tvers av statsforvalterne og hvilke grep som er tatt for å øke tilsynsaktiviteten

Alle våre kontrollører etter forurensningsloven skal ha opplæring i regi av Miljødirektoratet og HMS-etatene sin opplæring i styrende dokumenter. Vi deltar i fylkesmannens nasjonale tilsynsforum og ser på maler, tilsynsprofil og enkeltsaker mm. Vi har dialog med å følge opp tilsyn, og tar opp enkelttema. Dette for å lære av hverandre og for å bli likere.

Vi har nå fire kontrollører. Vi legger opp egne regionale tilsynsaksjoner. I 2021 kontrollerte vi sandtak/pukkverk, offshorerelatert virksomhet og startet kartlegging av overflatebehandlere. Vi har et blikk for å øke bemanningen og legge opp til aksjoner hvor vi får effekten av å gå mange tilsyn innen samme type industri. Da får vi også stanset de verste forurenserne og med det få likere forhold i bransje.

Vi blir godt mottatt og får gode tilbakemeldinger fra våre tilsynsobjekter.

Gevinstrealiseringsplanen: Veiledning av kommunene (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

I henhold til gevinstrealiseringsplanen, rapportere på effekten av tiltakene som er innført for å bedre veiledningen av kommunene og hvilke resultater tiltakene har ført til.

For å få til en helhetlig praksis i Norge, har vi dialog med de andre embetene og Miljødirektoratet for å finne lik praksis.

Vi deltar i Planforum, oppfølging av forvaltningsstyret for SVR, nettverk for oppfølging av kommuner som har overtatt verne-forskriftsansvar, samarbeidsorgan knytta til Jærstrendene landskapsvernområde, Friluftsrådene, klimanettverkene, vannområdeutvalg og undergrupper der, avfallsforum og avløpsgruppene på hhv Haugalandet og Nord-Jæren.

Vi har også et langsiktig samarbeid med fylkeskommunen og kartverket om Temakart Rogaland og vi deltar aktiv i utarbeidelse av regionale planer

Vi tilbyr kommunene bistand og vi rådgir dem i utfordrende miljøsaker. Vi har også et langsiktig samarbeid der i veileder i regelverket og hjelper dem til å saksbehandle sine egne saker. Vi inviterer kommunen med på tilsyn, slik at de skal kunne ta tak i egen problematikk. Vi ser en effekt av dette i og med at de store kommunene klarer seg godt faglig, selv om de minste fremdeles trenger faglig hjelp.

Fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak mot fremmede organismer

Vi har jobbet aktivt med å engasjere flere kommuner for hvert år, og gjøre de kjent med tilskuddsordninger, aktuelle tiltak og generell informasjon.

I år har det vært mest fokus på videreføring av pågående større prosjekt: kjempespringfrø, mink og sitka, samt pilotprosjekt på om og hvordan en bør bekjempe engelsk karse. Bekjemping av mink skjer over et stort område (Jærstrendene LVO og tilstøtende verneområder) slik at denne krever periodevis mye tid å følge opp mtp publikum.

Fremmede organismer

Beskrivelse av tiltak (som meldt inn i ESS)	Oppfølging av overordnede kriterier	Art/artsgruppe	Type tiltak	Vurdering av gjennomført tiltak	Sum brukt
Boersvineblom, Eigersund	Tiltak som har fokus på tidlig innsats, tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen. Knyttet til havneområder.	Boersvineblom	Bekjempelse	God	25 000
Boersvineblom, Karmøy	Tiltak som har fokus på tidlig innsats, tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen. Knyttet til havneområder.	Boersvineblom	Kartlegging	God	50 000
Engelskkarse, Klepp	Uvisst om det er nylig forekomst for regionene eller ikke.	Engelskkarse	Kartlegging	Middels til god.	63 300
Kjempebjørnekjeks	Tiltak som har fokus på tidlig innsats, tiltak mot forekomster der det er en stor sannsynlighet for å fjerne arten i et område/regionen	Kjempebjørnekjeks	Bekjempelse	Usikker	10 000
Kjempespringfrø, Rogaland	Samkjørt innsats mellom kommunale, statlige og private midler. Med stor sannsynlighet for å fjerne den fra større delområde. Rapportert sum er bare de statlige.	Kjempespringfrø	Bekjempelse	God	210 000
Lupin, Brusand	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder, og samkjøring mellom sektormyndigheter.	Lupin	Bekjempelse	God. Her ble gjennomføring helt og holdent tatt over av Fylkeskommunen da de ville ta på seg ansvaret på sin tomt, og dermed fristilte midler hos oss til bekjemping av andre FA.	0
Sitkagran, Utsira	Tiltak med fjerning av FA i utvalgt naturtype med samkjørte midler fra ulike myndigheter, hvor det også er stor sannsynlighet for å fjerne arten fra regionen (øsystemet).	Sitka	Bekjempelse	God	100 000
Mink, Rogaland	Tiltak til bekjempelse av fremmede organismer i områder med trua naturtyper, naturtyper som er viktige for trua arter og nær verneområder.	Mink	Bekjempelse	God. I områder hvor det er gjort bekjemping er det f.eks. rapportert svært god hekkesuksess hos gravand. Har også skap mye positiv mediaoppmærksomhet, og dertil publikumsengasjement i rapportering.	200 000
					658 300

Truede arter (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Tiltak for å ta vare på truede arter og naturtyper.

Stavanger botaniske hage - omdisponerte midler til hageanlegg for trua arter - frødyrking av skjeggknoppurt fra sterkt redusert bestand - effekt redde skjeggknoppurt for reetablering - langsiktig effekt opparbeide ex situ levende samling fra lokale bestander av flere trua arter.

Oppstart av skjøtselstiltak for slåttemyr på Kviten ble omdisponert for å kunne ivareta og forbedre eksisterende skjøtsel av slåttemyr areal på Hustveit. Vi har som mål å få startet arbeidene på Kviten i 2022.

Truede arter og naturtyper

Art/naturtype	Ref. nr.	Type tiltak	Omfang av tiltaket	Navn på område	Effekt av gjennomført tiltak	Sum
Skredmjelt	21S374AC	Overvåking	Synfaring av kjent lokalitet	Førre	Tilpasset strategi for skjøtsel etter ny trusselvurdering.	1
Tiltak frøinnsamling, dyrking og informasjon	21S374AC	innsamling/spiring	Innsamling av frø i Rogaland, prosjektoppstart	Stavanger botaniske hage, Ullandhaug	Ex.situ sikringssamling av lokale trua bestander for reintroduksjon	1
Skjøtselsplan kystlynghei	21S374AC	skjøtselsplan	Kartlegging, utarbeiding av skjøtselsplan, befaringer, grunneierkontakt/rådgivning	Mydland, Vatland, Hatleskog, Eigerson, Haugalandet	Langsiktig tradisjonell skjøtsel med brenning og beiting ved flere kystlyngheilokaliteter.	5
Skjøtselsplan slåttemark og -myr	21S374AC	Skjøtselsplan	Kartlegging, skjøtselsplan og iverksetting av planlagte tiltak.	Hustveit, Sogndalstrand, Hatleskog, Haver	Økt kunnskapsgrunnlag og planer for langsiktig skjøtsel av flere viktige lokaliteter for slåttemark og -myr.	4
Skjøtselsgruppe kystlynghei	21S374AC	Samordning	Administrasjon, oppstart av ny skjøtselsgruppe, kontakflate mot eksisterende nettverk for brenning på Haugalandet og i sør-Rogaland	Rogaland	Økt kunnskapsgrunnlag, samordning og kunnskapsformidling for mer helhetlig forvaltning av naturtypen i Rogaland	1
Skjøtselsgruppe slåttemark	21S374AC	Samordning	Administrasjon, oppstart av ny skjøtselsgruppe, kontakflate mot eksisterende nettverk for slått i Rogaland	Rogaland	Økt kunnskapsgrunnlag, samordning og kunnskapsformidling for mer helhetlig forvaltning av naturtypen i Rogaland.	1
Rådgjeving og kvalitetsikring	21S374AC	Rådgivning og grunneierkontakt.	Rådgivning, veiledning og kontroll av tiltak finansiert ved tilskuddsordningen.	Rogaland	Bedre kontakt med utøvere av skjøtsel for semi-naturlige naturtyper. Veiledning gir bedre ivaretagelse av disse naturtypene..	1
Hul eik	21S374AC	Administrasjon, informasjonsarbeid og veiledning	Befaringer, tilstandsvurdering og direkte tiltak	Rogaland	Ivaretagelse av lokaliteter med hul eik	5
Åkerrikse	21S374AC	Nasjonal overvåking og kartlegging åkerrikse, tilpasset drift i hekkesesongen	Kartlegging syngende hanner, ringmerking, tiltak i landbruket.	Nasjonal kartlegging, feltarbeid i Rogaland og Vestland.	Åkerrikse ble registrert ved minst 89 ulike lokaliteter i Norge i 2021, og rundt 95 ulike hanner er involvert. Mulighet til å gjennomføre målrettede tiltak i landbruket. I 2021 ble det fanget 8 ulike fugler i Rogaland (derav to gjenfangst av fugler merket året før), og en av de som ble merket i Rogaland ble fanget noen dager senere i Hordaland. Innhentet fjærprøver fra én fugl i 2021 (også tatt prøver i 2019 og 2020), som vil bli innsendt for analyse av stabile isotoper. Svarene kan gi oss en pekepinn på hvor fuglene overvintrer, og kanskje også hvor de oppholdt seg mot slutten av fjøretts hekkesesong	1
Strandmurerbie	21S374AC	Kartlegging, tiltak	Kartlegging aktuelle sandyneområder fra Solastranden til Sirevåg, vurdering av mulige trusselfaktorer og aktuelle skjøtels- og bevaringstiltak, kartlegging av hvilke næringsplanter og andre planter strandmurerbiene besøkte.	Jæren (Rogaland)	Det ble registrert strandmurerbier på alle lokalitetene langs jærkysten der det er rapportert forekomster tidligere. Det ble også funnet helt nye kolonier (Byberg og Bore).	1
Svarthalespove	21S374AC	Kartlegging, overvåking	Undersøkelse aktuelle (nye og gamle) hekkelokaliteter i Nord-Norge og på Jæren.	Rogaland (Jæren) og Nord-Norge	Følge bestandsutvikling, ny informasjon om bevegelsesmønstre i hekketiden.	3
						24

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Omtale av virkninger og resultater av prosjektene.

I 2021 ble 10 millioner kroner fordelt til fornyings- og innovasjonsprosjekter. Antall søknader var betydelig høyere enn årene før.

For 2021 ble det lyst ut fem prioriteringsområder ved fordeling av prosjektskjønn, for å styrke innsatsen på prioriterte områder fra departementet: FNs bærekraftsmål, digital forvaltning, klima og miljø, barn og unge, og samfunnssikkerhet og beredskap. Alle prosjektene som ble tildelt midler relaterte seg til en eller flere av disse områdene. Prosjekter der flere kommuner samarbeidet ble spesielt prioritert.

29 søknader ble mottatt i 2021 (mot 16 i 2020), hvorav 18 ble tildelt midler. På grunn av høyere beløp til prosjektskjønn enn tidligere har vi kunnet gi større beløp til flere av prosjektene, slik at prosjektene i større grad blir tildelt det de søker om. Håpet er at dette skal gjøre prosjektene i bedre stand til å bli gjennomført som planlagt.

Det er mange spennende prosjekter på gang i kommunene. Blant annet har Gjesdal kommune blitt tildelt 1 400 000 kroner til prosjektet «Barnehagemyndighetsrollen i jærkommunene,» som er i samarbeid med tre andre kommuner. Målet er at de sammen skal utvikle egen kompetanse på tilsyn og systemsikring av private og kommunale barnehager. De muntlige tilbakemeldingene fra prosjektet er svært positive, og fremdriften er god.

I 2020 ble det tildelt 800 000 til et prosjekt der målet var å etablere et interkommunalt klyngesamarbeid om forskning og bruk av forskningsresultat innen helse- og omsorgssektoren. Prosjektet ledes av Stavanger kommune i samarbeid med flere kommuner i Sør-Rogaland. I 2021 ble det tildelt midler til et

nytt prosjekt som springer ut fra dette klyngesamarbeidet, der kommunene skal prøve ut nye modeller for å få kunnskapsbasert praksis til å bli den valgte tilnærmingen som grunnlag for faglige avgjørelser i tjenesteutøvelsen. Prosjektene peker på viktigheten av at kommunene selv får stå som premissleverandører innenfor forskning i kommunal sektor. Statsforvalteren ser frem til å lære mer om erfaringene kommunene har gjort seg fra disse prosjektene.

Statsforvalteren gjør en kort, skriftlig vurdering av prosjektene som har levert sluttrapport. Denne vurderingen er tilgjengelig på den offentlige siden for prosjektportalen ISORD.

Statsforvalteren deltar aktivt i utforming av innovasjonskonferansen i Rogaland sammen med noen andre kommuner, KS og Universitetet i Stavanger. Denne konferansen er en viktig arena for inspirasjon og deling av gode innovasjonserfaringer mellom kommuner og andre. Innovasjonskonferansen for 2021 ble avholdt digitalt, og har fått økte midler for 2022 for fysisk og digital gjennomføring.

Ordningen med prosjektskjønn blir hvert år presentert på Statsforvalterens tilskuddskonferanse. For 2022 er det lyst ut 10 mill. kroner, for å holde på det styrkede fokuset på innovasjon og fornying, og motivere flere til å søke og oppmuntre til omstilling i kommunene. For 2022 er det bærekraftige velferdssamfunn som er det prioriterte området. Søknadsfristen for 2022 er 18. februar. Vi har varslet kommunene om at midlene for 2023 vil ha søknadsfrist tidlig i november 2022, slik at vi kan fordele midlene i forkant av budsjettåret.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av statsforvalteren, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.

Vi har i år 2021 opplevd økt pågang utenfra knyttet til lovlighetskrav, hvor både kommuner, privatpersoner og øvrige organer stiller spørsmål og ønsker informasjon om regelverket.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	8	1	9
På eget initiativ			0

I tillegg til de krav som er tatt til behandling etter kommuneloven § 27-1 fikk Statsforvalteren i Rogaland 11 anmodninger om lovlighetskontroll fra andre som vi har vurdert. Disse sakene er ofte komplekse og medfører en del arbeid, før vi kan konkludere. Vi fant ikke at det forelå særlige grunner som tilsa at vi skulle foreta lovlighetskontroll av eget tiltak.

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.2.2 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal gi en kortfattet omtale av hvilke særlige kommunalrettslige tema de veileder kommunene om, og om eventuelle kommunalrettslige saker som har vært ressurskrevende/hatt mye oppmerksomhet hos statsforvalteren.

Vi har sett et stort behov for å veilede på regelverket om kommunale garantier etter Kommunelovens § 14-19 med tilhørende forskrift. På dette området er kvaliteten på de sakene som kommer til politisk behandling i kommunene ofte av for dårlig kvalitet. Dette gjenspeiler seg i de søknadene om godkjenning som kommer videre til Statsforvalteren. Kommunene gjør ofte ikke en reell vurdering av økonomisk risiko og av om garantien gis til næringsvirksomhet. I tillegg oppfyller garantivedtakene sjelden formalkravene i forskriften. Vi bruker derfor uforholdsmessig mye tid på behandling av disse sakene. Det hender at sakene må tilbake til kommunen for en ny runde med saksbehandling der.

For å bøte på dette behovet for ekstra veiledning har vi gjort følgende aktiviteter:

- arrangert et digitalt fordypningskurs i januar for saksbehandlere i kommunene som gikk over to dager med tittel "Forsvarlig og effektiv saksbehandling av kommunale, økonomiske garantier". Her deltok saksbehandlere fra kommuner over hele landet.

- vi tok initiativ til, og har tatt ansvaret for, å utvikle et nasjonalt felles innsendingsskjema for søknad om godkjenning av kommunale garantier. Arbeidet er gjort i samarbeid med andre statsforvaltere, KDD og STAF. Søknadsskjemaet ble klart til bruk i september. I søknadsskjema får saksbehandlere veiledning underveis i utfyllingen og de kan også bruke skjema som en kvalitetssikring i sin forberedelse av sakene til politisk behandling. Når kommunene bruker dette skjemaet for innsending øker sannsynligheten for at statsforvalteren får inn nødvendig informasjon om saken med tilhørende vedlegg.

- arrangerte et nasjonalt webinar om kommunale garantier i desember med tittel "Fallgruver å unngå når kommunen gir økonomisk garanti til en annen virksomhet". Her ble også skjemaet for innsending av søknader til statsforvalterne presentert.

- gitt veiledning direkte til de kommunene som vi har fått henvendelser og konkrete søknader fra. Kommuner tar kontakt med oss for veiledning også fra

andre fylker.

Statsforvalteren i Rogaland opplever økt pågang av lovlighetskontrollsaker, både i form av krav og anmodninger. Vi synes å se en tendens til at lovlighetskrav i økende grad benyttes som et verktøy for å få oppmerksomhet om en sak, mer enn at det reelt er behov for en prøving av lovlighet. Slik vi ser det er dette et område hvor det er behov for mer veiledning ut til kommunene, særskilt til kommunestyrene. Kanskje kan vi da unngå ytterligere økning av saksmengden inn, samt at de saker vi får inn har fått en god behandling før de kommer til oss.

Også i år 2021 har rådgivning ut til kommunene knyttet til pandemihåndteringen og kommunalrettslige problemstillinger i den forbindelse stått sentralt. Jurist fra kommunelaget har deltatt i ukentlige møter med kommunene, samt i særskilte møter med enkeltkommuner ved behov. Kommunene har hatt behov for veiledning både knyttet til utforming av lokale forskrifter og vedtak, forståelsen av covid-19 forskriftens regler om blant annet arrangementsavvikling, regelverket om fjernmøter og unntak mv.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.2.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Interkommunalt samarbeid

Det er et utstrakt samarbeid mellom kommunene i fylket. Mye av samarbeidet skjer gjennom regionale råd, læringsnettverk og andre fagnettverk.

Det er et omfattende interkommunalt samarbeid i form av IKS'er på områder som vann og avløp, renovasjon, brann og redning, idrettsanlegg (folkehaller) m.m. Mange kommuner eier også bedrifter sammen organisert som AS, som strøm og nettselskap, arbeidsmarkedsbedrifter m.fl.

I 2020 og 2021 har vi overfor kommunene hatt et spesielt fokus på behovet for økt formelt samarbeid mellom kommunene i møte med den kommende barnevernreformen. Vi har tematisert dette til kommunene både per brev og i aktuelle møter.

Det er interkommunalt samarbeid i form av vertskommunesamarbeid på barnevernområdet i alle deler av fylket. Det er dialog med kommunene om behov for ytterligere interkommunalt samarbeid knyttet til barnevernreformen. Også på NAV - området er interkommunalt samarbeid stadig mer sentralt. Flere NAV – kontor i fylket er slått sammen i 2021.

Innenfor oppvekst og opplæring finner vi ulike former for samarbeidsløsninger:

- Flere kommuner har vertskommunesamarbeid innenfor pedagogisk psykologisk tjeneste.
- Fire kommuner har etablert et forpliktende samarbeid om skoleutvikling med felles mål, utviklingsplaner og har ansatt en felles utviklingsleder (jærskulen).
- Mange kommuner har ikke eget voksenopplæringsssenter og kjøper dette fra en nabokommune.

De siste årene har digitaliseringssamarbeidet DigiRogaland blitt etablert og alle kommunene deltar i dette prosjektet.

Samarbeid om beredskap under pandemien

Samarbeidet om beredskap har blitt tettere og mer omfattende gjennom pandemien. Det er opprettet en rekke ulike former for samarbeid både når det gjelder vaksiner, testing, smittesporing og legevakstjenester. I tillegg har kommunene samarbeidet om lokale og regionale smittevernstiltak. Her har et nært samarbeid med kommuneoverlegene og politisk/administrativ ledelse på tvers av kommunene vært særlig viktig.

Statsforvaltere som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på statsforvalterens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog.

Planer med felles brev

Vi har registrert syv plansaker i 2021 der statlige etater har sendt innsigelser til Statsforvalteren for samordning. Vi har ikke oversikt over om det er sendt noen innsigelser direkte til kommunene, men vi har liten grunn til å tro det. Ordningen med at statlige innsigelser først skal sendes direkte til Statsforvalteren er etter hvert blitt godt kjent og etablert og slike "feilsendinger" direkte til kommunene ville vi sannsynligvis ha fanget opp som kopimottaker. Blant de statlige innsigelsene som ble sendt til Statsforvalteren i fjor inngår en innsigelse fra Forsvarsbygg, en fra BaneNor, en fra Avinor og fem fra NVE. Før ansvaret for fylkesveg ble overført til fylkeskommunen var de fleste andre statlige innsigelsene i Rogaland fra Statens Vegvesen, når vi ser bort fra Statsforvalterens egne innsigelser.

Tidlig og tett kontakt - lite motsetninger

I det statlige samordningsprosjektet vårt legger vi stor vekt på tidlig og god dialog mellom de ulike statsetatene i sakene slik at vi kan samarbeide og støtte hverandre i arbeidet. Vi har i særlig grad en slik tidlig dialog med NVE, men også forsvaret. Vi bygger nå aktivt dette nettverket med jevnlig samlinger mellom plansaksbehandlerne i statlige etater som er omfattet av ordningen for samordning av statlige innsigelser, senest i november i fjor på TEAMS, og legger det også opp mot fylkeskommunen og kontakt gjennom planforum.

Vi har ikke avskåret noen innsigelser i 2021. Avskjæring av innsigelser skjer bare helt unntaksvis og vi har kun avskåret en innsigelse i Rogaland gjennom hele perioden vi har hatt rollen som statlig samordner.

Innsigelser fra Statsforvalteren i 2021

Vi fremmet innsigelser til fem overordnede planer i 2021, to til kommuneplan og tre til kommunedelplan. Vi har videre fremmet innsigelser til 48 reguleringsplaner, hvorav flere reguleringsplaner er møtt med mer enn en innsigelse. En del innsigelser blir unngått gjennom gode regionale planer, gode kommuneplaner og tidlig dialog, inkludert i planforum. De innsigelsene som blir fremmet blir i all hovedsak løst gjennom drøftinger på lavest mulig nivå. Gjennomføring av slike drøftingsmøter, som gjerne blir holdt på administrativt nivå, er en fast og etablert ordning i Rogaland og mange innsigelser blir løst gjennom slik dialog uten at det blir nødvendig med meklings.

Vi ser at det har blitt fremmet relativt sett flere innsigelser fra Statsforvalteren i 2021 enn foregående år. Flest innsigelser er fremmet med bakgrunn i konflikt med følgende hensyn (antall innsigelser i parentes): risiko og sårbarhet (17), samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (12), overordnet plan (12), biologisk mangfold (10), strandsone (8) og klimatilpasning (8).

Årsaken til økning i antall innsigelser har vi ikke noe endelig svar på, men det er trolig en kombinasjon av både en bredere involvering og samordning og et økt fokus på enkelte tema internt i embetet, og muligens også endring i planleggingspraksis hos kommunene. For eksempel har klimatilpasning hatt et særlig fokus i 2021 fordi klima har vært et av våre uttalte satsningsområder. Vi har derfor trolig fanget opp flere saker med konfliktpotensiale på grunn av økt kunnskap om temaet internt. Bevaring av myrområder har dessuten fått økt fokus nasjonalt. Konflikt med samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og overordnet plan skyldes sannsynligvis i større grad kommunenes planleggingspraksis, men kan også ha sammenheng med ny Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke som ble vedtatt høsten 2020, og at denne foreløpig ikke er like godt innarbeidet i kommunenes egne overordnede planer som den foregående planen. Det ses også til dels en økende vilje blant kommunene til å utfordre regionalplanens retningslinjer for utnyttelse og prinsipper for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Når det gjelder det store antallet innsigelser knyttet til konflikt med risiko og sårbarhet, er dette noe vi er klar over. Mange av innsigelsene er av prinsipiell karakter fordi formelle krav til ROS-analyse i plansaker ikke er oppfylt, eller avbøtende tiltak ikke er godt nok sikret i planer. De fleste, om ikke alle, av disse innsigelsene løses enkelt gjennom dialog med kommunene. For å redusere antall innsigelser på dette temaet har vi planer om et møte eller seminar for kommunene hvor vi vil gå gjennom aktuelle krav og veiledere på området.

Samordning av statlige innsigelser

Etat	1. Antall planer der andre statlige etater har oversendt innsigelse til statsforvalteren	2. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er løst før de er fremmet for kommunen	3. Antall planer der innsigelsene fra andre statlige etater er avskåret av statsforvalteren	4. Antall planer med innsigelse fra statsforvalteren og andre statlige etater fremmet for kommunen
Antall planer totalt	6	0	0	58
Statsforvalteren	2	0	0	53
Avinor	1	0	0	1
Biskopene				
Direktoratet for mineralforvaltning				
Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap				
Fiskeridirektoratet				
Forsvarsbygg	1	0	0	1
BaneNor	1	0	0	1
Kystverket				
Luffertilsynet				
Mattilsynet				
NVE	5	0	0	5
Oljedirektoratet				
Politiet				
Riksantikvaren				
Statens vegvesen				
Statsbygg				

Riksantikvaren er ikke samordnet i samordningsprosjektet.

Rapportering i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle statsforvalterne rapporterer byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for statsforvalterne.

- Av årsrapporten skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Statsforvalteren ferdigbehandlet i 2021, 400 byggesaker, mot 403 ferdigbehandlede i 2020. 147 av disse sakene ble ikke behandlet innenfor fristen, mot 147 saker i 2020 og 115 i 2019. Bemanningssituasjonen på fagfeltet har vært utfordrende også i 2021. Vi har hatt fokus på effektiv saksfordeling for å sikre at de eldste sakene blir behandlet først, noe som har ført til at tallene er stabile sammenlignet med 2020. Bemanningsutfordringer har gjort at vi bevisst har brukt overtidsmidler på restansenedbygging.

Den gjennomsnittlige behandlingstiden har økt, med 95 dager i 2021 mot 81 dager i 2020 og 74 dager i 2019.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
400	98	147	51	1	5	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)

Rapportere på

Alle statsforvalterne rapporterer plansaker i SYSAM-ny rapporteringsløsning for statsforvalterne.

- Av årsrapporten for 2021 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Statsforvalteren ferdigbehandlet i 2021 70 plansaker, en forbedring fra 58 ferdigbehandlede i 2020. Halvparten (35) av disse sakene ble ikke behandlet innenfor fristen, mot 23 saker i 2020 og 45 i 2019. Bemanningssituasjonen på fagfeltet har vært utfordrende også i 2021. Vi har hatt fokus på effektiv saksfordeling for å sikre at de eldste sakene blir behandlet først, men har dessverre likevel hatt noe etterslep, som reflekteres i disse tallene. Bemanningsutfordringer har gjort at vi bevisst har brukt overtidsmidler på restansenedbygging.

Den gjennomsnittlige behandlingstiden har økt, med 107 dager i 2021 mot 85 dager i 2020 og 107 dager i 2019

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelsen på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	70
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	107
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	35
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	2

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall lærlinger i 2021. Det skal også fremgå innenfor hvilke fag.

Statsforvalteren i Rogaland har ikke hatt lærling siden FMFA/STAF ble opprettet. Vi har vært i dialog med STAF om en felles læring, men uten å lykkes. Vi vil jobbe videre med dette i 2022.

Kartlegging av klager som fremmes av statsforvalteren som sektormyndighet (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Det vises til oppdrag 3.1.1.1.14. Det skal gis en beskrivelse av status innen 1. april 2021.

Rapportering er sendt innen fristen.

Statsforvalteren skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.7.4 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal gi en omtale av statsforvalterens arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Universell utfordring blir vurdert i sammenheng med kommunalt planarbeid. Det ble heller ikke i 2021 fremmet innsigelse fra Statsforvalteren på dette feltet. Ut over at vi vurderer ivaretagelse av universell utforming i plansaker, har det ikke vært gjort særskilte tiltak på dette området i 2021.

Vi opplever generelt at kommuner og private planleggere er flinke til å ta hensyn til universell utforming i sin planlegging. Vi samarbeider med fylkeskommunen om temaet, og de har også en egen regionplan for dette temaet.

Statsforvalteren skal gi en omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.7.5 i TB)**Rapportere på**

Nye regler om aktivitets- og redegjørelsesplikten på likestillingsområdet trådte i kraft 1.1.2020. I årsrapporten for 2021 skal det redegjøres for arbeidet for likestilling i tråd med il de nye kravene for redegjørelsesplikten, jf. økonomi- og virksomhetsinstruks pkt. 4.2.3 og pkt. 5.1.1.2, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 24 om offentlige myndigheters aktivitets- og redegjørelsesplikt samt §§ 26 og 26 a om arbeidsgivers aktivitets- og redegjørelsesplikt. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har utarbeidet veiledning og maler for det aktive likestillingsarbeidet og maler for redegjørelse.

Lenke: [Aktivitets- og redegjørelsesplikten \(ARP\) \(bufdir.no\)](#)

På generelt grunnlag prøver vi å ta opp emnet om nye plikter i likestillings- og diskrimineringsloven der det er naturlig i dialoger vi har med kommunene.

Gjennom 2021 har vi publisert flere nyhetssaker på likestillingsområdet:

- FN-konvensjonen om rettane til menneske med nedsett funksjonsevne - CRPD.
- NIM set kommunane sitt ansvar for menneskerettane på dagsorden
- I dag blir FNs internasjonale dag for menneske med nedsett funksjonsevne markert
- Få mer kunnskap om likestillingsplikten for offentlig sektor

Rapportering saksbehandlingstid i skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid i håndhevingssakene per 31.12. Dere skal kun rapportere på saker som gjelder brutt/ikke brutt aktivitetsplikt.

Vi behandlet 95 saker der vi fattet vedtak om brutt/ikke brutt aktivitetsplikt. 12 av sakene ble meldt i 2020, og de resterende 83 ble medlt i 2021. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for saken som ble behandlet i 2021 var 49 dager.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal beskrive vurderingene som var avgjørende for valg av:

- a) tilsynsystema
- b) omfang
- c) skriftlig eller stedlig tilsyn
- d) tilsynsobjekt

Deltakere i grunnskoleopplæring for voksne er en sårbar gruppe. Vi har relativt lite informasjon om opplæringen, utover tall i GSI, informasjon på kommunenes hjemmesider og klagesaker. Tilbudet varierer stort mellom kommunene, det samme gjør ressursituasjonen.

a) Tilsynsystema

Statsforvalteren i Rogaland gjennomførte planlagte tilsyn med fire tema i 2021: skolebasert vurdering, skolemiljø, grunnskole for voksne og internkontroll knyttet til skolemiljø (pilot). Temaene er valgt fordi disse områdene har store konsekvenser for elevenes rettssikkerhet, og fordi risikoanalyser har avslørt stor sannsynlighet for lovbrudd. Vi gjennomførte også et risikobasert tilsyn med en skole som valgte å stenge flere trinn på grunn av sykdom blant lærerne.

Vi har i flere år ført tilsyn med skolemiljø, og vi har avdekket flere lovbrudd. Gjennom håndhevingsordningen ser vi at kommuner og skoler håndterer regelverket ulikt, og ved å sikre at skolene har rett lovforståelse og praksis, bidrar tilsynene til at barn og unges rettssikkerhet ivaretas.

Analysekompetansen mellom kommuner og skoler er svært varierende. Når dette sammenholdes med svake resultater over tid, skaper det bekymring. I fjor var første året med tilsyn kun med skolebasert vurdering, og disse opplevdes svært nyttige for de involverte skolene og kommunene. Tilsynet bidrar til at skolene foretar et kunnskapsbasert valg av utviklingsområde, og at de har rutiner for analyse, valg, evaluering og involvering.

Deltakere i grunnskoleopplæring for voksne er en sårbar gruppe. Vi har relativt lite informasjon om opplæringen, utover tall i GSI, informasjon på kommunenes hjemmesider og klagesaker. Tilbudet varierer stort mellom kommunene, det samme gjør ressursituasjonen.

b) Omfang

Vi gjennomførte planlagte tilsyn i seks kommuner, og utarbeidet 13 tilsynsrapporter. Dette er like mange som i 2020. Vi varslet også et tilsyn på barnehageområdet i 2021, men dette ble avlyst på grunn av bemanningssituasjonen i avdelingen. I tillegg gjennomførte vi et risikobasert tilsyn.

c) Skriftlig eller stedlig

Alle de planlagte tilsynene var stedlige. Erfaring har vist at de valgte tilsynstemaene egner seg best med stedlige tilsyn med intervju. Vi mener også at læringen og involvering blir bedre ved stedlige tilsyn på disse temaene, da de involverer hele organisasjonen. Det risikobaserte tilsynet var skriftlig.

d) Tilsynsobjekt

Sola kommune- pilot internkontroll

Statsforvalteren i Rogaland ble bedt om å pilotere et tilsyn med internkontrollbestemmelsen knyttet til skolemiljø. Vi valgte en kommune som kunne gi oss nyttige tilbakemeldinger på innretningen av tilsynet, samtidig som det er en kommune med utfordrende enkeltsaker på flere skoler. Her valgte vi altså ikke den antatt svakeste kommunen, men basert på risikovurderingene forventet vi likevel å avdekke lovbrudd.

Randaberg kommune- FNT skolemiljø

Kommunen har tre 1-10 skoler. De siste årene har minst ett trinn hatt høye mobbetall ved en av skolene. To av skolene har håndtert mobbesaker i strid med regelverket, uten å ha utvist tilstrekkelig kompetanse til å rette dette opp. Vi valgte å føre tilsyn med alle de tre skolene.

Bjerkreim- FNT skolemiljø

Kommune med to skoler, hvor den ene har hatt svært høye mobbetall på 7. trinn de siste to årene. Kommune har hatt flere store mobbesaker i rettssystemet, og det har vært mye mediefokus rundt kommunens håndtering av disse sakene. Vi hadde planlagt et skolemiljøtilsyn tidligere, men da kontrollutvalgssekretariatet bestilte en intervisjon om dette, så utsatte vi. Revisjonen ble etter hvert avlyst.

Eigersund kommune – FNT skolebasert vurdering

Kommunen har flere skoler med høye mobbetall over flere år. De har også flere skoler med en stor andel av elevene på laveste mestringsnivå, også dette over tid. Kjennskap til kommunen gjorde at vi var usikre på hvordan disse utfordringene ble tatt tak i, og hvordan det ble jobbet med skolebasert vurdering ved skolene og i kommunen.

Strand kommune – FNT skolebasert vurdering

Læringsresultater og elevundersøkelsen har vist en nedadgående tendens de siste årene, og Statsforvalteren har vært usikker på om kommunen var i stand til å snu dette uten hjelp. Siden flere av resultatene har vært svake over tid, var vi usikre på hvordan skolene (og kommunen) jobbet med skoleutvikling, og om de hadde et godt kunnskapsgrunnlag før de valgte område for skoleutvikling.

Tysvær kommune – FNT grunnskole for voksne

Vi har mottatt flere klagesaker fra deltakere i voksenopplæring for voksne i Tysvær. Disse har avdekket manglende lovforståelse i kommunen, og rektor erkjenner manglende kvalitet og kompetanse, i tillegg til en krevende økonomisk situasjon.

Stavanger kommune

Statsforvalteren fikk melding om at en skole i Stavanger hadde stengt skolen for ett eller flere trinn, grunnet utfordrende bemanningssituasjon. Regelverket åpner ikke for en slik beslutning, og etter møte med kommunen, åpnet vi et skriftlig tilsyn.

Lærertetthet - 8 kommuner

Tilsyn med kommuner som har skoler som bryter lærertettheten med mer enn 1 på ett eller flere hovedtrinn. Tilsynet er basert på GSI-rapportering med telledato 1.10.

Oppfølging av restrisiko (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for hvordan de følger opp avdekket risiko som ikke er fulgt opp med tilsyn.

Etter gjennomførte risiko- og sårbarhetsanalyse har vi vurdert hvilke virkemidler som er best egnet for konkrete kommuner. Vi har god kjennskap til kommunene, og vurderer hvilke virkemidler som egner seg best for den aktuelle kommunen. Enkelte kommuner vurderer vi til å ha for dårlig kapasitet til å nyttiggjøre seg tilsyn, for 2021 er det gjort vurderinger knyttet til smittebelastning, og satsinger kommuner deltar eller nettopp har deltatt i (og hvorvidt de er klare for et nytt forbedringsområde).

Vi opplever å ha god kontakt med sektor, og har lav terskel for å ta kontakt. Dette kan være etter gjennomføring av Elevundersøkelsen eller nasjonale prøver, eller ved medieoppslag og kontakt fra foreldre. Vi har hatt jevnlige møter med barnehage- og skoleeierne gjennom pandemien for på den måten ha lav terskel for kontakt, for å informere om regelverk og sørge for god regelverksetterlevelse.

Vi har en kontinuerlig vurdering av om veiledning eller hendelsesbasert tilsyn er riktig virkemiddel og vi vurderer at vi har god oversikt over risiko i fylket og følger opp på adekvat vis.

Her er noen eksempler på avdekket risiko, hvor vi har valgt å la være å gå på planlagt tilsyn:

- Bokn: svært stor andel av elevene på laveste mestringsnivå, i alle tre prøvene og på alle tre trinn. Kommunen er med i oppfølgingsordningen, og det tas tak i dette her. Kommunen har ikke kapasitet til et tilsyn parallelt med dette
- Haugesund: Stor kommune med en dårlig trend på de nasjonale prøvene. Det betyr enkeltskoler med svært svake resultater. Kommunen har også enkeltskoler med høye mobbetall. Vi har valgt å følge nøye med på kommunen, og vurderer tilsyn i 2022
- Hjelmeland: Svake resultater på 8. trinn de siste to år. Kommunen har tidligere vært i oppfølgingsordningen, og har hatt en fin utvikling i læringsmiljø og resultater. Følger kommunen tett
- Lund: svake resultater på de nasjonale prøvene. Nylig avsluttet læringsmiljøprosjektet, og det har hatt god effekt på mobbetallene. Kommuneleddet har dårlig kapasitet, og vil neppe klare å følge opp et tilsyn nå. Vi har tidligere sett at i kommuner som har fått «orden» på læringsmiljø, så har læringsresultater fulgt etter
- Sokndal: svake resultater på de nasjonale prøvene på 5. trinn over noen år. Gjør det bra på 8. trinn, og er blant kommunene som løfter elevene mest fra 8. til 9. trinn. Kommunen har bare en skole
- Vindafjord: som kommunen over, svak på nasjonale prøver 5. trinn, men blant kommunene som løfter elevene mest fra 8. til 9. trinn. Også utfordrende læringsmiljø, og er nå i læringsmiljøprosjektet
- Karmøy: enkeltskoler med høye mobbetall. Er i oppfølgingsordningen, og har ikke kapasitet til å nyttiggjøre seg av tilsyn nå.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal rapportere på antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Det er ingen store forskjeller i antall og resultat av klagebehandling i 2021 sammenlignet med tidligere år.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	5	1	3	1	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	1	0	1	0	0
Barnehageloven § 16 a	0				
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	4	1	2	1	0
Barnehageloven § 19 g	6	1	1	4	0
Barnehageloven § 19 h	0				
	16	3	7	6	0

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	3	0	0	3	0
	3	0	0	3	0

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	102	0	20	82	0
Standpunkt i orden og oppførsel	2	0	2	0	0
Skoleplassering, § 8-1	32	5	25	2	0
Bortvisning, § 2-10	3	0	3	0	0
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	1	0	0	0
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	8	0	6	2	0
Spesialundervisning, § 5-1	18	3	7	8	0
Skyss, § 7-1	22	12	10	0	0
Sum	188	21	73	94	0

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Særskilt inntak, § 3-1 sjetten ledd	1	0	1	0	0
	1	0	1	0	0

Kompetansetiltak på fagopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre for hvilke kompetansetiltak dere har gjennomført på fagopplæringsområdet, og hva dere har gjort for å øke regelverksetterlevelsen i sektor.

Statsforvalteren i Rogaland har holdt seg oppdatert om arbeidet på fagopplæringsfeltet i Rogaland, ved å lese kvalitetsmeldingen for fylkeskommunen, årsmeldingen for fagopplæringen, fylkeskommunens hjemmeside og aktuelt regelverk.

Statsforvalteren ser videre at politisk nivå i fylkeskommunen viser stor interesse for lærekandidatordningen i fylket.

Statsforvalteren har hatt kontakt med fagopplæringen i fylket og blitt orientert om utfordringer knyttet til formidling av lærlinger i 2021 på grunn av pandemien. Vi har også hatt kontakt med fylkeskommunen i Vestland, med spørsmål knyttet til hvordan innretningen av lærekandidatordningen kan være. Det ligger i fylkeskommunens eget handlingsrom å utforme denne ordningen, og dermed er det forskjeller mellom fylkene på hvordan innretningen ser ut.

Statsforvalteren i Rogaland samarbeider med de andre statsforvalterne i sør-vest. Vi har økt vår kompetanse om fagopplæring og lærekandidatordningen spesielt. Statsforvalteren i Rogaland var arrangør for sør-vestsamling om fagopplæring høsten 2021 i Stavanger, der embetene i Vestland og Agder deltok. På samlingen ble det utarbeidet en fagartikkel om fagopplæring, og lærekandidatordningen spesielt. Denne ble publisert på embetenes hjemmesider i etterkant av samlingen. Videre jobbet vi med case knyttet til forvaltningspraksis hos fylkeskommunen, blant annet om realkompetansevurdering og vedtak om videregående opplæring for voksne. Her sammenliknet embetene praksis i fylkeskommunene, og diskuterte likheter og forskjeller i innretning og forvaltningspraksis.

Statsforvalteren vurderer gjennom informasjon vi finner på hjemmesiden og kontakten med fylkeskommunen at regeletterlevelsen på fagopplæringsområdet generelt sett er god. Vi vurderer videre at den økte oppmerksomheten vi har hatt på emnet har gitt noe mer fokus på lærekandidatordningen i sektor. Statsforvalteren vil fortsette å følge arbeidet fylkeskommunen gjør på fagopplæringsområdet i 2022.

Kompetanseutvikling for barnehager og skoler (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)**Rapportere på**

Statsforvalteren skal redegjøre kort for status på arbeidet med kompetanseutvikling for barnehager og skoler i fylket, herunder vurdere hvordan barnehage- og skoleeiere sikrer at kompetansebehov er vurdert, og hvordan samarbeidsforum sikrer at tiltakene møter lokale behov og gjennomføres i partnerskap med UH. Statsforvalteren skal gi sin vurdering av hvordan kompetansemodellen på sikt kan bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller mellom barnehager og skoler.

Statsforvalteren skal også rapportere i egne tabeller på deltakelse i kompetansetiltak i regional ordning for barnehager og desentralisert ordning for skole.

Under dette punktet viser vi også til vår rapportering under kap 3.

Slik kompetansemodellen er nå erfarer vi at eiere, både barnehager og skoler, har ulik kompetanse til å vurdere egne styrker og utfordringer. Barnehager og skoler med høy kapasitet klarer bedre å vurdere hva de er gode på, og hva de må bli bedre på. Økt kompetanse på kartlegging og prosess i analysearbeid er viktig både for eiere, skoler, barnehager og UH.

Sett opp mot det overordnede målet at kompetansemodellen på sikt skal bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller, er det derfor vår vurdering at modellen fortsatt kan skape større kvalitetsforskjeller. Denne bekymringen har ikke blitt mindre i tiden med pandemi. De med høy kapasitet klarer å utnytte seg av ressursene og blir bedre, de med lavere kvalitet har ikke hatt nødvendig kapasitet til å holde fokus på utviklingsarbeid i en tid med pandemiltak.

I tillegg er det vår erfaring at UH miljøene fungerer ulikt i deres oppdrag i ordningen. For de som lykkes med å få til gode prosesser ser vi gode koblinger mellom barnehage- og skolebaserte vurderingsprosesser som grunnlag for identifisering av kompetansebehov. I disse partnerskapene ser vi gode eksempler på at prosessene når helt ut i profesjonsfelleskapet.

Selv om oppfølgingsordningen og læringsmiljøprosjekt fanger opp kommuner med større utfordringer, er det vår vurdering at Statsforvalteren må være tett på i ordningen for å sikre at kvalitetsforskjeller fanges opp.

I perioden fram mot tildeling for 2022 vil Statsforvalteren i sin informasjon i samarbeidsforum og i styringsmøter i regionene arbeide for at behovsmeldingene er i tråd med kriteriene i tilskuddsordningene. Vi vil også kreve oppdaterte lokale planer før vi tildeler midler i 2022

Med dette vil vi sikre at prioriteringene av temavalg og behovsmeldingene i nettverkene har en tydelig innretning mot å sikre kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov.

I tillegg vil vi gjennomgå rapporteringen til Udir for å sjekke ut om tilskuddsmottakere har gjennomført de tiltakene de fikk midler til i 2021, og ha konkret oppfølging der vi ser at det finnes ubrukte midler eller mangelfull gjennomføring.

Rogaland mangler fremdeles barnehagelærere derfor vedtok samarbeidsforum å videreføre støtte til studenter innenfor ABLU og deltidsstudier.

Kompetanseutvikling i barnehage - deltakelse på andre kompetansetiltak

	Antall deltakere fra kommunale barnehager	Antall deltakere fra private barnehager	Antall deltakere totalt
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	0	0	0
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0	0
Barnehagefaglig grunnkompetanse	0	0	0
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	69	54	123
Totalt	69	54	123

Kompetanseutvikling i barnehage - fordeling av midler til andre kompetansetiltak

	Beløp tildelt (kr)	% brukt på disse tiltakene av det totale beløpet som er tildelt for regional ordning
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	0	0
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0
Barnehagefaglig grunnkompetanse	0	0
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering		
Totalt	0	0

Oppfølgingsordningen (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal innhente informasjon om hvordan det spesialpedagogiske støttesystemet ble involvert i forfasen, og inkludert i valg av tiltak i oppfølgingsordningen. Statsforvalteren skal vurdere om tiltakene som er iverksatt bidrar til bedret læringsmiljø og læringsutbytte.

I Bokn kommune har det vært naturlig å definere det spesialpedagogiske støttesystemet som pp-tjenesten, spes.ped koordinator, sosiallærer og helsesykepleier. PP-tjenesten ved rådgiver og helsesykepleier deltok i styringsgruppen i forfasen. PPT var aktivt deltakende i hele perioden både i styringsgruppen og i arbeidsgruppen. Helsesykepleier deltok hovedsakelig i styringsgruppen og kom med innspill gjennom hele prosessen.

Det spesialpedagogiske støttesystemet bidro i analysefasen, deltok på analysesemøter, og drøftet valg av tiltak. I Bokn kommune var arbeidet i forfasen preget av involverende og prosessarbeidet førte fram til et omforent og godt forankra utfordringsbilde hvor det spesialpedagogiske støttesystemet bidro både aktivt og konstruktivt.

I Karmøy kommune har leder av PP-tjenesten vært medlem av styringsgruppen fra oppstart, og han har bidratt i analyser inkludert i valg av tiltak. Det pedagogiske støttesystemet forstått som representanter både fra PP-tjenesten, helse og andre nøkkelpersoner i laget rundt barnet og eleven ble i varierende grad involvert i forfasen. Et par skoler klarte å involvere et bredt lag i sine prosesser, men dette var mindretallet. På kommunalt nivå var det også krevende å mobilisere og involverer bredt.

Det er vår vurdering at Bokn kommune har valgt gode tiltak innen læringsmiljø og tiltakene ble godt og bredt forankret i forfasen. De ansatte sier i en evaluering i desember 2021 at prosessen i forfasen var viktig og god. De ble involvert, så behovet og ble motivert. Prosessveiledning i forfasen ble av de ansatte trukket fram som særlig viktig.

Bokn kommune har vært opptatt av å begrense nye tiltak i oppfølgingsordningen, men heller arbeide for å se tiltakene i sammenheng. Det har vært viktig å ikke gjøre for mye samtidig, kommunen er liten og det er få nøkkelpersoner som skal «holde i» utviklingsarbeidet. Fram til nå har arbeidet både i forfasen og samarbeidet med læringsmiljøsenenteret gitt både kunnskap og erfaring i planlegging, gjennomføring og evaluering av utviklingsprosesser. Behovet for å trene og øve på kollektive prosesser i profesjonsfellesskapet ble også identifisert i forfasen, og dette får de nå jevnlig trening i.

Bokn kommune har lang vei å gå med hensyn til å sette kvalitets- og utviklingsarbeidet i system. Manglende kommunale planer og struktur i arbeidet gir mange uheldige ringvirkninger. Dette har medvirket til at skolen sitt omdømme i lokalmiljøet er blitt svekket over tid. Å arbeide med tillit i lokalsamfunnet er derfor svært viktig. Dette arbeidet er satt på agendaen, og det er vår vurdering at innsatsen gjennom å styrke arbeidet for et trygt, godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø hver dag bidrar til at en negativ trend skal snus til positive erfaringer som igjen er med å gjenreise tilliten.

Det er vår erfaring at støtte til å dra arbeidet framover er særlig viktig for kommuner i oppfølgingsordningen. Jevnlig oppfølging fra læringsmiljøsenenteret med både kompetanseheving og prosessveiledning fra veiledere vil etter vår vurdering på sikt vil kunne bedre læringsmiljøet både i barnehage og skole. Samtidig vil tiltaket kunne skape ro, tillit og legitimitet i lokalsamfunnet.

Karmøy kommune er en stor kommune med både styrker og utfordringer i skoleeierskapet. Prosessene i Karmøy ble særlig skadelidende av at oppfølgingsordningen manglet et sentralt rammeverk for oppfølgingsordningen. Å utforme forfasen i prosess i en stor kommune, i dialog med veileder uten bakgrunn fra veilederkorpsset og med uklare rammer var ikke ideelt. I tillegg ble prosessene preget av pandemi og digitale møter. Framdrift, involvering og forankring ble derfor krevende. Derfor mener vi det var klokt at forfasen ble videreført høsten 2021.

Vi mener at de valgte tiltakene, som er redegjort for tidligere i rapporteringen, på sikt vil kunne bedre læringsmiljø og læringsutbytte for elevene i Karmøy kommune, både på de skolene som er identifisert i uttrekket og samlet i hele kommunen. Samtidig vil vi påpeke at dette arbeidet er krevende og må ses i et langsiktig utviklingsløp. Hovedutfordringen er å øke kvalitet og struktur i skoleeiers utviklingsarbeid. Foreløpig mener vi at Karmøy kommune ikke har systemer og struktur som ivaretar kompleksiteten i skoleeiers ansvar for kvalitet og system for oppfølging av skolene, men at de valgte tiltakene kan bidra til utviklingen av et bærekraftig system.

I tillegg har arbeidet i begge kommuner innhold analyser og drøftinger som viser at det spesialpedagogiske støttesystemet må aktiveres. Bokn kommune kjøper tjenester innen PPT, skolehelsetjenesten og barnevern fra Karmøy kommune, derfor er det et mål at dette arbeidet ses i sammenheng i de to kommunene.

Laget rundt barna og elevene er et arbeid som begge kommuner ser behovet for å arbeide med. Diskusjoner om kompetanseløftet og kartlegging av laget rundt barnet eleven har synliggjort behovet for et tettere samarbeid i dette arbeidet. Et tiltak i oppfølgingsordningen vil være å bruke ubrukte midler i 2021 til å forberede søknad og deltakelse i kompetanseløftet fra og med 2023. Da får begge kommuner tid og ressurser til å gjennomføre en slags forfase før de søker midler til kompetanseløftet. Målet er at dette arbeidet foreløpig bare skal gjennomføres på et overordnet nivå evt. i samarbeid med skoler som ikke gjennomfører tiltak i oppfølgingsordningen, slik at prosessene ute i skolene ikke blir forstyrret av en ny stor kartlegging med påfølgende analyser.

Kompetanseløftet (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal redegjøre for hvordan de har fulgt opp arbeidet med kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i sitt fylke.

Statsforvalteren har i løpet av året deltatt i møter med partnerskapene i de enkelte prosjektene. Status og progresjon i arbeidet har vært på agendaen i disse møtene. Planene i prosjektene på ulike måter beskrevet den brede målgruppen. Vi har derfor hatt særskilt fokus på å etterspørre involvering av PPT og laget rundt barnet og eleven i møtene. I tillegg har vi fått flere spørsmål fra PPT om kompetanseløftet, og derfor har vi deltatt på flere nettverkssamlinger for PP-lederne i fylket. Basert på spørsmål og tilbakemeldinger vurderte vi at det var behov for mer involvering og forankring av PPT lokalt i de enkelte kommunene. For å bidra til å sette dette på dagsorden, ba vi samarbeidsforum vurdere å gi PPT plass i samarbeidsforum. Fra 2022 har nettverket for PPT-ledere observatørstatus i samarbeidsforum. Vurderinger rundt ivaretagelse av den brede målgruppen er nærmere beskrevet under punkt 3.4.1.1.4 i rapporteringen.

Vi erfarer at forankringsarbeidet og etablering av partnerskap er en tidkrevende prosess. I tillegg har pandemien vært utfordrende for fremdrift i arbeidet. Det har vært viktig for oss å anerkjenne og vise forståelse for dette i møte med kommunene. Vi erfarer også at det kan være utfordrende å delta på tvers av kommuner. Arbeidet skal koordineres på tvers av tjenester lokalt, samtidig som det skal koordineres på tvers av kommuner. Dette krever både tid og ressurser.

I og med at prosjektene fortsatt er i en forfase bidrar UH foreløpig med kompetanse inn mot kartlegging, analyse og forankring. Her har eksempelvis UiS, sammen med sine samarbeidspartnere utarbeidet et kompetansekartleggingsverktøy som brukes i et prosjekt, der de også deltar i analysen av resultatene. I et annet jobber DMMH sammen Statped med å utarbeide en læringsportal sammen med kommunene. I et tredje det gjort et omfattende arbeid med pedagogisk analysearbeid i barnehager, skoler og støttesystem. Disse har blitt gjennomlest og oppsummert i samarbeid med UH, og gitt et innblikk i den inkluderende praksisen på systemnivå på hver enkelt enhet. Vi ser at UH har koblet på med relevante ressurspersoner som imøtekommer kompetansebehov i denne fasen. Kompetanse på læringsmiljøsenenteret er særskilt etterspurt. Vi erfarer at UH har bidratt på en god måte som partner i

forfasen, og bidratt med kompetanse i kartlegging, analyse og forankringsarbeid, samt spesialpedagogisk kompetanse. Vi kan foreløpig ikke si noe om hvordan UH imøtekommer videre kompetansebehov i prosjektene ennå ikke er konkrete nok på videre tiltak.

I rapporteringen viser UIS til at de har etablert interne strukturer og lærende møteplasser for vitenskapelig tilsatte som skal bidra til å videreutvikle lærerutdanningene og samtidig åpne opp for, og stimulere til ulike forskningsinitiativ gjennom partnersamarbeidet. Det er interne strukturer og møtearena ved UIS, samt lærende nettverk for vitenskapelig tilsatte. Vi mener det er viktig med forankring også i UH til satsingen, og at det er nødvendig med en kartlegging av sentrale ressurspersoner som kan bidra i det videre arbeidet.

Et av prosjektene brukte lang tid på å etablere partnerskap med lokal UH. Dette handlet blant annet om at en gjennom erfaringene med regional ordning ikke opplevde at UH kunne imøtekomme kompetansebehovene. Dette prosjektet valgte derfor å inngå partnerskap med DMMH. UIS ble invitert til å delta sammen med DMMH, men trakk seg ut av prosjektet.

I alle prosjektene deltar både kommunale og private eiere.

Statsforvalteren har faste kontaktpersoner representert i de regionale nettverkene. Her bidrar vi med informasjon om kompetanseløftet, og bistår enkeltkommuner i spørsmål og vurderinger rundt deltakelse. Internt hos Statsforvalteren har vi organisert en egen faggruppe rundt tilskudsordningen. Kompetanseløftet er fast sak på møtene for å sikre informasjon og koordinering av arbeidet internt.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.8.10.1 i TB)

Rapportere på

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (integreringsloven/introduksjonsloven) skal statsforvalteren rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Statsforvalteren i Rogaland mottok totalt 22 klager etter ulike bestemmelser i introduksjonsloven i løpet av 2021. 19 av disse fikk ikke medhold, 1 av sakene ble avvist, mens 3 saker fikk medhold. 1 klagesak er behandlet etter den nye integreringsloven, deltaker fikk ikke medhold.

Klagene fordelte seg etter følgende bestemmelser:

7 stk. etter § 2: (inkludert vurdering etter § 3 - kan bestemmelsen) – med ønske om rett og plikt til introduksjonsprogram.

7 stk. etter § 5: med ønske om forlengelse av programtiden. Ingen fikk medhold.

4 stk. etter § 7: Permanent eller midlertidig stans i programmet. Der ble gitt medhold i en av disse sakene, der permanent stans var blitt gitt før to års programtid, begrunnet med lav progresjon og stor avstand til å komme seg ut i arbeid. Ikke medhold i tre saker.

4 stk. etter introduksjonsforskriften § 20: med ønske om fritak fra samfunnskunnskapsprøve. Medhold i en sak, ikke medhold i tre saker

1 stk. etter integreringsloven § 8 jf. § 9, med ønske om rett og plikt til introduksjonsprogram.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.8.10.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (integreringsloven/introduksjonsloven) skal statsforvalteren oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap har Statsforvalteren hatt fire klagesaker. Alle sakene handler om fritak for prøve i samfunnskunnskap.

Tre fikk avslag. To av de som fikk avslag hadde bestått samfunnskunnskapsprøva på eget morsmål, men ønsket fritak for prøven på norsk på grunn av Statsborgerprøven. En søkte fritak for prøva av helsemessige grunner, men fikk avslag.

Den som fikk medhold ankom før 2013 og hadde derfor ikke plikt til å gjennomføre prøven.

Statsforvalteren skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.8.10.3 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal gjennomføre statsborgerseremonier for alle nye statsborgere i fylket som har fylt 12 år, samt medvirke til at andelen av nye statsborgere som deltar på seremoniene øker.

Statsforvalteren skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier som er avholdt, totalt antall utsendte invitasjoner til nye norske statsborgere og totalt antall nye statsborgere som har deltatt i statsborgerseremoniene i fylket.

Det ble arrangert en statsborgerseremoni i 2021. Denne ble arrangert i november, det ble sendt ut 1 569 invitasjoner. Vi mottok 314 påmeldinger. Det

møtte 183 nye statsborgere på seremonien. Vi antar at dette delvis skyldes den pågående pandemien.

Statsforvalteren skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.8.10.4 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren skal også rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av integreringsloven/introduksjonsloven). I tillegg skal statsforvalteren rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. integreringsloven/introduksjonsloven.

Kommunene i Rogaland rapporterer om 128,16 årsverk og 2843 deltakere i norsk og samfunnskunnskap første halvår 2021, og 129,46 årsverk og 2372 deltakere siste halvår 2021. Statsforvalteren viser også til egen detaljert rapportering til HKDir. Antall deltakere har gått opp og antall ansatte har gått ned sammenlignet med 2020. Det kan tyde på at deltakerne enten får færre timer eller opplæring i større grupper. Statsforvalteren vil følge med på utviklingen videre.

I tillegg til tallene fra kommunene vil noen deltakere i introduksjonsprogrammet som følger videregående opplæring på fulltid, få oppfylt sin rett og plikt i videregående opplæring. Hvor mange dette er har Statsforvalteren ikke oversikt over. Vi har tatt kontakt med flere videregående skoler og vil anta at voksne innvandrere som følger videregående opplæring på fulltid med plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, med eller uten introduksjonsprogram, er færre enn 10. Tallene i NIR skulle tilsi at dette gjelder to elever med introprogram.

Videre vil Statsforvalteren be om at denne rapporteringen ikke blir videreført i sin nåværende form. Hvis dette er viktige tall for direktoratet å ha, bør det bli en del av GSI-rapporteringen. Slik det nå praktiseres representerer rapporteringen ekstraarbeid både for Statsforvalteren og kommunene.

Bosetting av nyankomne flyktninger (fra kapittel 7.3.8.10.5 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.3.3.2.1. Statsforvalteren skal kort redegjøre for samarbeid mellom stat, kommune og fylkeskommune om rask og treffsikker bosetting samt gi en vurdering av samarbeidet.

Statsforvalteren i Rogaland vurderer at samarbeidet mellom statlig, kommunal og fylkeskommunalt nivå om rask og treffsikker bosetting i stor grad oppfyller styringsparameteret 3.3.3.2.1, jf. 3.3.3.2.

Rogaland fylkeskommune (Rfk) etablerte i 2020, ved innføringen av Regionsreformen, et eget team som jobber spesielt med fylkeskommunens oppdrag og oppgaver innenfor integrering. Utdanningsavdelingen hos Statsforvalteren i Rogaland har fra en tidlig fase hatt et nært samarbeid med dette teamet. Vi er innlemmet i dialogen Rfk har med kommunene, hvilke innspill de får herfra og hvilke hensyn og kriterier Rfk selv vektlegger i sin anbefaling til IMDi. Vi drøfter vårt inntrykk av kvaliteten i integreringsarbeidet i de ulike kommunene, blant annet slik den fremstår i tilsyn. Tilsynsrapportene er offentlige, og gjøres tilgjengelige for Rfk. Vi har ikke gjennomført tilsyn etter introduksjon- eller integreringslov i 2021, men også funn fra tilsyn med bestemmelsene om grunnskole for voksne, jf kapittel 4A i opplæringslov, kan være relevant informasjon da en god del av deltakerne her har slik opplæring som en del av introprogrammet sitt. Vi har gjennomført et slikt tilsyn i 2021 og relevant informasjon er formidlet til Rfk. Vi blir godt orientert om det årlige møte med IMDi om anbefalinger om bosetting for det kommende året. Vi blir fra 2022 invitert med som observatør til møtene med kommunene og KS på tidlig vår.

Statsforvalteren mener at oppdraget om å sikre rask og treffsikker bosetting av flyktninger og asylsøkere blir godt ivarettatt av et velfungerende samarbeid mellom kommunal, fylkeskommunal og statlig sektor. Rfk gjør etter vår oppfatning et grundig arbeid med anbefalingen, og har bygget opp en god innsikt i de ulike kommunenes mulighet og evne til å ivareta god bosetting og integrering.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene samlet per 31.12.2021, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene hos statsforvalteren.
- Antall årsverk i landbruksavdelingen og antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning per 31.12.2021.
- Ressurser benyttet til planlegging og gjennomføring av kontrollplanen på landbruks- og reindriftsområdet.

Landbruksforvaltningen i kommunene i Rogaland har 52,5 årsverk pr. 31.12.2021. Det er en reduksjon på 0,76 årsverk sammenlignet med 31.12.2020.

Det er totalt 20 enheter/landbrukskontor i Rogaland.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos SF per 31.12.2021.	23.6
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos SF per 31.12.2021.	0.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos SF i 2021 på landbruksområdet, jf. resultatmål pkt. 3.3.1.2.1.	2.4
Antall årsverk brukt til kontroll hos SF i 2021 på reindriftsområdet, jf. resultatmål pkt. 3.3.1.2.2.	
Antall personer hos SF som har arbeidet med kontroll i 2021 på landbruksområdet, jf. resultatmål pkt 3.3.1.2.1	13.0
Antall personer hos SF som har arbeidet med kontroll i 2021 på reindriftsområdet, jf. resultatmål pkt 3.3.1.2.1.	

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet og/eller oppdatert rutinebeskrivelse for ajourhold av AR5.
- Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan.

Vi har informert kommunene om massivoppdatering av arealtall til Landbruksregisteret. Vi har i samarbeid med NIBIO har gjennomført digitalt feltkurs i AR5 for kommuner i Rogaland. Vi har gjort klare kommuner som skal starte med å bruke AR5-webklient for å forenkle ajourhold av AR5.

Rogaland har også fått oppdatert AR5-skog i 2021, basert på SR16.

Vi har hatt dialogmøte med kommunen som ikke vil prioritere periodisk ajourhold, trass i at det er langt på overtid. Vi har også gjennomført webinar om kunnskapsgrunnlaget for jordvern, om AR5 og dyrkbar jord, arealbarometer og funksjonalitet i Kilden/NIBIO.

Kommunene i Rogaland har innført SFKB, og oppdaterer AR5 her. Vi har sammen med Kartverket god kontroll på at periodisk ajourhold skal inn i geovekstprosjekt når det er rett tid for dette. Vi har to kommuner som ikke ville gjennomføre planlagt periodisk ajourhold av AR5. Den ene (Bjerkreim) har vi hatt dialogmøte med sammen med NIBIO (i 2022), og gjennom informasjon og veiledning ble de overbevist om nødvendigheten av å gjennomføre dette i 2022/23 som planlagt. De kommunene det gjelder mangler forståelse for hvorfor periodisk ajourhold er viktig, og hva det bidrar med utover kommunens årlige vedlikehold. Etter vår erfaring er det bare informasjon som skal til, om hvordan periodisk ajourhold skjer og hvorfor.

Det er ikke kjent hvor mange kommuner som har rutiner for ajourhold av AR5, eller hvordan disse er. Samtidig opplever vi i hovedsak godt ajourhold. Kommunene praktiserer ulikt, ansvar for oppdatering ligger enten hos landbrukssektor eller geodataansvarlig, eller i samarbeid. Det er en kommune som ikke har hatt kontinuerlig ajourhold i 2021, Sokndal.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Antall kommuner i fylket som ikke har utarbeidet og/eller oppdatert rutinebeskrivelse for ajourhold av AR5	Antall kommuner i fylket som ikke har hatt periodisk ajourhold siste 5 år, og som ikke har planlagt ajourhold i gjeldende geodataplan	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	5	2	23

Vi har manglende kunnskap om status rutiner ajourhold, anslag på 5

Anmeldelse (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Rapportere om antall saker der anmeldelse er vurdert, antall saker som er anmeldt og hvilket regelverk sakene gjelder.

Statsforvalteren i Rogaland har ikke hatt noen saker i 2021 som er anmeldt, og har heller ikke vurdert anmeldelse i noen saker.

Utveksling av informasjon - dyrevelferdssaker (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en kort vurdering av hvordan rutiner for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen i saker om dyrevelferd fungerer.

Vi har et godt samarbeid med Mattilsynet.

Mattilsynet regionalt sier selv de har vært på få dyrevelferdstilsyn i 2021 – først og fremst på grunn av den vanskelige perioden Mattilsynet i regionen har gått gjennom, og omorganiseringer som følge av dette. Vi har noen få virksomheter hvor tilskuddet tidligere har blitt avkortet i flere år på grunn av alvorlige brudd på regelverket for dyrevelferd. Det er grunn til å tro at forholdene ikke er bedre nå, og Mattilsynet uttrykker bekymring for dyreholdet på virksomhetene. Likevel har ikke Mattilsynet prioritert tilsyn på virksomhetene. Vi er bekymret for at Mattilsynets lave tilsynsaktivitet fører til at virksomheter som ikke skulle hatt tilskudd til husdyrproduksjon, likevel får det.

I tillegg til møter Statsforvalteren har hatt med Mattilsynet (se tabell), har Mattilsynet regionalt også har hatt møter med noen av kommunene i løpet av

2021. Både Mattilsynet og kommunene gir uttrykk for at slike møter er svært nyttige. Et viktig tema på disse møtene er utveksling av informasjon om foretak hvor forholdene ikke er så ille at de kommer inn under avtalen om oversending av saker. Det kan være viktig at kommunen kjenner til disse sakene, og i noen tilfeller kan kommunen iverksette ulike typer tiltak for å bedre situasjonen både for bonde og for dyr. Slike møter med kommunene er noe Mattilsynet sier de vil prioritere høyere framover.

Vår oppfatning er at etterlevelsen av rutinene for utveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen kan bli bedre. Mattilsynet glemmer å sende oss og kommune kopi av saker som burde vært sendt over. I 2021 fikk vi oversendt fire saker i løpet av året. To av disse sakene burde nok ikke vært oversendt etter avtalen. Vi har rutinemessig et møte med Mattilsynet i desember hvert år hvor vi går gjennom alle sakene for å sikre oss at vi og kommunene har fått nødvendig informasjon om aktuelle saker før vedtak om utbetaling av tilskudd på nyåret. På møtet i desember 2021 kom det fram at det var ytterligere fire saker som vi og kommunen burde ha fått tilsendt i henhold til avtalen, men som Mattilsynet hadde glemt å sende oss. Av de totalt åtte sakene som til slutt ble oversendt, ble tre sendt med oversendelsesbrev. Med ett unntak viste ikke oversendelsesbrevene til hvilket punkt i avtalen de ble sendt over i henhold til, og i tabellen er det derfor vi som har kategorisert sakene ut fra de ulike bokstavpunktene i avtalen. Flere av sakene er vanskelige å plassere.

Til slutt nevner vi at vi også har godt samarbeid med Arbeidstilsynet. I dette samarbeidet snakker vi også om utfordringer knyttet til godt dyrehold.

Utteksling av informasjon om dyrevelferd

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall saker oversendt fra Mattilsynet	Herav antall saker der kommunen vurderer at foretaket ikke oppfyller vilkåret vanlig jordbruksproduksjon, § 2	Herav antall saker kommunen har avkortet, § 11 første ledd	Herav antall saker kommunen har utbetalt tilskudd som omsøkt
Saker som gjelder avtalens punkt 3 a (forbud mot hold av dyr)	3	2	0	1
Saker som gjelder avtalens punkt 3 b (hel/delvis avvikling)	1	1	0	0
Saker som gjelder avtalens punkt 3 c (kronisk dårlige dyrehold)	3	0	0	1
Saker som gjelder avtalens punkt 3 d (alvorlig vanskjøtsel av dyr)				
Saker som ikke er i tråd med rutinen punkt 3	2	1	0	1

To saker er ikke ferdigbehandlet. Kommunen har ikke bestemt seg for hva de skal gjøre. **En av sakene gjelder person som har fullstendig aktivitetsforbud fra tidligere, som søker tilskudd til husdyrhold gjennom nytt foretak. *Virksomhetene søker ikke om tilskudd til husdyrproduksjon. **** Begge saker hvor kommunen og Mattilsynet har vært på tilsyn sammen etter initiativ fra kommunen, og Mattilsynet har deretter sendt kopi av rapport både til oss og kommunen med oversendelsesbrev der det vises til avtalen. Burde ikke vært oversendt i henhold til avtalen. Kommunen har vurdert vanlig jordbruksproduksjon i disse sakene, men på bakgrunn av antall lam og slaktevekter.*

Rutineutveksling av informasjon mellom Mattilsynet og landbruksforvaltningen

Betegnelse på rapporteringskrav	Totalt antall møter	Herav antall møter samarbeidsavtalen var tema	Herav antall møter der pågående saker var tema	Herav antall møter der kontaktperson med ansvar for oppfølging av samarbeidsavtalen i Statsforvalteren møtte
Møter gjennomført med Mattilsynet	3	3	2	3

Avvikling av pelsdyrproduksjon (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

Rapporter iht. tabell vedrørende vedtak knyttet til avvikling av pelsdyrproduksjon.

Antall foretak som har vært involvert i pelsdyrproduksjon i Rogaland pr 15. januar 2018, enten som eier og/eller leietaker, er 82 foretak. 30 – 40 % av pelsdyrvirksomhetene i Norge var i Rogaland. De aller fleste drev med mink og hele 60 % av landets minkproduksjon skjedde i vårt fylke. Tall fra 2018 viser at Rogaland stod for 44 % av verdiskapingen innen pelsdyrproduksjonen. Kun et fåtall av oppdretterne hadde produksjon i 2021.

I 2021 er det utbetalt 63 320 703 kroner i kompensasjon for avvikling av pelsdyrhold etter § 5 og § 6 til 26 foretak. 5 foretak fikk avslag. Siden oppstarten i 2020 er det totalt utbetalt 211 166 428 kroner.

I løpet av 2021 har 10 foretak startet riving- og oppryddingsarbeidet helt eller delvis. I 2021 er det gitt rammebevilgning på 17 580 000 kroner til riving og opprydding etter § 7.

Vi erfarer at det er mer krevende å forvalte § 7 riving- og oppryddingssøknadene enn kompensasjon for avvikling. Vi jobber mye med å få til likebehandling av søkerne og å sikre at kostnadsoverslagene er så reelle som mulig. Vi har gjort grundige undersøkelser for å hente inn priser blant flere entreprenører. Det har vært mye usikkerhet knyttet til kostnader med riving, til beregning av timer, timepris, maskinleie og mengder av bygningsmaterieell, masser osv, og ikke minst til metodevalg. Mange erfarer at det går raskere å rive enn først antatt. Noe skyldes at avfallsmottakene kan ta inn blandet avfall som for eksempel stål og plast. Kontrollarbeidet ved utbetaling er også krevende og tar mye tid.

Vi har hatt rask saksbehandling, og søker har fått overført kompensasjonen innen 10-12 dager. Når det gjelder riving og oppryddingssakene, er målet vårt at pengene skal være på konto til søker før forfall av faktura.

Mange fra Rogaland har søkt og fått tildelt omstillingsmidler fra Innovasjon Norge, i underkant av 30 stykker totalt. Vi vil understreke behovet for mer omstillingsmidler til pelsdyroppdretterne for å sikre likebehandling, og for at de ordinære IBU-midlene ikke skal bli belastet da det er stort behov for investeringsmidler i landbruket til tradisjonelt landbruk.

Vi har mye kontakt med oppdretterne, Norges pelsdyrslag, regnskapslag, banker og Landbruksdirektoratet. I 2022 vil vi involvere regnskapslagene mer i arbeidet med å kvalitetssikre søknadene inn til oss. Dette for å lette på arbeidstrykket som vi ser for oss vil komme med ny utmåling av kompensasjon for alle oppdretterne og påfølgende rivningssøknader.

Kompensasjon etter avvikling av pelsdyrhold

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Ubehandlede saker	Saker under behandling	Ferdig behandlet
Kompensasjon etter avvikling	63 320 703	0	0	63 320 703
Kompensasjon for kostnader til riving og opprydding	19 080 000	0	1 500 000	17 580 000
Kompensasjon for lavere årlig alderspensjon	0	0	0	0
Sum 1142.77 - Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	80 900 703	0	0	80 900 703

Gevinstrealiseringsplan (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

I gevinstrealiseringsplanen for LMD forventes det at sammenslåing av statsforvaltere skal gi økt kvalitet gjennom mer ensartet rådgivning, veiledning og forvaltningspraksis, og økt profesjonalisering og likebehandling innenfor områdene:

- Reindriftsloven
- Eiendomslovgivningen
- Husdyrkonsesjonsregelverket
- Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og avløsning til ferie og fritid, og regionale miljøtilskudd

Statsforvalteren bes redegjøre kort for status for hvordan gevinstrealiseringsplanen følges opp på LMDs område, herunder ev. utfordringer og risiko knyttet til realisering av gevinst innen hver av de fire fagområdene.

Landbruk

Eiendomslovgivningen

Vår kommuneundersøkelse innen særlovgivningen, har gitt oss bedre grunnlag for dialog og innretning av våre ulike kompetansetilbud.

Husdyrkonsesjonsregelverket

Vi har styrket bemanningen innen arbeidet med husdyrkonsesjonsregelverket, både på de forvaltningsmessige oppgavene og veiledning. Vi har gjort ferdig arbeidet med de midlertidige konsesjonene. Regelverket er ikke endret i retning av å ta ut gevinster hos oss. Regelverket for svin har blitt mer komplisert (konsesjon på slaktning av purker).

Kontroll og oppfølging av kommunenes forvaltning av produksjonstilskudd og avløsning til ferie og fritid, og regionale miljøtilskudd.

Arbeidet med tilskuddsforvaltning generelt er høyt prioritert. I 2021 har vi arbeidet godt med internkontroll for alle økonomiske ordninger, både hos oss selv og i kommunene. Vi har gjennomført forvaltningskontroll hos 20 % av kommunene. Internkontroll er et sentralt tema på disse, men dette holder ikke alene. Derfor var internkontroll (inkl. kontrollplan) sentralt på flere av våre kompetansetiltak for kommunene og i vår kommuneundersøkelse.

Rapportering på kommunenes avvikshåndtering og avkorting (fra kapittel 7.3.9.10 i TB)

Rapportere på

Rapporter på kommunenes praktisering av avvikshåndtering og avkorting ved feilopplysninger i søknader om produksjons- og avløsertilskudd.

I søknadsomgangen 2020 var det totalt 352 søknader der foretakene har gitt opp opplysninger som kommunene har korrigert i sin saksbehandling. I 92 av søknadene har kommunen reagert med å avkorte etter § 12, og i de fleste sakene avkortes det tilsvarende merutbetalingen. Vi har ikke fått gått detaljert gjennom alle de 260 søknadene som ikke er avkortet. Under forvaltningskontroller går vi alltid gjennom avviksrapporten, og ber kommunene gjøre greie for sin praksis med vurdering av avkorting for feilopplysninger. Det vi ser at mange av saker der det ikke er avkortet gjelder arealopplysninger som er blitt korrigert etter oppdatering av AR5. Her kan det se ut til at flere kommuner har en praksis som ikke er tråd med regelverket.

Vi vil i 2022 bruke mer ressurser for å gå gjennom avviksrapporten etter søknadsomgangen 2021, og vil ha særlig fokus på de søknadene der det ikke er avkortet. Her vil vi anmode Landbruksdirektoratet til å se på utforming av avviksrapporten. Slik den fremstår i dag er den lite brukervennlig og det må gjøres mye arbeid for å kunne gjøre gode analyser av innholdet.

Avkorting ved feilopplysninger

Betegnelse på rapporteringskrav	Totalt antall saker der kommunen har avkortet	Herav antall saker der kommunen har avkortet merutbetalingen	Herav antall saker der kommunen har avkortet mindre enn merutbetalingen	Herav antall saker der kommunen har avkortet mer enn merutbetalingen	Herav antall saker der kommunen ikke har avkortet
Foretak som har ført opp feilopplysninger for søknadsgangen 2021 (som ville ført til en merutbetaling)	92	75	14	3	260

Rapportering jord-, konsesjons- og odelslov (fra kapittel 7.3.9.12 i TB)

Rapportere på

Rapportere i tabeller om saker statsforvalteren har behandlet etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven i 2021

Statsforvalteren fikk i oppdrag å gjøre en temabasert kartlegging og utredning innen eiendomslovgivningen annet hvert år. Vi gjorde høsten 2021 et relativt omfattende arbeid, der vi ba alle kommunene om å svare på spørsmål gjennom en spørreundersøkelse om areal- og eiendomslovgiving i landbruket.

Vi utformet en omfattende undersøkelse med 40 spørsmål om kommunens erfaringer med areal- og eiendomsloverket innen landbruket. Vi gikk forholdsvis bredt ut, slik at vi fikk en oversikt over lokale- og regionale utfordringer og behov for kompetansetilbud. De neste årene ser vi for oss en enklere spørreundersøkelse med dypdykk i de enkelte temaene som vi nå har sett er mest utfordrende.

For at kommunene lett skulle kunne forberede svar og innhente nødvendig informasjon, la vi ved alle spørsmålene ved utsendingen, men vi hentet inn informasjonen gjennom det digitale verktøyet SurveyMonkey. Vi informerte også om at resultatene fra de ulike kommunene kun ville bli brukt for intern saksforberedelse, og sammenfattet og anonymisert til felles nytte. Brevet gikk ut 27.09.21, og vi fikk svar fra 21 av 22 kommuner.

Ca. 50 % av kommunene har 0-5 saker innenfor det aktuelle lovverket i året, mens 30 % har 5-10, og 20 % flere enn 10. To av kommunene bruker innleid kompetanse, og 6 kommuner har felles funksjoner med andre kommuner (3 «par»). Alle kommunene svarte at de søker hjelp eller samsnakker med Statsforvalteren ved behov. Ellers snakker 84 % med andre jordbruksjefer og 64 med andre i kommunen.

Av undertema i konsesjonsloven fant vi at priskontrollen, struktur/avstand, kommunen sitt ansvar når konsesjon mangler, avklaring av interesse fra naboer (tilleggsjord) og hva som blir regnet som bebyggd skilte seg ut som utfordrende. Spesielt priskontroll markerte seg som ønsket kompetansehevingstema blant 75 % av kommunene. Undertema på priskontroll var jevnt fordelt, med noe overvekt på kompetanse om driftsbygninger, bolighus, kvalitetssikring av takst, og avstand og struktur som ønsket tema.

Av undertema på jordloven fant vi at driftsenhetsvurderinger, kommunen sitt ansvar ved mislighold av driveplikt, behov og plassering av både driftsbygninger og kårboliger, fradelinger, og rettigheter skilte seg ut som utfordrende. Ellers var kompetanseheving innen både jordforbedring, kommunens ansvar ved mislighold av driveplikt, bruksrasjonaliseringer og delings spørsmål av interesse for over 50 % av kommunene.

Vi var positivt overrasket over at over 60 % av kommunene får leieavtaler inn til vurdering, men ikke overrasket av at 70 % av kommunene aldri har pålagt bortleie av jord.

Vi spurte også om hvorvidt fullmakten er delegert i kommunene, både for konsesjons- og jordloven, og i klagebehandlingen. Samt hvorvidt de opplever avvik mellom innstilling og vedtak ved politisk behandling. Dette for å bli bedre kjent med kommunene og lokale forhold. Ved spørsmål om de ønsker orientering om regelverket av Statsforvalteren i aktuelle politiske utvalg, svarte 80 % ja.

På grunn av funn i spørreundersøkelsen, og saker innkommet i løpet av 2021, har vi for 2022 derfor planlagt samlinger (fysiske eller digitalt) innenfor temaene pris/verdsetting, massehåndtering og gårdshus (fradeling, oppføring, erstatnings hus).

Saker etter jord- og konsesjonslov - vedtak

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Endret	Stadfestet
Vedtak i klagesaker om omdisponering dyrka eller dyrkbar jord – jordloven § 9	0	0	0
Vedtak i klagesaker om deling – jordloven § 12	5	1	4
Vedtak i klagesaker om nydyrking - jordloven § 11 annet ledd (forskrift om nydyrking)	1	1	0
Vedtak i klagesaker om fritak fra driveplikten - jordloven § 8 a	0		
Vedtak i klagesaker om pålegg ved brudd på driveplikten - jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0
Vedtak i klagesaker om konsesjon – konsesjonsloven § 9	0	0	0
Vedtak i klagesaker om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar – konsesjonsloven § 9	0	0	0
Vedtak i klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie – konsesjonsloven § 9 siste ledd	1	0	1
Vedtak i klagesaker om konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense – konsesjonsloven § 7	0	0	0

Saker etter jord- og konsesjonslov - utfall av søknaden/saken

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Avslått	Fritak	Pålegg gitt	Ingen pålegg	Merknad
Utfall av søknaden i klagesaker om omdisponering dyrka eller dyrkbar jord – jordloven § 9	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om omdisponering – jordloven § 9	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden om deling i klagesaker – jordloven § 12	5	0	0	5	0	0	0	Inkl oppheving kommunalt vedtak etter fM § 34
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om deling – jordloven §12	3	1	2	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om nydyrking - jordloven § 11 annet ledd	1	0	1	0	0	0	0	klage delvis tatt til følge
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon - konsesjonsloven § 9	1	0	1	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon - konsesjonsloven § 9	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar - konsesjonsloven § 9	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon for selskaper med begrenset ansvar - konsesjonsloven § 9	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om konsesjon for erverv i nær familie - konsesjonsloven § 9 siste ledd	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie - konsesjonsloven § 9 siste ledd	1	0	0	1	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om konsesjon i kommuner med forskrift om nedsatt konsesjonsgrense - konsesjonsloven § 7	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i førsteinstansbehandling av saker om fritak fra driveplikten – jordloven § 8 a	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om fritak fra driveplikten - jordloven § 8 a	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av søknaden i klagesaker om pålegg ved brudd på driveplikten – jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0	0	0	0	
Utfall av saken i førsteinstansbehandling av saker om pålegg ved brudd på driveplikten – jordloven § 8 tredje ledd	0	0	0	0	0	0	0	

Saker etter jord- og konsesjonslov - omdisponering

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Dyrka areal (fulldyrka- og overflatedyrka jord og innmarksbeite) ant. da.	Dyrkbart areal (skog, myr, etc.) ant. da.
Bolig	0	0	0
Hytte ol.	0	0	0
Forretn., kontor, industri	0	0	0
Off./priv. tjenesteyting	0	0	0
Andre byggeområde	0	0	0
Skogplanting	0	0	0
Samferd. og tekn. infrastruktur	0	0	0
Grønnstruktur	0	0	0
Golf	0	0	0
Forsvaret	0	0	0
Andre landbruksformål	0	0	0
Bruk og vern av sjø og vassdrag	0	0	0

SF har ikke gjort vedtak som 1.instans og heller ikke fått inn klagesaker.

Saker etter jord- og konsesjonslov - driftsenhet

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Driftsenhet	Ikke driftsenhet
Vedtak	12	7	5
Påklaget til Landbruksdirektoratet	3	3	0

Saker etter jord- og konsesjonslov - omgjøring

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	§ 35 første ledd a) jf. annet ledd	§ 35 første ledd b) jf. annet ledd	§ 35 første ledd c) jf. annet ledd	§ 35 tredje ledd
Varsel om omgjøring av kommunale jordlovssaker – forvaltningsloven § 35	7	0	0	0	7
Varsel om omgjøring av kommunale konsesjonssaker – forvaltningsloven § 35	0	0	0	0	0
Vedtak om omgjøring av kommunale jordlovssaker – forvaltningsloven § 35	4	0	0	1	3
Vedtak om omgjøring av kommunale konsesjonssaker – forvaltningsloven § 35	0	0	0	0	0

I tillegg har vi varslet overprøving i 6 saker om nydyrking, der 2 er overprøvd

Saker etter jord- og konsesjonslov - kontrollhjemmel

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Delingssak	Drivepliktsak	Omdisponeringssak	Konsesjonssak
Antall saker	97	14	1	4	78

I spørreundersøkelse som gikk ut til kommunene spurte vi om hvordan det opplevdes å bli pålagt rapporteringskrav etter j.l. §3. Av 21 kommuner var det kun én som opplevde det som om Statsforvalteren ikke stolte på dem. De resterende mente det var «nyttig», «hjelpsomt» og «bra for å sikre likebehandling».

Arbeidet for utsatte barn og unge (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Vi viser til oppgave 5.2.2.1 Koordinert innsats for utsatte barn og unge og deres familier i VØI.

Statsforvalteren jobber strategisk og langsiktig for samordning av tjenestetilbudet til utsatte barn og unge og deres familier. Vi ber om en rapportering på effekten av tiltak som er gjennomført på dette området i 2021. Statsforvalteren skal gi en vurdering av resultatene av tiltakene, se hjelpetekst.

Statsforvalteren i Rogaland har barn og unge som en langsiktig strategisk satsing fram til 2026. Dette er en videreføring av arbeidet etter 0-24 satsingen.

Det er utformet en tverrfaglig strategisk plan for satsingen på barn og unge. Satsingen er førende for arbeidet internt og eksternt. Målsettingene for arbeidet er knyttet opp til bestemmelser i barnekonvensjonen artikkel 2, 3, 6 og 12 og FNs bærekraftsmål 1, 3, 4 og 11.

Planen er viktig for forankring og eierskap i arbeidsgruppa, ledelsen og embetet. Gjennom god forankring i hele organisasjonen blir barn og unge en naturlig del av hele Statsforvalterens arbeid mot kommunene. Arbeidet med strategisk plan fører til at de tre satsingsområder (barn og unge, klima, kommunestruktur) har lik struktur og til et utvidet samarbeid mellom koordinatorene for satsingene. Vi vil spesielt nevne bærekraftsuka, som ble en utprøvsarena for økt bruk av sosiale medier der vi nådde et et yngre publikum. Effekt av tverrfaglig organisering og koordinatorsamarbeid har ført til at SFRO har blitt mer samordnet og ført til større bevissthet om barn og unge i embetet..

En stor del av arbeidet har vært informasjon og veiledning i form av nettartikler, webinar, oppvekstkonferanse, bruk av sosial medier, samt eksterne og interne presentasjoner av satsingen for medarbeidere hos Statsforvalteren. Vi har også samarbeidet med SF Vestland, RVTS-vest og KORUS.

Statsforvalterne har samarbeidet med ungdomsråd, kommuner, barnehager, skoler og kulturskoler. Dette samarbeidet har ført til at satsingen har gjort seg bemerket i kommunene/tjenester.

Barn og unge er fast på agendaen i alle avdelinger. I tillegg ser vi oppdraget vårt med barnevernreformen og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i sammenheng. I vår dialog med kommunene er kompetanseløftet løftet fram som et av tiltakene for å lykkes med barnevernsreformen. Kommunene har gitt tilbakemelding på at det var oppklarende å se dette i sammenheng.

SFRO vurderer at det er behov for ytterligere samhandling mellom Utdanningsavdeling og Helse-, sosial- og barnevernsavdeling når det kommer til sammenhenger mellom laget rundt barnet og barnevernreformen. Kartlegginger av eksterne tiltak og aktiviteter rettet mot tverrfaglig samarbeid for barn og unge i embetet, har gitt oss et godt kunnskapsgrunnlag og indentifisert mulige områder for samarbeid.

Implementering av barnekonvensjonen er en bærebjelke for tverrfaglig samarbeid både internt og eksternt. Dette sammen med bærekraftsmålene har vært sentralt i alle tiltak. SFRO vurderer at det fremdeles er kunnskapshull når det gjelder Barnekonvensjonen i kommunene, og da særlig knyttet til gjennomføring av barnerettighetsvurderinger. Dette lå til grunn for fortsatt satsing på kompetanseheving på området i 2021.

SFRO viderefører strukturene for bruk av barnekonvensjonen i alt arbeid for barn og unge. Vi sørger for at malene for klagebehandling hvor det vises til barnekonvensjonen er oppdaterte. Vi hører barnet selv i mange saker og lar barnets beste være et grunnleggende hensyn i tilsyn, klagesaker og saker om skolemiljø.

SFRO har hatt internopplæring for nyansatte i barnekonvensjonen og brukt arbeidet i den nasjonale sjumilsstegsgruppa som inspirasjon. Det har resultert i at vi for året hadde særlig fokus på art. 12 medvirkning i våre aktiviteter. Barn og unge er selv aktører i tverrfaglig samarbeid og koordinering som angår dem selv.

Fylkesvis oversikt over ungdomsråd våren 2021 viste at to kommuner ikke hadde etablert ungdomsråd. Dette ble fulgt opp og er etter SFROs kjennskap nå etablert. Vi ser imidlertid at det er stor variasjon i hvordan barn og unge blir informert om og involvert i saker som angår dem. Dette er etter vår vurdering bekymringsfullt og påvirker barn og unges rett til medvirkning. Vi vil fortsette arbeidet mot kommunene slik at barn og unge får reell medvirkning.

Vi viser til TB 3.2.1.1.5 og implementering av de voldsforebyggende verktøyene Snakke med/Jeg vet. Se post 3.2.1.1.5 for utfyllende rapportering. Effekten er økt kompetanse hos fagpersoner som jobber med barn og unge i det daglige i alle tjenester. Vi arrangerte to digitale kurs sammen med SFVE og RVTS vest hvor deltakere har gitt tilbakemeldinger på sitt utbytte. Kursene ble en arena hvor vi kunne adressere viktigheten av tverrfaglig samarbeid til fagpersoner i flere tjenester. Etter vår vurdering bidrar samarbeid mellom embeter og kompetansesenter til å forsterke den koordinerte innsatsen for utsatte barn og unge. Vi vil spesielt fremheve at når Utdanningsavdelingen er med å arrangere og promotere kurs og opplegg i regi av ressursenter på helseområdet, når vi i større grad målgrupper i kommunene som arbeider i barnehage og skole.

Under bærekraftsuka hadde vi flere tiltak som bidrar til tverrfaglig samarbeid og koordinert innsats. Vi adresserte blant annet bærekraftig oppvekst med digital fagdag: "Nå er det barn og unge sin tur!", i samarbeid med nye kollegaer fra Husbanken. Det var om lag 50 påmeldte fra kommuner, Nav, utbyggere og boligbyggelag. I en del så vi barnekonvensjonen og bærekraftmålene i sammenheng. Dette satte barnerettighetene inn i en større sammenheng og forsterket barnekonvensjonens posisjon i koordinert og tverrfaglig innsats for sårbare barn og unge

SFROs aktivitet på Facebook og Instagram under bærekraftsuka gjorde at vi fikk flere følgere, deriblant flere ungdomsråd i Rogaland. Det ble blant annet laget julekalender på Instagram for å holde aktiviteten i sosiale medier ved like. Effekten av økt aktivitet i sosiale medier er at vi når et yngre publikum. SFRO blir mer tilgjengelig for de unge og innbyr til samhandling på arenaer hvor ungdommen er.

Arrangementene i bærekraftsuka illustrerte hvordan våre ulike satsinger tangerer hverandre på flere områder. En videre effekt av dette er

at satsingene i 2022 skal gjøre et felles fremstøt mot de unges medvirkningsorganer i Rogaland.

SFRO har årlig arrangert Oppvekstkongressen. I 2021 ble det et heldigitalt arrangement hvor temaet var barn og unges psykiske helse og medvirkning i møte med konsekvensene av pandemien. Målgruppen for kongressen var alle som legger til rette for, eller arbeider direkte med, barn og unge i privat/offentlig sektor, samt ungdomsråd/politikere, kommunal og politisk ledelse.

Kongressen hadde fokus på løsningsorienterte Rogaland og inneholdt kulturelle bidrag fra kulturskoler. Disse viste hvordan innovative løsninger har bidratt til at barn og unge kunne fortsette sitt fritidstilbud under nedstengning. Det var også bidrag fra barnehage, og skole. SFRO samarbeidet med ungdomsråd om innhold for dagen, spørsmål til foredragsholder og paneldebatt. Det var ca. 250 som fulgte strømmingen. Opptak av kongressen er lagt på YouTube og er per januar 2022 vist ca. 120 ganger. Vi fikk gode tilbakemeldinger i evaluering av samlingen.

Forbedringspotensialet til 2022 vil være å revurdere kongressen som arbeidsform. Erfaringene vi har gjort oss i sosiale medier vil kunne føre til at vi kan produsere innhold med mer spisset tematikk som treffer både små og store målgrupper i sektor, uten at det må settes av tid og ressurser for en kongress. Ved sektorvis spissing av arrangementene bør vi videre vurdere om dette bidrar til å opprettholde en sektoriell tilnærming til barnets behov og ikke en tverrfaglig tilnærming.

Samlet sett vurderer vi at strukturene vi har bygget og aktivitetene vi har hatt gjennom året, har bidratt til målet om mer samordnede tjenestetilbud til utsatt barn og unge og deres familier. Oppdragene våre forutsetter i økende grad SF er samordnet i møte med kommunene.

Ved inngangen til 2022 ser vi at blant annet barnevernreform, kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, oppdrag om bosetting for for innvandrere og boligsosialt arbeid, sammen med nye krav om samordning i all velferdslovgivning, krever mer av oss. Vi har bygget strukturene og nå gjenstår det å fylle det med mer innhold slik at kommunene opplever en mer samordnet Statsforvalter.

Det todelt målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelt målet for rovviltpolitikken, både på landbruks- og reindriftsområdet

I Rogaland var det ikke behov for uttak gjennom skadefelling i beitesesongen 2021. Det var ikke dokumenterte tap av husdyr til annet freda rovvilt enn kongeørn. Statsforvalteren opprettholdt god dialog med bondelagsorganisasjoner og Statens naturoppsyn gjennom året slik at vi til enhver tid er oppdatert på rovviltsituasjonen i fylket. På vinteren/våren var det en bekymring blant bondelagsorganisasjonene grunnet tilstedeværelse av jerv i fylket, minimum 1 hannjerv og 1 hunnjerv. Dette var utenfor tidsrommet der Statsforvalteren har hjemmel til å gi skadefellingstillatelse. Organisasjonene sendte derfor anmodning om uttak til Miljødirektoratet. Vi viste likevel til at det ikke var dokumenterte skader til jerv i 2020 og at vi derfor ikke kunne råde til uttak. Men at vi fulgte situasjonen tett. Siste dokumenterte observasjon av jerv i Rogaland var 03.04.2021. Det ble derfor ikke tap grunnet jerv i beitesesongen slik bondelagene fryktet.

Utvalgte kulturlandskap og verdensarvområdene (fra kapittel 7.3.10.2.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status for forvaltningen av ordningene Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap, både på landbruks- og miljøområdet.

Rogaland har to UKL-områder: UKL-Rennesøy og UKL-Suldal. Rogaland fikk tildelt 1,7 mill. i UKL-midler for 2021. Hver av de to UKL-områdene fikk tildelt kr. 825 000,-. Stort sett alt av UKL-midler ble disponert av kommunene i 2021.

Kr. 50 000,- ble avsatt til en to dagers regional UKL-samling i Rogaland der Suldal kommune var vertskap. Målet med samlingen var å initiere til samarbeid og økt samordna informasjon til/mellom UKL-kommuner og at UKL-områda ble bedt kjent med hverandre og med regional forvaltning (landbruk, naturmangfold og kulturmiljø). Kommunene og UKL-grunneiere i styrene var fornøyde med denne samlingen. UKL-kommunene var også fornøyde med Statsforvalteren og kulturminneforvaltninga i fylkeskommunen sin samordning av UKL-satsingen.

På grunn av at det er stor forskjell mellom UKL-Rennesøy og UKL-Suldal, omtales hvert område separat.

UKL-Rennesøy

43% (kr. 355 000,-) av UKL-midlene ble gitt til årlige tiltak etter skjøtelsesplanene til UKL-grunneiere. UKL-midlene gikk til beitedrift i kystlynghei med tilgrensende areal og kompensasjon for lav avling på ugjødsle innmark for å ivareta verdifullt biologisk mangfold.

57% (kr. 470 000,-) av UKL-midlene ble brukt til enkelttiltak: fjerne gjerder rundt kystlynghei, restaurere steingarder, tilrettelegge for allmenn ferdsel og videre arbeid med NIN-kartlegging i UKL-Rennesøy.

Rennesøy er et pressområde for boligutbygging. Verdiene i UKL-Rennesøy er bedre ivaretatt sammen-lignet med områder utenfor UKL. Dette gjeld spesielt for areal i nærheten av områder som er regulert til boliger i Vikevåg og på Østhusvik. Skjøtselen av de ulike naturtypene og kulturminner har blitt positivt oppfatta av samfunnet og lokalbefolkninga, og ligger bak for mye ferdsel langs turstiene i UKL-områdene.

Røsslyngen beitelag har satsset på næringsutvikling og salg av råvarer produsert i UKL-områdene siden 2009. På grunn av korona var beitelaget lite aktive

i 2020 og 2021. Aktiviteten har stegvis begynt å ta seg opp igjen. Nå jobber de for å kunne slakte lokalt slik at de blir mindre avhengige av slakteriene.

4 forhold som etter over 10 år med skjøtsel har gitt utfordringer i UKL-Rennesøy:

- 1- Etter NIBIO sine periodiske ajourhold av gardskart har innmarksbeiter med verdifullt biologisk mangfold som ikke blir gjødsla eller får redusert gjødsel (anbefalinger i skjøtelsplan), blitt omgjort til utmark. Grunneierne bemerker at UKL-midlene ikke dekker både reduksjonen i areal- og kulturlandskapstilskudd, - og verdien på avlingsreduksjonen på disse arealene.
- 2- NIN-kartleggingen i 2020 førte til at større og mindre parti med myr mistet sin status som kyst-lynghei. Følgelig ble areal med kystlynghei som fikk tilskudd gjennom RMP og gjennom UKL-avtalene redusert, med lavere samla tilskudd som direkte konsekvens. Dette er ikke UKL-grunneiere bekvemme med.
- 3- Kystlyngheia på Austbøheia ligger på flere grunneiendommer. UKL-bonden som har leid arealet og vært ivrig på skjøtsel av kystlyngheien i over 10 år er nær pensjonsalderen nå. Det ligger en usikkerhet i om leieforholdet kan videreføres til neste generasjon.
- 4- Belastningen langs med turstiene i UKL-Rennesøy har økt jevnt de siste 10 årene. Belastningen har vært størst på turstiene på platået med kystlynghei mellom Sel-Vikafjellet-Hodne. Med avgrensa midler må forbedringene på turstiene tas etappevis. Å forbedre turstiene og samtidig sikre minst mulige fysiske inngrep i UKL-områdene har vært en kontinuerlig utfordring i UKL-Rennesøy.

10 år med aktiv skjøtsel har gjort kystlyngheia på Austbøheia til en av de fineste på Rennesøy. Austbøheia ligger i traseen for en planlagt ny høyspentlinje over Rennesøy, og kan bli en alvorlig trussel mot de biologiske verdiene og kulturlandskapet på Austbøheia.

UKL-Suldal

Fordelingen på bruken av UKL-midler i 2021 har bidratt til å ta vare på natur- og kulturmiljøverdiene i områdene på en tilfredsstillende måte. UKL-midlene bidrar til å opprettholde motivasjonen for aktiv landbruksdrift i bratt og driftsmessig krevende areal.

Restaurering av verneverdige bygninger: 43% (kr 364 000,-). Dette er en god målretting av UKL-midlene da UKL-Suldal har store verdier i mye gammel bygningsmasse.

Skjøtsel av kulturlandskapet: 22% (kr 188 000,-). Av tiltak nevnes vegetasjonsrydding, aktiv beitedrift og slått i bratt areal. Gjengrodde utmarksområder i bratt terreng blir gradvis åpnet gjennom skjøtels-tiltakene.

35% (kr. 292 000,-) av UKL-midlene ble brukt til tiltak som knyttes til næringsutvikling. Av tiltak nevnes å legge til rette for ferdsel, friluftsliv, informasjon og formidling. På en av eiendommene er en gammel låve innvendig ombygd til selskapslokaler. Nå satses det på tiltak som skal bedre adkomsten til setrene og istandsetting av utvalgte seterbuer til overnatting for friluftinteresserte.

Kulturlandskapsverdiene i området er styrket ved at UKL har bidratt til å styrke og opprettholde driften på flere gårder. Grunneierne har også fått styrket mulighetene for gradvis å restaurere mange av de gamle og verdifulle bygningene innenfor UKL-området.

Å opprettholde en tradisjonell landbruksdrift i området etter dagens effektivitetskrav i landbruket er utfordrende. En variert produksjon med melk, gris og sau gir et bredere og sikrere inntektsgrunnlag for de aktive bøndene i UKL-Suldal. UKL-satsingen bidrar til å opprettholde motivasjonen for videre drift. At UKL-satsinga også er gjort kjent bidrar også til positiv omtale i lokalsamfunnet. Utfordringene som truer verdiene i området, er om driften på noen av gårdene skulle bli avvirket.

Suldal kommune er fornøyd med samordningen mellom kommunal og regional forvaltning. Selv om Statsforvalteren har tette kontakt med kommunen påpeker kommunen at kontakten med kultur-minneforvaltningen også fungerer greit.

Det ble tilrettelagt for NIN-kartlegging på Rennesøy for å styrke kunnskapsgrunnlaget.

Kommunestruktur (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalterne skal rapportere om eventuelle prosesser i kommunene der kommunesammenslåing har vært vurdert, og om hvordan det er blitt jobbet for å utfordre kommunene til dette.

Kommunestruktur har vært ett av våre strategiske satsingsområder i embetet i 2021. Det betyr at det har vært et ekstra fokus på å formidle kunnskap om satsingsområdet både internt og ut til kommunene. Alle avdelinger har vært representert i en intern arbeidsgruppe.

Det har i 2021 ikke vært egne initierte prosesser i kommunene der ny kommunestruktur har vært vurdert. Vi erfarer likevel at flere kommuner har vurdert og vurderer mulighetene for mer samarbeid innen flere og nye tjenesteområder som for eksempel NAV, barnevern, plan og byggesak.

Flere NAV – kontor i fylket er slått sammen i 2021. På barnevernområdet tar statsforvalteren, basert på erfaringer fra læringsnettverkene, initiativ til å etablere varige strukturer for kommunesamarbeid på området. Dette gjelder kompetanse, erfaringsutveksling og tiltak i barnevernet. Alle kommuner i Rogaland deltar i læringsnettverk og samarbeider med flere kommuner.

I våre høringsuttalelser til planstrategier og planprogram oppfordrer vi kommunene spesielt til samarbeid med andre kommuner for å sikre en bærekraftig utvikling.

Embetet har vært på fem kommunebesøk og har møtt øverste politiske ledelse, hvor vi har utfordret kommune på dialog om kommunestruktur. Vi har valgt ut kommuner for kommunebesøk med særlige kompetanseutfordringer og kommuner i flerkommunale byområder.

Vi har gjennom året jobbet aktivt for å holde i gang dialogen om kommunestruktur og felles utfordringer, både i kommunene og i det offentlige ordskiftet. I april skrev vi en kronikk i Stavanger Aftenblad som fikk god oppmerksomhet.

Høsten 2021 har vi i samarbeid med KDD fått utviklet en økonomisk modell for beregning av merkostnader ved en oppdelt kommunestruktur i byområder og gevinster av å samle byområdet til en kommune. Modellen er testet ut på byområdene på Haugalandet og på Nord-Jæren. Selve modellen er laget av Vista Analyse AS. Departementet har mottatt en egen rapportering for dette arbeidet.

Arbeidet med og resultatene fra den økonomiske modellen har vi synliggjort gjennom flere nyhetsartikler. I tillegg arrangerte vi i oktober et webinar med deltakelse fra hele landet under embetets bærekraftsuke.

Forsøk med overføring av oppgaver fra Husbanken til statsforvalteren (fra kapittel 7.3.10.4.1 i TB)

Rapportere på

Statsforvalteren i Vestland, Nordland og Rogaland skal i 2021 sammen utrede hvordan forsøk med overføring av oppgaver best kan gjennomføres, sammen med Husbanken, i henhold til føringer i supplerende tildelingsbrev sendt ut 26.oktober 2020.

Forsøket som i Rogaland heter "Sammen for bolig" startet høsten 2021. Alle tre medarbeidere var på plass fra 1.10.21. Det er etablert faste samhandlingsarenaer med Husbanken, og avtale for felles oppfølging av kommunene. Organisatorisk er forsøket forankret i embetsledelse, og med ledelse plassert i helse, sosial og barnevernavdelingen. I organisering og arbeid på det boligsosiale området har vi internt vurdert at effekten når det gjelder helhetlig råd og veiledning vil bli størst med involvering av alle aktuelle fagområder; arbeidsliv og utdanning, bosetting, Leve hele livet, rus og psykisk helse, planarbeid, kommunesamarbeid og kommuneøkonomi, barnevern og folkehelse.

Status når det gjelder føringer i supplerende tildelingsbrev fra 2020 er at SF har gjennomført en rekke kompetansetiltak, også i samarbeid med Husbanken:

- Nettverk for aldersvennlige boliger i distriktene i samarbeid med Vestland og Husbanken
- Opplæring i Housing first i samarbeid med Husbanken og Vestland
- Ulike konferanser knyttet til boligsosiale hensyn i plan
- Informasjon om forsøket og overførte oppgaver til alle kommuner

Vi er godt i gang med kommunemøter der de overførte oppgavene er i fokus. Husbanken deltar etter avtale

Så langt er tilbakemeldingen fra kommunene i Rogaland positive når det gjelder overføring av oppgaver

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

2021 er andre året med ny ressursfordelingsmodell og dermed tilførsel av flere ressurser. Vi har kunnet øke bemanningen med 5 stillinger både i 2020 og 2021 og det gjør at embetet nærmer seg de midler vi trenger for å gjøre fullgod jobb på alle felt. Midlene blir fordelt på fagområdene/avdelingene stort sett i tråd med fordelingsmodellen, men med lokal tilpasning etter behov. Vi har også kunnet bruke noen midler på å få på plass koordinatorene for våre tre strategiske satsingsområder. Vi vil først være i mål med omfordelingen av ressurser i 2022 og så har vi en siste rest som kommer i 2023. Vi er så langt svært godt fornøyd med resultatet vi har oppnådd i 2021 og ser frem til å levere ennå bedre resultater når vi er fullt ut oppbemannet. også 2021 har vært sterkt preget av håndtering av covid-19-pandemien. Vi har valgt å omdisponere noe ressurser til beredskap og helse også i 2021 fordi covid-19 pandemien har medført stort press på oppgaveløsingen/ressurssituasjonen særlig på disse to fagområdene. Vi har også valgt å frita avdelingsdirektør/fylkeslege i Helse-, sosial- og barnevernsavdelingen fra avdelingsdirektørrollen i store deler av 2021 fordi pandemihåndteringen krevde det. Belastningen pandemien har medført for kommune og smittevern har i noen grad hindret tilsynsarbeid og annen reisevirksomhet. Dette har også i 2021 gitt innsparinger.

Så koronasituasjonen, vakanser og utfordringen med å få besatt tilsettingene i de nyoppretta stillinger førte til mindreforbruk på kap. 0525 også i 2021 på 2 prosent. Vi har brukt tilførte midler på andre særkapittel etter formålet og har ikke avvik eller overskridinger noe sted. Det er fortsatt slik at flere av våre ansatte er lønnet over andre kapittel enn 0525.

Vi har særdeles god styring med at ressursene blir brukt i tråd med prioriteringer og styringssignal, men også med fleksibilitet når det gjelder omfordeling i løpet av året.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2021	Fagdep. 2021	Kapittel 0525, 2020	Fagdep. 2020
Arbeids- og sosialdepartementet	1 611	1 997	2 253	2 037
Barne- og familiedepartementet	6 734	1 427	6 409	791
Helse- og omsorgsdepartementet	23 532	7 063	21 279	7 660
Justis- og beredskapsdepartementet	6 970	12 601	5 949	12 812
Klima- og miljødepartementet	13 239	6 733	12 813	6 481
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	42 778	1 966	41 440	2 054
Kunnskapsdepartementet	12 948	11 857	9 868	11 171
Landbruks- og matdepartementet	18 181	0	16 963	0
Andre	28	222	143	233
Sum	126 021	43 866	117 117	43 239

Det er fortsatt økning hos de fleste departement for kapittel 0525, som i hovedsak skyldes tildelte nye stillinger. Det er redusert ressursbruk hos Arbeids- og sosialdep. res.omr 739. Det har fortsatt vært en del overtidsbruk hos Justis- og beredskapsdep, samt Helse- og omsorgsdep på grunn av koronapandemien. Avd.dir og ass.avd.dir hos Utdanningsavd ble flyttet fra KMD res.omr 600 til 3* Kunnskapsdep. KMD har økning, til tross for flytting av personer til Kunnskapsdep. Husbankforsøket res.omr 650 ble innført fom sept, samt at det er økte ressurser til res.omr 660 og 699. Av fagdepartementene er det fortsatt i år, som i fjor, sterk reduksjon fra normalen hos Kunnskapsdepartementet på grunn av koronapandemien (manglende eksamener og honorarutbetalinger).

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Økonomistyringen er god, men fortsatt preget av koronapandemien. Det ble ledige lønnsmidler på grunn av forsinkelse i å få besatt ledige og nye stillinger. Embetet hadde også et høyt sykefravær med tilhørende refusjoner, samt en del svangerskaps permisjoner med tilhørende foreldrepenger. Det ble heller ikke dette året brukt særlig penger på reiser/kurs/konferanser. Vergemål fikk også ledige midler.

En forutsetning for god og effektiv drift fremover, er nettopp den at tildelingene over fremmedkap/særkap fortsetter med å komme så tidlig som mulig på nyåret. Kommer midlene for sent på året er det vanskeligere å få tatt alle midlene i bruk.

Den nye ressursfordelingsmodellen fra år 2020 retter opp ubalanser. Embetet har stor tro på at den bidrar til full måloppnåelse og enda bedre kvalitet i oppgaveløsningen i årene som kommer. Forutsetningen er at det ikke blir vesentlige endringer i modell eller budsjettammer.

3.6 Andre forhold

Samfunnsavdelingen

Vi har behandle 5 klager på enkeltvedtak etter alkohollovens § 1-8 og kapittel 3, 4 og 7.

Det var planlagt møte i alkoholnettverket, der en skulle se nærmere på blant annet hvordan og når veiledning av kommunene om forståelsen av alkohollovning og særlig bevilgningssystemet kunne planlegges. Dessverre lot møtet seg ikke gjennomføres som planlagt.

Beredskap

Vi har hatt en del aktivitet med veteranarbeid i samarbeid med

Forsvaret. Vi har hatt møte med veteraninspektøren for Forsvaret, vi har hatt kommunal plan for veteraner som tema på et av våre møter med alle ordførere og der en kommune presenterte sin veteranplan for de andre. Statsforvalteren har også ønsket velkommen og holdt innledningsforedraget til en regional digital veterankonferanse i Rogaland med deltagelse fra bla. kommunale veterankontakter, personer fra Statsforvalteren, Forsvaret mv.

4 Styring og kontroll hos statsforvalteren

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold hos statsforvalterens planlegging, gjennomføring og oppfølging

Vi har videreutviklet etablerte styringsprinsipper og styringssystemer i 2021, basert på mål-, resultat- og risikostyring.

Følgende overordnede styringssystem/dokument er etablert og revidert:

Retningslinjer for embetsstyring, revidert 21.05.2021.

Delegeringsreglement for SFRO, revidert 23.02.2021.

Overordna mål og strategier 2012-2024 – Slik tar vi vare på Rogaland, revidert 21.05.2021.

Budsjettvedtak med års- og langtidsbudsjett (4 år).

Økonomiinstruks, revidert 31.05.2021.

Organisering av våre strategiske satsingsområder for 2021-2026, revidert/besluttet 12.10.2021.

Informasjonssikkerhetspolicy, 3. oktober 2019.

Informasjonssikkerhet -Sikkert arbeid utenfor Statens hus, revidert 16. 12 2021.

Avdelingsvise måldokument og virksomhetsplaner for 2021.

Parsonalplan 2020-2022, siste revisjon 14.12.2021.

RiskManager viser dokumentoversikt og brukes til avviksbehandling og noen risikovurderinger.

Ledergruppen møtes hver mandag og er embetets øverste strategiske og samordnende organ. Vi har også en egen nestledergruppe som møtes minst månedlig. Begge gruppene har egne mandat. En gang i måneden har vi utvidet ledermøte hvor hele ledergruppen deltar. Nestledergruppen er embetets informasjonssikkerhetsutvalg.

Embetsledelsen har styrings-/oppfølgingsmøter med avdelingsledelsen hvert tertial der måloppnåing og ressursbruk og risikostyring er faste tema.

Vi har vanligvis fysiske allmøte hver måned, men grunnet pandemien har disse møtene også i 2021 blitt gjennomført digitalt. Vi har avholdt 18 allmøter i 2021 med fokus både på koronasituasjonen og alminnelig faglig informasjonsutveksling.

Vi har samarbeidsmøter med de tillitsvalgte - fast 4 ganger i året, men også disse møtene har vært langt hyppigere i 2021. Samarbeidsutvalget fastsatte i møte 14.12.2021 nye retningslinjer for arbeid hjemmefra hos Statsforvalteren i Rogaland. Disse erstatter tidligere regler og vil bli evaluert høsten 2022.

4.1.1 Statsforvalterens risikostyring

Embetet har rutiner for risikostyring. I 2021 har vi fortsatt god bruk av risikostyringssystemet i RiskManager. Risikostyring er lagt inn i virksomhetsplanene og er fast tema på oppfølgingsmøter mellom embetsledelsen og avdelingslederne.

Revidering av Risikoanalyse av arbeidsplassen ble påbegynt i 2021 og vår egen risikovurdering i forbindelse med Koronapandemien ble revidert i 2021. I tillegg gjennomførte vi også i 2021 en undersøkelse om ansatte og hjemmekontor. På bakgrunn av nasjonale-, lokale anbefalinger og påbud samt vår egen Korona- ROS og -undersøkelse, ble det utarbeidet interne «Koronaretningslinjer».

Vi har også utarbeidet avdelingsvise og nå også samlet kontinuitetsplan for embetet grunnet pandemien.

Avvikssystemet i RiskManager blir brukt og fungerer, selv om det kan oppleves tungvint og for detaljert.

De viktigste risikofaktorene i en bedrift som Statsforvalteren er tilstrekkelige midler, stabil bemanning og god kompetanse.

4.1.2 Statsforvalterens internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Statsforvalteren i Rogaland bruker RiskManager til dokumentstyring, avvikshåndtering og risikoanalyser brukes til noen områder. Dokumentmodulen rommer alle overordnede styringsdokument, som for eksempel delegeringsreglement, strategier, informasjonssikkerhet, godkjenningrutiner i ePhorte, HMS-håndbok og en rekke andre interne prosedyrer. Risikomodule brukes til vurdering av blant annet informasjonssikkerhet, HMS, og egen risikovurdering av tiltak i forbindelse med koronapandemien.

Avdelingene utarbeider årlig egne virksomhetsplaner, som er grunnlaget for styring og oppfølging gjennom året. Embetsledelsen har tertialvise oppfølgingsmøter med avdelingsledelsen.

Avvikssystemet blir brukt og innmeldte avvik blir fortløpende konsekvensvurdert og korrigerende tiltak blir iverksatt. Avvikssystemet i RiskManager vil i 2022 bli vurdert erstattet av annet og enklere system, for å få opp antallet avviksmeldinger.

Tilgangsstyring går gjennom SAMS.

Statsforvalteren er sertifisert som Miljøfyrtårn og jobber kontinuerlig og systematisk med miljø- og HMS-arbeidet. Vi har egen HMS-kordinator i 50 prosent stilling. Informasjon til ansatte om styrings- og HMS-systemer blir gitt på allmøter og/eller på vårt intranett/Innsida.

Det gjennomføres årlige verneunder i alle avdelinger - også digitale under pandemien grunnet arbeid hjemmefra. Verneombudene har hatt månedlige møter med HMS-kordinatoren i 2021, med ekstra fokus på smittevern og arbeidssituasjonen under pandemien.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen hos statsforvalteren

Bent Høie tiltrådte som statsforvalter 1. november. Lone Merethe Solheim som har vært kst. statsforvalter fram til Høie tiltrådte. Hun tiltrådte da stillingen som ass. statsforvalter. Vi har også rekruttert inn nye avdelingsdirektører i både samfunnsavdelingen og miljøvernavdelingen i løpet av 2021. Avdelingsdirektør/fylkeslege for helse-, sosial- og barnevernsavdelingen sa opp sin stilling i november og vi tar sikte på å tilsette ny avdelingsdirektør/fylkeslege er tilsatt og tiltrådte 21.februar 2022. Ledergruppen vår er erfaren, svært kompetent og sammensveiset, noe som er viktig for å få til gode felles løsninger, samordning og de beste resultatene av vår virksomhet.

Ny ressursfordelingsmodell, og dermed mer ressurser til Rogaland, gjorde at vi økte bemanningen og dermed kapasiteten med 5 nye stillinger i 2020 og med 6 nye stillinger i 2021. Tilsettingsprosedyre og oppsigelsestid gjør at vi ikke får full uttelling for stillingen det første året. Vi har hatt relativt god tilgang på kvalifiserte søkere til de fleste stillingene. Vi synes å merk en liten endring i søkermassen fra høsten 2021 ved at det ikke er like mange kvalifiserte søkere til stillingene.

Kompetansesituasjonen er i all hovedsak god. Vi har et velfungerende opplegg for nyansatte. Kurs- og kompetanseportalen til DFØ er tatt i bruk og vi har definert noen obligatoriske kurs for alle ansatte.

Turnover i 2021 var på 5,6 prosent.

Det var totalt 25 ansatte som sluttet i 2021. (3 av disse hadde hatt permisjon uten lønn i 1 år forut for oppsigelsen).

8 ansatte har tatt ut pensjon i 2021, hvorav 3 alderspensjon mellom 67 og 70 år, 2 alderspensjon ved 67 år og 3 AFP mellom 62 og 67 år.

8 ansatte som sluttet i 2021 var midlertidig ansatt, enten i vikariat eller ved administrativ ansettelse (2 av disse var sommervikarer).

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Det har blitt anskaffet noen nye kontormøbler i 2021. Ut over slikt inventar er det begrenset hvilke eiendeler av vesentlig verdi embetet besitter. Alt av teknisk utstyr forvaltes av STAF. Vi mottok Streaming-kofferten fra STAF mot slutten av 2021 og den vil komme til nytte.

Embetet leaser fortsatt tre tjenestebiler - to helelektriske og en hybrid.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

I 2021 har sikkerhetsutvalget revidert risiko og sårbarhetsanalysen som omfatter vår behandling av personopplysninger. Som et resultat av denne, utarbeidet vi retningslinjer for arbeid utenfor våre faste kontorlokaler. Vi utarbeidet også en erklæring som ansatte skulle signere på at de har lest og forstått de retningslinjene som omhandler informasjonssikkerhet.

I tillegg til arbeidet med risiko og sårbarhet, har vi også jobbet med sikkerhetskulturen i embetet og tok del i opplegget til Norsis i forbindelse med Sikkerhetsmåneden i oktober. På e-læringsopplegget som Norsis hadde laget var fullføringsprosenten pr. desember 2021 på 52%. Dette er en nedgang fra 54% sammenlignet med året før. På tross av dette hadde Rogaland den største fullføringsprosenten av Statsforvalterne. Vi har hatt besøk fra PST som holdt presentasjon om trusselbilde og vi har bidratt til felles opplæringsopplegg i sikkerhetsmåneden i oktober 2021.

Vi har avgitt høringsuttalelse til STAF i forbindelse med høring vedrørende Skylagring.

Informasjonssikkerhet er et tema som blir tatt opp jevnlig i allmøter og vi videreformidler informasjons fra STAF eller andre kanaler hvis situasjonen skulle kreve det, slik som ved LOG4J-sårbarheten eller økt aktivitet på svindelforsøk over SMS.

Vi har i 2021 ikke fått merknader fra Riksrevisjonen.

Assisterende statsforvalter i Rogaland leder fagutvalget for informasjonssikkerhet. Fagutvalget har deltakelse fra samtlige embeter, STAF, KDD og personvernombudet. Vi har hatt månedlige møter og en arbeidsgruppe nedsatt at fagutvalget har utarbeidet forslag til felles ledelsessystem for informasjonssikkerhet. Fagutvalget vi arbeide videre med dette etter at det har vært oppe til behandling på Statsforvalternes fagmøte med KDD i februar 2022.

Fagutvalget har også arbeidet med verktøy for felles kartlegging av sikkerhetskultur som vil bli gjennomført av samtlige embeter.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

I 2021 har Statsforvalteren i Rogaland også jobbet med noen krevende personalsaker. Vi har jobbet systematisk med oppfølging av sakene og noen av

sakene er avslutning. Det har vært saker som i all hovedsak berører enkeltmedarbeidere og som ikke har påvirket arbeidsmiljøet generelt, men som berører nærmeste kollegaer i form av for eksempel manglende leveranse og frustrasjon. Dette er tema vi har jobbet med i ledermøtene i 2021. I 2022 er det planlagt et felles seminar for ledere, tillitsvalgte og verneombud hvor prosessen i personalsaker vil være tema.

Verneombudene, hovedverneombud og HMS koordinator har månedlige møter og får innblikk i hvordan arbeidsmiljøet er. Vi har inntrykk av at ansatte jevnt over har et tilfredsstillende psykososialt arbeidsmiljø. Det arbeides kontinuerlig med arbeidsmiljøet for til enhver tid å være bevisst status og identifisere eventuelle utfordringer innen fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Det er gjort egen risikovurdering i forbindelse med koronapandemien og spørreundersøkelse om det å arbeide hjemmefra. Av forebyggende tiltak hadde vi bl.a. i 2021 to eksterne foredragsholdere om tema: håndtering av ubehagelige og vanskelige samtaler og det gode arbeidsmiljøet med arbeidsmiljøloven som rettesnor.

I 2021 ble det gjennomført lokale lønnsforhandlinger med disse lokale føringene:

Arbeidsgiver vil prioritere særlig dyktige, ansvarsfulle og omstillingsvillige medarbeidere. Enkelte ansatte som har blitt hengende lønnsmessig etter vil også kunne bli prioritert.

I vår lønnspolitikk legges følgende prinsipper til grunn:

- For å kunne rekruttere og beholde kompetente medarbeidere innenfor alle fagområder i embetet, skal embetet være en attraktiv arbeidsplass når det gjelder lønnsvilkår, utviklingsmuligheter, arbeidsoppgaver og arbeidsvilkår for øvrig.
- Den enkeltes lønns- og stillingsmessige plassering skal i størst mulig grad avspeile stillingens innhold, ansvar og kompetansekrav.
- I tillegg til formelle kriterier som formal- og realkompetanse, skal lønsplassering og lønnsutvikling knyttes til individuelle forhold slik de er beskrevet i kap. 3 om medarbeidervurdering.
- Så langt det er mulig skal det være lik praksis ved lønnsfastsettelse og lønnsutvikling slik at ikke ubegrunnede lønnsforskjeller mellom ansatte skapes eller opprettholdes.
- Det skal ikke være kjønnsbetingede lønnsforskjeller i embetet.
- Lønnspolitikken skal bidra til å sikre ansatte en karrieremessig utvikling både gjennom å påta seg krevende faglige oppgaver og lederstillinger. Lønsplassering for særlig høyt kvalifiserte medarbeidere kan, i spesielle tilfeller, være på samme nivå eller høyere enn lederavlønning.

Statsforvalteren i Rogaland brukte kr 500 000 av eget budsjett til de lokale forhandlingene i 2021. Kr 139 575 til Akademikerne, kr 110 425 til LO Unio YS og kr 250 000 til neste ledernivå.

Forhandlingene ble gjennomført i en god og konstruktiv tone innen begge avtalene og det ble oppnådd enighet innen rimelig tid.

Det har ikke blitt gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2021. Årsaken er en forsinkelse hos DFØ, som er ny leverandør av medarbeiderundersøkelse.

Vi har ikke hatt varslingsaker som omhandler diskriminering eller mobbing.

Når det gjelder likestilling ved embetet, så øker kvinneandelen blant de tilsatte ytterligere. Det er små avvik i forhold til lønnsfordeling, men lønnsnivået til kvinner ligger fortsatt litt under lønnsnivået til menn.

Vi er til enhver tid bevisste på bruke et klart og forståelig språk for å inkludere alle. Vi hadde i 2021 «Bærekraftsuke» for å bli bevisst bærekraftsmålene med eksterne og interne aktiviteter som omhandlet klimaendringane, barnekonvensjonen og bærekraftig samfunn. I 2022 skal vi re-sertifiseres som Miljøfyrtårn.

4.3 Andre forhold

Ingen øvrige forhold.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor statsforvalteren som kan påvirke statsforvalterens evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Arbeide med bærekraftsmålene i hele sin bredde vil i enda større grad prege vårt arbeid i årene som kommer. Statsforvalteren i Rogaland har pekt ut klima, barn- og unge og bærekraftige velferdssamfunn som våre felles strategiske satsingsområder for embetet i 2022.

Koronapandemien har preget hele samfunnet og Statsforvalteren sitt arbeid i 2020 og 2021. Det er mange enkeltpersoner som vil kunne få langtidseffekter av nedstigningen og som har behov for å bli sett og ivaretatt på en god måte fremover. Vår regionale arena for samordning og samarbeid på velferdsområdet vil bli viktig for å møte disse utfordringen på en så god måte som mulig.

Petroleumsnæringen skal omstille og det er behov for nye arbeidsplasser og næringer, særlig i Rogaland.

Energibehovet som det grønne skiftet innebærer har blitt tydeliggjort i løpet av 2021 og vi er aktivt deltakende i Rogaland fylkeskommune sitt arbeidet med Regionalplan for areal- og kraftkrevende næringer. Dette blir ett viktig arbeid for oss i 2022. Det vil også bli behov for nasjonale avklaringer for å kunne få til et godt arbeide med dette.

Arbeidet på kontinentalsokkelen er i utvikling, og aktiviteter som havvindmøller og mineralutvinning vil kreve et sterkt og robust tilsyn som evner å være i utvikling. Sentrale myndigheter bør være tett på både dagens tilsyn, men også den videre utviklingen. En tydeliggjøring av Statsforvalteren i Rogaland sitt oppdrag, innføring av rapportering og en sikrere finansiering vil kunne bidra til at denne oppgaven også i framtiden løses med høy kompetanse og god nok kapasitet.

1. januar 2022 var det 485 797 innbyggere i Rogaland og det gir en vekst i folketallet på ca. 0,65 prosent fra 2021.

Folketallsveksten stagnerer og i flere kommuner går folketallet ned og vår strategiske satsing i forhold til bærekraftige velferdssamfunn vil bli svært viktig for kommunen i Rogaland.

Presset på nytt boligareal er erstatte med press å på nytt næringsareal, blant annet til kraftkrevende industri (datalagring). vi vil merke økende konflikt med jordvern, strandsonevern, landskapsvern og andre nasjonale verdier.

Regelverket knyttet til bruk og lagring av husdyrgjødsel («gjødselvareforskriften») er viktig for jordbruket og matproduksjonen i Rogaland. Dette regelverket har vært under diskusjon de siste 12 årene, noe som er krevende for en næring som har regelverket som en viktig ramme for vekst og utvikling (økt matproduksjon). Vi arbeider for økt bærekraftig matproduksjon i Rogaland og relevante miljøregelverk er viktige for vårt arbeid både knyttet til arbeidet med vannforskriften, klimautslipp og biologisk mangfold. Videre legger disse regelverkene premisser for verdiskapingen. Vi mener det er viktig at regelverket knyttet til bruk og lagring av husdyrgjødsel blir avklart innen nær framtid.

Store samferdselsprosjekt som Rog-fast og ny E-39 skaper også utfordringer når det gjelder arealutnyttelse og presser Statsforvalteren sin kapasitet på flere fagområde. Andre prosesser som påvirker Statsforvalterens arbeid i 2021 og framover er medvirkning i utvikling av Bymiljøpakken på Nord-Jæren og så ser vi frem til å bidra på en god måte i regjeringens satsing på Regionvekst avtaler.

Vi vil ta med oss gode erfaringen med nye samarbeidsformer når vi normalisere oss etter pandemien. Vi har etablert en svært tett og god dialog med kommunen som vi ønsker å opprettholde fremover.

Vi mener reiseutgiftene våre bør stabilisere seg på et lavere nivå enn før pandemien. Vi ønsker å få medarbeideren våre tilbake på kontoret og å få det gode samarbeidet og kollegafelleskapet revitalisert, men vi åpner også for mer sporadisk bruk av muligheten for å arbeide hjemmefra.

Rogaland står foran store jubileumsfeiringer kommende år. Rikssamlingsjubileum i 2022 og utvandrerjubileum i 2025.

5.2 Konsekvenser for statsforvalterens evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Vi er takknemlige for ny ressursfordelingsmodell som gir økte midler til Statsforvalteren i Rogaland. Den gir oss mulighet ikke å utføre de oppgaver vi er satt til i dag på en god måte, og den gjør det mulig å yte vårt bidrag til å takle de utfordringene regionen og vi står overfor.

Når det gjelder våre oppgaver ovenfor petroleumsvirksomhetene vises det til årsrapportens punkt 1.4.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Rogaland.pdf](#)